ÅRSREDOVISNING 2007

KRAFT ATT FÖRNYA

VATTENFALL

INNEHÅLL

Koncernchefen har ordet	1–5
Klimatutmaningar	6–7
Strategiska ambitioner	8–19

Europas energimarknader	20–23
Elpriser	24–25
Konkurrenssituationen	26–29

Kärnkraft	30–31
Förnybar energi och energieffektivisering	32–34
Hållbarhetsredovisning	35

Vattenfalls marknader	
Norden	36–38
Tyskland	39–41
Polen	42–43

Medarbetare och kompetens	44–45
Bolagsstyrningsrapport	46–55
Styrelse och koncernledning	56–59

Ekonomisk information

Finansiella mål och utfall	60–61
Förvaltningsberättelse inkl Riskhantering	62–73
Koncernens finansiella rapporter	74–81
Koncernens Noter	82–109
Moderbolagets finansiella rapporter inkl Noter	110–119
Förslag till vinstdisposition	120
Revisionsberättelse	120
Kvartalsöversikt	121
10-årsöversikt	122–123
Fakta Vattenfalls marknader	124–125
Definitioner och beräkningar av nyckeltal	126–127
Ord och förkortningar	128
Vattenfalls historia	129

Finansiellt kalendarium 2008

7 februari	Bokslutskommuniké
28 mars	Årsredovisning 2007
29 april	Delårsrapport för januari–mars
29 april	Årsstämma
30 juli	Delårsrapport för januari–juni
30 oktober	Delårsrapport för januari–september

Investor Relations kontaktpersoner

Klaus Aurich,
klaus.aurich@vattenfall.com
Monica Edblad,
monica.edblad@vattenfall.com
Susanna Hjertonsson,
susanna.hjertonsson@vattenfall.com
Telefon 08-739 50 00

Vattenfalls CSR-rapport beskriver Vattenfalls verksamhet ur ett hållbarhetsperspektiv.

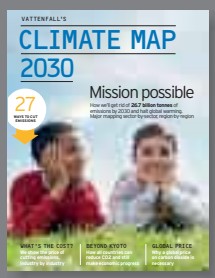

I denna broschyr beskriver Vattenfall potentialen att minska växthusgasutsläppen globalt.

Övriga publikationer

Alla rapporter kan beställas från
Vattenfall AB, 162 87 Stockholm
Telefon 08-739 50 00,
E-post info@vattenfall.com

Ytterligare finansiell information finns på Vattenfalls webbplatser

www.vattenfall.se
www.vattenfall.com

DETTA ÄR VATTENFALL

Vattenfall är Europas femte största elproducent och den största värmeproducenten. Koncernens omsättning uppgick 2007 till 143 639 MSEK. Vattenfalls vision är att vara ett ledande europeiskt energiföretag och huvudprodukterna är el och värme. Vattenfall agerar i alla delar av värdekedjan för el: produktion, transmission, distribution och försäljning samt producerar, distribuerar och säljer värme. Vattenfall bedriver också energihandel och brunkolsbrytning. Verksamheten bedrivs idag i Sverige, Danmark, Finland, Tyskland och Polen. Koncernen har drygt 32 000 anställda och moderbolaget Vattenfall AB ägs till 100% av svenska staten.

Omsättning och rörelseresultat

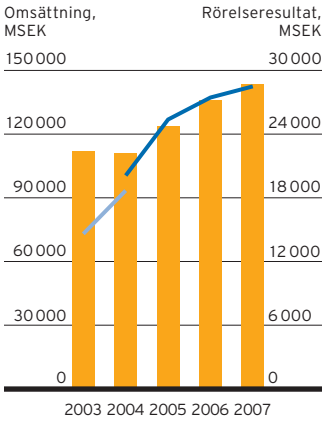

Omsättning (IFRS)
Rörelseresultat[1] (Sw.GAAP)
Rörelseresultat[1] (IFRS)

1) Exkl. jämförelsestörande poster.

Avkastning

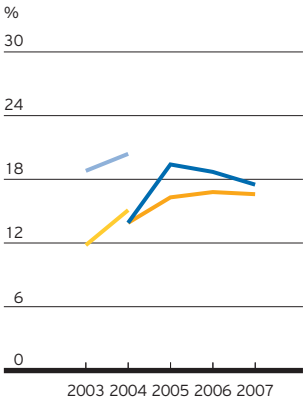

Avkastning på eget kapital[1] (Sw.GAAP)
Avkastning på eget kapital[1] (IFRS)
Avkastning på nettotillgångar[1] (Sw.GAAP)
Avkastning på nettotillgångar[1] (IFRS)

1) Exkl. jämförelsestörande poster.

Total elproduktion[1]

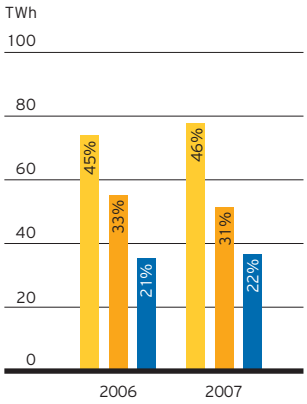

Fossilkraft
Kärnkraft
Vattenkraft

1) Vindkraft, biobränsle och avfall uppgår till 1,9 TWh för 2007 och 1,2 TWh för 2006, vilket motsvarar cirka 1% av Vattenfalls totala elproduktion.

Nyckelfakta

	2007	2006	Förändring, %	2007 (EUR)[1]	2006 (EUR)[1]
Nettoomsättning, MSEK	143 639	135 802	5,8	15 168	14 340
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA), MSEK	45 821	43 938	4,3	4 839	4 640
Rörelseresultat, MSEK	28 583	27 821	2,7	3 018	2 938
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster, MSEK	28 497	27 448	3,8	3 009	2 898
Resultat före skatter, MSEK	23 933	25 525	−6,2	2 527	2 695
Årets resultat, MSEK	20 686	19 858	4,2	2 184	2 097
Resultat per aktie, SEK	150,11	142,21	5,6	15,85	15,02
Avkastning på eget kapital, %	17,6	19,1			
Avkastning på nettotillgångar, %	16,6	17,1			
Totala tillgångar, MSEK	338 236	323 166	4,7	35 717	34 125
Soliditet, %	36,7	33,3			
Internt tillförda medel (FFO), MSEK	34 049	35 673	−4,6	3 595	3 767
Fritt kassaflöde, MSEK	19 650	23 178	−15,2	2 075	2 448
Investeringar, MSEK	18 964	17 220	10,1	2 003	1 818
Elproduktion, TWh	167,6	165,4	1,3		
Värmeproduktion, TWh	36,2	35,2	2,8		
Medelantal anställda, personår	32 396	32 308	0,3		

1) Omräkningskurs 9,47 SEK/EUR.

Extern nettoomsättning och rörelseresultat per marknad, 2007

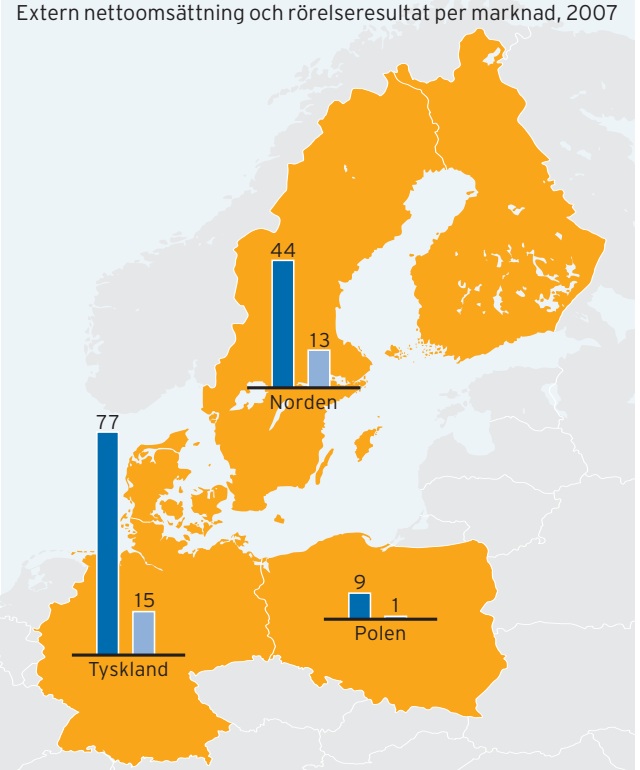

Extern nettoomsättning per marknad[1], miljarder SEK
Rörelseresultat, miljarder SEK

1) Övrig extern nettoomsättning uppgår 2007 till 12 miljarder SEK.

Vattenfalls marknader

Norden

Vattenfall producerar drygt 20% av den el som förbrukas i Norden. Elproduktionen består i huvudsak av kärnkraft och vattenkraft. El säljs till drygt 1 miljon kunder i Norden. Vattenfall har även en betydande värmeproduktion, till stor del baserad på biobränslen, och säljer fjärrvärme. Affärsenheten Distribution äger och driver elnät samt distribuerar el till cirka 1,3 miljoner nätkunder. Vattenfall bedriver även konsult- och entreprenadverksamhet, främst inom energisektorn.

Tyskland

Vattenfall producerar nästan 13% av den el som förbrukas i Tyskland och är därmed landets tredje största elproducent. Produktionen består till cirka 92% av fossilkraft, huvudsakligen baserad på egen brunkolsbrytning. Vattenfalls kolkraftverk tillhör världens modernaste. Vattenfall producerar även värme och har en omfattande fjärrvärmeförsäljning främst i Berlin och Hamburg. Inom elnät äger och opererar Vattenfall såväl högspänningsnät som lokalnät. Totala antalet nätkunder uppgår till cirka 3,3 miljoner och antalet elkunder till cirka 2,6 miljoner.

Polen

Värmeproduktion och värmeförsäljning utgör största delen av verksamheten och Vattenfall har en marknadsandel på cirka 27%. I mindre omfattning produceras även el. El- och värmeproduktionen är främst baserad på kol. Affärsenheten Distribution äger och driver elnät samt distribuerar el till 1,1 miljoner nätkunder, främst i sydvästra delen av landet. Antalet elkunder uppgår till cirka 1 miljon.

Koncerngemensam verksamhet

Vattenfall Trading Services, Vattenfall Treasury, Vattenfall Insurance, Vattenfall Research and Development och Vattenfall IT Infrastructure Services är centrala stödfunktioner som hanterar koncernens finansiering, risker, erbjuder marknadstillgång, arbetar med forskning och utveckling samt ansvarar för IT-infrastrukturen.

Extern nettoomsättning[1] per marknad, MSEK

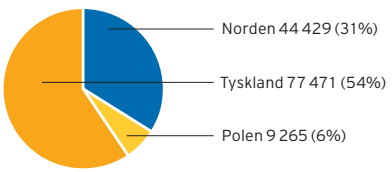

1) Övrig extern nettoomsättning uppgår till 12 474 MSEK. I segmentet Övrigt inkluderas Energihandel, Finansverksamhet och Övriga koncernfunktioner.

Rörelseresultat[2], MSEK

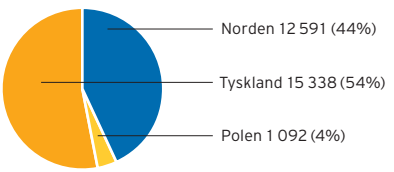

2) Segmentet Övrigt redovisar ett rörelseresultat på –438 MSEK.

Nettotillgångar per marknad, MSEK

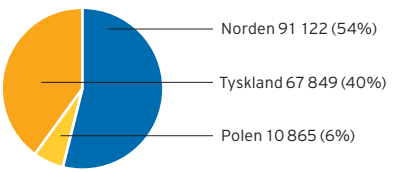

Energi får bokstavligen samhällets hjul att snurra. Varje minut, varje timme, varje dygn – år ut och år in – skapar vi i energibranschen förutsättningarna för att det högteknologiska samhället ska fungera.

Vår roll i det moderna samhället kan med andra ord knappast överdrivas. Men med den centrala positionen i samhällsbygget följer också **stora och rättmätiga krav på oss** som energileverantörer. Vi förväntas leverera energi med mycket hög pålitlighet och till rimliga priser. Samtidigt ska vi producera energin på ett säkert sätt och med så liten inverkan som möjligt på den omgivande miljön – både den intilliggande och den globala. I slutet av 2007 togs ett viktigt steg i den riktningen när den nya vindkraftparken Lillgrund i Öresund började leverera el. Därför har vi valt Lillgrund, med Öresundsbron i bakgrunden, som omslagsbild till denna årsredovisning.

Kraven på oss som energiföretag kan sammanfattas med orden **Förtroende och Säkerhet. De två orden måste vara rättesnöret i all vår verksamhet.** En i alla avseenden säker energiproduktion skapar förtroende hos kunder och övriga samhället. Förtroendet är i sin tur vår viktigaste tillgång och ger oss handlingsfrihet att agera i de många stora utmaningar som ligger framför oss. För att på ett ännu bättre sätt uppfylla vårt yttersta uppdrag – att bidra till utvecklingen i det samhälle där vi verkar – har vi på Vattenfall formulerat **fem strategiska ambitioner som preciserar vårt uppdrag: Nummer Ett för kunden, Nummer Ett för miljön, Lönsam tillväxt, Benchmark för branschen och En attraktiv arbetsgivare.** De fem ambitionerna lever inte ett liv var och en för sig, utan alla är tätt samman ätade och är i de esta fall förutsättningar för varandra. För att vi framgångsrikt ska leva upp till en ambition, måste vi även klara av de fyra andra. Och för att nå vår vision – att vara ett ledande europeiskt energibolag – måste vi nå framgång inom samtliga ambitioner. På sidorna 8–19 beskrivs de fem strategiska ambitionerna närmare, samt hur de hänger samman och möjliggör varandra.

Som alla vet står världen inför en utmaning av en sådan omfattning att jag inte tvekar att kalla den för en av de största i mänsklighetens historia. Jag talar förstås om det hot mot vårt klimat som är en följd av den globala uppvärmningen. Energiproduktionen är inte den enda verksamhet som bidrar till stora utsläpp av växthusgaser och den därav följande uppvärmningen av jordens atmosfär. Men produktionen av el och värme orsakar stora koldioxidutsläpp och därför arbetar vi inom **Vattenfall intensivt för att reducera våra utsläpp så att vi bidrar till att bromsa, och på sikt stoppa, klimatförändringarna.** Vattenfall har som

ett av de första energiföretagen i världen formulerat ett mycket långtgående klimatmål: fram till år 2030 ska vi halvera våra specifika utsläpp av koldioxid i atmosfären jämfört med 1990 års nivå. Redan idag har vi hunnit en bra bit på vägen mot målet, men det största och svåraste arbetet återstår fortfarande.

Vi strävar efter en uthållig energiproduktion där andelen produktion som orsakar koldioxidutsläpp kraftigt minskas och där vi också använder metoder för att ta hand om koldioxiden och förvara den på ett sådant sätt att den inte förvärrar den globala uppvärmningen. Vägarna fram till en uthållig energiproduktion är flera och Vattenfall är därför verksamt inom era olika områden. Vi genomför en mycket ambitiös satsning på utbyggnad av vindkraft och jag kan med glädje konstatera att produktionen av el från vindkraftverk ökade med 117%, till 1,3 TWh, under 2007. Än så länge står visserligen vindkraften för en liten andel, men den positiva trenden är tydlig. Som redan nämnts har vindkraftparken Lillegrund tagits i drift, och samma månad offentliggjordes en kraftfull vindkraftsutbyggnad som Vattenfall avser genomföra tillsammans med skogsföretaget Sveaskog. Målet för den gemensamma satsningen är att bygga 550 nya vindkraftverk, som sammanlagt kan producera 4 TWh, vilket motsvarar elförbrukningen i 800 000 hushåll. Samtidigt arbetar vi kontinuerligt med att effektivisera och på andra sätt öka energiuttaget från våra befintliga vattenkraftverk. Vi är också öppna för en diskussion kring hur kärnkraften kan förnyas och därmed lämna ytterligare bidrag till en energiproduktion utan koldioxidutsläpp.

Allra mest spännande och löftesrik är förstås satsningen på en kolbaserad – men ändå oerhört koldioxidsnål – energiproduktion. Kol är idag det helt dominerande energislaget i världen och kommer så att förbli under överskådlig framtid. Därför är den utveckling som sker vid Vattenfalls tyska försöksanläggning Schwarze Pumpe, där koldioxid som bildas vid förbränningen av kol ska omvandlas till ytande form och lagras i berggrunden, så angelägen.

Sammantaget visar Vattenfalls olika satsningar att visionen om en uthållig energi-produktion inte är en utopi, utan en realistisk och framkomlig väg. Vi måste samtidigt ha klart för oss att omställningen inte kan ske från en dag till en annan. Just nu befinner vi oss i en övergångsfas, där vi successivt fasar ut produktionsmetoder med för stora koldioxidutsläpp till förmån för mer effektiva och miljövänliga alternativ. Det betyder också att en del av de produktionsanläggningar som nu tas i drift inte fullt ut lever upp till de långsiktiga krav vi ställer, men likväl medför avsevärda förbättringar jämfört med tidigare förhållanden. Till exempel kommer det nya kraftvärmeverket i tyska Moorburg att reducera koldioxidutsläppen med

2,3 miljoner ton om året, jämfört med de äldre anläggningar som ersätts. För att omvandla det till något mer begripligt, motsvarar det de årliga utsläppen från en miljon personbilar!

Att förhindra en fortsatt ökning av medeltemperaturen är i sanning en gigantisk – och brådskande – uppgift. Men det är samtidigt en utmaning som samhället, våra kunder och inte minst våra medarbetare kräver att vi ska klara av. För att hantera denna uppgift på ett framgångsrikt sätt, och på samma gång säkerställa pålitliga energileveranser till rimliga priser, krävs stora investeringar från Vattenfalls sida. **Och stora investeringar förutsätter i sin tur en fortsatt god lönsamhet.**

Det är därför glädjande att konstatera att även 2007 blev ett resultatmässigt framgångsrikt år för Vattenfall. Resultatet efter skatt ökade med 4,2% till 20 686 MSEK, medan omsättningen steg med 5,8% till 143 639 MSEK. Rörelseresultatet förbättrades med 2,7% till 28 583 MSEK. Resultatförbättringen är till största delen hänförlig till den tyska elproduktionen och förklaras av hög tillgänglighet i kolkraftverken och bättre priser erhållna på den tyska elbörsen EEX. För Norden har terminssäkring bidragit till att hålla emot effekterna av sjunkande elpriser, men rörelseresultatet försämrades ändå med 5,2%. Kostnader för den kraftiga stormen Per i början av året, omstruktureringskostnader och nedskrivning av ett kraftvärmeverk i Finland har pressat Nordenresultatet. Resultatet för Polen förbättrades något, dock mest beroende på valutaeffekter.

Vattenfall har under en följd av år kunnat visa upp mycket goda resultat. Nu står vi inför en period där vi kan förutse skärpt konkurrens på grund av utbyggd produktionskapacitet, samtidigt som vi förutser mer volatila priser. **För att klara de satsningar som förväntas av oss krävs upprätthållen lönsamhet även under år när priserna är pressade.** Därför har vi under året initierat ett arbete för att effektivisera verksamheten och öka produktiviteten. I reda pengar är målsättningen med effektiviseringsarbetet att minska den totala kostnadsmassan inom koncernen med 5 miljarder kronor jämfört med 2006 års nivå. Koncerngemensamma processer avseende IT och inköp är några av de verksamheter där effektiviseringsvinster finns att hämta. Ett exempel är att alla inköp av stenkol från 1 januari 2008 centraliseras till Vattenfall Trading Services i Köpenhamn. Men satsningen på Operational Excellence handlar inte bara om ökad produktivitet, utan lika mycket om att skapa förutsättningar för hög kvalitet i vårt arbete i alla avseenden. En av de strategiska ambitionerna är att vara Benchmark för branschen, det vill säga att matcha och överträffa våra konkurrenter inom alla väsentliga dimensioner. **Det är i sin tur en förutsättning för att Vattenfall på allvar ska kunna fortsätta att ta en aktiv del i strukturomvandlingen av den europeiska energimarknaden och nå vår vision – att vara ett ledande europeiskt energibolag.**

En av dessa viktiga dimensioner är nöjda kunder. Vi fortsätter och intensifierar arbetet med att öka kundnöjdheten och vi har under 2007 med all tydlighet kunnat se hur avgörande

nöjda kunder är för våra möjligheter att skapa värde. Sedan ett antal år tillbaka har Vattenfall framgångsrikt satsat på att förbättra relationen till våra kunder i Sverige. Vi har förstärkt kundtjänsten och förenklat fakturor och annan information som når kunderna. Sommaren 2006 introducerade vi "Trygghetsavtalet", ett treårigt fastprisavtal med omteckningsrätt. Avtalet skyddar kunderna mot stigande elpriser i tre år, men ger samtidigt möjlighet att teckna ett nytt treårsavtal till lägre pris om elpriserna sjunker. **Satsningarna i Sverige har belönats med fler och mer nöjda kunder.** Därmed har också vår handlingsfrihet ökat.

Omvänt har vi i Tyskland under året förlorat många kunder och samtidigt tappat i förtroende, något som kringskurit vårt handlingsutrymme. Förlusten av tyska kunder har främst två orsaker: minskat förtroende för Vattenfall på grund av brister i informationen efter driftstoppen vid kärnkraftverken Brunsbüttel och Krümmel, och de prishöjningar som genomfördes vid halvårsskiftet. De båda kärnkraftverken snabbstoppades, oberoende av varandra, den 28 juni. Händelserna, i det ena fallet en kortslutning, i det andra brand i en transformator, medförde inga risker för vare sig människor eller miljö, men Vattenfall fick ändå hård kritik för att informationen till allmänheten var otillräcklig och lämnades för sent. Efter händelserna har en utredning tillsatts och åtgärder har vidtagits både för att stärka säkerhetsarbetet och för att säkerställa att kommunikationsarbetet i framtiden svarar mot mycket högt ställda krav. Flera organisationsförändringar har genomförts.

Kärnkraftssäkerheten har under 2007 fortsatt stått i fokus även i Sverige. Den omfattande översyn av säkerhetsfrågorna som inleddes efter störningen vid Forsmarks kärnkraftverk i juli 2006 har resulterat i en rad förändringar. En ny ledning för Forsmark har tillsatts, samtidigt som Vattenfall har stärkt representationen i styrelsen. Vattenfalls styrelse inrättade ett

Omsättningen ökade med 5,8% till 143 639 MSEK (135 802)

Nettoomsättning, kvartalsvis

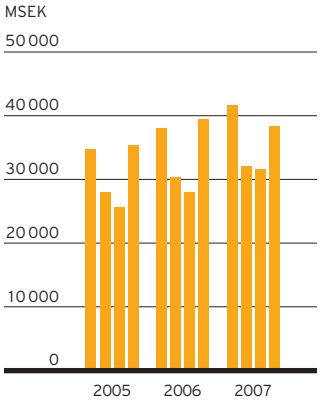

Rörelseresultatet exkl. jämförelsestörande poster ökade med 3,8% till 28 497 MSEK (27 448)

Rörelseresultat, kvartalsvis

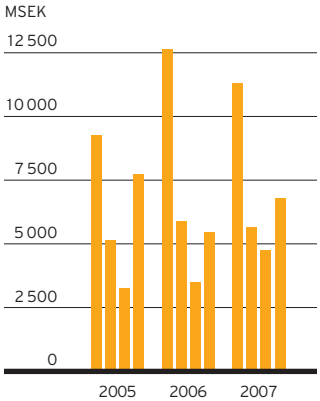

Fritt kassaflöde uppgick till 19 650 MSEK (23 178)

Fritt kassa öde[1], kvartalsvis

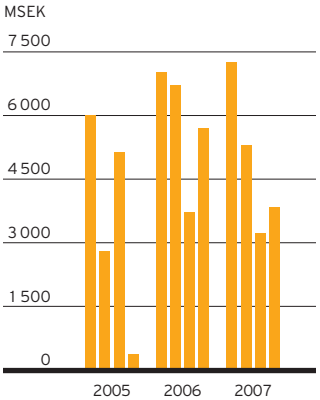

1) Kassa öde från den löpande verksamheten minus förnyelse-investeringar.

säkerhetsutskott och i januari 2008 tillträdde en ansvarig Chief Nuclear Officer. **Det är min förhoppning att dessa kraftfulla åtgärder klargör att Vattenfall alltid sätter säkerheten främst och att de kärnkraftverk där Vattenfall är ägare ska leda utvecklingen inom säkerhetsområdet.**

Diskussionen kring kärnkraftssäkerheten förtydligar också det jag skrev inledningsvis om Förtroende och Säkerhet. När det gäller kärnkraften är en rigorös säkerhet en absolut förutsättning för att vinna omvärldens förtroende.

Förtroende måste också ligga som grund när vi önskar att våra kunder ska känna oss som en framåtsträvande, empatisk, lättillgänglig och pålitlig partner. Därför måste vi, i allt vi företar oss, självkritiskt ställa oss frågan: Leder just detta till att kunderna, och även samhället i övrigt, i ökad grad förknippar oss med de egenskaperna?

Lyckas vi i våra strävanden att skapa riktigt starka kundrelationer, så utgör dessa tillsammans med vår tydliga position i klimatfrågan en betydande konkurrensfördel för Vattenfall. En fördel som ökar våra möjligheter att svara upp mot de höga krav som ställs på oss inför framtiden och att uppnå vår vision att vara ett ledande europeiskt energibolag.

Lars G Josefsson
Koncernchef

De totala investeringarna uppgick till 18 964 MSEK

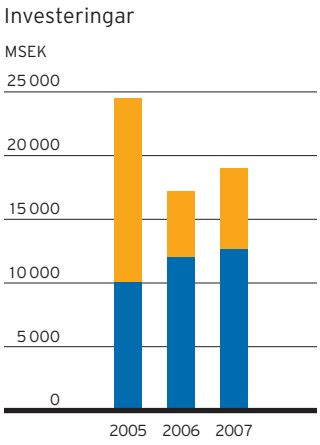

Nettoskulden minskade med 5 667 MSEK till 43 740 MSEK

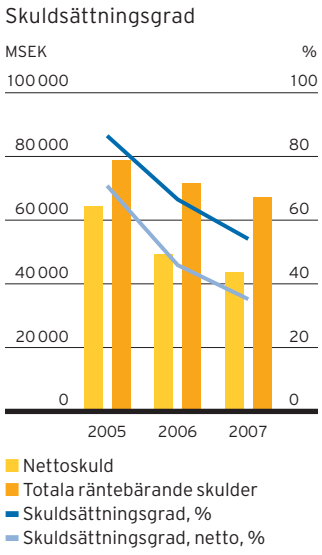

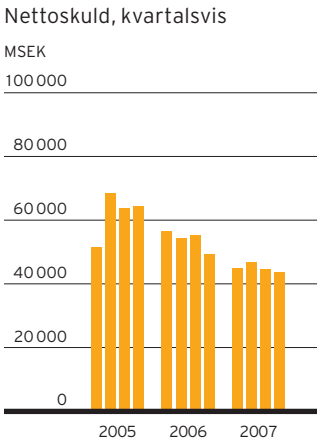

UTHÅLLIG UTVECKLING – EN UTMANING FÖR FRAMTIDEN

För att motverka det globala klimathotet krävs en omfattande omställning av världens energisystem så att utsläppen av växthusgaser minskar. Vattenfall har gjort en kartläggning av möjligheterna att sänka världens totala utsläpp med 26,7 miljarder ton år 2030. Kartläggningen, som redovisas i den så kallade Klimatkartan[1], visar att detta är fullt möjligt.

Klimatförändringen är en av vår tids allra största utmaningar. Vedertagna forskningsrön visar att om medeltemperaturen vid jordens yta stiger mer än 2 grader Celsius i förhållande till den förindustriella nivån, skulle detta med stor sannolikhet leda till katastrofala och oacceptabla effekter i form av bland annat vattenbrist, epidemier och hungersnöd. Fram till idag har medeltemperaturen redan ökat med 0,76 grader och den rimligaste förklaringen är de av människan orsakade utsläppen av växthusgaser. Om inte kraftfulla åtgärder vidtas i globalt samförstånd kommer utsläppen av växthusgaser att öka från 40 miljarder ton koldioxidekvivalenter (CO_2e) år 2002 till 58 miljarder ton år 2030.[2]

Vattenfall har i samarbete med McKinsey & Company kartlagt de åtgärder runt om i världen som potentiellt kan göras för att reducera koldioxidutsläppen. Enligt kartläggningen krävs att utsläppen år 2030 begränsas till 31 miljarder ton CO_2e per år och enligt analysen är det möjligt att bromsa klimatförändringen. Mer än två tredjedelar av reduktionen kan, enligt analysen, realiseras med existerande teknologi och det ser ut som att en fjärdedel av åtgärderna kan utföras till obetydliga eller rent av negativa kostnader. Gapet mellan potential och verklighet är dock stort varför kraftfulla styrmedel krävs.

Att bromsa klimatförändringarna kommer att kräva en kombination av teknologi, ekonomi och politik. Stora investeringar behövs om vi ska kunna nå utsläppsmålen och garantera en trygg energiförsörjning för jordens växande befolkning. Långsiktigt kommer detta att innebära ett globalt energisystem som blir alltmer förnybart och koldioxidsnålt men också högre energipriser. Konsumenterna efterfrågar samtidigt lägre elpriser vilket innebär en utmaning för energisektorn.

1) Läs mer på www.vattenfall.com/climatemap

2) Bedömningen byggger på underlag från International Energy Agency (IEA), Environmental Protection Agency (EPA) och FN:s klimatpanel IPPC.

Potentiell minskning av koldioxidutsläpp år 2030

Total potentiell minskning 26,7 miljarder ton (Gt)

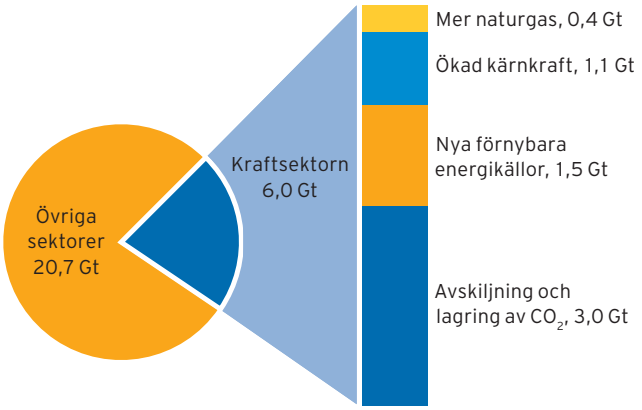

Analysen som gjorts omfattar hela den globala ekonomin, uppdelad på olika sektorer och regioner. Kraftsektorn stod för 24% av de totala utsläppen av växthusgaser år 2002. Utan åtgärder kommer sektorns utsläpp att öka med 79% fram till år 2030 och då utgöra 38% av de totala utsläppen[1].

Vattenfall har identifierat fyra typer av åtgärder som har potential att minska utsläppen i kraftsektorn med totalt 6 miljarder ton. Det handlar om mer naturgas, ökad kärnkraftsanvändning, nya förnybara energikällor och avskiljning och lagring av CO_2.

1) Läs mer på www.vattenfall.com/climatemap

TRE HUVUDOMRÅDEN I VATTENFALLS KLIMATARBETE

Vattenfall är en av de största el- och värmeproducenterna i Europa och står för betydande koldioxidutsläpp. Vi arbetar aktivt med att sänka koldioxidutsläppen i den egna verksamheten och har under året slagit fast målet att halvera koldioxidutsläppen. Vi hjälper också våra kunder till en effektivare energianvändning. Dessutom är vi starkt engagerade i det internationella klimatarbetet och förutom att vi tagit fram Klimatkartan har vi även lanserat ett företagsinitiativ (3C) för att få en global uppslutning kring frågan.

Sänka koldioxidutsläppen

En viktig del i Vattenfalls klimatarbete är att kontinuerligt sänka koldioxidutsläppen från egen verksamhet. Vattenfall prioriterar satsningar på koldioxidsnål produktion och energieffektivisering. Vi har som mål att sänka utsläppen i vår egen verksamhet med 3 miljoner ton fram till 2010. Fram till 2030 ska utsläppen ha halverats jämfört med 1990 års nivå. Från 1990 fram till idag har utsläppen från våra anläggningar minskats med 30%. 20% återstår från 2008–2030. Vi har fortsatt hög ambition att minska våra utsläpp också efter 2030, men det är mycket svårt att idag bedöma möjligheterna, därför är era scenarier tänkbara för 2050.

Effektiv användning av energi

Att utnyttja energi mer effektivt utgör en betydande potential för att sänka koldioxidutsläppen. Vattenfall erbjuder rådgivning kring energieffektivisering till allmänheten, privatkunder samt företagskunder. Flera stora företag har anlitat Vattenfall för att se över energiförbrukningen och effektivisera tillverkningsprocesserna.

Internationellt samarbete

Vattenfall är starkt engagerat i internationellt klimatarbete. Vi arbetar för att uppnå en global överenskommelse kring minskning av växthusgaser. Vi har lanserat ett globalt företagsinitiativ under namnet 3C[1] (Combat Climate Change) där ett femtiotal internationella företag ingår. Vattenfall har även tagit fram en klimatkarta med analyser och förslag på var och hur utsläppen ska kunna minskas globalt (se sidan 6).

1) Läs mer på www.combatclimatechange.org

Vattenfalls ambition är att från 1990[1] till 2030 halvera de specifika utsläppen från egen verksamhet

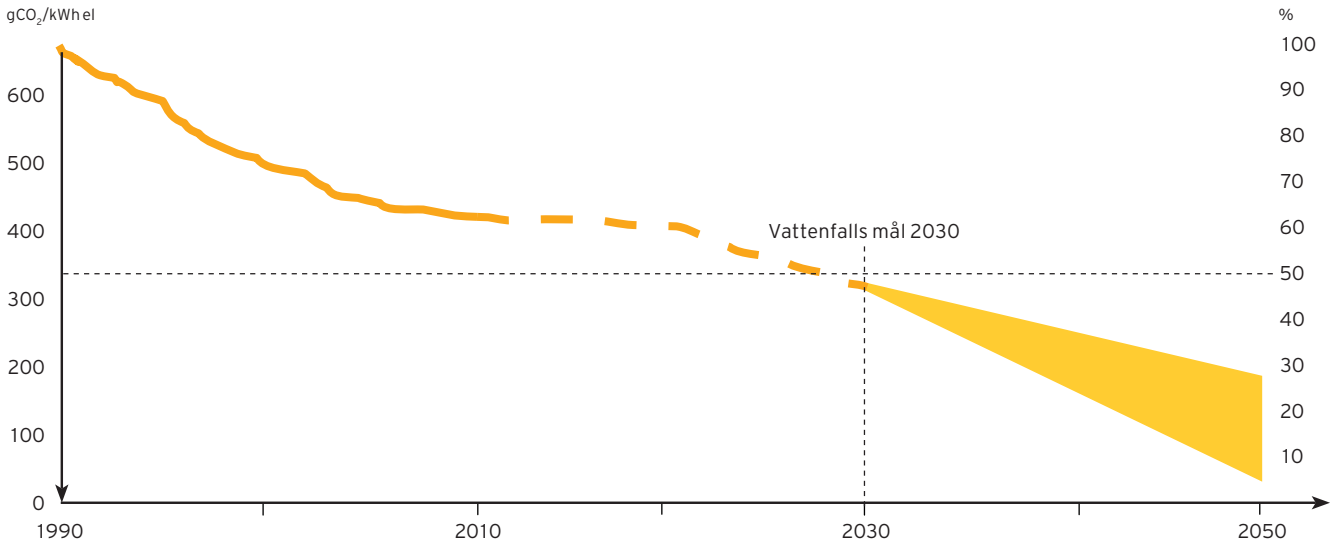

1) 1990 är basåret för såväl Kyotoprotokollet som EU:s utsläppsmål.

VÅRA STRATEGISKA AMBITIONER – KÄRNAN I VATTENFALLS ARBETE

Vattenfalls **vision** är att vara ett ledande europeiskt energiföretag. Vår **affärsidé** är att utveckla våra kunders konkurrenskraft, miljö och livskvalitet genom effektiva energilösningar och service i världsklass. Våra finansiella mål och våra fem strategiska ambitioner är kärnan i detta arbete. Vårt arbete ska genomsyras av våra **kärnvärden;** öppenhet, ansvarstagande och effektivitet.

Vattenfall ska tillhandahålla energilösningar som svarar mot kundernas behov och som bidrar till en hållbar samhällsutveckling. En grundläggande förutsättning för att långsiktigt kunna satsa på ny energiproduktion med låg miljöpåverkan är att ständigt skapa värde i vår verksamhet. Hur vi ska uppnå det framgår av våra fem strategiska ambitioner. Ambitionerna samverkar och är delvis beroende av varandra.

Kan vi erbjuda energilösningar som svarar mot kundernas behov och bidrar till en hållbar samhällsutveckling får vi också allmänhetens och våra kunders förtroende.

Har vi allmänhetens förtroende har vi lättare att attrahera rätt kompetens.

Med rätt kompetens, bra ledarskap och engagerade medarbetare kan vi i vårt arbete bli ett föredöme i branschen.

Är vi ett föredöme i branschen med fokus på operationell effektivitet och värdeskapande kan vi fortsätta att expandera med god lönsamhet, vilket är en grundförutsättning för att vi ska kunna fullgöra vårt uppdrag att bidra till en hållbar samhällsutveckling.

På följande sidor beskriver vi i detalj våra prioriteringar och mål inom varje strategisk ambition.

Nummer Ett för kunden

Att ha nöjda kunder som hyser förtroende för Vattenfall är nödvändigt för att få acceptans för företagets verksamhet och kunna utveckla nya, hållbara lösningar. Målet är att vi ska vinna marknadsandelar samtidigt som kundnöjdheten ska fortsätta öka – allt under bibehållen eller stärkt lönsamhet. Läs mer på sidorna 10–11.

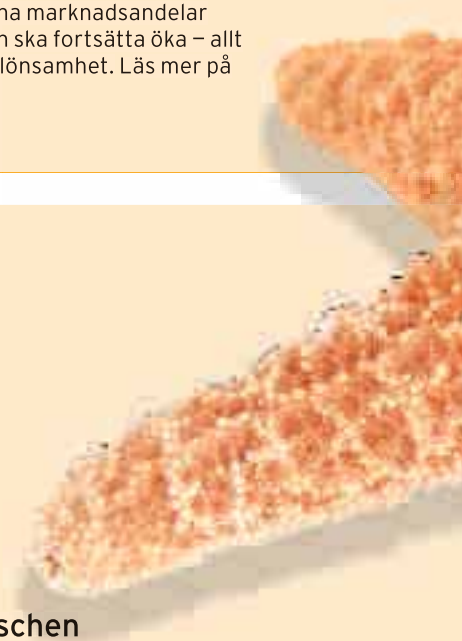

Benchmark för branschen

Ökad konkurrens och prispress på försäljningssidan kommer att vara en ihållande trend på den europeiska energimarknaden. För att möta denna utmaning, och behålla konkurrenskraften, måste Vattenfall fortsätta att fokusera på operationell effektivitet och värdeskapande. De senaste åren har Vattenfall effektiviserats avsevärt, men detta har till största delen skett inom olika delar av koncernen. Arbetet måste fortsätta men vi måste också tillvarata synergier och möjligheter för effektivisering mellan våra olika affärsområden och regioner.
Läs mer på sidorna 16–17.

Nummer Ett för miljön

Kraven på energibranschen att bidra till en hållbar utveckling av samhället växer ständigt. Samtidigt ökar kunskapen om de miljöproblem vi måste tackla. I takt med globalisering, teknikutveckling och övergång till en mer strikt lagstiftning, har relevansen i vår ambition att bli ledande inom miljöområdet ytterligare förstärkts. Vårt mål är att hitta lösningar som leder till en effektiv energianvändning och minskar koldioxid- och andra utsläpp. Vi strävar efter att ha en ledande roll inom förnybar el- och värmeproduktion och vara i världsklass inom varje energikälla och varje teknik vi använder. Läs mer på sidorna 12–13.

En attraktiv arbetsgivare

Vattenfalls framgång är beroende av ett bra ledarskap, rätt kompetens och starkt engagerade medarbetare. Vattenfall står inför ett generationsskifte som innebär en stor utmaning. Samtidigt som erfarna personer med unik kunskap går i pension minskar studenternas intresse för teknologi. Det är viktigt att Vattenfall har resurser och strategier som skapar förutsättningar för att attrahera, utveckla och behålla ledande kompetens och motivera medarbetare att prestera på topp. Läs mer på sidorna 18–19.

Lönsam tillväxt

Lönsam tillväxt är nödvändigt för Vattenfalls framtida konkurrenskraft och förmåga att uthålligt skapa ekonomiskt värde. Storlek ger en rad viktiga strategiska fördelar, till exempel marknadsposition, finansiell styrka samt förmåga att sprida risker. Därutöver finns operationella fördelar, såsom mer kostnadseffektiva inköp och effektivare administration, vilka också ökar lönsamheten. Läs mer på sidorna 14–15.

På följande sidor beskriver vi i detalj våra prioriteringar och mål inom varje strategisk ambition.

NUMMER ETT FÖR KUNDEN

Att ha nöjda kunder är en grundförutsättning för Vattenfalls fortsatta framgång. Kundnöjdheten har en stark inverkan på allmänhetens bild av företaget, och därmed på Vattenfalls förmåga att bygga förtroende och acceptans för verksamheten, inte minst när det gäller att skapa förståelse för att det tar lång tid att utveckla nya, hållbara lösningar.

Utmaningar/möjligheter → Strategier

Stärka förtroendet för energiföretag
En vanligt förekommande uppfattning på Vattenfalls marknader är att elpriserna är för höga till följd av avregleringen, trots att flera oberoende studier visar att marknaden fungerar som avsett.

Stärka förtroendet kring hur miljöfrågorna hanteras
Pressen på energisektorn att aktivt bidra till att bromsa klimatförändringarna har aldrig varit större. Samtidigt har branschen inte lyckats skapa förståelse för att omställningen till ett mer miljövänligt energisystem är en kontinuerlig process som kommer att ta lång tid och kräva stora investeringar.

Möta konkurrensen och den ökade benägenheten bland privatkunder att byta elleverantör
Konkurrensen på privatmarknaden har ökat sedan kunderna fått möjlighet att välja elleverantör.

- Säkerställa att våra produkter och tjänster är konkurrenskraftigt prissatta och svarar upp mot kundernas önskemål.
- Förbättra kvalitet och effektivitet i alla processer riktade mot kund.
- Öka förståelsen för att arbetet med framtidens energilösningar är komplext.
- Utveckla våra erbjudanden och lära oss av goda exempel, såväl inom som utom den egna branschen.
- Fortsätta att öka vår kundbas i Norden och Polen, vinna tillbaka och nå nya kunder i Tyskland.
- Ge våra kunder kunskap om hur de kan använda våra produkter på ett effektivt och miljövänligt sätt.

Vattenfall satsar för att vinna tillbaka tyska privatkunder

Vattenfall har tappat närmare 250 000 privatkunder i Tyskland – främst på grund av genomförda prishöjningar och den förtroendekris som följde av händelserna i kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel, men också på grund av den tilltagande konkurrensen på privatmarknaden och kundernas ökade benägenhet att byta elleverantör. Vattenfall har tidigare haft mycket höga marknadsandelar i Berlin och Hamburg (85–90%).

För att återvinna förtroendet och vinna tillbaka kunder har Vattenfall arbetat hårt med att förbättra kommunikationen med kunder och omvärld, bland annat genom en telefonjour där omvärlden kan få information om våra kärnkraftverk. Produktutbudet har förbättrats, bland annat genom en mycket attraktivt prissatt produkt inom el, ”Vattenfall Easy”, som erbjuds via internet. För att vinna nya kunder i Tyskland intensifierar Vattenfall sin marknadsföring till områden utanför Berlin och Hamburg.

På företagssidan har Vattenfall en stark ställning och har under det senaste året tecknat avtal med mer än 550 nya företagskunder.

Vattenfall ska, genom att vara ”Nummer Ett för kunden”, vinna marknadsandelar samtidigt som kundnöjdheten ska fortsätta öka – allt under bibehållen eller stärkt lönsamhet. Detta betyder att vår ambition är att vara kundernas förstahandsval på relevanta marknader, baserat på ett starkt tjänsteutbud och ett högt förtroende.

Måluppfyllelse och väsentliga aktiviteter under 2007

Framgångsrikt erbjudande
Vattenfalls Trygghetsavtal – ett treårigt fastprisavtal för el med omteckningsrätt på den svenska marknaden – har rönt stor framgång och bidragit till att marknadsandelen ökat från 13% till 15%.

Samarbeten med industrin
Vattenfall har etablerat långsiktiga samarbeten med industriella kunder som Boliden, Billerud och Volvo.

Nya företagskunder i Tyskland
Vattenfall har under det senaste året skrivit 550 nya avtal om elleveranser till tyska företag.

Energiguider på webben
I Sverige och Tyskland lanserades energiguider på webben för att hjälpa hushållskunder till effektivare energianvändning.

Möjlighet välja produktionskälla
Svenska elkunder fick möjlighet att välja produktionskälla, det vill säga vind-, vatten- eller kärnkraft.

”Vattenfall Easy”– ny tysk produkt
För att förbättra produktutbudet i Tyskland har Vattenfall lanserat en mycket attraktivt prissatt internetprodukt som marknadsförs i delar av Tyskland.

Mätning av kundnöjdhet
Kundnöjdhetsindex har hittills mätts på olika sätt inom Vattenfalls marknader. Under året påbörjades ett projekt för att få fram ett koncernövergripande index gällande kundnöjdhet.

Mål 2008–2010

63 Kundnöjdhetsindex på 63 för privatkunder.

Mål på lång sikt

70 Kundnöjdhetsindex på 70 för privatkunder.

Mätning och uppföljning av mål

Vattenfall genomför sedan 2004 omfattande mätningar av hur kundnöjdheten utvecklas. Dessa har hittills skett lokalt. 2007 påbörjades ett projekt för att få fram ett koncernövergripande kundnöjdhetsindex. Syftet är att uppnå transparens och jämförbarhet. Den första koncerngemensamma mätningen kommer att utföras under våren 2008.

På den svenska marknaden jämförs också resultaten med Svenskt kvalitetsindex (SKI), ett oberoende instrument för att mäta och analysera hur kunder bedömer varor och tjänster i Sverige. Vattenfall erhöll för privatkunder 57,4 i denna mätning. Detta är högre än våra största konkurrenter på den svenska marknaden men lågt om man jämför med mindre elleverantörer och andra branscher. Energibranschen som helhet har också betydligt lägre resultat än andra branscher. Dessa värden är inte jämförbara med de indexvärden som Vattenfall tar fram från och med 2008 men är ändå av intresse att följa.

NUMMER ETT FÖR MILJÖN

Kraven på energibranschen att bidra till en hållbar utveckling av samhället växer ständigt. Samtidigt ökar kunskapen om de miljöproblem som vi måste tackla. I takt med globalisering, teknikutveckling och en mer strikt lagstiftning, har relevansen i vår ambition att bli ledande inom miljöområdet ytterligare förstärkts. Vårt mål är att hitta lösningar som leder till en effektiv energianvändning och minskar koldioxid- och andra utsläpp.

Utmaningar/möjligheter → Strategier

Ökad press på energibranschen
Pressen på energisektorn att stävja klimatförändringarna har ökat markant de senaste åren.

Kostnader för utsläppsrätter
Kostnaderna för den andra handelsperioden (2008–2012) är högre än för den första handelsperioden (2005–2007). Exakt hur handelssystemet kommer att se ut efter 2012 är inte klart, men mycket tyder på att samtliga utsläppsrätter kommer att auktioneras ut.

Ökat fokus på CCS-teknologin
Utveckling av den så kallade CCS-teknologin för att avskilja och lagra koldioxid är en central del i arbetet för att reducera koldioxidutsläppen från kraftsektorn. Det är av stor betydelse att denna teknologi kan vidareutvecklas och kommersialiseras inom de närmsta 10–15 åren.

- Kontinuerligt styra och mäta effekterna av miljöarbetet och integrera miljötänkande i alla delar av verksamheten.
- Sänka koldioxidutsläppen från egen verksamhet.
  - Öka andelen investeringar i el- och värmeproduktion med låga koldioxidutsläpp.
  - Öka energieffektiviteten i befintliga el- och värmeproduktionsanläggningar, liksom effektiviteten i distributionsnäten.
  - Sänka koldioxidutsläpp inom enheter som inte bedriver el- och värmeproduktion.
- Öka takten i teknikutvecklingsarbetet inom förnybar el- och värmeproduktion samt inom CCS, det vill säga avskiljning och lagring av koldioxid.
- Delta i vidareutveckling av nästa generation av kärnkraftreaktorer med förbättrade miljö- och säkerhetsegenskaper.
- Arbeta för globala och marknadsorienterade klimat- och miljööverenskommelser.
- Bistå våra kunder med kunskap om hur de kan använda våra produkter på ett effektivt och miljöanpassat sätt.

Vi strävar efter att ha en ledande roll inom förnybar el- och värmeproduktion och vara i världsklass inom varje energikälla och varje teknik vi använder. Vattenfall är fast beslutet att vara ledande inom utvecklingen av energilösningar som kan bidra till att sänka koldioxidutsläppen. Vi har som mål att sänka utsläppen i vår egen verksamhet med 3 miljoner ton fram till 2010. Fram till 2030 ska utsläppen ha halverats jämfört med 1990 års nivå.

Måluppfyllelse och väsentliga aktiviteter under 2007

Lillgrund togs i drift
Vindkraftparken Lillgrund togs i drift. De 48 vindkraftverken genererar 0,33 TWh förnybar el på årsbasis.

Viktiga framsteg inom CCS
Byggandet av pilotanläggningen för CCS (avskiljning och lagring av CO_2) baserad på oxyfuelteknik i tyska Schwarze Pumpe pågår. Anläggningen beräknas tas i drift 2008. Vattenfall och EEG, ett dotterbolag till Gaz de France, tecknade avtal om ett gemensamt projekt för lagring av CO_2 i tyska Altmark.

Beslut att medverka i bygget av en pilotanläggning baserad på "post-combustion technology" för avskiljning av CO_2 i norska Mongstad, vilken tas i drift 2010 i en första fas och i full skala 2014.

Kolkraftverk med hög miljöprestanda
I Tyskland startade bygget av ett nytt brunkolseldat kraftverk i Boxberg och ett nytt stenkolseldat kraftverk i Hamburg (Moorburg). Anläggningarna får hög verkningsgrad och miljöprestanda vilket leder till minskade CO_2-utsläpp när de tas i drift och konkurrerar ut produktion i äldre kraftverk.

Fler nya biobränslekraftverk
Byggande av biobränsleeldade kraftvärmeverk har påbörjats, bland annat i Danmark, Tyskland, Polen och Finland.

Kärnkraften effektiviserades
Effekten i de svenska kärnkraftverken höjdes under året med cirka 124 MW.

Förnyelse av vattenkraft
Uppgraderingar av vattenkraftanläggningar har under året ökat effekten med 18 MW.

Planer på nytt vattenkraftverk
Ett nytt vattenkraftverk i Abelvattnet i Sverige (4,6 MW) planeras. Detta kan bli Vattenfalls första nybyggda vattenkraftverk på 15 år.

Miljöledningssystem i Polen certifierat
Värmeverksamheten i Polen har infört ett miljöledningssystem, genomgått extern granskning och erhållit certifiering.

Mål 2008–2010

–3 3% minskning av koldioxidutsläppen på 3 år (motsvarande 1 miljon ton/år).

Mål på lång sikt

–50 Halvera koldioxidutsläppen per producerad enhet energi fram till 2030, jämfört med 1990 års nivå.

Mätning och uppföljning av mål

Minskning av koldioxidutsläppen har lyfts fram som det prioriterade miljömålet på koncernnivå. Det är dock ett mycket långsiktigt arbete. Vi fattar idag beslut om åtgärder som ger verkan först om 10 år. Störst påverkan på koldioxidutsläppen har produktionen av el och värme men alla delar av verksamheten kommer att följas upp på detta mål. Hela värdekedjan ska vara effektiv ur klimatsynpunkt i jämförelse med liknande verksamheter.

Målet 2008–2010 är satt som en procentuell förändring jämfört med 2007 års nivå. 3% motsvarar 3 miljoner ton. Målet på lång sikt är att halvera koldioxidutsläppen per producerad enhet från 1990 fram till 2030. Från 1990 fram till idag har utsläppen från våra anläggningar minskats med 30%. 20% återstår från 2008–2030. Utvecklingen mot målet kommer att följas upp årsvis.

LÖNSAM TILLVÄXT

Lönsam tillväxt är nödvändigt om Vattenfall ska fortsätta att vara konkurrenskraftigt, skapa ekonomiskt värde och vara en positiv kraft i branschen för att stödja en hållbar utveckling av samhället. Storlek ger en rad viktiga strategiska fördelar, till exempel marknadsposition, finansiell styrka samt förmåga att sprida risker. Därutöver finns operationella fördelar, såsom mer kostnadseffektiva inköp och effektivare administration, vilka också ökar lönsamheten.

Utmaningar/möjligheter → Strategier

Strukturomvandling
Den pågående omstruktureringen och konsolideringen av den europeiska energimarknaden kommer att innebära möjligheter för Vattenfall att förvärva, gå ihop med eller på andra sätt ta aktiv del i strukturomvandlingen inom de närmsta fem åren. Dock finns ett begränsat utbud av lämpliga objekt på marknaden.

Potential för organisk tillväxt
Ett ökande behov av ny elproduktionskapacitet och uppgraderingar av existerande anläggningar innebär möjligheter att växa organiskt. Investeringsmöjligheter i förnybar energi, kärnkraft och kolbaserad men koldioxidsnål elproduktion är av särskilt intresse.

Synergier
Korrelationen mellan marknaderna för gas, kol samt el- och värmeproduktion kommer att erbjuda attraktiva synergimöjligheter. Vattenfall är idag en av ett fåtal europeiska aktörer som inte har någon storskalig verksamhet inom gas.

Förbättra effektiviteten
En hög kostnadspress förväntas även i fortsättningen prägla branschen. Det är därför nödvändigt att kontinuerligt förbättra effektiviteten och att skapa en hög kostnadsmedvetenhet, såväl i nuläge som under tillväxt.

- Vattenfall ska fortsätta att vara ett integrerat energiföretag med fokus på el- och värmeproduktion.
- Förstärka positionen på marknader där vi för närvarande är verksamma, och samtidigt expandera på geografiskt närliggande marknader där möjligheterna till värdeskapande bedöms som goda.
- Tillväxt ska skapas både organiskt och genom förvärv eller fusioner.

Utökat investeringsprogram 2008–2012

173 miljarder SEK 2008–2012 (134 miljarder SEK 2007–2011)

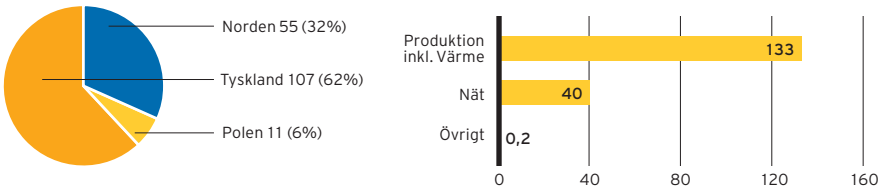

För femårsperioden 2008–2012 planerar Vattenfall att investera totalt 173 miljarder SEK, se fördelning uppbrutet per marknad och område ovan. Den huvudsakliga förklaringen till det utökade investeringsprogrammet jämfört med föregående femårsplan (134 MSEK) är högre investeringskostnader på samtliga marknader, CO_2-relaterade investeringar inklusive demonstrationsanläggningar för CCS samt ökade belopp för anslutning av vindkraftanläggningar och övriga elnätsinvesteringar.

Organisk tillväxt är en viktig del i Vattenfalls tillväxtstrategi, men det är samtidigt viktigt att aktivt delta i den pågående konsolideringen av Europas energimarknad. Att ställa sig utanför strukturomvandlingen i energisektorn skulle sannolikt över tiden innebära väsentligt minskande marknadsandelar på viktiga europeiska marknader, vilket kan få negativ inverkan på lönsamheten.

Måluppfyllelse och väsentliga aktiviteter under 2007

Tillväxtinvesteringar
För femårsperioden 2008–2012 planerar Vattenfall att investera cirka 67 miljarder SEK i tillväxtinvesteringar inom el- och värmeproduktion.

Organisk tillväxt
Under 2007 ökade den totala installerade effekten inom el med 116 MW netto:
- Under 2007 togs vindkraftparken i Lillgrund i drift. De 48 vindkraftverken har en installerad effekt på 110 MW.
- Effekthöjande åtgärder i kärnkraftverk under 2007 ökade effekten med 124 MW. Inom vattenkraften ökade effekten med 18 MW.
- Två tyska avfallsförbränningsanläggningar (Rostock och Rüdersdorf) är under slutkonstruktion och tas i drift 2008.

Värme
Vattenfalls totala installerade effekt inom Värme minskade med 722 MW netto till följd av försäljning och nedläggning av anläggningar.

Tillväxtmöjligheter i Storbritannien
Vattenfall har etablerat ett kontor i London för utvärdering av affärsmöjligheter på den brittiska marknaden, huvudsakligen inom kraftproduktion och försäljning. Bland annat deltar Vattenfall i den tillståndsprocess som syftar till att på sikt bygga ny kärnkraft i Storbritannien.

Ökad el- och värmeproduktion
Elproduktionen ökade med 1,3% till totalt 167,6 TWh. Värmeproduktionen ökade med 2,8% till totalt 36,2 TWh.

Marknadsandel
Vattenfall var vid slutet av året den femte största elproducenten i Europa och den största värmeproducenten i västra Europa. Vid utgången av 2007 var Vattenfalls marknadsandel cirka 5%.

Mål 2008–2010

+10 Ökning av marknadsandel med 10% fram till 2010.

Mål på lång sikt

10 10% marknadsandel på den framtida integrerade europeiska energimarknaden.

Mätning och uppföljning av mål

Marknadsandelen för Vattenfall beräknas som Vattenfalls andel av den totala marknaden för el och fjärrvärme inom EU27 samt Norge och Schweiz. Vid utgången av 2007 var Vattenfalls marknadsandel 5%.

Prioriterade tillväxtmarknader för Vattenfall

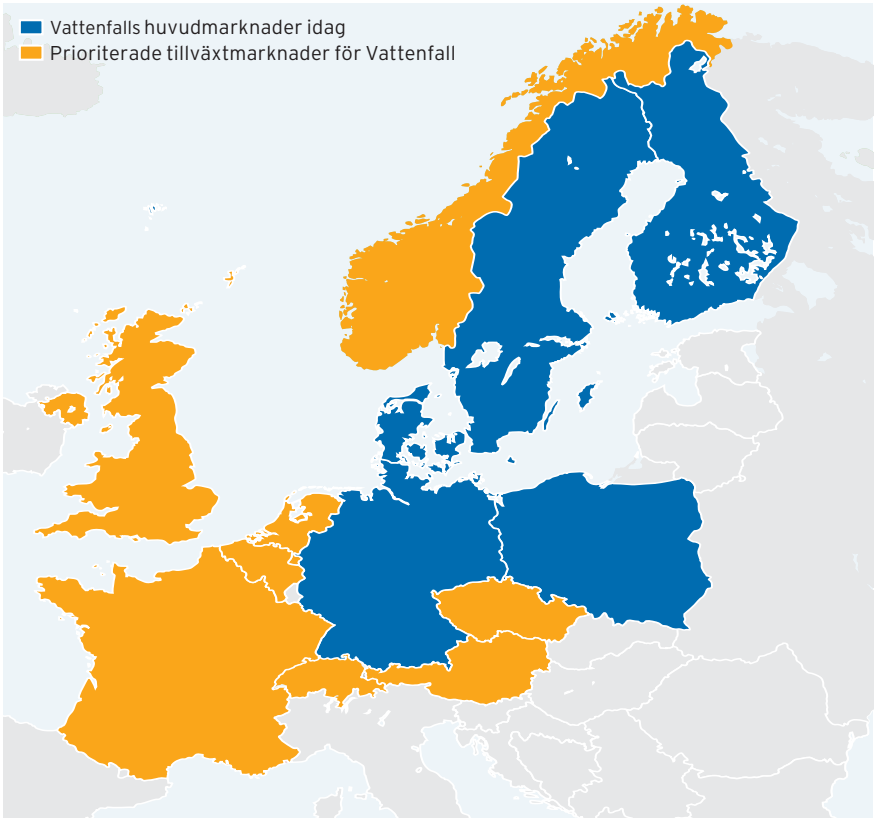

BENCHMARK FÖR BRANSCHEN

Att vara en benchmark för branschen – att tillhöra de effektivaste energiföretagen – är en viktig bas för Vattenfalls ambition att fortsätta växa under lönsamhet. Kontinuerliga produktivitetsförbättringar är nödvändiga för att kunna bevara konkurrenskraften i en omvärld präglad av ökande konkurrens,

Utmaningar/möjligheter → Strategier

Strukturomvandling
Integrationen av den europeiska energimarknaden går allt snabbare och vi måste förutse framtida utmaningar och anpassa vår organisations- och ledningsstruktur därefter.

Ökad prispress och konkurrens
Det är därför nödvändigt att kontinuerligt förbättra kostnadseffektiviteten och att skapa en hög kostnadsmedvetenhet.

Ökat regleringstryck
Skarpare koldioxidmål från EU leder till högre kostnader för utsläppsrätter och ökade krav på förnybar energiproduktion.

Ökade produktionsskatter på vatten- och kärnkraft i Sverige.

EU-förslag på "ownership unbundling", vilket innebär uppdelning av företag som har både produktion och transmission av el (läs mer på sidan 20).

- Klargöra Vattenfalls position gentemot huvudkonkurrenter.
- Definiera mål för att uppnå en prestation som ligger i nivå med den övre kvartilen i branschen
- Fortsätta arbetet med att realisera synergier över landsgränserna.

Underhållsarbete vid Älvkarleby vattenkraftverk.

regleringar och prispress. För att möta dessa utmaningar kommer Vattenfall att öka takten i arbetet med att förbättra den operationella effektiviteten och öka kostnadsmedvetenheten inom och mellan alla delar av företaget.

Måluppfyllelse och väsentliga aktiviteter under 2007

Operationell effektivitet
Ett program för produktivitetsförbättringar på 11% har införts.

Ökad effektivitet i produktionen
Förnyelse och uppgraderingar av befintliga produktionsanläggningar inom kärn- och vattenkraft har ökat den installerade effekten med 124 MW respektive 18 MW.

Business Group Centraleuropa
Beslut om sammanslagning av Business Group Tyskland och Business Group Polen till Business Group Centraleuropa för att ytterligare integrera verksamheterna och därigenom stärka vår ställning, utveckla vår verksamhet och fortsätta vår lönsamma tillväxt i Centraleuropa.

Koncerngemensam inköpsfunktion
Vattenfalls inköpsfunktion samordnas inom koncernen i en enhet som svarar för service, rådgivning och styrning för alla interna kunder. Fokus ligger på att skapa tydliga inköpskategorier och därigenom stärka inköpsorganisationens bidrag till affärsverksamheten.

Koncerngemensam IT-funktion
Under året bildades en koncergemensam IT-funktion med ansvar för upphandling, infrastruktur och service.

Effektivare inköp av stenkol
Vattenfalls inköp av stenkol har centraliserats till en enhet inom Vattenfall Trading Services, vilket höjer effektiviteten och sänker kostnadsnivån.

Mål 2008–2010

–5
Produktivitetsförbättring på 11%, motsvarande en kostnadssänkning med 5 miljarder SEK jämfört med 2006 års nivå.

Mål på lång sikt

+
Vattenfall ska tillhöra den övre kvartilen i branschen.

Mätning och uppföljning av mål

Målet 2008–2010: Produktivitetsförbättringar på 11% motsvarar en kostnadssänkning med 5 miljarder SEK fram till 2010, jämfört med kostnadsbasen 2006.

Produktivitetsförbättringarna ska genomföras samtidigt som service och kvalitet kontinuerligt förbättras.

Vissa verksamheter innefattas inte av målet. Det gäller till exempel Forskning och Utveckling samt bränsleinköp.

EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Vattenfalls framgång är beroende av att vi har ett bra ledarskap, rätt kompetens och starkt engagerade medarbetare. Vattenfall står inför ett generationsskifte samtidigt som stora investeringsprogram genomförs, vilket innebär en stor utmaning. Men Vattenfall har resurser och strategier för att skapa

Utmaningar/möjligheter → Strategier

Attrahera och utveckla kompetens
Demografiska förändringar kommer att öka konkurrensen om de bästa medarbetarna, samtidigt som stora grupper inom Vattenfall går i pension.

Utveckla ledarskapet
Den internationella expansionen har ökat komplexiteten i Vattenfalls organisation, vilket ökar kraven på våra chefers förmåga att hantera och leda stora förändringsprogram.

Stärka förtroendet
Allmänhetens förtroende för Vattenfall och andra energiföretag är lågt. Vattenfall arbetar för att återskapa förtroendet och därmed också kunna rekrytera de mest kvalificerade och motiverade personerna.

- Vattenfall måste säkra tillgång till den kompetens som behövs för att möta framtidens utmaningar.
- Vår chefsförsörjningsprocess måste säkerställa nuvarande och framtida ledarskap.
- En kontinuerlig förbättring av Vattenfalls organisation ökar medarbetarnas engagemang. Den årliga medarbetarundersökningen My Opinion stödjer denna process. Ett resultat av undersökningen är ett Commitment score som mäter medarbetarnas engagemang.

Chefsutveckling inom Vattenfall

Vattenfall Management Institute (VMI) ansvarar för att utforma och genomföra ledar- och chefsutvecklingsprogram av hög internationell kvalitet inom områden som är av strategisk betydelse för koncernen.

Vattenfalls koncerngemensamma ledarutvecklingsprogram är riktat till alla chefer. Det omfattar grundläggande chefsutbildning för alla på chefsnivå och avancerad ledningsutveckling för personer inom ledningen och potentiella ledande befattningshavare.

Vattenfall genomför vartannat år ett internationellt traineeprogram. För unga lovande medarbetare, så kallade Young Potentials, har Vattenfall utformat ett internationellt rotationsprogram.

Syftet med ledarutvecklingsprogrammen är att förmedla koncernens strategier och kärnvärden och främja en gemensam förståelse för Vattenfalls företagsfilosofi och ledarskapskriterier. Målet är att stödja företagets chefer i deras roll som flexibla ledare i en internationell och mångkulturell miljö.

förutsättningar att attrahera, utveckla och behålla ledande kompetens samt motivera medarbetare att prestera på topp.

Måluppfyllelse och väsentliga aktiviteter under 2007

Utvecklingsprogram för unga talanger
Ett nytt internationellt rotationsprogram för cirka 200 ”Young Potentials” har lanserats.

Ökad rörlighet bland Vattenfalls ledare
Ett program för att öka rörligheten bland chefer har introducerats, bland annat genom förbättrade möjligheter till utlandsposteringar. I samband med detta har en utvärdering gjorts för alla chefsbefattningar.

Ökad andel kvinnliga chefer
Andelen kvinnliga chefer har ökat de senaste tre åren.

Lägre sjukfrånvaro
Sjukfrånvaron har minskat i alla länder.

Handlingsplan för stärkt engagemang
Under hösten 2007 upprättades handlingsplaner för att stärka medarbetarnas engagemang. Commitment score uppgick 2007 till 69 (74).

Mål 2008–2010

75 Commitment score på 75.

Mål på lång sikt

81 Commitment score på 81.

Mätning och uppföljning av mål

Varje år genomför Vattenfall medarbetarundersökningen My Opinion som ett verktyg för att utveckla organisationen och stärka medarbetarnas engagemang. Undersökningen har genomförts i hela koncernen sedan 2004. Resultaten ligger sedan till grund för övergripande handlingsplaner som tas fram av koncernledningen. Handlingsplanerna förs ut i organisationen och samtliga chefer gör specifika handlingsplaner tillsammans med de egna teamen baserade på de enskilda resultaten för gruppen.

Undersökningen hade 2007 en svarsfrekvens på omkring 70%. Svarsfrekvensen har hela tiden ökat men under 2007 gick den tillbaka något.

På grundval av ett antal frågeställningar inom My Opinion tas också ett Commitment score fram, vilket anger ett värde på medarbetarnas engagemang.

STORA UTMANINGAR FÖR ENERGISEKTORN

Miljö- och klimatfrågan ökar kraven och påverkar spelreglerna för Europas energisektor. Samtidigt ökar behovet av ny produktionskapacitet och förstärkt eldistribution. Sammantaget innebär detta en intensiv övergångs- och investeringsfas för de europeiska energibolagen.

Det är främst tre stora utmaningar som driver utvecklingen på de europeiska energimarknaderna:

- *Avreglering och liberalisering.* Den 1 juli 2007 öppnades el- och gasmarknaderna för konkurrens i samtliga EU-länder. Fortfarande återstår dock mycket att göra för att öka konkurrensen i många länder. För att påskynda utvecklingen har EU under året presenterat en rad förslag som skärper kraven på energiaktörerna, till exempel att energiföretag som har både transmission och elproduktion måste dela upp verksamheten.
- *Klimatfrågan.* Under året har klimatdebatten eskalerat i takt med nya rapporter från till exempel FN:s klimatpanel IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), där det globala hotet slås fast med större skärpa än tidigare. För att begränsa koldioxidutsläppen har EU enats om nya högre satta mål: en sänkning av koldioxidutsläppen med 20% fram till 2020, jämfört med 1990. Ett av styrmedlen i detta arbete är handeln med utsläppsrätter, vars nya fördelningsprinciper ger hårdare villkor för energisektorn.
- *Säker energiförsörjning.* Europas växande beroende av gas och olja från till exempel Ryssland och Mellanöstern påverkar hela energimarknaden. Samtidigt står Europas elsektor inför en övergångsfas: elkonsumtionen ökar successivt samtidigt som uppemot hälften av dagens kraftverk måste bytas ut mot nya fram till 2030. En ökad andel ”icke styrbar” förnybar energiproduktion som exempelvis vindkraft ökar också behovet av reglerkraft.

Viktig övergångsfas

Dessa tre utmaningar hänger ihop på ett komplext sätt. Klimatfrågan sätter i viss mån ramarna för de internationella direktiv som styr Europas energimarknad. Och direktiven i sin tur anger förutsättningarna för energiförsörjningen.

Energibolagen har därför ett betydligt mer svårmanövrerat läge när det gäller hur de ska hantera sina nödvändiga investeringar. I och med att kostnaden för koldioxidutsläppen ökar får dock samtliga energiföretag ökade ekonomiska incitament att styra sina investeringar till mer klimatvänlig produktion, till exempel baserad på biobränsle, vindkraft, CCS-teknologi (avskiljning och lagring av CO_2), samt kärnkraft.

Sammantaget står hela energibranschen inför en viktig övergångsfas där det krävs stora investeringar för att klara såväl framtidens ökande energikonsumtion som de allt hårdare legala klimatkraven. Samtidigt måste energibolagen bemöta en allt hårdare press från kunder och den allmänna opinionen när det gäller både klimat- och prisfrågor. Omställningen till ett nytt energisystem kommer att kosta pengar, samtidigt som elkonsumenterna efterfrågar lägre elpriser. Att fatta väl avvägda långsiktiga investeringsbeslut på en energimarknad med dessa motstridiga krav är en viktig utmaning för de bolag som verkar inom energisektorn.

Avreglering och liberalisering

Den 1 juli 2007 öppnade samtliga 27 EU-länder sina el- och gasmarknader för konkurrens, i enlighet med EU:s el- och gasmarknadsdirektiv från 2003. Syftet med liberaliseringen är att skapa effektiva prismekanismer och incitament för investeringar i ny produktion och nätutbyggnad. Redan innan den 1 juli 2007 hade 13 EU-länder öppnat sina marknader för konkurrens. Även om merparten av Europas elkonsumenter nu kan välja energileverantör fritt, betyder det inte att energimarknaderna liberaliserats fullt ut. Bara 10 länder har utfört en fullständig avreglering av energimarknaderna (se karta sidan 21).

Flertalet EU-länder har fortfarande olika typer av prisregleringar som stör prisbildning och konkurrens, framför allt inom elsektorn, och detta är ohållbart på lång sikt, konstateras i en EU-rapport från juni 2007 (”Status review on end-user price regulation”). Ett annat problem är att vissa länder strävar efter att kontrollera de inhemska energitillgångarna och stödja sina nationella storföretag (national champions). Europeiska kommissionen har svarat på detta genom nya hårdare direktiv för att dela upp företag som både har produktion och transmission av el. I september presenterade kommissionen det tredje el- och gasmarknadsdirektivet (”Third package”), där man föreslår två olika alternativ: antingen att energibolagen, som har både transmission och elproduktion, måste sälja av transmissionsnätet eller att bolagen behåller äganderätten men tvingas lägga nätdriften hos ett självständigt bolag (Independent system operator, ISO). I direktivet finns även förslag om att en gemensam europeisk energimyndighet upprättas och att regelverken kring nätövervakning blir mer enhetliga.

Flaskhals i övergången

Tanken med EU:s avregleringar är att slå samman nationella marknader till regionala marknader och därefter bygga ihop dessa till en enhetlig europeisk marknad. En av de mest utvecklade regionala marknaderna är Norden med den nordiska elbörsen Nord Pool. För att kunna skapa fungerande

Europas elmarknad

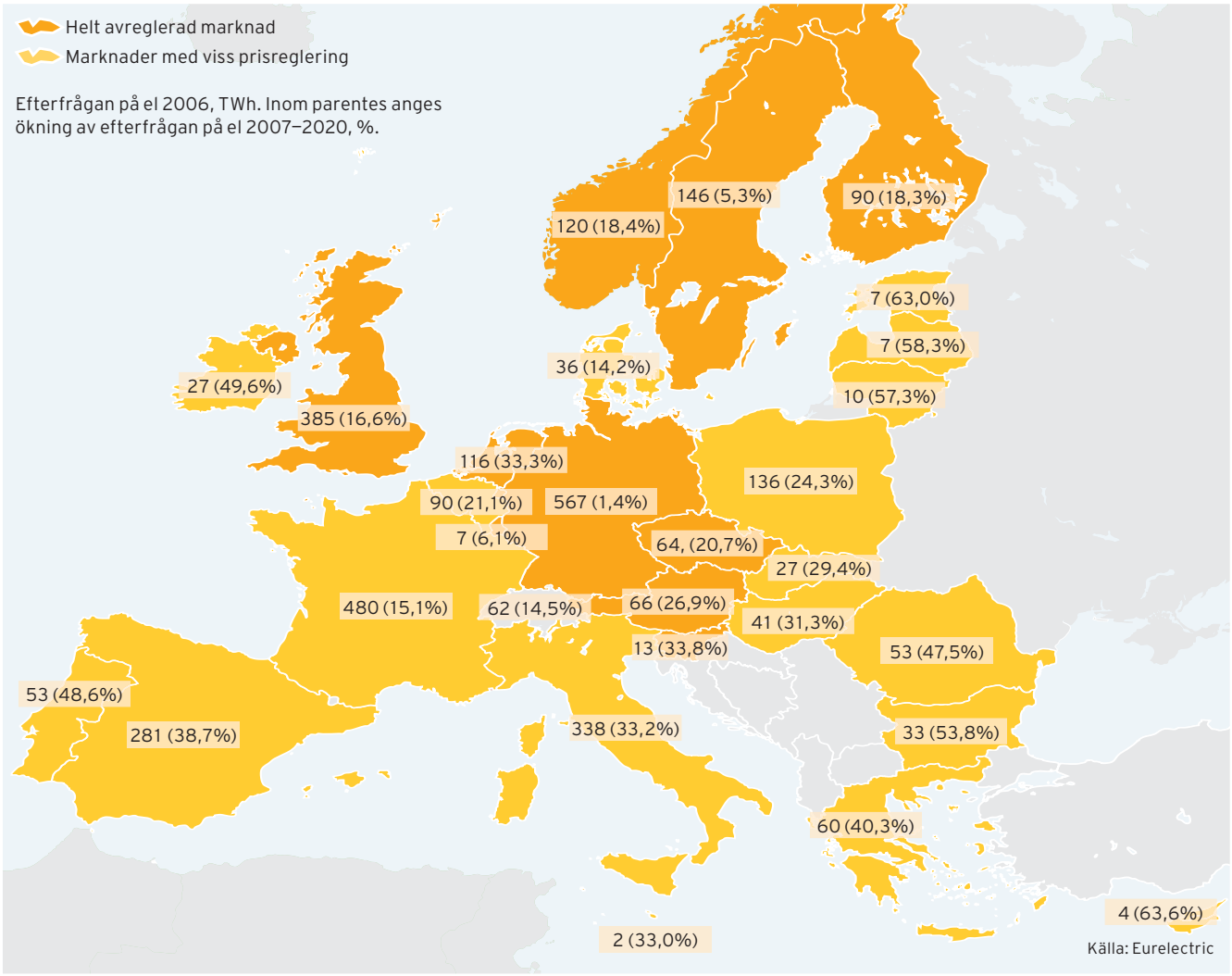

Den 1 juli 2007 öppnade samtliga 27 EU-länder sina elmarknader för konkurrens. Men bara 10 av länderna (de orangemarkerade på kartan) hade gjort en fullständig avreglering av elmarknaden. I övriga 17 länder finns det fortfarande olika typer av prisregleringar som stör konkurrensen, framför allt när det gäller prissättningen till slutkunderna.

Den totala efterfrågan på el i de 27 EU-länderna är idag cirka 3 000 TWh. Tyskland har den största konsumtionen, 567 TWh, följt av Frankrike, Storbritannien och Italien. Totalt väntas efterfrågan på el inom EU-27 öka med cirka 27% fram till 2020. Ökningstakten är högst i södra och östra Europa.

regionala marknader och därefter en europeisk marknad krävs bland annat större kapacitet för den fysiska elöverföringen mellan länderna. Idag sker endast en liten del av elhandeln mellan länderna. Att förstärka elförbindelserna och bygga bort så kallade flaskhalsar i överföringen – i en omfattning som är samhällsekonomiskt motiverat – är en av de prioriterade frågorna inom EU. NorNedkabeln mellan Norge och Nederländerna (700 MW) väntas komma i drift under början av 2008. Till 2011 väntas en andra kabel (800 MW) mellan Sverige och Finland (Fenno-Skan 2) tas i drift samt till 2010 Storabältskabeln mellan östra och västra Danmark (600 MW).

Även om liberaliseringen i de flesta fall har lett till en effektivare prissättning, har elpriserna för slutkonsumenterna stigit successivt under senare år på många avreglerade marknader. Detta beror bland annat på ökade skatter, högre bränslepriser och kostnader för utsläppsrätter. Följden har blivit alltmer uppmärksamhet i media och ett ökat tryck från kunderna – och i förlängningen ett minskat förtroende för energibolagen. Att kunna förklara prissättningen och

skapa tillit till prismekanismerna är en stor utmaning för alla energibolag.

Klimatfrågan

Under 2007 har allmänhetens intresse för klimatfrågan ökat markant i spåren av en rad nya rapporter och forskningsrön som nästan undantagslöst säger samma sak: om inget görs åt koldioxidutsläppen kommer det enligt vetenskapliga studier att få omfattande konsekvenser när det gäller till exempel naturkatastrofer, ekosystem samt tillgången på livsmedel och vatten i vissa regioner. Under året presenterade IPCC fyra rapporter som befäste dessa slutsatser.

Följden har blivit ett kraftigare tryck än någonsin från den allmänna opinionen att leverera lösningar på klimatproblemet. I mars presenterade EU nya högre satta mål: till 2020 ska EU-länderna minska sina koldioxidutsläpp med 20% jämfört med 1990 och till 2050 är ambitionen att utsläppen ska ha minskat med 60–80%. Vid samma tillfälle satte EU även nya mål när det gäller förnybar energi (andelen ska öka till 20% till 2020, jämfört med dagens dryga 8%) och energieffektivitet (20% förbättring till 2020). Även andelen biodrivmedel ska öka från dagens dryga 1% till 10% 2020.

Ett av de viktigaste verktygen för att klara av koldioxidmålen är EU:s utsläppshandel, som startade 2005. Syftet med utsläppshandelssystemet är att på ett marknadsmässigt och effektivt sätt minska koldioxidutsläppen. Företagen erhåller utsläppsrätter motsvarande en viss nivå – är denna nivå otillräcklig måste de vidta åtgärder för att minska sina utsläpp eller köpa in fler utsläppsrätter på marknaden. Under första handelsperioden (2005–2007), som var en ”försöksperiod” har utsläppsmarknaden präglats av ett överutbud av utsläppsrätter, motsvarande 150–170 miljoner ton, och priserna föll succesivt ned mot mycket låga nivåer.

Kraftiga investeringar inom EU fram till 2030

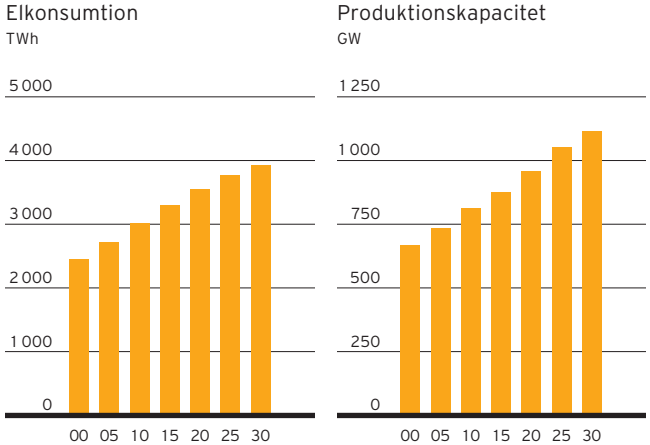

Efterfrågan på el inom EU-området kommer att öka med drygt 30% fram till 2030, från cirka 3 000 till 4 000 TWh. För att klara den ökande konsumtionen krävs ökade investeringar i ny kraftproduktion. Det handlar också om att ersätta föråldrade kraftverk. Sammantaget behövs det 822 GW ny produktionskapacitet fram till 2030, varav cirka 440 GW ska ersätta kraftverk som tas ur bruk.

Källa: Eurelectric.

Under hösten har tilldelningen för nästa handelsperiod (2008–2012) blivit klar. I de flesta länder har antalet utsläppsrätter reducerats kraftigt (se faktaruta på sidan 23), vilket innebär högre produktionskostnader för energiföretagen. För till exempel Vattenfalls tyska verksamhet innebär den nya fördelningen kostnader efter skatt på 3,8–4,7 miljarder SEK[1].

Vad som händer när Kyotoprotokollet löper ut 2012 är oklart. I december hölls FN:s stora möte på Bali där samtliga länder enades om en färdplan mot minskande koldioxidutsläpp – men ännu så länge utan konkreta åtgärder.

För energibranschen utgör de nya klimatinstrumenten osäkerhetsmoment för hur den framtida produktionsportföljen ska se ut. Långa ledtider och oklara spelregler kan medföra att energiföretagen väntar med investeringar och att följden blir så kallade ”boom-and-bust cycles” – perioder av underinvesteringar och stigande priser som sedan följs av överinvesteringar och sjunkande priser.

En konsekvens av klimatfrågan är att även biobränslen blivit allt dyrare. Konkurrensen om skogs- och jordbruksprodukter har ökat under senare år, där ett exempel är den stigande etanolproduktionen från spannmål. De högre priserna på biobränsle ökar priset på värmemarknaden.

Säker energiförsörjning

Den tredje stora utmaningen på Europas energimarknad handlar om säker energiförsörjning. Denna fråga inkluderar dels det ökande importberoendet av olja och gas, dels hur man ska säkra den framtida inhemska elproduktionen och distributionen.

De europeiska ländernas olje- och gasberoende väntas öka. Idag är cirka 50% av EU:s energi importerad från länder utanför unionen; 2030 beräknas cirka 70%[2] vara import – i många fall från länder som präglas av instabila politiska förhållanden.

Mot denna bakgrund blir energiförsörjningen en nyckelfråga. De kommande åren väntas samtidigt efterfrågan på el öka[3]. Inom EU finns idag cirka 280 miljoner elkunder, med Tyskland som största land (16% av elkunderna). Den totala efterfrågan på el är idag cirka 3 000 TWh per år och väntas växa med omkring 800 TWh fram till 2020. Ökningstakten är högst i södra och östra Europa. I norra Europa är ökningstakten lägre (se karta på sidan 21).

Europas kraftverkspark behöver förnyas

Sammantaget behövs produktionskapacitet för ytterligare 822 GW fram till 2020 i Europa (EU-25)[3]. Det handlar både om att ersätta gamla produktionsanläggningar (cirka 440 GW) och utöka befintlig kapacitet. En stor del av Europas kraftverk kommer att bli föråldrade under kommande decennier, det gäller framför allt kolkraft och kärnkraft.

De hårdare klimatkraven kommer att förändra produktionsmixen på framtidens energimarknad. Det är gasanläggningar och förnybara bränslen som kommer att öka mest, enligt Eurelectrics bedömningar. Även tredje generationens kärnkraftverk börjar nu byggas i några länder, till exempel Frankrike och Finland.

Striktare tilldelning i framtidens utsläppshandel

Kraftverket Jänschwalde i Tyskland.

Under första etappen av EU:s utsläppshandel, 2005–07, var det stor variation på priserna. Inledningsvis låg priset på cirka 30 EUR/ton. I maj 2006 stod det klart att de faktiska utsläppsnivåerna låg på en betydligt lägre nivå än beräknat. Detta ledde till ett omedelbart prisfall (se graf på sidan 24). Under den andra etappen av systemet, 2008–2012, har antalet utsläppsrätter reducerats kraftigt. Taket för antalet utsläppsrätter, som fastslås av EU-kommissionen, har minskats med drygt 200 miljoner ton per år. Praktiskt taget samtliga EU-länder har tvingats dra ner tilldelningen av antalet utsläppsrätter. Sverige, till exempel, begärde ett tak på 25,2 miljoner utsläppsrätter men fick 22,8 miljoner, medan Tyskland har fått dra ner taket från 482 till 453 miljoner utsläppsrätter.

Under etapp 2 kommer även användningen av utsläppskrediter (Joint Implementation och Clean Development Mechanism) justeras nedåt i flertalet länder. Genom dessa så kallade flexibla mekanismer, som ingår i Kyotoprotokollet, kan företag köpa utsläppsminskningar i länder utanför EU.

Vad som händer efter 2012 är fortfarande oklart. EU har dock slagit fast följande mål: en minskning på 20% av koldioxidutsläppen fram till 2020 (jämfört med 1990) och en halvering fram till 2050. EU är en av de tyngst drivande krafterna vad gäller det internationella klimatarbetet och arbetar hårt för att få till ett nytt konkret avtal efter Kyotoprotokollet, som löper ut 2012. Mycket tyder dock på att samtliga utsläppsrätter kommer att auktioneras ut, det vill säga ingen kostnadsfri tilldelning över huvud taget.

På FN:s toppmöte på Bali i december kom länderna överens om en gemensam färdplan för klimatarbetet efter att Kyotoavtalet löpt ut. Att det krävs omfattande insatser för att få ned utsläppen är i princip alla länder överens om. Målet är att nå en överenskommelse som omfattar samtliga länder till FN:s toppmöte i Köpenhamn 2009.

I spåret av ökande naturkatastrofer som stormar har kraven på mer robusta nätledningar också aktualiserats. Även inom nätsektorn finns väldigt stora investeringsbehov för att ersätta gamla ledningar med nya.

1) Beräknat på ett pris på 20 EUR/ton för utsläppsrätter av koldioxid och utan hänsyn tagen till förändringar i marknadspriset på el.

2) Källa: Europeiska kommissionen, Green Paper 2006.

3) Källa: Eurelectric.

ÖKAD INTEGRATION AV NÄRLIGGANDE ELMARKNADER

De europeiska elpriserna sätts till stor del fortfarande på nationella elbörser även om man inom Europa arbetar för en mer integrerad marknad. Under 2007 var elspotpriserna generellt sett lägre än året innan, främst beroende på lägre priser på utsläppsrätter för koldioxid.

Priset på el är fortfarande beroende av lokala produktionsförutsättningar och prissättningsmodeller, men priskorrelationen mellan olika länder har ökat. I Norden är vattentillgången en viktig faktor vid prissättningen: svag hydrologisk balans (det vill säga dålig vattentillgång) leder till höjda priser och vice versa (se faktaruta sidan 25). I till exempel Tyskland är effekten av vattenkraft inte lika markant eftersom kolkraft dominerar energiproduktionen. EU:s handel med utsläppsrätter har även fått en allt tydligare inverkan på elpriserna inom unionen.

En allt större del av Europas elhandel sker på elbörserna där producenter, återförsäljare, stora industriföretag och finansiella aktörer handlar. Handeln sker antingen genom direkt leverans, på spotmarknaden eller för framtida leverans på terminsmarknaden. Den nordiska elbörsen Nord Pool och den tyska elbörsen EEX är de klart största börserna sett till volym och antal marknadsaktörer.

På en fullt avreglerad elmarknad bestäms priset där utbudet möter efterfrågan. Produktionsanläggningarna tas i bruk enligt en turordning som innebär att den anläggning som har lägst rörliga kostnader (för hantering av vattenkraft, se faktaruta sidan 25) utnyttjas först. Denna så kallade marginalprissättning innebär att produktionsresurserna tas i bruk på det mest effektiva sättet och att varje produktionsanläggning får

Tyska och nordiska elterminspriser

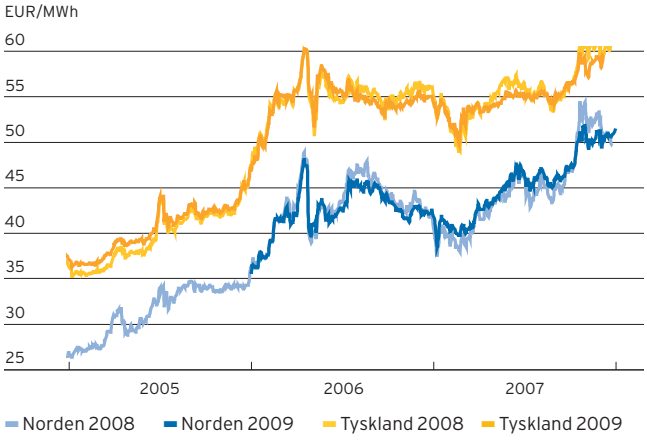

Källa: Nord Pool och European Energy Exchange (EEX).

Priser på utsläppsrätter CO_2

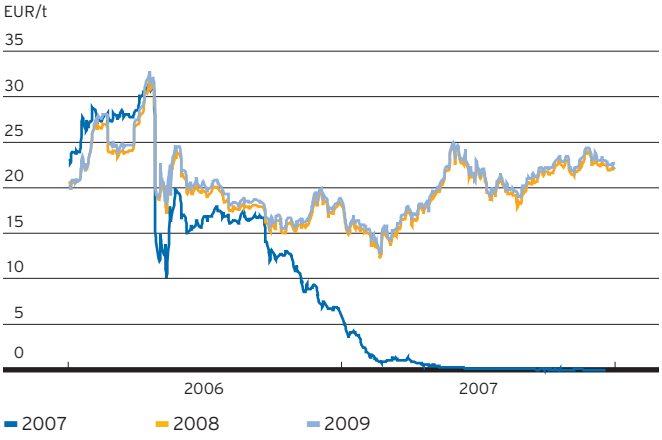

Priset på CO_2 utsläppsrätter för 2007 sjönk under året från 6,5 EUR/ton till 0,0 EUR/ton. Terminskontraktet för 2008 stängde vid slutet av 2007 på 22,3 EUR/ton, vilket är 24% högre än stängningen för samma kontrakt vid slutet av 2006. Terminskontraktet för 2009 korrelerar starkt med priset för 2008.

Europeiska elbörser, genomsnittliga spotpriser

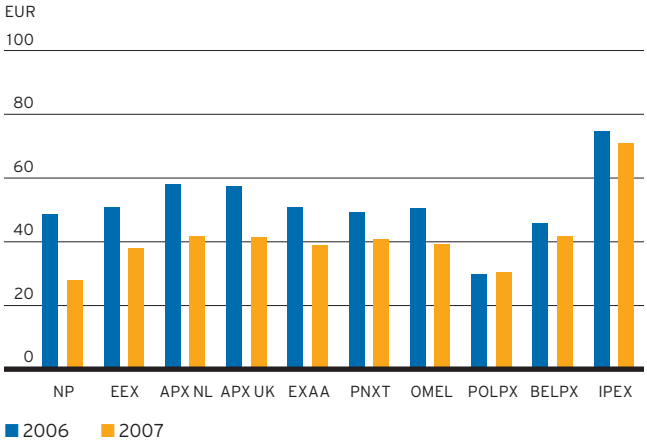

Volym spot 2007, TWh

NP, Nord Pool, Norden	292
EEX, European Energy Exchange, Tyskland	124
APX NL, Amsterdam Power Exchange, Nederländerna	21
APX UK, Amsterdam Power Exchange, Storbritannien	11
EXAA, Energy Exchange Austria, Österrike	2
PNXT, Powernext, Frankrike	44
OMEL, Spanish Power Exchange, Spanien	179
POLPX, Polish Power Exchange (Gielda Energii SA), Polen	2
BELPX, Belgian Power Exchange, Belgien	8
IPEX, Italian Power Exchange, Italien	231

Vattentillgång viktig på Nordens elmarknad

Suorva vattenmagasin vid Stora Sjöfallet i Lappland.

Vattenkraften spelar en viktig roll för prissättningen på den nordiska elmarknaden. Detta beror på två viktiga egenskaper för elmarknaden. För det första är det med dagens teknologi alldeles för dyrt att lagra större mängder el. För det andra kräver elmarknaden att utbud och efterfrågan är i balans vid varje tidpunkt. Vattenkraft från reglerbara källor (dammar) innebär en möjlighet att lagra vatten för produktion under den tid på året när den är som mest värdefull för samhället.

Vanligtvis sparas vatten under sommar och höst för att användas under vintermånaderna, när efterfrågan på el är som störst. På så vis kan vattenkraft dämpa prisvariationer. Dessutom dämpar vattenkraft variationer på kort sikt genom sin stora regleringsförmåga, i de fall då produktion eller efterfrågan avviker mot den förväntade. Dessa två egenskaper hos vattenkraften innebär att det magasinerade vattnet får ett värde.

täckning för sina rörliga kostnader. Efterfrågan tillgodoses därmed till lägsta möjliga kostnad och pris.

Många olika prisområden

Elnäten är i grunden nationella och överföringskapaciteten mellan EU:s länder är väldigt låg. Mindre än 10% av elhandeln sker idag mellan länderna. Följden är att priset skiljer sig mellan olika regioner i Europa. De nordiska länderna och vissa av de östeuropeiska länderna präglas av relativt låga priser, medan Tyskland, Frankrike, Österrike och Schweiz brukar karaktäriseras som områden med medelhöga priser. De högsta priserna generellt finns i Beneluxländerna, Italien och England.

På sikt kommer priserna att konvergera ytterligare i takt med att nätförbindelserna byggs ut och marknaden blir alltmer integrerad. Stora investeringar krävs för att utöka överföringskapaciteten. Det är viktigt att dessa investeringar balanseras så att bästa långsiktiga samhällsekonomiska nytta uppnås.

Subventioner till förnybar energi

EU:s medlemsländer har satt en ökning av andelen förnybar energi högt på den politiska dagordningen. Det första EG-direktivet om en ökad andel kom man överens om redan 2001. För att öka andelen förnybar el har många europeiska länder infört ekonomiska subventioner som ska stimulera sådana investeringar. I till exempel Tyskland subventioneras el från förnybar energi genom att en fast ersättning betalas ut för den producerade elen. Såväl kostnaden som den producerade elen fördelas på kunderna. I Sverige finns ett system med elcertifikat där elproducenter får ett elcertifikat för varje MWh el som produceras från förnybara energikällor och levereras ut på nätet. För elhandelsföretagen är det obligatoriskt att köpa en viss mängd elcertifikat. Kostnaden för elcertifikat ingår som en kostnad i elpriset till slutkund. Även i Polen finns ett system med gröna certifikat som stimulerar utbyggnad av förnybar energi.

I mars 2007 kom medlemsländerna överens om en ytterligare ökning av andelen förnybar energi till 20% av konsumtionen år 2020 som en del av det så kallade energistrategiska paketet. I januari 2008 lade EU-kommissionen fram ett direktivsförslag där detta övergripande mål fördelas mellan medlemsländerna.

Fluktuerande spotpriser och stigande terminspriser

Spotpriserna på el fluktuerade kraftigt under året. God vattentillgång, milt väder och lägre CO_2-utsläppspriser ledde till kraftigt fallande elpriser i Norden och i mindre utsträckning även i Tyskland. Under det fjärde kvartalet vände priserna åter uppåt till följd av begränsad produktionstillgänglighet på kontinenten, högre kol- och oljepriser och något försämrad vattentillgång i Norden. Den hydrologiska balansen i Norden uppvisade för helåret 2007 ett genomsnittligt överskott på 12,7 TWh jämfört med ett underskott på 18,2 TWh under 2006. Det genomsnittliga spotpriset på Nord Pool var under 2007 27,95 EUR/MWh, vilket är 43% lägre än 2006. I Tyskland var det genomsnittliga spotpriset (EEX base load) under 2007 38,0 EUR/MWh, vilket är 25% lägre än 2006. I Polen är elmarknaden ännu i ett utvecklingsskede med låg omsättning och begränsad likviditet. De polska spotpriserna var i princip oförändrade jämfört med 2006.

Terminspriserna steg trendmässigt under hela året, såväl i Norden som i Tyskland, främst på grund av fortsatt stigande kol- och oljepriser. Terminspriserna för årskontrakten 2008 och 2009 stängde vid årets slut i Norden på 50,0 EUR/MWh respektive 51,7 EUR/MWh. I Tyskland stängde motsvarande kontrakt på 61,3 EUR/MWh och 61,5 EUR/MWh. Terminspriset på utsläppsrätter för 2008 stängde i slutet av 2007 på 22,3 EUR/ton, vilket är 24% högre än noteringen för samma kontrakt i slutet av 2006.

ÖKAT FOKUS PÅ ORGANISK TILLVÄXT OCH FÖRNYBAR ENERGI

På den europeiska energimarknaden har under det gångna året ett antal mycket stora företagsförvärv och fusioner gjorts och ett antal håller på att slutföras. Flera energiföretag har lanserat kraftigt ökade investeringsprogram, inte minst inom förnybar energi. Trots lägre elpriser har lönsamheten kunnat upprätthållas tack vare prissäkringar.

På de olika nationella och regionala energimarknaderna i Europa finns fortfarande tusentals olika företag – allt från lokala kommunala bolag till mycket stora internationella aktörer med verksamhet längs hela värdekedjan: produktion, distribution, elhandel och försäljning. Flera bolag har även en betydande försäljning av gas och strävar aktivt efter att integrera el- och gasverksamheten.

Alltsedan de lokala energimarknaderna på 1990-talet började konkurrensutsättas har en omfattande strukturomvandling skett över nationsgränserna. Utvecklingen har gått mot allt färre men större internationella aktörer. Franska EDF har exempelvis vuxit genom stora förvärv i Storbritannien, Tyskland, Italien och östra Europa. Tyska E.ON har gjort förvärv i bland annat Norden, Spanien, Italien, östra Europa och Ryssland. Två ”megaaffärer” initierades 2005–2006: spanska Gas Natural lade ett bud på spanska Endesa, vilket följdes av ett konkurrerande bud från E.ON, och en fusion mellan franska Suez och Gaz de France tillkännagavs. Båda affärerna visade sig bli mycket svåra att genomföra och det dröjde ända till andra halvåret 2007 innan resultatet kunde skönjas. Varken Gas Natural eller E.ON lyckades ta över Endesa. Istället kommer Endesa gemensamt att köpas av italienska Enel och spanska Acciona, medan E.ON tar över krafttillgångar i Endesa och Enel motsvarande 10 miljarder EUR.

Suez och Gaz de France (GDF) kom i september 2007 – efter aktivt ingripande från den franske presidenten – överens om villkoren för en fusion mellan de båda bolagen. Det nya sammanslagna GDF-Suez (som inkluderar belgiska Electrabel) blir ett av de tre största el- och gasföretagen i Europa. I Nederländerna avbröts planerna på att fusionera Essent och Nuon. Båda bolagen söker nu annan väg för utveckling samtidigt som de har krav på sig att genomföra ”unbundling” av el- och gasnät. Spanska Iberdrola lyckades i april fullfölja förvärvet av brittiska Scottish Power och följde kort därefter upp med att förvärva amerikanska Energy East.

Större strukturaffärer

Förvärv

Förvärvande företag	Förvärvsobjekt	Belopp, EUR mdr
Enel och Acciona gemensamt	Endesa, Spanien	43,4 (företagsvärde)
Iberdrola, Spanien	Scottish Power	17,0
Iberdrola, Spanien	Energy East, USA	6,4
Suez och Gaz de France, Frankrike	Fusion	–
EDP, Portugal	Horizon Wind Energy, USA	USD 2,9
Statoil, Norge	Norsk Hydro, Norge	Fusion
E.ON	Resterande 44,6% i E.ON Sverige från Statkraft	Asset swap (tillgångsbyte)
National Grid, Storbritannien	KeySpan, USA	6,2
Scottish & Southern Energy	Airtricity, Irland	1,455 (företagsvärde)

Försäljning

Säljare	Försäljningsobjekt	Belopp, EUR mdr
RWE	Thames Water, Storbritannien (försäljning till konsortiet Kemble Water)	11,9
RWE	American Water (i form av planerad börsnotering 2008)	6–6,5 (uppskattat företagsvärde)

Två grupperingar av energibolag

Efter dessa transaktioner utkristalliserar sig sex stora internationella aktörer i Europa: EDF, Enel, E.ON, GDF-Suez, Iberdrola och RWE. Flera av dessa företag har även betydande verksamheter utanför Europa, främst i Nord- och Sydamerika. Möjligheterna för dessa bolag att fortsätta växa genom förvärv i Europa är begränsade till följd av bristen på möjliga förvärvsobjekt. De förväntas dock göra kompletterande förvärv, till exempel i Ryssland och östra Europa. Vidare kommer sannolikt ett antal tillgångsbyten (asset swaps) att initieras till följd av EU:s krav på avyttring av tillgångar för att godkänna fusionen mellan Suez och GDF.

Den andra gruppen europeiska energibolag består av mer regionalt baserade företag: British Energy, Centrica, CEZ, Dong, EnBW, Energias de Portugal, Essent, Fortum, Gas Natural, Nuon, Scottish & Southern Energy, Statkraft, Union Fenosa och Verbund. Några av dessa företag betraktas allmänt som uppköpskandidater medan andra aktivt strävar efter tillväxt genom förvärv eller fusioner. Tyska kommunägda Stadtwerke pekas ofta ut som förvärsobjekt. Det finns över 700 Stadtwerke av vilka några har en betydande storlek och verksamhet inom flera olika områden. Under 2007 har exempelvis 49% av Stadtwerke Leipzig bjudits ut till försäljning.

Vattenfall befinner sig idag mellan dessa båda grupper och är mindre än bolagen i den första gruppen med paneuropeisk verksamhet men har väsentligt vidare marknadspositioner än regionala bolag som till exempel Fortum och Essent.

Bland övriga aktörer återfinns den ryska gasleverantören Gazprom med ambitionen att expandera framåt i värdekedjan genom att förvärva företag som har många gaskunder. En relativt ny företeelse är att så kallade ”private equity investors” börjat uppträda som budgivare, även om kreditoron under 2007 minskat deras möjligheter att finansiera sådana affärer.

Ökat fokus på förnybar energi

De flesta västeuropeiska energiföretag har lanserat omfattande investeringsprogram. Programmen omfattar såväl byggande av helt nya kraftverk som uppgradering och förnyelse av befintliga anläggningar och även expansion och förstärkning av elnäten. Enligt en rapport publicerad av ratinginstitutet Moody’s i oktober 2007 har några av de större bolagen tillkännagivit följande investeringsprogram:

- E.ON, 60 miljarder EUR, 2007–2010 (inklusive tillgångarna i Endesa).
- EDF, 26 miljarder EUR, 2006–2008 (inklusive förvärv för 8 miljarder).
- RWE, 25 miljarder EUR, 2007–2011.
- Enel, 20 miljarder EUR, 2007–2011.
- Suez, 20 miljarder EUR, 2007–2010.
- Vattenfall, 15 miljarder EUR, 2007–2011 (för perioden 2008–2012 uppgår investeringsprogrammet till drygt 18 miljarder EUR).

Investeringarna i förnybar energi – främst vindkraft – ökar kraftigt. Flera företag har utformat ambitiösa mål för att reducera utsläppen av koldioxid. Förutom att detta leder till ökade satsningar på nya klimatneutrala anläggningar driver det även fram förvärvstransaktioner. Exempelvis motiverades Iberdrolas förvärv av Scottish Power och Energy East delvis med bolagets strävan att stärka sin position inom förnybar energi. Vidare förvärvade Scottish & Southern Energy nyligen det irländska vindkraftbolaget Airtricity.

Ett antal företag har samlat sina investeringar i förnybar energi i särskilda dotterbolag eller affärsområden, till exempel E.ON Renewables, Iberdrola Renovables och RWE Innogy. Även investeringar i kärnkraft bedöms öka. Ny kärnkraft byggs för närvarande i Finland och i Frankrike, och i Sverige sker investeringar för att uppgradera och förlänga livslängden på befintliga anläggningar. Ny kärnkraft diskuteras i Storbritannien och i Baltikum. Den största delen av investeringarna avser dock fossilkraft (kol, gas). Med så kallad CCS-teknik (Carbon Capture and Storage) kan produktionen ske praktiskt taget utan koldioxidutsläpp och flera bolag planerar stora investeringar inom detta område. För kommersiell drift av sådana anläggningar krävs dock ett tillräckligt högt pris på utsläppsrätter och ett fungerande handelssystem.

Europas största elproducenter, 2006

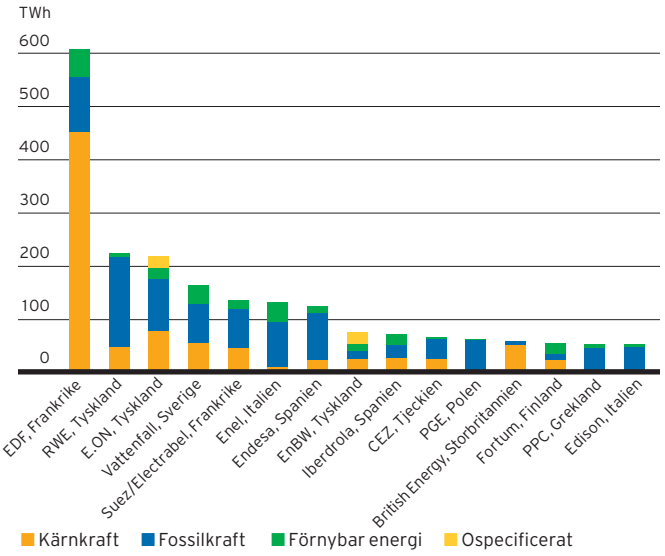

Starka rörelseresultat under 2007

De allra flesta energibolag har haft en god finansiell utveckling under 2007. I många fall har rörelseresultaten och kassaflödena överträffat fjolårets. Flera företag har medvetet valt att strukturera om balansräkningen, öka skuldsättningen och sänka målen för sin kreditrating – en följd av lånefinansierade förvärv, större utdelningar och ökade investeringar. Sett över en tioårsperiod har ratingen för de större företagen, enligt ratinginstitutet Moody’s, genomsnittligt sänkts från Aa2-nivån till A2. Endast ett fåtal företag anser sig komfortabla med en rating under single A, vilket innebär lägst A3 från Moody’s och A– från Standard & Poor’s.

Råvaru- och elpriser har generellt stor påverkan på resultatet men kan slå väldigt olika beroende på företagens specifika situation. Företagens produktionsmix påverkar också resultaten. Företag med ”fixed-cost generation”, som till exempel kärnkraft eller vattenkraft, påverkas inte av ökande bränslepriser och får därmed högre marginaler. Det gäller till exempel EDF och de nordiska kraftproducenterna. Ökade råvarupriser påverkar heller inte företag som äger sina egna bränsletillgångar, till exempel företag med egen kolbrytning såsom RWE, Endesa och Vattenfall.

En mycket viktig förklaring till företagens goda resultatutveckling är terminshandeln. Trots väsentligt lägre spotprisnivåer på el under 2007 har inte rörelsemarginalerna påverkats negativt. Det beror på att flertalet aktörer redan tidigare prissäkrat en stor del av årets produktion via terminskontrakt till högre priser. Flera företag redovisar numera öppet i sina kvartalsrapporter hur stor procentuell andel av den planerade framtida produktionen man prissäkrat. Endast undantagsvis anges dock till vilka prisnivåer säkringen skett. (För närmare information om prissäkring, se sidan 72.)

Ökade krav från aktieägarna

Trots kraftigt stigande aktiekurser och de stora investeringsprogrammen har aktieägarna fortsatt att ställa höga krav på företagen; både i form av generösare utdelningar och återköp av aktier. E.ON, EDF, RWE, Fortum och Vattenfall har alla annonserat höjda utdelningar. Bland annat CEZ, E.ON, Fortum, National Grid, RWE, GDF och Suez tillhör dem som har genomfört eller annonserat betydande återköp av egna aktier.

Jämförelse av vissa europeiska energiföretag (Uppgifter per 30 september 2007 om inget annat anges)

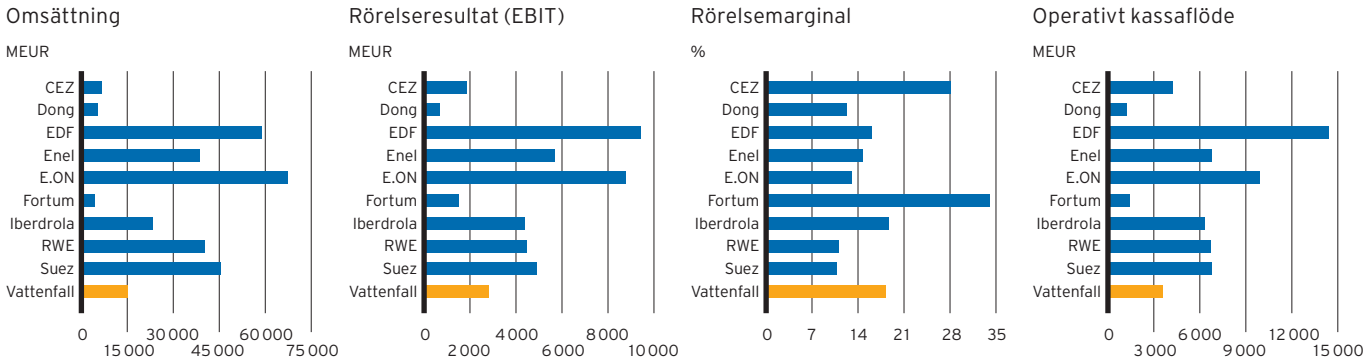

	CEZ	Dong	EDF	Enel	E.ON
Land	Tjeckien	Danmark	Frankrike	Italien	Tyskland
Börsnoterat	Börsnoterat (Tjeckiska staten äger 67,6%)	Ej börsnoterat (Danska staten äger 73%)	Börsnoterat 2005 (Franska staten äger 85%)	Börsnoterat (Italienska staten äger 32,2%)	Börsnoterat (Free float: 92,6%)
Elförsäljning 2006, TWh	62 (produktion)	6	628	260 (inkl. återförsäljare)	404 (varav Europa 367)
Antal kunder, miljoner	El: 6,8	El: 1,2 Gas: 0,3	El: 40 (varav Europa 37). Gas: 2,2	El: 32 Gas: 2	El: 24 Gas: 8
Huvudprodukter	El, värme	Gas, olja, el	El, gas	El, gas	El, gas (upstream, downstream)
Huvudmarknader	Tjeckien, Bulgarien, Rumänien, Polen	Danmark, (Sverige, Tyskland, Nederländerna)	Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Italien, Österuropa (Asien, USA och Afrika)	Italien, (Spanien, Frankrike, Slovakien, Bulgarien, Rumänien)	Central- och Österuropa, Storbritannien, Norden, Italien, Spanien
Strategier	• Att bli ett ledande kraftbolag i centrala och sydöstra Europa. • Utnyttja synergierna genom vertikal integration av verksamheten. • Förnyelse av befintliga produktionstillgångar och nybyggnation. • Reducera CO_2-utsläppen.	• Integrera och konsolidera nyligen förvärvade enheter. • Säkra gastillförseln. • Expandera elverksamheten. • Integrera gas och el. • Internationell tillväxt (Sverige, Tyskland, Nederländerna).	• Stärka positionen i Väst- och Centraleuropa. • Avyttra enheter utanför kärnverksamheten (t ex brasilianska tillgångar). • Förbättra produktiviteten och minska kostnader. • Satsa på gas för att kunna erbjuda kunderna både el och gas.	• Att vara en ledande aktör i Europa. • Fokusera på kärnverksamheten energi i Italien och Spanien och på integration av de internationella tillgångarna. • Kompletterande förvärv inom förnybar energi och i Ryssland.	• Integrera och stärka el- och gasverksamheten. • Expandera inom gasproduktion. • Öka andelen förnybar energi. • Reducera CO_2-utsläppen. • Fokus på nya marknader som sydöstra Europa, Ryssland och Turkiet.

Rullande 12-månadersvärden per 30 september 2007 för alla bolag utom EDF och Suez vars värden är per 30 juni 2007.

Källor:
Diagramvärden: Barclay's Capital.

Elförsäljning, Antal kunder, Huvudprodukter, Huvudmarknader, Strategier: Vattenfall research, diverse analytikerrapporter samt bolagens årsredovisningar, delårsrapporter och webbplatser.

Jämförelse av europeiska energiföretag

I nedanstående tabeller jämförs ett antal av de stora europeiska energibolagen vad gäller storlek, verksamhet, strategier och ett antal finansiella nyckeltal. Uppställningen gör inget anspråk på att vara fullständig. Inte heller görs någon rangordning av de olika aktörerna. Jämfört med motsvarande redovisning i Vattenfalls årsredovisning för 2006 uppvisar bolagen generellt en stabil utveckling. Några av bolagen, till exempel E.ON och Enel har dock ökat sin skuldsättningsgrad.

Räntetäckningsgrad, netto

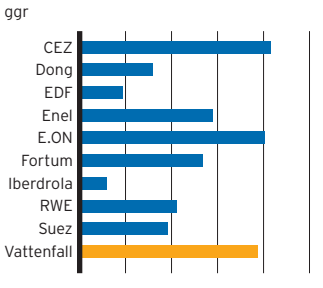

Rörelseresultat/sysselsatt kapital

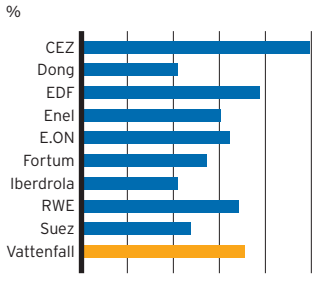

Sysselsatt kapital

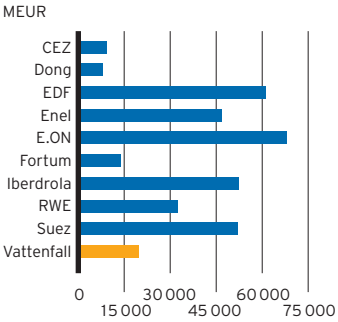

Skuldsättningsgrad, netto

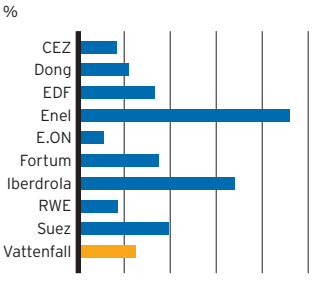

Fortum	Iberdrola	RWE	Suez	Vattenfall
Finland	Spanien	Tyskland	Frankrike	Sverige
Börsnoterat (Finska staten äger 50,8%)	Börsnoterat (Free float: 82%)	Börsnoterat (Free float: 89%)	Börsnoterat (Free float: 86%)	Ej börsnoterat 100% statsägt.
62	127 (varav Europa 98)	232 (exkl trading)	266 (varav Europa 156)	191 (210 inkl leverans till minoritetsdelägare)
El: 1,6 (inkl nätkunder)	El: 18,4 (varav Europa 12) Gas: 0,2	El: 20 Gas: 10	El: 5,7 (Europa) Gas: 2,3 (Europa)	El: 5,7 (inkl nätkunder)
El, värme	El, gas	El, gas. (Vattenverksamheten avyttras)	El, gas, vatten, avfall	El, värme
Norden, Baltikum, Ryssland, Polen	Spanien, Storbritannien,Latinamerika, USA	Tyskland, Storbritannien, Central- och Östeuropa	Frankrike, Benelux, Nord- och Sydamerika	Norden, Tyskland, Polen
• Bli ett ledande kraft- och värmebolag i Norden genom lönsam tillväxt. • Expandera i Norden, Baltikum, Polen och Ryssland.	• Behålla den världsledande positionen inom förnybar energi. • Expandera i Nordamerika. • Öka effektiviteten och tillvarata synergier. • Öka kvaliteten inom eldistribution.	• Fokus på el och gas. • Öka andelen förnybar energi och reducera CO_2-utsläppen. • Öka den egna gasproduktionen. • Expandera i Tyskland och Storbritannien samt sydöstra Europa och Ryssland.	• Genomföra fusionen med Gaz de France. • Avyttra Suez Environment i enlighet med EU-krav. • Fokusera på och expandera energiverksamheten.	• Att vara ett ledande europeiskt energibolag. Fem strategiska ambitioner: • Nummer Ett för kunden. • Nummer Ett för miljön. • Lönsam tillväxt i närområdet både genom förvärv och nya produktionsanläggningar. • Benchmark för branschen. • Vara en attraktiv arbetsgivare.

Definitioner

Sysselsatt kapital = Räntebärande skulder + Eget kapital inkl minoritetsintressen. Operativt kassaflöde = FFO +/– Rörelsekapitalförändring.

Free float = Den del av ett företags aktier som är föremål för handel.

KÄRNKRAFT – SATSNINGAR PÅ SÄKERHET OCH UPPGRADERINGAR

Den låga klimatpåverkan har gjort att intresset för kärnkraft ökat i allt fler länder. Vattenfall har under året fortsatt att uppgradera sina kärnkraftverk och även inlett ett åtgärdsprogram för att ytterligare stärka säkerheten i anläggningarna.

I allt fler länder är ny kärnkraft en viktig del av satsningen på minskad klimatpåverkan och hållbar utveckling. Kärnkraften har låga produktionskostnader, hög säkerhet och är praktiskt taget fri från försurande och klimatpåverkande utsläpp. Vattenfall strävar efter och ställer krav på att miljöpåverkan ska vara låg i alla delar av kärnbränslecykeln.

Kärnkraften svarar för cirka 16% av elförsörjningen i världen. I Sverige står kärnkraften för ungefär hälften av all el som används i landet och i Tyskland för omkring 27%.

Vattenfall är i Sverige och Tyskland delägare i fem kärnkraftverk med sammanlagt tio reaktorer, som totalt sett svarar för ungefär en tredjedel av företagets elproduktion.

Ökade investeringar i kärnkraft

Internationellt sett byggs det ny kärnkraft på många håll. Under de senaste 20 åren har utbyggnaden varit koncentrerad till Sydostasien (Kina, Taiwan, Japan, Sydkorea och Indien). Sedan några år tillbaka förbereds en omfattande nybyggnad även i västländerna. I USA förväntas de första reaktorbeställningarna på nästan 30 år. I finländska Olkiluoto och i Frankrike byggs nya stora reaktorer och i Rumänien finns liknande planer. Regeringen i Storbritannien har meddelat att man nu ger klartecken för detaljplanering av ett flertal nya kärnkraftverk fram till 2020 för att ersätta äldre kärnkraft med nya mer effektiva verk. Beslutet motiveras med behovet av säker tillgång på energi och minskade utsläpp av koldioxid.

I Sverige sker stora investeringar för att uppgradera och förlänga livslängden på befintliga anläggningar. Vattenfall investerade under 2007 3 miljarder SEK i säkerhetsuppgraderingar, moderniseringar och effektökningar i kärnkraftverken Forsmark och Ringhals. Effektökningarna under året uppgick till cirka 124 MW.

Under kommande år planeras fortsatta stora satsningar på främst säkerhetsuppgraderingar, effektökningar och fortsatta moderniseringar. Vattenfall planerar att investera i storleksordningen 40 miljarder SEK i sina svenska kärnkraftverk under de närmaste 20 åren.

Säkerhetsfrågan är viktigast

På kärnkraftverken går säkerhet före allt annat. Hög säkerhet är en förutsättning för verksamheten liksom för stabil produktion och det är också den bästa garanten för god lönsamhet.

Allt säkerhetsarbete syftar till att verksamheten ska bedrivas med betryggande marginaler inom de ramar som företaget, industrin och tillsynsmyndigheter lagt fast, främst för att förhindra incidenter och olyckor och att radioaktiva ämnen sprids i anläggningarna eller ut till omgivningen. Det handlar om ett balanserat samspel mellan kompetent personal, tydlig ledning och organisation samt robusta anläggningar med flertaliga och diversifierade säkerhetssystem. Vattenfall bedriver ett aktivt säkerhetsarbete med klar säkerhetsledning och satsar ständigt på att förbättra redan avancerad teknik och säkerhetsfunktioner i sina kärnkraftverk.

Inom Vattenfall pågår nu ett arbete för att återta en ledande ställning inom kärnkraftssäkerhet. Efter en incident vid kärnkraftverket i Forsmark sommaren 2006, då en kortslutning i ett ställverk utanför kärnkraftverket ledde till att en reaktor snabbstoppades, fick Vattenfall som huvudägare kritik. Händelsen ledde inte till några skador på den drabbade reaktorn. Någon risk för utsläpp fanns inte. Däremot framkom brister i säkerhetsarbetet och säkerhetskulturen och ett omfattande åtgärdsprogram sattes igång.

I juni 2007 snabbstoppades de två tyska kärnkraftverken Brunsbüttel och Krümmel samma dag men oberoende av varandra. I Brunsbüttel berodde avstängningen på en kortslutning i ett ställverk utanför kraftverket. I Krümmel utlöstes snabbstoppet av en brand i en transformator utanför reaktorbyggnaden. Säkerheten var aldrig i fara. Däremot utlöste händelserna en intensiv debatt om kärnkraftens framtid i Tyskland och förtroendet för Vattenfall ifrågasattes.

Nytillsatt Chief Nuclear Officer

Vattenfall har efter dessa händelser gjort en noggrann översyn av säkerhetsarbetet inom kärnkraften i samråd med berörda myndigheter. Internationellt erkända experter har även gjort en oberoende djupanalys av företagets arbete med kärnkraftssäkerhet. Med bas i de analyser som utförts pågår ett omfattande åtgärdsprogram som syftar till att stärka säkerhetskulturen vid Vattenfalls kärnkraftverk och förtydliga säkerhetsledningen inom koncernen.

Vattenfall har bland annat tillsatt en CNO (Chief Nuclear Officer). CNO rapporterar direkt till koncernchefen i frågor rörande kärnkraftssäkerhet och är koncernledningens kärnkraftsexpert. Kärnkraftföretagen har fortfarande det fulla operativa ansvaret för att driva kärnkraftverken. Vattenfall har vidare tillsatt ett kärnsäkerhetsråd med koncernchefen som ordförande. Dessutom kommer Vattenfall att delta mer aktivt i internationella kärnkraftsorganisatio-

Vattenfalls kärnkraftverk

Vattenfall investerade under 2007 3 miljarder SEK i säkerhetsuppgraderingar, moderniseringar och effektökningar i kärnkraftverken Forsmark och Ringhals. Effektökningarna under året uppgick till 124 MW.

Vattenfalls kärnkraftverk	Antal reaktorer	Ägarandel, %	Installerad effekt, MW
Ringhals	4	70,44	3 690
Forsmark	3	66,00	3 170
Brunsbüttel	1	66,67	771
Krümmel	1	50,00	1 346
Brokdorf	1	20,00	1 370

ner för att säkerställa att den samlade globala erfarenheten tas tillvara för säkerhetsarbetet inom koncernen.

Svensk platsundersökning i slutskede

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har till uppdrag att ta hand om avfallet från de svenska kärnkraftverken på ett miljösäkert sätt. Just nu arbetar SKB med att finna en plats för slutförvaret av utbränt kärnbränsle i det svenska urberget, med platsundersökningar i Oskarshamn och Forsmark.

Det använda kärnbränslet lagras för närvarande vid SKB:s centrala mellanlager för använt kärnbränsle i Oskarshamn. Där ligger det nedsänkt i stora vattenbassänger som kyler och skärmar av strålningen under cirka 30 års tid.

För att kunna bygga ett säkert förvar krävs goda kunskaper om berget på plats, en långsiktigt säker metod och kontroll under varje steg i deponeringen. Den metod som SKB har beslutat sig för att använda bygger på tre skyddsbarriärer – kapsel, buffert och berg. Det använda kärnbränslet kapslas in i koppar och placeras i urberget på mellan 400 och 700 meters djup. SKB ska enligt planerna välja plats vid årsskiftet 2008/2009 och under år 2009 ansöka om att få bygga ett slutförvar för det använda kärnbränslet. År 2018 beräknas förvaret vara klart att ta i drift[1].

I Tyskland har man studerat möjligheten att använda saltgruvan i Gorleben som slutförvaringsplats för högaktivt avfall, men sedan 2000 sker ingen ytterligare undersökning. Det tyska miljöministeriet har för avsikt att försöka finna alternativ till Gorleben och kommer under år 2008 även fastställa nya säkerhetskrav för slutförvaring.

1) Källa: SKB.

ÖKADE SATSNINGAR PÅ KOLDIOXIDSNÅL PRODUKTION

Vattenfall fortsätter att utveckla verksamheten mot ökad hållbarhet och prioriterar satsningar på koldioxidsnål produktion och energieffektivisering. Under 2007 togs vindkraftsparken Lillgrund i drift med 48 turbiner och en total effekt på 110 MW.

Vattenfall vill ta en ledande roll inom förnybar energiproduktion där det finns ekologiska, tekniska och kommersiella förutsättningar. Genom att också ligga i framkant och driva utvecklingen kan Vattenfall bidra till en ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling, vilket ligger i linje med företagets strategiska ambition att vara Nummer Ett för miljön.

Förnybara energikällor blir allt viktigare mot bakgrund av de stora klimatproblem världen står inför samt det faktum att fossila bränslen blir allt dyrare då tillgången minskar. De förnybara energislagen svarar än så länge för en liten del av den totala energiproduktionen.

2005 var enligt International Energy Agency (IEA) cirka 18% av världens totala elproduktion baserad på förnybara energikällor, varav vattenkraften svarade för merparten, cirka 90%. Den stora delen av världens totala elproduktion baseras på fossila bränslen (olja, kol och gas) och utgjorde 2005 nästan två tredjedelar av elproduktionen medan kärnkraften svarade för cirka 16%.

EU:s mål är att 20% av den totala energiförsörjningen år 2020 ska komma från förnybara energikällor, jämfört med dagens nivå på drygt 8%. För elproduktion är målet 21% till 2010, idag ligger siffran på 16%[1]. För att öka andelen el från förnybara energislag har många europeiska länder infört ekonomiska stödsystem som ska gynna förnybar elproduktion (läs mer på sidan 25).

Vattenfall har i Norden en jämförelsevis hög andel förnybara energikällor i produktionsmixen för el tack vare vår andel vattenkraft. Av värmeproduktionen baseras cirka 12% på biobränsle.

Stora investeringar

Vattenfall investerade under 2007 1 015 MSEK (761) i forskning och utveckling (FoU) varav 77 MSEK (36) gällde förnybar energi. Vattenfall deltar i nationella och europeiska forskningsprogram gällande vågkraft, vätgas, svartlutsförgasning, bränsleceller, geotermisk kraft och solenergi (för mer information om FoU se sidorna 65–66).

Under 2007 investerade Vattenfall 1 172 MSEK inom förnybar energi. Vattenfalls styrelse har beslutat att företaget bör koncentrera sig på att driva projekt som gör det möjligt att öka Vattenfalls förnybara elproduktion i Norden med cirka 10 TWh fram till år 2016 jämfört med år 2002. Ambitionen är att investeringarna bland annat ska resultera i 8 TWh el från vindkraft, motsvarande el till 1,6 miljoner hushåll.

1) Källa: Eurelectric 2006.

Förnybar energiproduktion i Norden

Nyckeltal elcertifikatsberättigad energiproduktion i Norden 2007[1]

	Vind	Vatten[2]	Värme	Totalt
Rörelseresultat, MSEK	165,6	133,8	179,3	478,7
Investeringar, MSEK	1 011,7	71,5	1 271,3	2 354,5
Anläggningstillgångar[3], MSEK	5 993,2	287,3	4 333,7	10 614,3
Avkastning på anläggningstillgångar, %	2,8	46,6	4,1	4,5

1) Avser el- och värmeproduktion i Norden enligt det officiella regelverket som gäller för elcertifikat i Sverige.

2) Småskalig vattenkraft + effekthöjningar.

3) Värdet på anläggningstillgångar är beräknade som ett genomsnitt över året. Värdena för 2006 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information.

Vattenfalls förnybara energiproduktion i Norden, GWh

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
El						
Ej elcertifikats-berättigad vattenkraft	34 309	25 625	30 111	36 155	30 626	33 246
Elcertifikatsberättigad produktion[1]						
Vattenkraft[2]	156	150	211	214	250	339
Vindkraft	51	54	58	46	534	1 200
Biobränsle	525	503	497	547	384	355
Summa el	**35 041**	**26 332**	**30 877**	**36 962**	**31 794**	**35 140**
Värme						
Biobränsle	4 020	3 844	4 506	4 577	4 138	4 099

Vattenfalls förnybara energiproduktion i Sverige, GWh

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
El						
Ej elcertifikats-berättigad vattenkraft	33 996	25 324	29 618	35 801	30 306	32 787
Elcertifikatsberättigad produktion						
Vattenkraft[2]	156	150	211	214	250	339
Vindkraft	46	47	52	46	75	162
Biobränsle	375	353	347	290	263	164
Summa el	**34 573**	**25 874**	**30 228**	**36 351**	**30 894**	**33 452**
Värme						
Biobränsle	3 480	3 144	3 791	3 869	3 452	3 095

1) Med elcertifikatsberättigad produktion avses el- och värmeproduktion i Norden enligt det officiella regelverket som gäller för elcertifikat i Sverige.

2) Småskalig vattenkraft + effekthöjningar.

För information om Vattenfalls totala el- och värmeproduktionsvolymer, se sidorna 124 och 125.

Vindkraften inom Vattenfall växer

Vindkraftparken Lillgrund.

Vindkraftproduktionen inom Vattenfall ökade under året med 117% till 1,3 TWh (0,6). I slutet av 2007 färdigställde Vattenfall Sveriges största vindkraftpark, tillika världens tredje största havsbaserade vindkraftanläggning – Lillgrund – beläget i Öresund mellan Malmö och Köpenhamn. Anläggningen består av 48 vindkraftverk på sammanlagt 110 MW och har en produktionsvolym motsvarande elförbrukningen i 60 000 svenska hem. Vattenfall har också inlett ett samarbete med Sveaskog och planerar att på skogsmark i södra Sverige bygga 550 nya vindkraftverk med en total effekt på 1 500 MW.

	Installerad effekt vindkraft 2007, MW	Producerad vindkraft 2007, TWh
Norden	620	1,20
Tyskland	14	0,03
Polen	30	0,10

Vindkraften expanderar kraftigt

Vattenfall hade vid årsskiftet totalt 664 MW installerad vindkraft. Merparten av anläggningarna finns i Danmark och Sverige, däribland världens största havsbaserade vindkraftspark vid Horns Rev utanför danska Esbjerg, vilken ägs till 60% av Vattenfall.

Under 2007 stod vindkraftparken i Lillgrund utanför Malmö klar med 48 turbiner och en total installerad effekt på 110 MW.

Satsningen går vidare med till exempel projektering av vindkraftparkerna Taggen och Trolleboda söder om Gotland med knappt 100 nya turbiner och en total effekt om 280 MW. Under 2007 fortsatte förprojektering och platsundersökningar vid Kriegers Flak i södra Östersjön. Omkring 130 turbiner kan ge en elproduktion motsvarande förbrukningen för 400 000 hushåll.

Vattenfall arbetar också intensivt med att identifiera lämpliga områden för vindkraft på land i Sverige och Danmark. I Sverige skrivs arrendeavtal med markägare till intressanta markområden med goda vindförhållanden. Det kan gälla fastigheter ägda av privatpersoner, men också mer omfattande avtal med större företag. Vattenfall och Sveaskog har till exempel inlett ett samarbete om den hittills största vindkraftsatsningen i Sverige. Vattenfalls avsikt är att på skogsmark i södra Sverige bygga 550 vindkraftverk med en total effekt på 1 500 MW vilket kan ge hushållsel till 800 000 hem. Vattenfall tittar även på möjligheterna att bygga vindkraft på egen mark, till exempel i Forsmark och Ringhals. I Danmark pågår ett arbete med att ersätta äldre vindkraftverk med större mer effektiva verk. 31 nya verk med en samlad effekt på 100 MW ska ersätta 120 äldre verk med en total effekt på cirka 42 MW.

Vid Borkum utanför den tyska Nordsjökusten deltar Vattenfall i ett utvecklings- och demonstrationsprojekt (”Alpha Ventus”) rörande nästa generations vindkraftverk. Totalt ska 12 turbiner om vardera 5 MW uppföras. Detta ska jämföras med de 2,5 MW turbiner som idag uppförs kommersiellt. Uppskalning av turbinstorlek är väsentlig för att vindkraften ska kunna bli lönsam och ta en större del av den totala elproduktionen.

Stor användare av biobränsle

Vattenfall har ett trettiotal biobränsleeldade värme- och kraftvärmeverk och är en av världens största köpare och användare av biobränsle. Målet är att öka användningen av biobränsle så långt som möjligt, både som huvudbränsle och som del i en bränslemix.

Vid Midtfynsværket i danska Odense uppförs en halmeldad kraftvärmepanna om 35 MW el och 84 MW värme. Vid Amagerværket i Köpenhamn pågår konvertering av ett koleldat kraftvärmeblock till halmeldning. Med dessa projekt ökar Vattenfall ytterligare andelen biobränsle i både el- och värmeproduktionen.

I de tyska och polska verksamheterna görs försök med sameldning av biobränslen och kol i koleldade kraftverk. I några tyska verk pågår sedan en längre tid också sameldning

av brunkol och rötslam – även detta ett biobränsle.

I norra Europa råder det underskott på biobränsle och marknadsprissättningen styrs av gas- och oljepriserna. Vattenfall i Polen har därför beslutat att etablera sig på den inhemska biobränslemarknaden för att minska riskerna och bli aktiv i hela värdekedjan.

Det sker även en kontinuerlig utveckling och optimering av befintliga biobränsleeldade anläggningar för att öka verkningsgraden, minska korrosionsskadorna och ytterligare minska utsläppen av till exempel kväveoxider. I Sverige och Finland uppgraderas anläggningarna kontinuerligt för att öka andelen biobränsle och minska andelen fossila bränslen. I Finland investeras till exempel 277 MSEK för att öka användningen av biobränslen i Vanaja kraftverk i Tavastehus.

Effekthöjningar och nya anläggningar

Arbetet med att höja effekten i befintliga kärnkraftverk och vattenkraftverk i Sverige fortsätter. Investeringarna utgör viktiga delar i ambitionen att dels öka andelen förnybar energi i elproduktionen, dels höja andelen koldioxidneutral elproduktion. Under 2007 investerades 795 MSEK i effektiviseringar i Vattenfalls kärnkraftverk.

Vattenfall planerar vidare att i Storumans kommun bygga ett nytt vattenkraftverk med en installerad effekt på 4,6 MW. Det blir Vattenfalls första nybyggda vattenkraftverk på drygt 15 år.

Även i kolkraftsproduktionen sker stora effektiviseringar. I Tyskland startade 2007 bygget av ett brunkolseldat kraftverksblock i Boxberg och ett stenkoleldat kraftvärmeverk i Hamburg, Moorburg. De nya kraftverken har betydligt bättre verkningsgrad och miljöprestanda än anläggningarna de ersätter. När kraftvärmeverket Moorburg tas i drift och ersätter äldre produktionsenheter minskar utsläppen från den tyska kraftproduktionen med 2,4 miljoner ton koldioxid per år.

Brunkolseldade kraftverk har stora flöden med lågvärdig spillvärme som kan tillvaratas. Genom att förbränna torkad brunkol istället för att elda med en fukthalt om cirka 50% skulle elverkningsgraden kunna höjas från dagens 43% till närmare 50%. Vinsterna i energieffektivisering och minskade koldioxidutsläpp är betydande. Vattenfall arbetar sedan flera år med ett projekt för torkning av brunkol. Tekniken bedöms kunna demonstreras i full skala inom tio år.

Vattenfall startade år 2000 ett projekt för utveckling av teknik för avskiljning av koldioxid från koleldade kraftverk med permanent lagring av koldioxiden i berggrunden. Under 2008 tar Vattenfall i drift världens första pilotanläggning för avskiljning av koldioxid med så kallad oxyfuel-teknik i tyska Schwarze Pumpe. Målet är att utveckla kommersiella anläggningar till år 2020.

Energieffektivisering allt viktigare

Energieffektivisering är viktigt för att minska koldioxidutsläppen och bidra till en hållbar utveckling. EU:s mål är att energianvändningen i medlemsländerna ska effektiviseras med 20% fram till år 2020. Det handlar om energideklarationer i byggnader, subventioner till energieffektiv teknik samt ökad och mer riktad information. Medlemsländerna ska dessutom genomföra nationella handlingsplaner kring energieffektivisering.

Vattenfall arbetar löpande med att uppgradera och öka effektiviteten i de egna anläggningarna samt med att ersätta äldre anläggningar med nya moderna och mer energieffektiva. Vattenfall erbjuder vidare rådgivning kring energieffektivisering till allmänheten, privatkunder samt företagskunder.

Skräddarsydda lösningar till storkunder

Sedan länge arbetar Vattenfall med att hjälpa företagskunder med skräddarsydda lösningar inom energi- och processeffektivisering. Omkring 25 stora nordiska företagskunder, bland dem Holmen, Höganäs och Korsnäs, har anlitat Vattenfall för att se över energiförbrukningen och effektivisera tillverkningsprocesserna. Vattenfall identifierar effektiviseringsmöjligheter, utvärderar dem tillsammans med kunden och gör en lista med prioriterade åtgärder.

I Tyskland samarbetar Vattenfall med staden Berlin kring energieffektivisering av offentliga byggnader. Vattenfall har även långvariga samarbeten med några sjukhus i Berlin för att hjälpa dem att sänka energiförbrukningen. Ett exempel är Elisabethkliniken som 2007 fick en utmärkelse för sitt arbete med att sänka energiförbrukningen.

Vattenfall arbetar även med att hjälpa kunderna med lämpliga strategier och riskpolicyer när det gäller elavtal. Marknadsprissättning gynnar kunder som kan dra ner sin förbrukning när priset är högt, under höglasttider eller vid effekttoppar. Det ger ett mer effektivt utnyttjande av kraftsystemet.

Mer rådgivning till privatkunder

Vattenfall har länge arbetat med att ge hushållen råd om hur de kan effektivisera sin energiförbrukning. Energispartips ges både via hemsidor, i informationsbroschyrer och genom Kundservice. Vattenfall i Norden genomförde under 2007 en kampanj för att öka hushållens användning av lågenergilampor. Totalt erbjöds 850 000 hushållskunder i Sverige och Finland energisnåla glödlampor gratis. Polen genomförde i slutet av året en liknande kampanj där kunderna erbjöds energisnåla lampor till rabatterat pris.

I augusti lanserade Vattenfall i Tyskland en energisparsida på webben, där hushållskunder via ett visuellt energisparhus får information om hur de kan minska sin energianvändning. I Sverige lanserades i november en energisimulator, ”Energiguiden”, där kunderna kan se över sin energianvändning i hushållet, simulera åtgärder och jämföra sig med andra. I slutet på året introducerades i Sverige också ”Belysningsguiden” med fördjupad information om hur man på bästa sätt kan ordna sin belysning.

HÅLLBAR UTVECKLING –VÅR UPPGIFT OCH VÅRT ANSVAR

Vattenfall ska aktivt medverka till en hållbar samhällsutveckling genom att utforma framtidens energilösningar. Sådana lösningar måste ta hänsyn till miljön, kunderna, medarbetarna och samhället som helhet.

Vår hållbarhetsvision

Vattenfalls tolkning av hållbar utveckling är densamma som Brundtland-kommissionens: samhällsutvecklingen ska kunna tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Det är vår uppgift och vårt ansvar som energiföretag att tillhandahålla energilösningar som svarar mot kundernas behov och bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Sådana lösningar måste ta hänsyn till miljön, kunderna, medarbetarna och samhället som helhet.

En grundläggande förutsättning för att kunna satsa på framtida energisystem som klarar morgondagens miljökrav är dock att ständigt skapa ekonomiskt värde i vår verksamhet. För att skapa detta värde har vi slagit fast våra fem strategiska ambitioner (läs mer på sidorna 8–19).

De fem strategiska ambitionerna kan även ses som ett uttryck för Vattenfalls tolkning av hållbar utveckling – både för samhället och för företaget. Vattenfall strävar efter att förverkliga samtliga fem ambitioner och genom att skapa en balans mellan dem visar vi vårt samhällsansvar. Värdeskapande gör det möjligt att investera i hållbarhet – tillgång till energi är en förutsättning för hållbar utveckling.

Vår hållbarhetsredovisning

Vattenfall publicerar årligen en separat hållbarhetsredovisning. I vårt arbete med miljö- och samhällsansvar lägger vi stor vikt vid att lyssna och kommunicera. Redovisningen är därför ett viktigt verktyg för att föra en dialog med omvärlden om hur vi lever upp till de förväntningar som ställs på oss som energiföretag och om vår roll i samhället.

Rapporten beskriver de viktigaste frågorna inom hållbarhetsområdet under det gångna året och hur de hanteras. I den senaste rapporten (2006) handlar det om vilka insatser vi gör för klimatet, hur vi ser på en effektiv användning av fossila bränslen, vårt fokus på produktionssäkerhet, våra investeringar i förnybar energi och satsningar på ung kompetens samt hur vi arbetar för en integration av den europeiska elmarknaden.

Vattenfalls hållbarhetsredovisning är sedan 2003 baserad på GRI:s (Global Reporting Initative) riktlinjer. Riktlinjerna består av en uppsättning indikatorer som mäter företagets påverkan på miljö, samhälle och ekonomi. GRI är en oberoende institution vars uppgift är att ta fram och sprida riktlinjer för hållbarhetsredovisning globalt. Riktlinjerna följs av över 1 000 företag världen över och är frivilliga.

Läs mer på www.vattenfall.com/csr

Den svenska regeringen beslutade i december 2007 att alla statligt ägda företag i Sverige årligen ska publicera en hållbarhetsredovisning enligt GRI:s riktlinjer, senast från och med det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2008. Hållbarhetsredovisningen ska publiceras på respektive företags hemsida i samband med publiceringen av företagets årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen kan antingen vara en fristående rapport eller ingå som en del i årsredovisningsdokumentet.

Business Group

NORDEN

Högre produktionsvolymer och förbättrat resultat inom affärsenheten Elproduktion men sämre resultat inom Distribution och Värme. Vattenfalls marknadsandelar på privatkundsmarknaden har ökat och kundnöjdhetsindex har förbättrats.

Omsättning och resultatutveckling

Nettoomsättningen ökade med 16,4%. Exklusive koncerninterna transaktioner minskade dock nettoomsättningen med 7,9%. Rörelseresultatförsämringen hänför sig främst till affärsenheten Distribution och beror i huvudsak på den kraftiga stormen Per i början av året (290 MSEK) och en reservering för omstruktureringskostnader (160 MSEK). Inom affärsenheten Värme har en nedskrivning av en kraftvärmeanläggning i Finland belastat rörelseresultatet med 195 MSEK. Affärsenheten Elproduktion kunde förbättra sitt resultat tack vare ökad produktion av vattenkraft och bidraget från de förvärvade kraftvärmetillgångarna i Danmark.

El- och värmeproduktion

Den totala elproduktionen steg med 6,2% till 91,1 TWh. Vattenkraft ökade med 6,0% till 33,6 TWh, kärnkraft minskade med 0,8% till 48,8 TWh, fossilkraft ökade med 82,1% till 7,1 TWh, vindkraft ökade med 140% till 1,2 TWh. Biobränsle var oförändrat 0,4 TWh. Ökningen i såväl fossilkraft som vindkraft är främst hänförlig till Danmark. Värmeproduktionen ökade med 25,9% till 10,7 TWh.

Fakta

Andel av koncernens externa nettoomsättning, 31%

Andel av koncernens rörelseresultat, 44%

Produktionsmix, producerad el, %

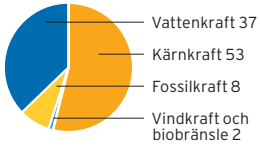

Vattenfall är den ledande energikoncernen i Norden med en marknadsandel inom produktion på drygt 20%. Verksamheten omfattar Sverige och Finland där vi producerar, distribuerar och säljer både el och värme samt Danmark, där vi endast producerar el och värme. Vattenkraft och kärnkraft är basen i elproduktionen – men även vindkraft, biobränslen, avfall och fossila bränslen används. El- och värmeproduktionen sker i sju kärnkraftreaktorer, ett hundratal vattenkraftverk, 500 vindkraftverk, 10 värmekraftverk samt 5 kraftvärmeverk. Vattenfall är den fjärde största värmeleverantören i Norden med 50 fjärrvärmeanläggningar. Vattenfall bedriver även konsult- och entrepenadverksamhet, främst inom energisektorn.

Svenska elpriser 1996–2009, månadssnitt

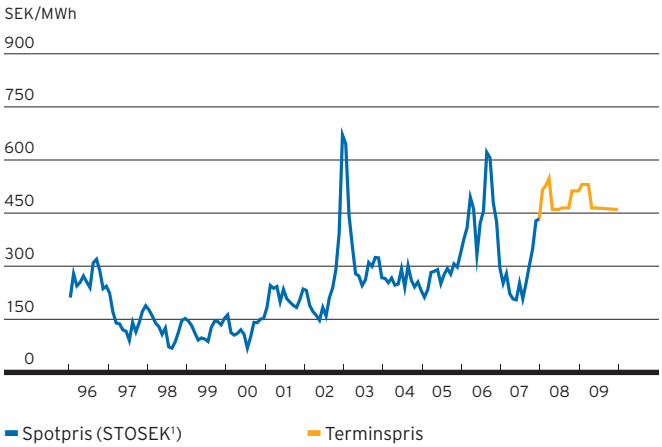

Källa: Nord Pool per 31 December 2007.

1) Stockholms prisområde i SEK.

MSEK om inte annat anges	2007	2006	Förändring, %
Nettoomsättning, MSEK	46 713	40 118	16,4
Extern nettoomsättning[1], MSEK	44 429	48 235	–7,9
Rörelseresultat, MSEK	12 591	13 287	–5,2
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster, MSEK	12 418	13 217	–6,0
Rörelsemarginal exkl jämförelsestörande poster, %	26,6	32,9	
Nettotillgångar, MSEK	91 122	81 687	11,6
Avkastning på nettotillgångar, %	13,7	15,7	
Avkastning på nettotillgångar exkl jämförelsestörande poster, %	13,5	15,6	
Installerad effekt el, MW	18 966	18 885	4,3
Installerad effekt värme, MW	4 987	5 351	–6,8
Elproduktion, TWh	91,1	85,8	6,2
Värmeproduktion, TWh	10,7	8,5	25,9
Antal elkunder[2]	1 034 000	949 000	9,0
Antal nätkunder	1 302 000	1 294 000	0,6
Medelantal anställda, personår	9 489	9 158	3,6

1) Exklusive koncerninterna transaktioner.

2) Privatkunder samt små och medelstora företagskunder.

Marknadprissutveckling
Spotpriserna på den nordiska elbörsen Nord Pool fluktuerade kraftigt under året. Efter kraftiga prisfall under årets första 8 månader vände marknadspriserna åter upp under hösten. Det genomsnittliga spotpriset var 27,95 EUR/MWh (eller 280,2 SEK) vilket är 43% lägre än 2006. Terminspriserna steg trendmässigt under hela året främst på grund av de stigande internationella kol- och oljepriserna. Terminspriset för årskontraktet 2008 stängde vid årets slut på 50,0 EUR/MWh.

Vattenfall vinner marknadsandelar på privatkundsmarknaden
Våra stora satsningar på förbättrade produkter och attraktiva avtalsvillkor har givit resultat. Vi har tagit marknadsandelar från våra konkurrenter och har nu mer än 1 miljon elkunder i Norden. Marknadsandelen bland privatkunder i Sverige har under året ökat från 13 till 15% och kundnöjdheten har ökat. Bland de kontraktsformer som rönt mest uppskattning bland kunderna är ”Trygghetsavtalet”, ett fastprisavtal på tre år med bytesrätt om marknadspriset skulle sjunka. Under hösten lanserades elavtal med ursprungsspecificerad el: vindel, vattenel och kärnkraftsel. Kunden kan således välja om elen ska komma från vindkraft, vattenkraft eller kärnkraft. Under året slopade Vattenfall samtliga fasta avgifter för privatkunder i alla sina elavtal.

Långfristiga elavtal med energiintensiva industriföretag
Flera stora och långfristiga avtal tecknades under året med svenska industriföretag som Billerud, Boliden, Volvo och bolag inom Atlas Copco-koncernen. Vi har ett gott samarbete med den elintensiva industrin och de tecknade avtalen visar att företagen har förtroende för Vattenfall som leverantör.

Investeringar
Under året har stora investeringar gjorts inom såväl kraft- som nätverksamheten:
- Alla 48 vindkraftverk är nu på plats i Sveriges största vindkraftpark, Lillgrund (110 MW). Tillståndsprocessen för Lillgrund vindkraftpark startade 1997. Under 2004 förvärvade Vattenfall rättigheterna till att bygga vindkraftparken. Det första spadtaget togs i mars 2006. Sedan dess har arbetet pågått med att lyfta alla fundament på plats och därefter installera vindkraftverken. Den totala investeringssumman uppgår till 1,9 miljarder SEK.
- Vattenfall och Sveaskog inledde i slutet av året ett samarbete som öppnar dörren för den största vindkraftssatsningen någonsin i Sverige. Satsningen kan resultera i 550 vindkraftverk med en total effekt på 1 500 MW som producerar el till 800 000 hushåll.
- Implementeringen av de stora investeringsprogrammen inom vattenkraft, kärnkraft och nätverksamheten fortsätter. Arbetet med att uppgradera kapaciteten i kärnkraftverken har dock delvis senarelagts, på grund av 2006 års incident i kärnkraftverket Forsmark.

Nätreglering
I Sverige har regleringen av nättarifferna historiskt skett genom kontroll i efterhand (ex post). År 2003 infördes nätnyttomodellen för denna skälighetsbedömning. I juni 2003 antogs Europaparlamentets elmarknadsdirektiv där det anges att nättariffer ska fastställas i förväg (ex ante). Den så kallade Energinätsutredningen överlämnade i november 2007 ett delbetänkande. Utredningen föreslår att nätföretagens intäkter från och med 2012 ska fastställas i förväg för fyraåriga tillsynsperioder. Vidare föreslås att dagens nätnyttomodell med ett fiktivt elnät ersätts med en reglering som utgår från nätföretagens verkliga elnät.

För år 2003 finns en överklagan från Vattenfall till Länsrätten avseende nättarifferna i före detta Vattenfall Sveanät. Nätmyndigheten beslutade år 2006 att kräva återbetalning på 236,4 MSEK. Därefter har myndigheten bland annat höjt kalkylräntan och förkortat avskrivningstiden på årsavlästa elmätare samt utifrån detta beslutat sänka återbetalningsbeloppet till 23,6 MSEK.

Stort fokus på säkerhet inom kärnkraft
Den störning som inträffade vid kärnkraftverket Forsmark den 25 juli 2006 ledde till en omfattande genomlysning av säkerhetsfrågorna och säkerhetskulturen inom kärnkraftsverksamheten.

Det internationella atomenergiorganet IAEA har under det första kvartalet 2008 genomfört en tre veckor lång granskning av Forsmarks kärnkraftverk. IAEA konstaterar att Forsmark uppfyller internationella säkerhetsstandards och har identifierat ett antal förbättringsförslag, som Forsmark kommer att införa. Den slutliga rapporten från IAEA kommer till regeringen inom 6 månader.

Övriga viktiga händelser
- Tilldelningen av utsläppsrätter för CO_2 blev lägre än väntat i Norden. I Danmark beräknas Vattenfalls underskott uppgå till 1,8 miljoner ton motsvarande en årlig kostnad efter skatt på cirka 250 MSEK. Vattenfalls elproduktion i Sverige påverkas endast marginellt då den är praktiskt taget koldioxidfri. Däremot kommer värmeproduktionen, som delvis baseras på fossila bränslen, att drabbas av årliga merkostnader på cirka 50 MSEK.
- Affärsenheten Distribution har under året inlett ett genomgripande och omfattande förändringsprogram i syfte att förbättra resultatutvecklingen, öka kundfokus och effektivisera arbetsprocesser och systemstöd. Förändringen omfattar en ny organisation, nya arbetssätt och nya etableringsorter. Antalet etableringar reduceras till tre orter; Stockholm, Luleå och Trollhättan. Totalt förväntas cirka 250 personer beröras.
- Ett energieffektiviseringsprogram har startat där energieffektivisering ska bli en naturlig del av Vattenfalls dialog med kunderna. Energiguiden, ett webbaserat konsumentstöd, ingår i programmet.

Utmaningar för verksamheten i Norden

- Öka samhällets och kundernas förtroende för Vattenfall.
- Reducera de klimateffekter som orsakas av Vattenfalls verksamhet.
- Expandera verksamheten i Norden.
- Garantera högsta säkerhet inom kärnkraften och åter uppnå mycket hög produktionstillgänglighet.
- Genomföra investeringsprogrammet inom kärnkraften.
- Stärka förtroendet för den nordiska elmarknadens funktion.
- Öka andelen förnybar energi och samtidigt uppfylla lönsamhetskraven.
- Förbättra lönsamheten inom elnät och elförsäljning.
- Effektivisera energianvändningen i den egna verksamheten.
- Säkerställa tillgången till kompetens inför kommande stora pensionsavgångar.

Aktiviteter utifrån Vattenfalls fem strategiska ambitioner

Nummer Ett för kunden

- Förenkla kommunikationen med kunderna.
- Leverera kvalitetssäkrade tjänster inom nätverksamheten.
- Tillhandahålla elavtal till industrin och andra stora förbrukare som stödjer deras kort- och långsiktiga kapacitetsbehov och samtidigt erbjuda stabila och konkurrenskraftiga elpriser.
- Fortsätta nuvarande "bästa pris" strategi på privatkundsmarknaden.
- Erbjuda produktionsspecificerad el (vattenkraft, kärnkraft, vindkraft).
- Utveckla nya koncept och produkter inom värmeverksamheten och införa en ny prisstruktur för fjärrvärme.

Nummer Ett för miljön

- Intern plan för CO_2-reducering (internal abatement map) för samtliga affärsenheter.
- Investera i koldioxidsnål och förnybar produktionskapacitet.
- Effektivisera de egna befintliga kraftverken.
- Rådgivning till kunder inom området energieffektivisering.
- Uppgradering av de danska vindkrafttillgångarna.
- Ersätta fossila bränslen med biobränslen.
- ISO-certifiering av samtliga värmeanläggningar.

Lönsam tillväxt

- Säkerställa genomförandet av pågående investeringsprogram för kärnkraft och vattenkraft.
- Fortsätta expansionen av förnybar energi, främst vindkraft.
- Fortsätta att utvärdera möjligheterna att öka andelen elkunder samt expandera fjärrvärmeverksamheten och produktionskapaciteten genom förvärv.

Benchmark för branschen

- Åter uppnå förstklassig produktions-tillgänglighet inom kärnkraften.
- Förbättra leveranssäkerheten vad gäller bränsle.
- Förbättra resultatet inom elnät genom förbättrat underhåll, reinvesteringar och genom att utnyttja synergierna mellan Distribution Sverige och Finland.
- Kontinuerligt driva kostnadseffektiviseringar och resultatförbättringar inom ramen för projektet OpEx (Operational Excellence).
- Slutföra avyttringarna av värmeanläggningar utanför kärnverksamheten.

En attraktiv arbetsgivare

- Möta framtida kompetensbehov, framdrivna av åldersstruktur och teknologiska förändringar.
- Utveckla Vattenfall till ett än mer attraktivt företag att arbeta hos.
- Säkerställa förstklassigt ledarskap genom bästa "management planning" och ledarskapsutveckling.
- Driva fram en resultatorienterad företags-kultur, följa "best practise" samt utnyttja den kompetens som finns inom hela Norden.
- Säkerställa kompetensöverföring från äldre erfarna medarbetare till yngre.

Business Group

TYSKLAND

Resultatförbättring tack vare hög tillgänglighet i kolkraftverken och bättre erhållna marknadspriser på el. Minskade marknadsandelar på privatkundsmarknaden i Berlin och Hamburg till följd av skärpt konkurrens, prishöjningar och problem inom kärnkraften.

Omsättning och resultatutveckling

Nettoomsättningen ökade med 10,8% och rörelsresultatet ökade med 10,5%. Resultatförbättringen är till största delen hänförlig till den tyska elproduktionen och förklaras av hög tillgänglighet i kolkraftverken och bättre priser erhållna på den tyska elbörsen EEX.

El- och värmeproduktion

Den totala elproduktionen sjönk med 4,5% till 72,8 TWh. Vattenkraft minskade med 8,8% till 3,1 TWh, fossilkraft var i stort sett oförändrat med 66,9 TWh medan kärnkraft minskade med 58,3% till 2,5 TWh till följd av driftstoppet i Brunsbüttel. Biobränsle och avfall svarade för 0,3 TWh. Värmeproduktionen minskade med 4,5% till 14,8 TWh.

Marknadsprisutveckling

Efter en nedgång i början av året var spotpriserna på European Energy Exchange (EEX) relativt oförändrade under sommaren för att mot slutet av året stiga kraftigt. I december föll de dock åter tillbaka något. Det genomsnittliga spotpriset (base load) var 38,0 EUR/MWh vilket är 25% lägre än 2006. Terminspriserna steg trendmässigt under hela året främst på grund av de stigande internationella kol- och oljepriserna. Terminspriset för årskontraktet 2008 stängde vid årets slut på 61,3 EUR/MWh.

Marknadsförutsättningar och energipolitik

Konkurrensen på den tyska elmarknaden, speciellt inom privatkundsmarknaden, har ökat dramatiskt. Vid sidan av ett antal nya elhandelsföretag i lågprissegmentet (t ex Nuon, TelDaFax, StromIstBillig) finns det nischaktörer (t ex Lichtblick, Naturstrom) och nya internetbaserade dotterbolag till de stora tyska leverantörerna (E.ON's "E wie Einfach", RWE's "Eprimo"), vilka marknadsför el över hela Tyskland och med aggressiva prisstrategier. Den sammantagna effekten av kundernas ökade benägenhet att byta elleverantör, förtroendekrisen för Vattenfall till följd av de uppmärksammade prishöjningarna från Vattenfall i juni 2007 samt driftstoppen i kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel, blev att Vattenfall tappade cirka 250 000 kunder i Berlin och

Fakta

Andel av koncernens externa nettoomsättning, 54%

Andel av koncernens rörelseresultat, 54%

Produktionsmix, producerad el, %[1]

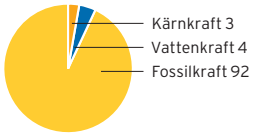

1) Vindkraft, biobränsle och avfall ingår med 0,4%.

I Tyskland producerar, transiterar, distribuerar och säljer Vattenfall el och värme och är för närvarande landets tredje största elproducent och den största fjärrvärmeleverantören. Verksamheten innefattar brunkolsdagbrott i Lausitz, kraftverk i östra och norra Tyskland, transmissionsnätet i östra Tyskland samt lokalnät i Berlin, Hamburg och Mecklenburg Vorpommern. Vattenfall driver ett flertal kraftvärmeverk och värmeverk, fyra stora brunkolseldade kraftverk, två kärnkraftverk, ett stenkolseldat kraftverk, åtta pumpkraftverk, samt fem gasturbindriva kraftverk. Vattenfall tillhandahåller också ett brett utbud av energirelaterade tjänster.

MSEK om inte annat anges	2007	2006	Förändring, %
Nettoomsättning, MSEK	112 460	101 538	10,8
Extern nettoomsättning[1], MSEK	77 471	69 905	10,8
Rörelseresultat, MSEK	15 338	13 884	10,5
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster, MSEK	15 440	13 711	12,6
Rörelsemarginal exkl jämförelsestörande poster, %	13,7	13,5	
Nettotillgångar, MSEK	67 849	61 818	9,8
Avkastning på nettotillgångar, %	20,9	19,5	
Avkastning på nettotillgångar exkl jämförelsestörande poster, %	21,0	19,2	
Installerad effekt el, MW	15 256	15 221	0,2
Installerad effekt värme, MW	8 485	8 612	–1,5
Elproduktion, TWh	72,8	76,2	–4,5
Värmeproduktion, TWh	14,8	15,5	–4,5
Antal elkunder[2]	2 619 000	2 863 000	–8,5
Antal nätkunder	3 310 000	3 285 000	0,8
Medelantal anställda, personår	19 656	19 821	0,8

1) Exklusive koncerninterna transaktioner.

2) Privatkunder samt små och medelstora företagskunder.

Hamburg under 2007. Det innebär att Vattenfalls marknadsandel har minskat från cirka 85% i Berlin och 90% i Hamburg till 79% respektive 83%.

De senaste årens skärpta nätreglering har lett till lägre nättariffer för nätoperatörerna vilket innebär att erforderliga investeringar i elnäten inte längre uppfyller marknadsmässiga avkastningskrav. EU har föreslagit så kallad ”ownership unbundling” av transmissionsnäten (dvs avskiljning från de befintliga ägarna). Även om det är mindre sannolikt att detta kommer att genomföras, kommer sannolikt dagens ägare av transmissionsnäten få väsentligt mindre inflytande över näten vilket ökar investeringsrisken i dessa tillgångar. I november 2007 trädde den s k ”Anreizregulierungsverordnung” (lagen om incitamentsbaserad nätreglering) i kraft. Från och med 2009 innebär detta att nätmyndigheten vid sin prövning av nättarifferna kommer att bedöma skäligheten i nätoperatörernas kostnader utifrån de mest effektiva nätföretagens kostnader.

Vad gäller den befintliga lagen om avveckling av de tyska kärnkraftverken har för Vattenfall ingen positiv utveckling skett under året beträffande förlängning av maximalt tillåten livslängd för anläggningarna.

Energiföretagen sätts för närvarande under hård politisk press och olika former av interventioner i marknaden kan inte uteslutas. Debatten om branschens lönsamhet och om skäligheten i dagens energipriser har fått ytterligare momentum under 2007. Dock har juridiska åtgärder hittills koncentrerats på att förbättra stödet för förnybar energi och skärpa konkurrenslagstiftningen. I slutet av 2007 trädde de omdebatterade förändringarna i den tyska konkurrenslagen (GWB) i kraft. Förändringarna syftar till att betydligt skärpa reglerna rörande missbruk av marknadsdominerande ställning för elleverantörer. Det är ännu för tidigt att bedöma effekterna av förändringarna men för en del leverantörer kan de leda till en kostnadsbaserad prissättning (cost plus) istället för marknadsprissättning. Beroende på hur lagen kommer att tolkas och tillämpas kan störningar i marknadsmekanismerna inte uteslutas, vilket sannolikt minskar incitamenten för investeringar inom energisektorn.

Genom ändringar i lagen rörande kraftvärmeproduktion avser den tyska regeringen möjliggöra att kraftvärmeproduktionens andel av elproduktionen ska fördubblas till 25% till år 2020. Lagen kommer sannolikt leda till att värmesektorn expanderar. De föreslagna förändringarna i lagen om förnybar energi (EEG, Erneuerbare Energien Gesetz) kommer ytterligare att öka den förnybara energiproduktionens andel av den tyska elproduktionen. Målet för 2025 är 25–30% , att jämföras med dagens andel på 13%. Lagen syftar även till att förbättra integreringen av förnybar energi på marknaden. Båda dessa förändrade lagar avses träda i kraft i januari 2009.

Tyska elpriser 2001–2009, månadssnitt

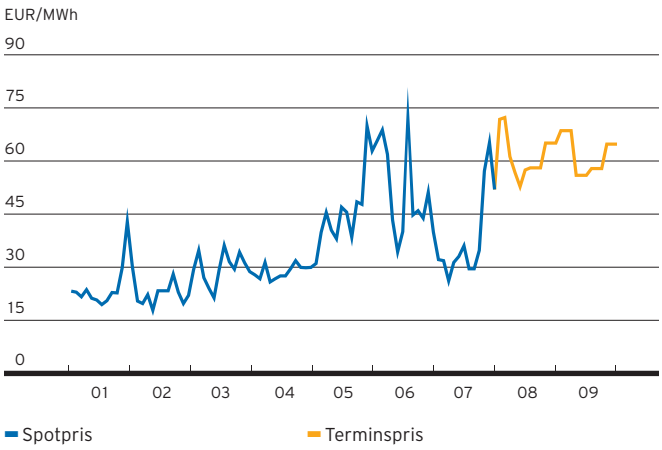

Källa: European Energy Exchange (EEX).
Per 31 December 2007.

Investeringar

Följande större investeringsprojekt pågår eller planeras:

- I maj 2006 påbörjades bygget av Vattenfalls 30 MW pilotprojekt för ett brunkolseldat kraftverk med CCS teknologi, dvs infångning, avskiljning och lagring av koldioxid. Det är den första anläggningen i sitt slag i världen och beräknas stå klar under sensommaren 2008. Nästa steg blir att bygga en stor demonstrationsanläggning på cirka 300 MW.
- Brunkolskraftverket Boxberg i Sachsen byggs ut med ett nytt block på 675 MW (investeringssumma 8,3 miljarder SEK). Dessutom kommer det näraliggande dagbrottet Reichwalde att återstarta brytningen av brunkol.
- I Hamburg–Moorburg har bygget av en stenkolsbaserad kraftvärmeanläggning på 1 640 MW påbörjats (investeringssumma 18,7 miljarder SEK). Bygglov erhölls i december 2007.
- I Rostock och Rüdersdorf byggs sopförbränningsanläggningar på 20 respektive 30 MW.
- Ytterligare möjligheter för organisk tillväxt utvärderas i Berlinområdet.
- Tillsammans med externa parter bygger Vattenfall den havsbaserade testanläggningen för vindkraft ”Alpha Ventus”, som beräknas tas i drift 2008/2009. Dessutom utvärderar Vattenfall de tekniska och finansiella förutsättningarna att bygga större havsbaserad vindkraft, såsom utvecklingsprojektet Dan Tysk, med planerad idrifttagning 2011.
- Högspänningsnätet uppgraderas – den nya ”Norra sträckningen” planeras bli färdig 2008, medan den ”Södra sträckningen” beräknas färdigställas 2011.

Lägre tilldelning av utsläppsrätter för CO_2

De nationella allokeringsplanerna för den andra handelsperioden 2008–2012 beslutades under hösten. För Tyskland blir de maximalt tillåtna utsläppsvolymerna väsentligt lägre, 453 miljoner ton per år jämfört med 499 miljoner ton per år för den första handelsperioden. Av den allokerade volymen kommer 40 miljoner ton (8,8%) att auktioneras ut. Under den första handelsperioden var all tilldelning av utsläppsrätter kostnadsfri. Vattenfall beräknas i Tyskland få ett underskott på utsläppsrätter motsvarande 28–33 miljoner ton/år.

Utmaningar för verksamheten i Tyskland

- Minska CO_2-utsläppen.
- Öka andelen förnybar energi.
- Framgångsrikt starta Tysklands första havsbaserade vindkraftanläggning "Alpha Ventus".
- Implementera CCS-teknologin och säkerställa lagringskapacitet för koldioxid.
- Stabilisera marknadsandelen på privatkundsmarknaden i Berlin och Hamburg samt vinna nya kunder i hela Tyskland.
- Fortsätta den framgångsrika starten av gasförsäljning till privatkunder.
- Förbättra och förstärka medarbetarnas engagemang.

Aktiviteter utifrån Vattenfalls fem strategiska ambitioner

Nummer Ett för kunden

- Föra en omfattande dialog med allmänheten i syfte att återskapa förtroendet för Vattenfall.
- Lansera en gasprodukt i Hamburg kombinerat med el (dual-fuel).
- Internet-baserade elavtal (Vattenfall Easy).
- Testa lansering av elprodukter som varit framgångsrika för Vattenfall i Sverige.
- Utvidga Vattenfalls tjänster inom energieffektivisering och öka rådgivningen till kunder.
- Testinstallation av fjärravläsningsbara elmätare i Berlin och Hamburg (smart meters).
- Integrera kundservicefunktionerna i Berlin och Hamburg.

Nummer Ett för miljön

- Driftsätta pilotanläggningen för CCS vid Schwarze Pumpe i östra Tyskland.
- Bygga en CCS-demonstrationsanläggning på 300 MW inklusive lagringsmöjlighet.
- Förbättra effektiviteten i kraftverken genom reinvesteringar och tekniska förbättringar.
- Intern plan för CO_2-reducering (internal abatement map) för samtliga affärsenheter.
- Fortsätta expandera förnybar energiproduktion, främst genom havsbaserad vindkraft (projektet "Alpha Ventus").
- Utvidga Vattenfalls tjänster inom energieffektivisering och öka rådgivningen till kunder.

Lönsam tillväxt

- Bygga kraftverken; Boxberg 2, Moorburg, Rostock och Rüdersdorf.
- Återstarta brunkolsdagbrottet Reichwalde för produktion.
- Bygga ut fjärrvärmenäten i Berlin och Hamburg.
- Fortsätta expandera förnybar energiproduktion, främst genom havsbaserad vindkraft (se ovan).
- Utvidga elförsäljningen till privatkunder i hela Tyskland.

Benchmark för branschen

- Implementera en ny legal dotterbolagsstruktur för att uppnå en effektivare och mer flexibel organisation ("NKS-projektet").
- Återstarta produktionen i kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel.
- Driva kostnadseffektiviseringar och resultatförbättringar inom ramen för projektet OpEx (Operational Excellence).

En attraktiv arbetsgivare

- Kontinuerligt arbeta för att öka medarbetarnas engagemang.
- Säkerställa kompetensöverföring i organisationen.
- Utveckla strategier för kompetensförsörjning, inklusive ledarskapsutveckling, förbättrade fortbildningsmöjligheter, arbetscirkulation etc.
- Förbättra och utveckla internkommunikationen.

Givet ett pris på 20 EUR/ton innebär detta en ökad årlig nettokostnad (efter skatt) för Vattenfall på uppskattningsvis 400–500 MEUR (3,8–4,7 miljarder SEK). Här bortses från förändringar i marknadspriserna för el.

Organisationsförändringar

Från och med 1 januari 2008 samordnar Vattenfall sina tyska och polska verksamheter i en ny Business Group Centraleuropa. Integrationen av den europeiska energimarknaden går allt snabbare, och Vattenfall måste förutse framtida utmaningar och anpassa sin organisations- och ledningsstruktur därefter. Den europeiska energimarknaden utvecklas från nationella marknader mot regionala marknader, som ett steg på vägen mot en helt integrerad marknad. Därför är det ett naturligt steg att ytterligare integrera de tyska och polska aktiviteterna och därigenom stärka Vattenfalls ställning för fortsatt tillväxt i Centraleuropa. Tuomo Hatakka, tidigare chef för Business Group Polen, har utsetts till chef för Business Group Centraleuropa.

Under 2007 togs beslut att implementera en ny legal dotterbolagsstruktur i Tyskland under holdingbolaget Vattenfall Europe AG. Den nya legala bolagsstrukturen kommer att harmonieras med den struktur som gäller för affärsenheterna (Business Units). Därigenom förbättras och förenklas såväl det dagliga arbetet som styrning, uppföljning och kontroll.

6 500 anställda kommer att överföras till nya legala enheter inom Vattenfall under 2008–2009.

Business Group

POLEN

Stabilt resultat. Framgångsrika satsningar på den avreglerade polska elmarknaden men fortsatt ofördelaktig myndighetsreglering av nät- och värmetariffer.

Omsättning och resultatutveckling

Nettoomsättningen ökade med 3,7% och rörelseresultatet ökade med 1,9%, vilket dock huvudsakligen förklaras av valutaeffekter (svagare SEK jämfört med PLN). Resultatminskningen är framförallt hänförlig till affärsenheten Distribution och beror på lägre nättariffer.

El- och värmeproduktion

Högre genomsnittstemperatur under året resulterade i en nedgång i värmeproduktionen. Elproduktionen har dock ökat tack vare ökade leveranser till den polska stamnätsoperatören PSE.

Marknadsförutsättningar

Nu gällande regler har lett till att den polska grossistmarknaden för el fungerar dåligt vilket innebär att det saknas tillräckliga incitament för att investera i ny kraft- och distributionskapacitet. Den nya polska regeringen har dock nyligen föreslagit vissa förändringar när det gäller spotmarknaden, vilka om de genomförs skulle kunna leda till en marknadsbaserad marginalprissättning. En intradagmarknad ska enligt förslaget introduceras den 1 september 2009.

Investeringar

Elkonsumtionen i Polen beräknas växa med drygt 24% till 2020 från nuvarande nivå på 136 TWh. Samtidigt beräknas 10 000

Fakta

Andel av koncernens externa nettoomsättning, 6%

Andel av koncernens rörelseresultat, 4%

Produktionsmix, producerad el, %

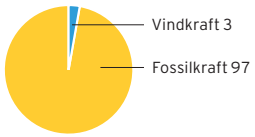

Sedan verksamheten i Polen startades år 2000 har Vattenfall aktivt deltagit i att utforma den polska energimarknaden. Värmeproduktion och värmeförsäljning utgör största delen av verksamheten och Vattenfall har en marknadsandel på cirka 27%. I mindre omfattning produceras även el. El- och värmeproduktionen är huvudsakligen baserad på kol. Vattenfall äger tre kraftvärmeverk och två värmeverk. Affärsenheten Distribution äger och driver elnät samt distribuerar el. Sedan den 1 januari 2006 agerar alla Vattenfallbolag på den polska marknaden under varumärket Vattenfall.

Polska elpriser 2001–2007, månadssnitt

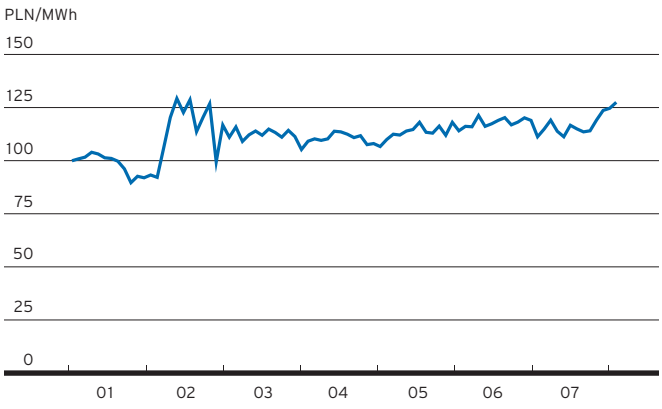

Källa: Gielda Energii SA per 31 December 2007.

MSEK om inte annat anges	2007	2006	Förändring, %
Nettoomsättning, MSEK	9 796	9 449	3,7
Extern nettoomsättning[1], MSEK	9 265	8 981	3,2
Rörelseresultat, MSEK	1 092	1 072	1,9
Rörelseresultat exkl jämförelsestörande poster, MSEK	1 077	942	14,3
Rörelsemarginal exkl jämförelsestörande poster, %	11,0	10,0	
Nettotillgångar, MSEK	10 865	8 812	23,3
Avkastning på nettotillgångar, %	11,4	12,2	
Avkastning på nettotillgångar exkl jämförelsestörande poster, %	11,3	10,7	
Installerad effekt el, MW	1 008	1 008	–
Installerad effekt värme, MW	4 755	4 986	–4,6
Elproduktion, TWh	3,8	3,3	15,2
Värmeproduktion, TWh	10,7	11,2	–4,5
Antal elkunder	1 049 000	1 040 000	0,9
Antal nätkunder	1 117 000	1 108 000	0,8
Medelantal anställda, personår	2 740	2 836	–3,4

1) Exklusive koncerninterna transaktioner.

2) Privatkunder samt små och medelstora företagskunder.

Utmaningar för verksamheten i Polen

- Öka lönsamheten inom elnät- och elförsäljningsverksamheterna.
- Öka marknadsandelen.
- Hantera minskande efterfrågan på värme, stigande bränslepriser och högre CO_2-kostnader.
- Hantera stigande byggkostnader och högre kostnader för arbetskraft.
- Förbättra leveransförmågan och tillgängligheten inom Distribution.
- Hantera en ogynnsam och oförutsägbar tariffreglering inom både värme och elnät.
- Öka andelen förnybar produktionskapacitet.

Aktiviteter utifrån Vattenfalls fem strategiska ambitioner

Nummer Ett för kunden

- Förbättra kvaliteten i nättjänsterna genom ökade underhållsinvesteringar och förbättrade processer för anslutning och elleverantörsbyten.
- Utveckla Vattenfalls produkterbjudanden.
- Implementera ett nytt faktureringssystem.
- Rekrytera för att stödja expansionsstrategin och den nya kundsupportfunktionen.

Nummer Ett för miljön

- Implementera biobränsle- och "co-combustion"-program vid värmeanläggningarna.
- Intern plan för CO_2- reducering (abatement map) för samtliga affärsenheter.
- Bygga en avsvavlingsanläggning vid Siekierki och förbereda SO_2- and NO_x-reducering vid Vattenfalls övriga produktionsanläggningar.
- Genomföra program för biobränsleförbränning.
- Ersätta äldre gatubelysning i sydvästra Polen, vilket reducerar såväl kostnader som CO_2-utsläpp.
- Erbjuda rådgivning inom energieffektivisering.

Lönsam tillväxt

- Modernisera befintliga produktionsanläggningar och förbättra kapaciteten.
- Utnyttja möjligheter som kan öppnas när statliga produktionstillgångar privatiseras.
- Erbjuda värme från lokala system till kunder utanför befintliga fjärrvärmenät.
- Genomföra direktreklamaktiviteter till alla kundsegment.

Benchmark för branschen

- Stödja en ny värmetariff baserad på "benchmarking" och referensprissättning.
- Skapa en ny kraftledningscentral.
- Optimera långfristiga bränsleinköpskontrakt med polska kolgruvor och utvärdera inköp från andra marknader.
- Driva kostnadseffektiviseringar och resultatförbättringar inom ramen för projektet OpEx (Operational Excellence).
- Implementera en gemensam servicefunktion för IT och andra supportfunktioner.

En attraktiv arbetsgivare

- Implementera ett program för specialister.
- Förbättra kompetensen på mellanchefsnivå och rekryteringen av unga talanger.
- Arbeta med utvecklingspotentialen som framkommit i Vattenfalls medarbetarundersökning "My Opinion" (medarbetarnas engagemang försämrades 2007).
- Utöka arbetscirkulationen och utvärdera incitamentsystem.
- Föra dialog genom öppna möten.

MW gammal produktionskapacitet fasas ut fram till 2020. Vattenfalls viktigaste investeringsprojekt för närvarande är:

- Utbyte av turbiner, byggande av ny avloppsreningsanläggning samt renovering av askhanteringssystem i kraftvärmeverket Zeran.
- Byggande av en värmeackumulator till 2009 och en avsvavlingsanläggning till 2013 vid kraftvärmeverket Siekierki.
- Renovering av kraftvärmeverket Siekierki till 2008.

Därutöver planeras nya produktionsenheter vid Siekierki och New Pruszkow. Vattenfalls ambition är att bygga 3 500–4 000 MW ny elproduktionskapacitet fram till 2016. Inom Distribution fokuseras investeringarna på att höja kvaliteten inom elnäten.

I samband med förvärvet av GZE år 2001, och i tillägg till åtagandet om reinvesteringar, åtog sig Vattenfall att säkerställa att bolaget i februari år 2011 ska ha investerat 3 696 MSEK (1,4 miljarder PLN) i tillväxtinvesteringar och 3 696 MSEK (1,4 miljarder PLN) i reinvesteringar i elnäten.

Vid slutet av år 2007 uppgick beloppet för tillväxtinvesteringar till 166 MSEK (63 MPLN) och beloppet för reinvesteringar i elnäten till 2 600 MSEK (985 MPLN).

Lägre tilldelning av utsläppsrätter för CO_2

EU reducerade under 2007 den polska nationella allokeringsplanen för den andra handelsperioden 2008–2012 med 17%, från 279 miljoner ton per år till 208,5 miljoner ton per år. Vattenfall beräknas få ett underskott på utsläppsrätter i storleksordningen 0,7–1,0 miljoner ton CO_2 per år. Givet ett pris på 20 EUR/ton innebär detta att rörelsekostnaderna ökar med 14–20 MEUR (133–189 MSEK) per år.

Organisationsförändringar

Från och med januari 2008 samordnar Vattenfall sina tyska och polska verksamheter och inrättar en ny Business Group Centraleuropa. För mer information, se sidorna 40–41.

ENGAGERADE MEDARBETARE OCH REKRYTERING FÖR FRAMTIDEN I FOKUS

Vattenfalls framgång är beroende av bra ledarskap, rätt kompetens och starkt engagerade medarbetare. Vi står inför ett generationsskifte som innebär en stor utmaning. Men Vattenfall har resurser och strategier för att attrahera, utveckla och behålla ledande kompetens.

Utmaningar

Attrahera och utveckla kompetens

De närmsta åren kommer det sannolikt bli svårare att rekrytera högkompetenta medarbetare. En stor andel av Vattenfalls personal kommer inom en snar framtid att gå i pension. Även stora investeringsprojekt och behovet av att överföra kunskap påverkar rekryteringen.

Utveckla ledarskapet

På grund av den snabba internationella expansionen har Vattenfalls organisation blivit mer komplex, vilket har ställt nya krav på organisationen och personalen. Vattenfall behöver chefer som kan hantera förändringar och främja integration av verksamheterna i de olika länderna.

Stärka förtroendet

Allmänhetens förtroende för Vattenfall och andra energiföretag har minskat. Om Vattenfall inte kan återskapa detta förtroende ur ett externt perspektiv kommer vi inte längre att kunna rekrytera de mest kvalificerade personerna. Ett lågt förtroende externt påverkar även medarbetarnas engagemang.

Våra medarbetare är ryggraden i vår verksamhet. För att hantera utmaningarna, attrahera och ständigt utveckla kompetenta personer inom koncernen fokuserar Vattenfalls HR-verksamhet på att stödja företagets tre huvudstrategier för att bli en attraktiv arbetsgivare: professionell kompetenshantering, förstklassigt ledarskap och medarbetarengagemang.

Kompetensplanering

Alla affärsenheter arbetar enligt en årlig kompetensförsörjningsprocess, som är grunden för Vattenfalls kompetenshantering. Som en del av affärsplaneringen planerar enheterna sina personalresurser och ser till att de har den kompetens som behövs i verksamheten. När vi undersöker var det kan finnas brister tittar vi bland annat på kommande investeringsprojekt, företagets åldersstruktur och situationen på arbetsmarknaden.

Under 2007 har HR-verksamheten bidragit till företagets kompetensutveckling på flera sätt. Inom Vattenfall Business Institute finns särskilda utvecklingsprogram för vissa funktioner, till exempel Controlling, IT, HR. Fokus har under året legat särskilt på programmet för specialister, eftersom vi vill främja specialistkarriären i ännu större utsträckning. Vattenfall har även infört en process för kunskapsöverföring, främst inom produktionsenheterna, för att underlätta överföringen av kunskap från en generation till nästa. Varje Business Group har flera program som riktar sig till unga, kompetenta medarbetare. I Business Group Norden etablerades nätverket Young Human Power, med ungefär 140 deltagare som alla är yngre än 35 år, för att underlätta utbyte av kunskaper och nätverkskontakter mellan enheterna.

Förstklassigt ledarskap

Effektivt ledarskap är en avgörande faktor i Vattenfalls framgångar. Den årliga chefsförsörjningsprocessen är en central del av Vattenfalls ledarutveckling. Cirka 1 500 chefer och potentiella chefer utvärderas med hjälp av prestationsbedömningar. Denna process är en del av arbetet med att vidareutveckla prestationskulturen inom Vattenfall och är dessutom grunden för en korrekt försörjningsplanering inom koncernen. Vattenfalls chefer rekryteras mestadels internt och det är därför mycket viktigt att utveckla chefer och unga, kompetenta medarbetare.

Inom Vattenfall Management Institute (VMI) satsas särskilt på chefsutveckling. VMI omfattar både grundläggande chefsutbildning och avancerade program på strategisk nivå för högsta ledningen.

Det internationella rotationsprogrammet Vattenfall International Rotation Programme (VIRP) är ett annat exempel på hur Vattenfall stödjer och förenar kompetent personal.

Engagerade medarbetare

Varje år genomför Vattenfall medarbetarundersökningen My Opinion. Resultatet används som ett underlag för att utveckla organisationen och stärka medarbetarnas engagemang.

Årets undersökning visar att medarbetarna är nöjda med sitt arbete och de närmsta cheferna, men att de är mer kri-

Åldersfördelning vid utgången av 2007

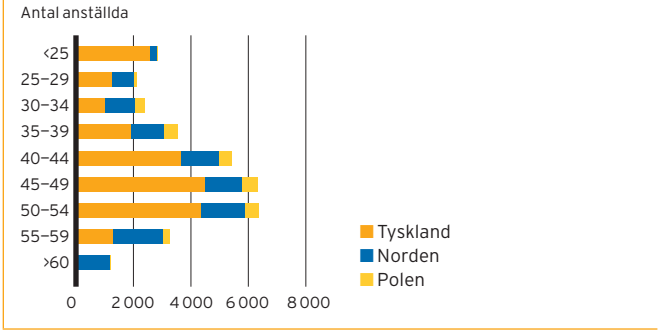

VIRP stöttar och sammanför unga kompetenta medarbetare inom koncernen

Vattenfall International Rotation Programme (VIRP) riktar sig till så kallade Young Potentials i Vattenfalls alla verksamhetsländer. Syftet är att de ska bilda ett nätverk för att underlätta intern rörlighet, stärka de samlade kunskaperna inom koncernen, uppleva mångfalden inom Vattenfall och arbeta i internationella arbetsgrupper. Under 2007 hade programmet omkring 200 deltagare. Deltagarna byter jobb med varandra under en vecka. Ett stort antal personer deltar i programmet utan att den administrativa bördan ökar för organisationen.

tiska när det gäller den externa bilden av Vattenfall. Medarbetarna understryker att företagets image måste förbättras och att kundernas syn på Vattenfall och företagets service är mycket viktig för våra medarbetare.

Generellt har medarbetarengagemanget avtagit något jämfört med förra året. Resultatet i kategorin ”Mål och feedback” har förbättrats avsevärt i alla länder jämfört med förra året, främst på grund av att frekvensen utvecklingssamtal ökat, vilket har lett till bättre kontakt mellan cheferna och deras personal.

Löner och förmåner

En förutsättning för att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare är marknadsmässiga löner och förmåner, inklusive prestationsbaserad ersättning. Vattenfall erbjuder konkurrenskraftiga löner och förmåner. Företaget strävar efter att uppfattas som en arbetsgivare som ser på potential och tillämpar flexibla lösningar som underlättar arbetet. Vattenfall satsar därför på individuell och differentierad lönesättning med inriktning på prestationer och potential.

Företaget har inrättat en internationell uppdragsprocess och en ny policy och antalet utlandsstationerade medarbetare ökar hela tiden. Rörligheten mellan länderna är mycket viktig för att Vattenfall fullt ut ska bli ett internationellt företag.

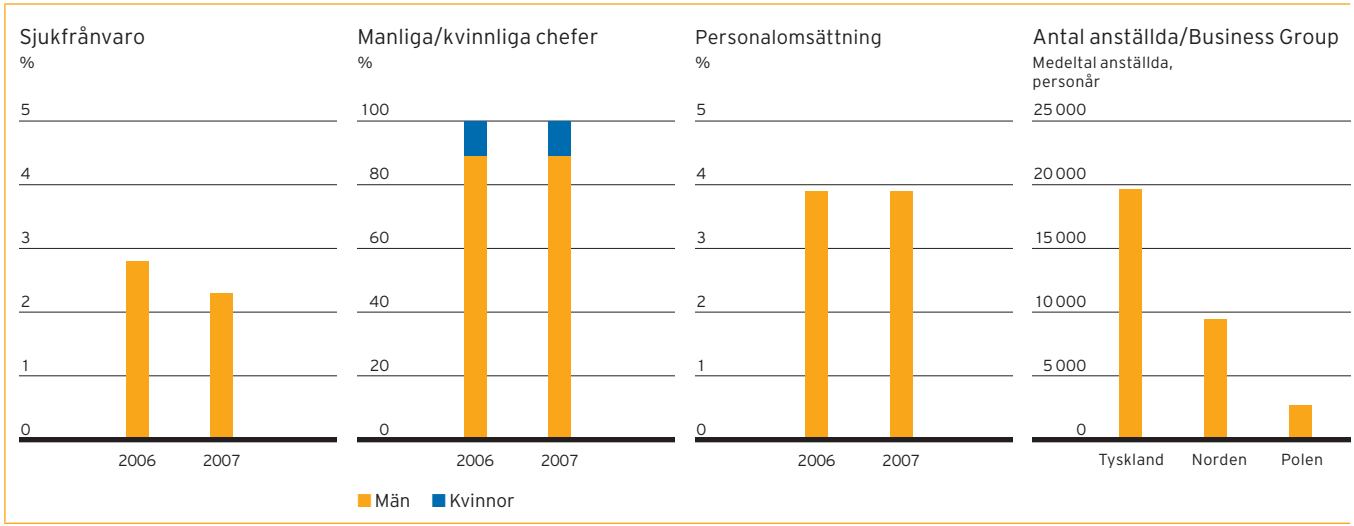

Ordföranden har ordet

VATTENFALLS RÖST VIKTIG I ARBETET FÖR EN AVREGLERAD ENERGIMARKNAD

Bästa läsare,
Som ordförande i Vattenfalls styrelse får jag ofta frågan: Varför är det bra för Sverige att Vattenfall växer och strävar efter att bli ett ledande europeiskt energiföretag?

Låt mig först säga att frågan i högsta grad är berättigad och att det därför också är viktigt att försöka ge ett uttömmande svar. Den mest uppenbara delen av svaret är naturligtvis att det bästa sättet för ett företag att skapa ekonomiskt värde åt ägarna (i Vattenfalls fall till svenska folket) är att växa med lönsamhet. Få personer torde ifrågasätta att Vattenfall lyckats med detta under senare tid. Men det finns ytterligare värden i att Vattenfall är och förblir ett stort och framgångsrikt internationellt företag. Sverige är ett relativt glesbefolkat land i norra Europa. Men i förhållande till vår storlek och befolkning har vi ett imponerande antal stora och internationella företag. Mycket tack vare de stora svenska företagen, deras export och verksamhet runt om i världen, har Sverige som land blivit känt och vår röst har kunnat göra sig hörd på ett mer framgångsrikt sätt än vad som annars hade varit fallet.

De flesta svenska storföretag är industriföretag och en betydande andel av dem är processindustrier baserade på bearbetning och förädling av inhemska råvaror. Därmed är de också stora energikonsumenter och deras framgång är beroende av säkra elleveranser till konkurrenskraftiga priser. Stabil och pålitlig energiproduktion till rimliga priser säkras bäst genom fri konkurrens och genom att det på den europeiska energimarknaden sker en långtgående integration. Denna linje drivs också av den Europeiska Unionen, EU, och enligt det el- och gasmarknadsdirektiv som antogs 2003 skulle samtliga EU-länder ha avreglerat sina el- och gasmarknader och öppnat för konkurrens senast den 1 juli 2007. Verkligheten ser emellertid delvis annorlunda ut. Fortfarande har en rad europeiska länder långt kvar innan de nått de uppsatta EU-målen, dels på grund av att avregleringsbesluten inte fullföljts, dels beroende på att investeringar inte skett för att koppla ihop de nationella elnäten. I stora delar av Europa föreligger idag således inte förutsättningar för en helt fri konkurrens.

I arbetet för en fri och avreglerad europeisk energimarknad har de ledande energiföretagen en central roll. Som en av Europas största energikoncerner har Vattenfall tagit en tydlig position som pådrivare för en snabb avreglering. Ju större Vattenfalls verksamhet är desto tyngre väger vår röst i de här diskussionerna. Därmed får också Sverige ett större inflytande och kan på ett mer kraftfullt sätt agera för en energipolitisk utveckling som säkerställer leveranssäkerhet och stabila priser, vilket i slutändan gynnar de stora, energiintensiva svenska industriföretagen.

Kraftfullt engagemang i klimatfrågan

På ett likartat sätt förhåller det sig i klimatfrågan. Som en ledande aktör i den europeiska energibranschen har Vattenfalls ställningstagande fått stor och positiv uppmärksamhet och Vattenfalls VD Lars G Josefsson har fått tillträde till viktiga beslutsfattare både inom det internationella näringslivet och i den politiska världen. Vattenfalls företagsinitiativ Combat Climate Change (3C), som presenterades i början av 2007, har samlat företagsledare världen över och har därmed utgjort en stark påtryckargrupp i arbetet för att utvidga systemet med utsläppsrättigheter till att bli globalt. Parallellt har Vattenfall i studien ”Global Climate Impact Abatement Map” (”Klimatkartan”) summerat de åtgärder som krävs internationellt för att begränsa utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser, så att temperaturhöjningen kan begränsas till maximalt två grader.

Genom det kraftfulla engagemanget har Vattenfall varit en av många aktörer som bidragit till att flytta klimatfrågan upp till toppen av den internationella agendan. Vattenfall har därmed i sin roll som ett av de ledande europeiska energiföretagen varit med och stärkt Sveriges röst i denna viktiga framtidsfråga.

För att ytterligare understryka allvaret och Vattenfalls beslutsamhet i klimatfrågan, beslutade ledningen 2007 att Vattenfall ska halvera utsläppen av CO_2 fram till 2030 jämfört med 1990 års nivå (som också är referensnivå i Kyotoprotokollet). En halvering fram till 2030 är ett mycket ambitiöst mål och trots att Vattenfall redan har tagit flera steg i rätt riktning så återstår mycket arbete och en rad kostnadskrävande investeringar innan målsättningen kan förverkligas. Klimatfrågan är en av flera anledningar till att Vattenfall måste upprätthålla en hög lönsamhetsnivå även kommande år, för att mäkta med de stora investeringar som ligger framför oss, både inom produktion och nät.

Satsning på förnybar energiproduktion

En sådan investering är utbyggnaden av energiproduktion baserad på förnybara källor. Vid Vattenfalls bolagsstämma 2005 beslutade ägaren, svenska staten, om ett tillägg till Vattenfalls bolagsordning. Tillägget föreskriver: ”Bolaget skall inom ramen för kravet på affärsmässighet vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig svensk energiförsörjning”. I en närmare precisering gjorde Vattenfalls styrelse bedömningen att Vattenfall fram till 2016 bör kunna bygga ut förnybar elproduktion motsvarande 10 TWh i Norden. Vi gör bedömningen att vindkraften kan bli ett begränsat men viktigt bidrag till elförsörjningen i Sverige. För att det ska bli verklighet krävs dock att tillståndsgivningen för etable-

ring av vindkraftverk förenklas. Idag fördröjs byggandet av vindkraftverk på en rad platser av mycket långdragna tillståndsprocesser. Upprepade överklaganden leder ibland till flera års förseningar, vilket hittills gjort det svårt för vindkraften att bidra substantiellt till elförsörjningen.

Vattenfalls satsningar på förnybar energiproduktion har varit föremål för Riksrevisionens granskning under året som gått. I den rapport som Riksrevisionen publicerade efter granskningen framgår att Vattenfall har tagit ett tydligt grepp om dessa frågor och styr sin verksamhet i enlighet med tillägget i bolagsordningen från 2005.

I september 2007 beslutade den svenska regeringen att alla statligt ägda företag årligen ska publicera hållbarhetsredovisningar som följer riktlinjerna i Global Reporting Initiative (GRI) senast från och med räkenskapsåret 2008. Jag konstaterar att Vattenfall i det avseendet har varit en föregångare. Sedan 2003 publicerar vi varje år en Hållbarhetsredovisning som rapporterar koncernens påverkan på miljö, samhälle och ekonomi samt bidrag till en hållbar utveckling av samhället, enligt GRI:s riktlinjer.

Tillväxtstrategin ligger fast

Vattenfalls vision att vara ett ledande europeiskt energiföretag ligger fast. De senaste årens utveckling, inte minst med klimatfrågans snabbt växande betydelse, har understrukit betydelsen för Vattenfall att ha en lönsam tillväxt. För att förtydliga vår tillväxtstrategi skrev vi i rapporten för tredje kvartalet i år: ”Tillväxten ska ske primärt inom geografiskt närliggande marknader där vi kan skapa värde. Tillväxt kan ske genom förvärv men även organiskt genom att vi investerar i ny kraft- och värmeproduktion.” I förvärvsdiskussionerna studerar vi särskilt den brittiska marknaden, men även kraft- och värmeproduktion i övriga Nordeuropa. Vi har också tydliggjort att vi i Storbritannien gärna deltar i diskussionerna kring ny kärnkraft och vill delta både som ägare och operatör och i kompetensutvecklingen inom området.

Förtroende och öppenhet

Styrelsen har under året noga följt den hårda debatt som uppstod i Tyskland efter driftstoppen vid de två kärnkraftverken Brunsbüttel och Krümmel. Vattenfall fick utstå mycket hård kritik både från kunder och massmedia, inte för hanteringen utan för bristerna i informationsgivningen. Självkritiskt måste vi konstatera att vi inte klarade att leva upp till ett av våra kärnvärden – öppenhet. Förtroendekrisen i Tyskland har medfört kännbara förluster för Vattenfall, både i form av förlorat anseende och i minskade intäkter, och vid 2007 års utgång hade Brunsbüttel och Krümmel ännu inte beviljats igångsättningstillstånd. Vattenfall har vidtagit en rad åtgärder för att höja kvaliteten på kommunikationsarbetet och för att återställa förtroendet för koncernen som ansvarsfullt energiföretag. Det inträffade visar dock med all tydlighet att förtroende bland allmänhet och kunder är avgörande för ett energiföretags möjligheter att verka på ett framgångsrikt sätt.

Långsiktig och aktiv ägarförvaltning

Den svenska regeringen utövar en långsiktig och aktiv ägarförvaltning med värdeskapande som övergripande mål. Inom Näringsdepartementet finns enheten för statligt ägande, som ansvarar för styrningen av de statligt ägda företagen. Likt andra företagsägare har Näringsdepartementets ägarenhet ett antal styrmedel till sitt förfogande och arbetar aktivt med frågor som styrelsesammansättning, revision och genomlysning av företagens verksamhet. För att tydliggöra statens syn i vissa frågor och för att uppnå enhetlighet bland de förvaltade bolagen har regeringen fattat beslut om riktlinjer avseende extern ekonomisk rapportering, anställningsvillkor för ledande befattningshavare och incitamentsprogram för anställda. Dessutom har regeringen identifierat vissa särskilda policyfrågor av stor vikt där företag med statligt ägande ska agera föredömligt. Det gäller bland annat jämställdhet, miljö, mångfald, arbetsmiljö samt företagens roll i samhället. För att främja tydlighet och enhetlighet i ansvars- och informationsfrågor i de statliga företagen har Näringsdepartementet utarbetat ett förslag till stöd för styrelserna vid upprättande och revidering av arbetsordningar och för handläggningen av vissa informationsfrågor. Vattenfall AB lyder under samma lagar som svenska privatägda företag och följer i tillämpliga delar de rekommendationer och normer som gäller för bolag noterade på Stockholmsbörsen. Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) är en del av regeringens ramverk för ägarförvaltningen. Vattenfall tillämpar Koden och ser den som ett av flera viktiga regelverk för extern rapportering och kommunikation.

Utvecklingen under 2007 – såväl den positiva som den negativa – visar än en gång vilken central roll ett ledande energiföretag spelar i det moderna samhället och hur viktigt samhällets och kundernas förtroende är för att energiföretaget på ett ansvarsfullt sätt ska kunna axla det ansvaret. Händelserna under året visar också att uppnådda framgångar inte ger några garantier för framtiden, utan att vi hela tiden måste ägna oss åt ett aktivt förnyelse- och förbättringsarbete. Det ambitiösa arbete som dagligen utförs av Vattenfalls drygt 32 000 medarbetare gör att jag ser 2008 an med stor tillförsikt.

Dag Klackenberg
Styrelsens ordförande

STYRNING AV VERKSAMHETEN OCH BESLUTSFATTANDE

Tillämpning av Koden och bolagsstyrningsrapportens innehåll

Vattenfall tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) och ser den som ett av flera viktiga styrande regelverk för extern rapportering och kommunikation. Vattenfall följer även svenska statens ägarpolicy. De avvikelser som Vattenfall gör från Koden beror huvudsakligen på ägarförhållandena: Vattenfall har endast en ägare medan Koden främst riktas mot noterade företag med ett spritt ägande.

Nedan lämnas information om bolagsstyrning enligt Koden beträffande räkenskapsåret 2007. Om uppgifterna redan finns i årsredovisningen lämnas informationen i form av en hänvisning.

Årsstämma

Årsstämma ska enligt bolagsordningen hållas årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

Vattenfalls årsstämma hölls den 26 april 2007 i Stockholm. Vid stämman var samtliga styrelseledamöter närvarande, utom de två avgående ledamöterna Maarit Aarni–Sirviö och Peter Lindell, vilka var förhindrade att delta. Allmänheten bjöds in att närvara och Vattenfall arrangerade en öppen frågestund, i enlighet med statens ägarpolicy. Riksdagsledamöter gavs rätt att ställa frågor i samband med stämman, enligt bestämmelsen i Vattenfalls bolagsordning. Stämman direktsändes över internet och en inspelad version finns tillgänglig ”on demand”. Protokoll och övrigt material från årsstämman finns publicerat på Vattenfalls hemsida.

Styrelsens sammansättning och arbete

Uppgift och arbetsfördelning i styrelsen

Vilka ärenden som ska behandlas av styrelsen följer i huvudsak av aktiebolagslagen och styrelsens arbetsordning. Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse VD och vice VD, är att fastställa verksamhetens strategiska inriktning, godkänna större investeringar, förvärv och väsentliga förändringar av koncernens organisation samt fastställa centrala policyer och instruktioner. Därtill ska styrelsen följa den ekonomiska utvecklingen och har det yttersta ansvaret för intern kontroll och riskhantering.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning, baserad på det stöddokument för arbetsordning i statliga bolag som Näringsdepartementets ägarenhet utfärdat. Arbetsordningen reglerar, utöver obligatoriska punkter enligt aktiebolagslagen, bland annat ordförandens uppgifter, informationen till styrelsen, formerna för styrelsemötena, inrättandet av styrelsekommittéer, samt utvärderingen av styrelsens och VDs arbete.

Ordförandens uppgifter följer den svenska aktiebolagslagen och styrelsens arbetsordning. Ordföranden leder styrelsens arbete och ansvarar för att övriga ledamöter får erforderlig information. Ordföranden medverkar vid behov vid viktigare externa kontakter. Vid styrelseordförandens förhinder leds styrelsearbetet av vice ordföranden, som utses av årsstämman.

Styrelsen har inom sig inrättat en revisionskommitté, ett säkerhetsutskott och en ersättningskommitté, vilka närmare beskrivs nedan. Styrelsen kan härutöver, vid behov, inom sig inrätta andra styrelsekommittéer för beredning av ärenden inom mer avgränsande områden. I övrigt ska styrelsen inte inom sig fördela några särskilda ansvarsområden eller arbetsuppgifter.

Styrelseprocess för riskhantering

Operativ riskhantering regleras i koncerninstruktioner med särskilt fokus på risker inom energi- och råvaruhandel samt finans-, försäkrings- och kreditriskområdet. Styrelsen beslutar om övergripande riskmandat för koncernen inom alla dessa områden. De operativa riskerna följs upp och avrapporteras löpande inom respektive Business Group. Styrelsen får vid varje möte information om koncernens finansiella ställning varvid utestående garantier och risker rapporteras. Två gånger om året avrapporteras också resultatet av tidigare beslutade investeringar för uppföljning. Styrelsen har även ett årligt riskhanteringsseminarium med en djupare genomlysning av koncernens finansiella och operationella risker.

Chefen för Ekonomi och Finans (CFO) har det övergripande ansvaret för koncernens finansverksamhet och riskhantering och säkerställer att verksamheten följer koncernens styrande dokument på området. För att bistå CFO i dessa frågor har en riskkommitté tillsatts. Riskkommittén leds av CFO och har som huvudsaklig uppgift att säkerställa kvalitativ riskhantering i koncernen genom att exempelvis godkänna riskhanteringsmetoder, säkerställa enhetliga rutiner för riskhantering och riskrapportering samt föreslå mandat och limiter. Sedan 2003 utför koncernen även en årlig miljöriskutvärdering som koordineras av koncernens miljöchef. Resultatet presenteras för koncernledningen och Vattenfalls riskkommitté. Miljöriskhanteringen koordineras med övrig riskhantering. För närmare beskrivning av Vattenfalls risker och riskhantering, se årsredovisningen sidorna 70–73 och koncernens Not 36.

Styrelsens sammansättning

Enligt Vattenfalls bolagsordning ska styrelsen bestå av lägst fem och högst tio ledamöter, utöver ledamöter och suppleanter som utses enligt annan lag än aktiebolagslagen.

Vattenfalls styrelse består av åtta av årsstämman utsedda ledamöter samt tre ledamöter och tre suppleanter som utsetts av arbetstagarorganisationer. Ingen person från företagsledningen ingår i styrelsen. Av styrelsens ledamöter är tre kvinnor, två är utländska medborgare. Ledamöternas genomsnittsålder är 57 år.

Vid årsstämman 2007 omvaldes Christer Bådholm, Greta Fossum, Dag Klackenberg, Hans-Olov Olsson, Lone Fønss

Avvikelser från Koden

På följande punkter avviker Vattenfalls styrning beträffande räkenskapsåret 2007 från de krav som finns i Koden:

Kodkrav	Beskrivning	Kommentar
1.1.2 Aktieägares initiativrätt	Information till aktieägare på hemsidan.	Information om årsstämman lämnas på hemsidan. På grund av ägarstrukturen är dock bestämmelsen ej direkt tillämplig.
1.1.3 Anmälan till bolagsstämma	Anmälan via e-post eller hemsida.	På grund av ägarstrukturen är bestämmelsen ej direkt tillämplig.
1.4.1 Ordförande vid ordinarie stämma	Valberedningen ska lämna förslag till ordförande.	Vattenfall saknar, på grund av ägarstrukturen, en valberedning. Val av ordförande sker vid stämman enligt aktiebolagslagens bestämmelser.
2.1 Valberedning	Valberedningens utseende och sammansättning samt offentliggörande och information rörande ledamöternas namn.	Vattenfall saknar, på grund av ägarstrukturen, en valberedning. Nomineringsprocessen följer svenska statens ägarpolicy. Information om processen lämnas nedan och på Vattenfalls hemsida.
2.2 Tillsättning av styrelse	Valberedningens förslag till ledamöter, ordförande och arvode; valberedningens underlag till förslag samt presentation och motivering av förslagen; redogörelse för valberedningens arbete.	Vattenfall saknar, på grund av ägarstrukturen, en valberedning. Nomineringsprocessen följer svenska statens ägarpolicy. Information om processen lämnas nedan och på Vattenfalls hemsida.
4.2.1 Ersättningsutskott	Ledamöterna ska vara oberoende i förhållande till bolaget.	I utskottet ingår en Vattenfallanställd ledamot, som inte är stämmovald styrelseledamot. Detta för att arbetstagarorganisationerna ska ges möjlighet att medverka i utskottet.

Schrøder och Anders Sundström samt nyvaldes Jonas Iversen och Tuija Soanjärvi till ordinarie ledamöter. Dag Klackenberg utsågs av stämman till styrelsens ordförande och Hans-Olov Olsson till vice ordförande. Arbetstagarorganisationerna har utsett ledamöterna Carl-Gustaf Angelin, Johnny Bernhardsson och Ronny Ekwall samt suppleanterna Lars Carlsson, Stig Lindberg och Per-Ove Lööv. I enlighet med svenska statens ägarpolicy är VD inte ledamot i styrelsen. För ytterligare uppgifter om styrelsens ledamöter hänvisas till årsredovisningen sidorna 56–57.

Styrelsens arvode

Arvodet bestäms av årsstämman. För information om styrelsens arvode 2007 hänvisas till årsredovisningen, koncernens Not 46.

Styrelsens oberoende

Svenska statens ägarpolicy anger att nomineringar till styrelsen offentliggörs enligt Kodens riktlinjer, dock redogörs inte för ledamöternas oberoende i förhållande till staten som större aktieägare. Av ledamöterna är Christer Bådholm, Greta Fossum, Dag Klackenberg, Jonas Iversen, Hans-Olov Olsson, Lone Fønss Schrøder, Tuija Soanjärvi och Anders Sundström oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Tillsättning av styrelse

För de av svenska staten helägda företagen tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess som för dessa bolag ersätter Kodens regler om tillsättning av styrelseledamöter och revisorer. Nomineringsprocessen koordineras av Enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet. En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån företagets verksamhet och situation samt respektive styrelses sammansättning. Därefter fastställs eventuella rekryteringsbehov och rekryteringsarbetet inleds. Urvalet av ledamöter görs utifrån en bred rekryteringsbas. När processen avslutats ska gjorda nomineringar offentliggöras enligt Kodens riktlinjer.

Beskrivning av styrelsens arbete

Styrelsemötena följer i huvudsak en i arbetsordningen uppgjord plan. Denna föreskriver att sju ordinarie möten ska hållas varje år. Utöver de ordinarie mötena kallas styrelsen till ytterligare möten om behov uppkommer. Enligt arbetsordningen ska minst ett möte varje år hållas på annan plats än huvudkontoret. Under 2007 hölls ett möte i Forsmark, vilket kombinerades med visning av dess kärnkraftverk. Vidare hölls ett möte i Hamburg, vilket kombinerades med en visning av kärnkraftverket Krümmel.

Arbetsordningen stipulerar att bland annat följande ärenden ska finnas på agendan en gång per år:

- Koncernens strategiska plan.
- Koncernens totala riskexponering.
- Säkerhets- och miljöfrågor inom kärnkraften.
- Personalfrågor inom koncernen, inklusive möjlighet att attrahera och behålla kompetens.
- Forsknings- och utvecklingsaktiviteter inom koncernen.

Härutöver rapporteras vid varje möte:

- Under rubriken ”Affärsläget” viktigare affärshändelser sedan förra mötet.
- Koncernens finansiella situation.

Under 2007 har även säkerhetsfrågor i kärnkraften avhandlats vid varje styrelsemöte.

Investeringar följs upp och analyseras av styrelsen tre år efter att dessa beslutats av styrelsen.

Styrelsen håller dessutom ett antal styrelseseminarier

varje år. Vid dessa seminarier får styrelsen mer detaljerad information och diskuterar Vattenfalls långsiktiga utveckling, strategi, konkurrenssituation och riskhantering.

Styrelsen har under 2007 sammanträtt tretton gånger, inklusive det konstituerande mötet. Nedan följer en sammanställning av mötena med angivande av några av de viktiga frågor som behandlades.

Frågor behandlade av styrelse utsedd av 2006 års årsstämma

Mötesdatum	Fokus och viktiga frågor som avhandlades
17 januari 2007	• Koncernens ledningssystem (GMS) • Koncernens riskexponering • Stormen Per • Verksamheten vid Forsmark • Koncernens nätverksamhet • Koncernens aktiviteter inom klimatområdet
2 februari 2007	• Verksamheten vid Forsmark
7–8 februari 2007	• Bokslutskommuniké • Verksamheten vid Forsmark • Inrättande av säkerhetsutskott
7 mars 2007	• Årsbokslut, årsredovisning och revisionsberättelse • Rapport om bolagsstyrning respektive intern kontroll • Utvärdering av styrelse och VD • Vattenfalls FoU-verksamhet • Vattenfalls klimatvision • Vindkraftärende • Chefsplanering och utveckling
4 april 2007	• Elproduktionen i Sverige och Tyskland • Rapport från säkerhetsutskottet • Vattenfalls klimatvision
25 april 2007	• Ekonomiska mål för Vattenfall AB • Vattenfalls tremånadersrapport

Frågor behandlade av styrelse utsedd av 2007 års årsstämma

Mötesdatum	Fokus och viktiga frågor som avhandlades
Konstituerande styrelsemöte 26 april 2007	• Styrelsens arbetsordning, instruktioner om arbetsfördelning mellan styrelse och VD samt instruktioner om ekonomisk rapportering till styrelsen • Ledamöter och arbetsordning i revisionskommittén • Ledamöter i säkerhetsutskottet • Ledamöter i ersättningskommittén
21 maj 2007	• Finansinstruktion och -policy samt instruktion för hantering av energi- och råvarurisker • Uppföljning av investeringar gjorda under det första halvåret 2004 • Transmissionsnäten i Tyskland • Rapport från revisionskommittén • Vattenfalls miljöledningssystem • Konkurrensfrågor i Tyskland • Allmän uppdatering beträffande förvärv • Aktuella investeringar och avyttringar • Plan för förnybar energi • Rapport från säkerhetsutskottet • Pågående omorganisation
25 juli 2007	• Rapport om den tyska kärnkraftverksamheten • Förändringar i koncernledningen • Vattenfalls halvårsrapport
30 augusti 2007	• Strategiseminarium • Strategisk plan • Kommunikationsfrågor • Förvärvsärende • Kompetensförsörjning inom kärnkraftteknik • Vindkraftfrågor • Rapport från säkerhetsutskottet • Rapport från revisionskommittén
23 oktober 2007	• Uppföljning av investeringar gjorda under det andra halvåret 2004 • Förvärvsärenden • Aktuella investeringsärenden • Genomgång av mediabilden av Vattenfallkoncernen lokalt och internationellt • Utvärdering av styrelsen och VD • Rapport från säkerhetsutskottet • Vindkraftfrågor • Kvantifiering och uppföljning av strategiska mål
30 oktober 2007	• Vattenfalls niomånadersrapport
11–12 december 2007	• Förvärvsärenden • Successionsplanering för ledningsgruppen • Ny koncernstruktur för krishantering • 2008 års affärsplaner, finansiell plan och godkännande av investeringsplan • Investeringar i den tyska energiproduktionen och nätverksamheten • Projekt för avskiljning och lagring av koldioxid • Frågor om säkerhet och miljö inom koncernens kärnkraftverksamhet • Årlig uppföljning av investeringsprogram inom vatten-, vind- och kärnkraft i Norden • Koncernens upplåning samt ställande av säkerhet

Styrelseledamöternas närvaro

	Styrelse utsedd av 2006 års årsstämma						Styrelse utsedd av 2007 års årsstämma						
	070117	070202	070207–08	070307	070404	070425	070426	070521	070725	070830	071023	071030	071211–12
Maarit Aarni-Sirviö	–	X	X	–	–	X							
Christer Bådholm	X	X	–	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Greta Fossum	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	–	X	X
Jonas Iversen							X	X	–	X	X	X	X
Dag Klackenberg	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Peter Lindell	X	X	X	–	–	–							
Hans-Olov Olsson	–	X	X	X	X	–	X	X	X	X	X	X	–
Lone Fønss Schrøder	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	–	X	X
Tuija Soanjärvi							X	X	X	X	X	X	X
Anders Sundström	X	X	X	X	–	X	X	X	X	X	X	X	X
Carl-Gustaf Angelin	X	X	X	X	X	X	X	X	–	X	X	X	X
Johnny Bernhardsson	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ronny Ekwall	X	X	–	–	X	X	X	X	X	X	X	–	X
Lars Carlsson*	X	X	X	X	X	–	X	X	–	X	–	–	X
Stig Lindberg*	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Per-Ove Lööv*	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

X Närvarande – Ej närvarande *) Suppleanter

Utvärdering av styrelsens och VDs arbete

Styrelsen utvärderar styrelsearbetet och VD genom en särskild process en gång per år. Utvärderingen sker under ledning av ordföranden och avrapporteras till styrelsen. Utvärderingen åren 2006 och 2007 baseras på analys utförd av extern konsult. Den senaste utvärderingen avrapporterades vid styrelsemötet den 23 oktober 2007. Avrapportering av nästa utvärdering planeras ske vid styrelsens möte i oktober 2008.

Kommittéer och utskott

Revisionskommitté

Revisionskommittén är ett utskott inom styrelsen som har inrättats för att öka kännedom om insyn och kontroll av företagets redovisning, ekonomiska rapportering och riskhantering. Revisionskommittén har ett särskilt ansvar för arbetet med Kodens tillämpning och framtagande av föreskrivna rapporter. Revisionskommittén bereder styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering. Vid revisionskommitténs möten rapporterar bolagets revisorer sina iakttagelser i samband med revision. Ingen formell beslutanderätt har delegerats till kommittén, eftersom kommittén utgör ett utskott av styrelsen.

Vid styrelsemötet den 26 april 2007 omvaldes Christer Bådholm och Lone Fønss Schrøder samt nyvaldes Tuija Soanjärvi till ledamöter i revisionskommittén. Bland icke stämmovalda ledamöter deltog styrelsesuppleanten Per-Ove Lööv i revisionskommittén. Beträffande ersättningar till kommitténs ledamöter, se Årsredovisningen, koncernens Not 46.

Styrelsen har antagit en arbetsordning för kommittén. Kommittén rapporterar sitt arbete till styrelsen genom att mötesanteckningar delges styrelsen samt när så erfordras via redogörelser vid styrelsesammanträden.

Revisionskommittén har under 2007 haft fyra sammanträden. Vid samtliga möten har revisorerna varit närvarande och redogjort för sina iakttagelser från granskningen. Revisorerna avrapporterade sin bokslutsgranskning till hela styrelsen vid styrelsemöte den 7 februari 2007 samt den 7 mars 2007. Vid avrapporteringen den 7 februari 2007 träffade styrelsen revisorn utan närvaro av VD eller annan person från ledningen.

Nedan redovisas respektive ledamots närvaro vid revisionskommitténs möten:

Närvarande ledamöter vid revisionskommitténs möten under 2007

	070205	070424	070828	071206
Peter Lindell	X	X		
Christer Bådholm	X	X	X	X
Lone Fønss Schrøder	X	X	X	–
Tuija Soanjärvi			X	X
Per-Ove Lööv (facklig representant)	X	X	X	X

Nomineringskommitté

Det finns ingen nomineringskommitté eller valberedning i Vattenfall AB. Under rubriken ”Tillsättning av styrelse” på sidan 49 framgår närmare hur nomineringen till styrelsen sker.

Säkerhetsutskott

Styrelsen har den 8 februari 2007 inrättat ett säkerhetsutskott, med uppdrag att noga följa och granska kärnkraftssäkerheten i koncernen. Säkerhetsutskottet fokuserar på att genomföra en analys av ledningssystem, säkerhet, rapportering och ledningsfunktioner i Vattenfalls kärnkraftsanläggningar. Utskottet övervakar säkerhetsarbetet och rapporterar sina iakttagelser till styrelsen. Detta sker dels genom utskottets ordförande och dels genom den externa säkerhetsexpert till vilken styrelsen den 4 april 2007 uppdrog att utföra en analys av kärnkraftsanläggningarna. Kommittén rapporterar även sitt arbete till styrelsen genom att mötesanteckningar delges styrelsen. Såsom utskott av styrelsen har säkerhetsutskottet ingen formell beslutanderätt. Beträffande ersättningar till kommitténs ledamöter, se Årsredovisningen, koncernens Not 46.

Vid inrättandet av säkerhetsutskottet utsågs följande personer till ledamöter: Christer Bådholm, Anders Sundström och Dag Klackenberg. Dessa personer omvaldes vid styrelsemötet den 26 april 2007. Bland icke stämmovalda ledamöter deltog Johnny Bernhardsson i säkerhetsutskottet.

Säkerhetsutskottet har under 2007 haft fyra sammanträden. På följande sida redovisas respektive ledamots närvaro vid säkerhetsutskottets möten.

Närvarande ledamöter vid säkerhetsutskottets möten under 2007

	070301–02	070402	070427	071011
Christer Bådholm	–	X	X	X
Dag Klackenberg	X	X	X	X
Anders Sundström	–	X	X	X
Johnny Bernhardsson (facklig representant)	X	–	X	X

Ersättningskommitté

Ersättningskommittén bereder löpande frågor om ersättning till ledande befattningshavare. Kommittén handlägger frågor avseende årlig lönerevision och övriga anställningsvillkor avseende VD.

Därutöver följs marknadsmässigheten beträffande löner och ersättning för samtliga vice VD samt för cheferna för koncernstaberna. Kommittén går igenom aktuella ersättningar, fasta och rörliga löner och i förekommande fall ytterligare ersättningar, inklusive pensionsvillkor av betydelse till samtliga nämnda befattningshavare. Kommittén bereder frågor rörande principer för löner och ersättningar.

Vid styrelsemötet den 26 april 2007 omvaldes Dag Klackenberg och Anders Sundström samt nyvaldes Jonas Iversen till ledamöter i ersättningskommittén. Bland icke stämmovalda styrelseledamöter deltog Carl-Gustaf Angelin i ersättningskommittén. Personaldirektören samt ställföreträdande personaldirektören är föredragande.

Ersättningskommittén har antagit en arbetsordning för sitt arbete. Kommittén rapporterar sitt arbete till styrelsen genom att kommitténs ordförande informerar styrelsen om utskottets ställningstaganden. Styrelsen ska i sin helhet ta ställning till anställning av VD och besluta om anställningsvillkoren. Kommittén rapporterar även sitt arbete till styrelsen genom att mötesanteckningar delges styrelsen.

Ersättningskommittén har under 2007 haft ett sammanträde, den 18 oktober 2007. Vid detta sammanträde var Dag Klackenberg, Anders Sundström och Carl-Gustaf Angelin närvarande.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Styrelsen har godkänt ett program enligt svenska regeringens riktlinjer om ersättningar och incitamentsprogram till ledande befattningshavare. Programmet omfattar samtliga anställda i Sverige och gäller från och med 2005. Vattenfalls internrevisorer går varje år igenom och verifierar att dessa riktlinjer följs. Resultatet av genomgången avrapporteras till styrelsen.

I enlighet med riktlinjerna har VD inte någon rörlig lönedel. Övriga chefer och anställda i Sverige har inte högre rörlig lönedel än vad som motsvarar två månadslöner per år eller 16,7% av den normala fasta lönen. För vissa chefer gäller även att den normala fasta lönen kan minskas med 16,7% beroende på resultat. I övriga länder gäller lokal praxis. Utgångspunkten är som hittills koncernens långsiktiga värdeskapande. Gemensamt för alla är koncernmålet. Vidare mäts den egna enhetens samt individuella resultat.

Det finns inga aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram till styrelsen eller bolagsledningen. Vattenfalls ägarförhållanden innebär att sådana inte heller kan bli aktuella.

Skattepliktiga ersättningar och förmåner samt pensionskostnader för styrelseordförande, styrelseledamöter, VD och andra ledande befattningshavare beskrivs närmare i Årsredovisningen, koncernens Not 46.

Säkerställande av kvalitet i finansiell rapportering

Styrelsen har i den särskilda rapporten om intern kontroll, se sidan 55, redogjort för strukturen för den interna kontrollen i de finansiella rapporteringsrutinerna.

Arbetet inom revisionskommittén utgör en del av denna styrelsekontroll, där externa och interna revisorer redogör för sina iakttagelser för de styrelseledamöter som är ledamöter i revisionskommittén. Vid samtliga revisionskommittémöten under 2007 har externrevisionen bland annat redogjort för iakttagelser rörande koncernens helårs- och halvårsbokslut. Vid dessa möten representeras internrevisionen vid Vattenfall av dess chef, som även avrapporterar denna enhets iakttagelser till revisionskommittén. För 2008 planeras minst två möten mellan alla styrelsens ledamöter och de externa revisorerna.

I samband med planeringsarbetet för den årliga revisionen sker diskussioner mellan de externa revisorerna och internrevisionen gällande Vattenfalls risksituation.

Revisorer

Av svenska statens ägarpolicy framgår att ansvaret för val av revisorer i statligt ägda bolag alltid ligger hos ägaren och beslutas på årsstämman samt att Riksrevisionen kan förordna en eller flera revisorer att delta i den årliga revisionen.

På bolagsstämman 2004 utsågs revisionsbolaget Ernst & Young AB till revisorer med auktoriserade revisorn Lars Träff som huvudansvarig revisor. Valet skedde för perioden fram till bolagsstämman 2008. Lars Träff har innehaft uppdraget som huvudansvarig revisor sedan ordinarie bolagsstämman år 1997. Vid sidan av Vattenfall AB har Lars Träff revisionsuppdrag i bland annat följande bolag: Lantmännen, Scania, Posten, Ångpanneföreningen (ÅF), Avanza och Öresund. Lars Träff har inga uppdrag i bolag som påverkar hans oberoende som revisor i Vattenfall.

Riksrevisionen har förordnat auktoriserade revisorn Per Redemo fram till bolagsstämman 2008. Han har innehaft uppdraget sedan 2004. Per Redemo är förordnad revisor i följande bolag: Vattenfall AB, Sveriges Television AB och Chalmers Tekniska Högskola AB samt ansvarig revisor i bland annat följande myndigheter/affärsverk: Skatteverket, CSN, och affärsverket Statens Järnvägar. Per Redemo har inga uppdrag i bolag som påverkar hans oberoende som revisor i Vattenfall.

Revisorerna är närvarande och avrapporterar vid styrelsens möte avseende årsredovisningen samt möter Vattenfalls VD och CFO vid ett antal tillfällen under året. Dessutom

har revisorerna fortlöpande kontakt och möten med styrelsens revisionskommitté. I de fall mer omfattande konsultinsatser ska göras av de valda revisorerna, ska uppdraget först behandlas och godkännas av revisionskommittén. Koncernens revisionskostnader beskrivs närmare i årsredovisningen, koncernens Not 49 samt i moderbolagets Not 39.

Konsultationerna från Ernst & Young AB under 2005–2007 har främst gällt skatte- och redovisningsfrågor.

Riksrevisionen

Riksrevisionen har under år 2007 granskat om intern styrning och uppföljning i Vattenfall AB sker utifrån det tillägg som fördes in i bolagsordningen år 2005. Vidare har granskats om redovisningen av resultatet av den nya inriktningen sker på ett sådant sätt att en jämförelse med den ändrade lydelsen av bolagsordningen är möjlig. Tillägget i Vattenfall AB:s bolagsordning innebär att "Bolaget skall inom ramen för kravet på affärsmässighet vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig svensk energiförsörjning…". Riksrevisionens sammanfattande bedömningar är att tillägget i bolagsordningen har påverkat Vattenfalls interna styrning och den interna återrapporteringen. Dessutom anges att koncernen vidtagit betydelsefulla åtgärder för att nå upp till de önskade ambitionsnivåerna för elproduktion av förnybar energi. Dock konstateras att tillägget i bolagsordningen lämnar utrymme för olika tolkningar. Den fullständiga bedömningen finns i Riksrevisionens rapport RiR 2007:29.

Allmänt om koncernens ledningssystem (GMS)

Koncernen styrs med fokus på värdeskapande och långsiktiga övergripande mål och krav för de operativa enheterna Business Groups och Business Units. Business Groups föreslår kortsiktiga mål för varje Business Unit som sedan godkänns av VD och koncernledningen.

För att säkerställa att Vattenfall utvecklas i önskad riktning och lever upp till etiska och legala krav har VD etablerat ett ledningssystem, Group Management System (GMS). Ledningssystemet utgör även en beskrivning av hur koncernen styrs. Integrerat med GMS finns ett miljöledningssystem, Environmental Management System (EMS), som styr hur koncernen hanterar sina miljöfrågor. GMS och EMS finns tillgängligt för alla anställda på koncernens intranät.

Ledningssystemet består av ett antal byggstenar (se bild av ledningssystemet på sidan 54). Styrningen utgår ifrån affärsidé och vision, koncerngemensam uppförandekod och företagsfilosofi, samt koncernens policyer inom viktiga områden. Ledningssystemet är dokumenterat i styrdokument, vilka utgörs av koncernpolicyer, koncerninstruktioner och övriga dokument. Koncernpolicyer anger intentioner för agerande i frågor av vikt för koncernen. Koncerninstruktioner ger en mer detaljerad och operativ kontroll och fastslår bindande bestämmelser.

I instruktionen "Roller och ansvarsfördelning" definieras beslutsfora och grundläggande roller inom koncernen.

En annan central instruktion är "Principer för beslutsfattande och delegering", som även innehåller gällande delegeringar från VD till Business Group-chefer, koncernstabschefer och Group Shared Service-chefer.

Koncernens ledningsprocesser för strategisk planering, affärsplanering och uppföljning är centrala styrverktyg för koncernledningen.

Koncernstaberna ansvarar för att föreslå, utveckla och följa upp koncernpolicyer och koncerninstruktioner. Koncernens kvalitetsfunktion är sammanhållande för ledningssystemet. Både koncernens kvalitetschef och miljöchef måste godkänna alla koncernpolicyer och koncerninstruktioner innan de slutgiltigt fastställs. Alla styrdokument på koncernnivå föredras i koncernledningen för godkännande.

All verksamhet i Vattenfall är skyldig att följa ledningssystemets styrdokument. Därför har varje Business Group ett kompletterande ledningssystem som är anpassat till verksamhetens detaljerade krav. Särskilda rutiner finns för att ledningssystemen ska bli gällande även i dotterbolagen. Beträffande de nordiska dotterbolagen sker detta bland annat genom särskilda ägaruttalanden på årsstämman, av innebörd att ledningssystemen inom ramen för gällande rätt etc även ska omfatta dotterbolaget. Ägaruttalandena utgör en del av Vattenfalls ledningssystem och möjliggör en koncernmässig styrning av verksamheten i enlighet med de intentioner som ytterst fastläggs på Vattenfall AB:s årsstämma. Internrevisionen ansvarar för granskning och utvärdering av efterlevnaden av koncernens ledningssystem.

Organisation och processer

Vattenfalls organisationsmodell baseras på värdekedjan för el – produktion, transmission, distribution och försäljning – och för värme – produktion, distribution och försäljning. VD, som tillika är koncernchef, leder koncernens affärsverksamhet och förvaltning i enlighet med den svenska aktiebolagslagen och styrelsens anvisningar. Rapportering och uppföljning av den operativa verksamheten sker med full transparens i redovisning, kontroll, lönsamhet och värdeskapande.

Vattenfalls verksamhet delas in i tre kategorier ur styrningssynpunkt:

- Affärsverksamheten som sköts av Business Groups och deras Business Units inom definierade geografiska områden.
- Staber som stödjer sina respektive ledningsgrupper.
- Shared Service-enheter som tillhandahåller tjänster vilka stödjer kundernas (interna affärsenheter och andra) strävan att optimera sin verksamhet. Shared Service-verksamheterna bedrivs enligt självkostnadsprincipen. Shared Service-enheter finns både på koncernnivå (Group Shared Services) och på Business Group-nivå.

Ett antal viktiga styrprocesser har etablerats. Varje process leds av en processägare, vanligtvis en medlem av koncernledningen, som ansvarar för att processen utvecklas.

För närvarande finns följande koncernprocesser:

Process	Processägare
Strategi- och affärsplanering	chefen för Koncernstrategier
Rapportering och uppföljning	chefen för Ekonomi och Finans
Riskhantering	chefen för Ekonomi och Finans
Förvärv	chefen för Förvärv
Investeringar	chefen för Ekonomi och Finans
Kommunikation	chefen för Kommunikation
Chefsutveckling	chefen för Human Resources
Capacity management	chefen för Koncernstrategier

Strategi- och affärsplaneringsprocessen resulterar i årliga strategi- och affärsplaner. I denna process analyseras, utvärderas och bedöms strategiska frågor med beslut i koncernledningen om urval, formuleringar och prioriteringar. Strategiplaneringen innefattar både koncernens långsiktiga verksamhet och dess finansiella resultat. Årligen utarbetas en femårig strategisk plan för beslut av Vattenfalls styrelse.

Med utgångspunkt från direktiven i den strategiska planen tar Business Groups och Business Units fram treåriga affärsplaner som slutgiltigt godkänns av koncernledningen. Investeringsplan för påföljande kalenderår fastställs sedan av styrelsen.

Styrande affärsetik

Vattenfalls kärnvärden är:
Öppenhet, Ansvarstagande och Effektivitet.
Vattenfalls koncerngemensamma uppförandekod (Code of Conduct) och företagsfilosofi slår fast att alla medarbetare ska följa och arbeta enligt Vattenfalls kärnvärden, policyer och koncerninstruktioner. Bestämmelserna i Code of Conduct konkretiseras i övriga delar av ledningssystemet, bland annat i instruktionerna rörande allmänna juridiska och affärsetiska principer respektive konkurrensfrågor. Ytterligare information om styrande affärsetik lämnas i Vattenfalls hållbarhetsredovisning (Corporate Social Responsibility Report) som kan laddas ner eller beställas från Vattenfalls hemsida (www.vattenfall.com alternativt www.vattenfall.se).

Revision av bolagsstyrningsrapporten

Bolagsstyrningsrapporten och beskrivningen nedan av den interna kontrollen avseende finansiell rapportering har inte granskats av bolagets revisorer.

Vattenfalls ledningssystem och organisation

Ledningssystemets byggstenar

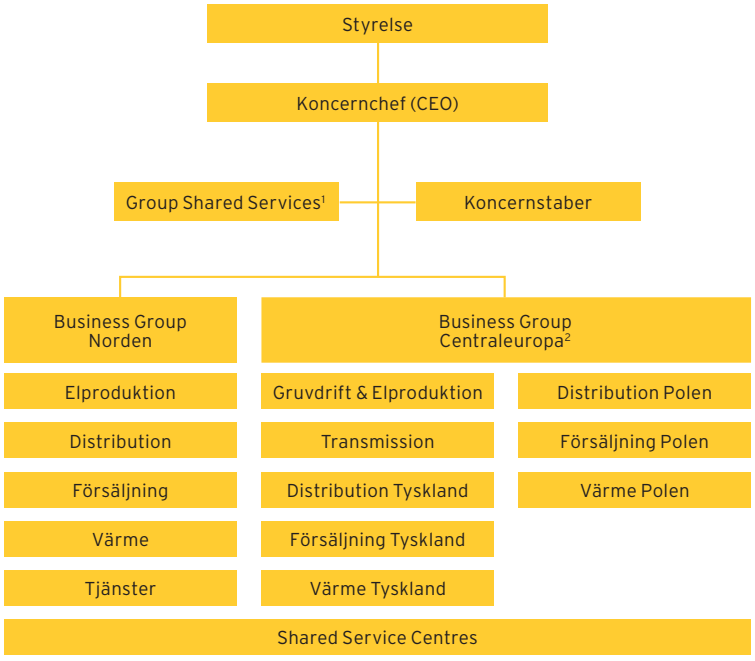

1) Vattenfall Trading Services, Vattenfall Treasury, Vattenfall Insurance, Vattenfall Research and Development och Vattenfall IT Infrastructure Services.

2) Business Group Tyskland och Business Group Polen integrerades den 1 januari 2008 till Business Group Centraleuropa.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen

Denna rapport har upprättats i enlighet med avsnitt 3.7.2 i Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Här lämnas en beskrivning av de väsentligaste rutinerna vad avser intern kontroll för den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Ramverken som omger styrelsen utgörs, förutom av relevant lagstiftning, också av svenska statens ägarpolicy och Koden.

Vattenfalls koncerngemensamma uppförandekod som godkänts av styrelsen uttrycker förväntan på alla medarbetares åtagande att följa Vattenfalls företagsfilosofi, uppförandekod, kärnvärden, policyer och regler.

Den formella beslutsordningen i koncernen utgår från den ansvarsfördelning mellan styrelse och VD som styrelsen fastställt i sin arbetsordning. För att definiera och säkerställa en gemensam syn på roller och ansvar har koncernledningen fastställt ett ledningssystem med styrdokument som anger bland annat koncerninstruktioner för beslutsfattande, delegering och attesträtt samt styrning av dotterbolag, riskhantering och intern kontroll.

Riskanalys

Reglerna kring och utfallet av koncernens process för riskbedömning och riskhantering behandlas årligen av styrelsen. Styrelsen har utsett en revisionskommitté med uppgift att bland annat bedöma omfattning och inriktning av koncernens riskhantering. Koncernens riskhantering och rapportering samordnas av en riskkommitté under ledning av chefen för Ekonomi och Finans, Vattenfalls CFO.

Kontrollaktiviteter och uppföljning

Styrelsen erhåller månatligen ekonomiska rapporter och vid varje styrelsesammanträde behandlas moderbolagets och koncernens ekonomiska situation. Koncernledningen har regelbundna uppföljningsmöten avseende det ekonomiska utfallet med chefs- och ekonomifunktionerna i de olika affärsområdena.

Vattenfalls ledningssystem innehåller en beskrivning av de väsentliga processerna för finansiell rapportering. Ledningssystemet utgör plattformen för den interna kontrollen på samtliga enheter inom koncernen. Kontrollaktiviteterna för finansiell rapportering i koncernen följs upp, analyseras, utvecklas och förbättras löpande. Vattenfall har under 2007 genomfört ett koncernprojekt i syfte att ytterligare förstärka den interna kontrollen i finansiell rapportering. Ett nyutvecklat ramverk med fokus på fastställande av nyckelkontroller i finansiell rapportering har slutförts under året. Ansvaret för rapportering, uppföljning och kontinuerlig utveckling av ramverket för god intern kontroll i den finansiella rapporteringen har från 1 januari 2008 överförts från projektorganisationen till en nyinrättad Compliance Officer funktion inom Koncernstab Ekonomi och Finans. Därtill har internrevisionen genomfört och avrapporterat granskningar inom utvalda områden.

Information och kommunikation

Information och kommunikation om koncernens policyer, instruktioner, riktlinjer och manualer finns tillgängliga på Vattenfalls intranät. Uppdateringar och förändringar i redovisnings- och rapporteringsprinciper kommuniceras genom meddelanden på intranätet, e-post samt vid de regelbundna möten som koncernens ekonomi- och controllerfunktion har.

STYRELSE

Dag Klackenberg, född 1948, är styrelseordförande och invaldes i styrelsen år 2001. Dag är utbildad civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm och har en jur. kand. från Stockholms universitet. Efter att ha avslutat UD:s aspirantutbildning 1974 innehade han flera olika poster inom UD fram till 1993, då han blev expeditionschef med ställning som ambassadör, en post som han hade fram till år 2001. Dag är sedan 2001 VD för Svensk Handel, styrelseledamot i Regionbank Stockholm (Handelsbanken) och Atrium Ljungberg AB samt styrelseordförande för Ersta Sköndal högskola.

Hans-Olov Olsson, född 1941, är styrelsens vice ordförande och invaldes i styrelsen år 2004. Hans-Olov har studerat vid Göteborgs universitet och avlagt pol. mag. examen med inriktning ekonomi och informationsbehandling. Hans-Olov har genomgått managementprogram vid Harvard Business School. 2006 utnämndes Hans-Olov till ekonomie hedersdoktor vid Handelshögskolan i Göteborg. Han startade sin karriär vid Volvo 1966 som systemingenjör och har därefter haft ett antal chefsbefattningar. Hans-Olov var VD åren 2000–2005 och styrelseordförande år 2006 för Volvo Personvagnar. Under år 2006 var Hans-Olov ansvarig för Fordkoncernens globala varumärkes- och marknadsföringsstrategi och ledamot i Fords koncernledning. Hans-Olov är ordförande i bransch- och arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen och vice ordförande i Svenskt Näringsliv. Hans-Olov är också styrelseledamot i AB SKF, Lindab International AB, Höganäs AB, Elanders AB, Anna Lindhs Minnesfond samt IQ initiativet.

Maarit Aarni-Sirviö, född 1953, invaldes som ledamot av styrelsen år 2003 och avgick vid årsstämman 2007.

Carl-Gustaf Angelin, född 1951, är arbetstagarledamot för Akademikerrådet och invaldes i styrelsen år 2003. Carl-Gustaf är civilingenjör från Kungliga Tekniska högskolan i Stockholm. Mellan åren 1977 och 1988 var han verksam inom AB Svenska Fläktfabriken och därefter har han haft flera olika befattningar inom Vattenfallkoncernen. För närvarande arbetar han på Försäljning Norden.

Johnny Bernhardsson, född 1952, är arbetstagarledamot för Unionen och invaldes i styrelsen år 1995. Johnny har en ingenjörsutbildning kompletterad med ekonomisk påbyggnad från TBV. Han har varit verksam i olika befattningar inom Vattenfallkoncernen sedan 1970.

Christer Bådholm, född 1943, är ledamot och invaldes i styrelsen år 2002. Christer är civilingenjör från Chalmers tekniska högskola i Göteborg och har också en utbildning inom företags- och koncernledning från IFL samt i International Management från MiL. Han har lång erfarenhet som VD från olika bolag inom transportbranschen, bland annat från ABV södra regionen, NCC Intl. AB, ABB Traction AB, Adtranz GmbH, samt Bombardier Transportation GmbH. Sedan 2002 bedriver han egen konsultverksamhet. Christer är även styrelseledamot i Anläggnings AB ODEN, Icomera AB samt styrelseordförande i Bombardier Transportation Sweden AB och Balfour Beatty Rail AB.

Lars Carlsson, född 1951, är arbetstagarledamot för Unionen och suppleant och invaldes i styrelsen år 1991. Lars har en ingenjörsutbildning från Katrineholms tekniska skola. Han har sedan 1972 varit verksam i olika befattningar inom Vattenfallkoncernen.

Ronny Ekwall, född 1953, är arbetstagarledamot för SEKO Facket för Service och Kommunikation och invaldes i styrelsen år 1999. Ronny är elingenjör från Stora Kopparbergs praktiska yrkesskola. Under åren 1969–1977 var han verksam inom Stora Kopparberg som 1:e montör och efter det har han arbetat som montör inom Vattenfallkoncernen.

Greta Fossum, född 1947, är ledamot och invaldes i styrelsen år 2006. Greta är civilingenjör och teknisk licentiat från Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm samt teknologie hedersdoktor vid Umeå Universitet. Mellan åren 1974 och 2000 arbetade hon som avdelningschef och forskningschef på Modo Forskning och Utveckling i Örnsköldsvik och för närvarande är hon direktör på Skogsindustrierna med ansvar för forskningspolitiska frågor. Greta är styrelseledamot i Innovationsbron Umeå, The Marcus Wallenberg Foundation, Allehanda Media AB och Tryckteknisk Forskning AB samt ledamot av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA.

Jonas Iversen, född 1965, är ledamot och valdes in i styrelsen år 2007. Jonas är civilekonom från Stockholms Universitet, han är departementsråd och chef för enheten för statligt ägande på Näringsdepartementet. Tidigare har Jonas arbetat som kansliråd på Finansdepartementet. Jonas är även styrelseledamot i Vin & Sprit AB.

Stig Lindberg, född 1946, är arbetstagarledamot för Ledarna och suppleant. Han invaldes i styrelsen år 1992. Stig är teknisk ingenjör och har varit verksam som arbetsledare inom Kraftbyggarna Entreprenad AB, Ringhals AB samt sedan 1985 inom Vattenfallkoncernen.

Peter Lindell, född 1972, invaldes som ledamot i styrelsen år 2002 och avgick vid årsstämman 2007.

Per-Ove Lööv, född 1961, är arbetstagarledamot för SEKO och suppleant och invaldes i styrelsen år 1999. Per-Ove har en utbildning i företagsekonomi från Luleås Tekniska Högskola samt en ingenjörsutbildning från Midskogsskolan i Luleå. Per-Ove har varit verksam i olika befattningar inom Vattenfallkoncernen sedan 1987.

Lone Fønss Schrøder, född 1960, är ledamot och invaldes i styrelsen år 2003. Hon har en magister i juridik från Köpenhamns Universitet samt en magister i bolagsekonomi från Handelshögskolan i Köpenhamn. Under åren 1982–2003 var Lone verksam i ledande befattningar inom A.P. Möller-Maersk A/S och sedan 2003 är hon VD för Wallenius Lines AB. Lone är även styrelseledamot i DSB och Yara ASA, styrelseordförande i Bioneer A/S, WWL A/S samt vice styrelseordförande i Aker ASA.

Tuija Soanjärvi, född 1955, är ledamot och invaldes i styrelsen år 2007. Tuija har en ekon. mag. från Helsingfors Handelshögskola och är CFO för Itella Abp (före detta Posten Finland Abp). Mellan åren 1981 och 1986 var hon verksam inom Kesko Abp. Därefter hade hon olika befattningar inom TietoEnator Abp. Mellan 2003 och 2005 var Tuija CFO på Elisa Abp.

Anders Sundström, född 1952, är ledamot och invaldes i styrelsen år 2004. Anders är samhällsvetare från Umeå Universitet. Han har varit verksam som kommunalråd i Piteå kommun 1980–1994, ordförande för socialdemokraterna i Norrbotten 1989–1999 samt ingått i socialdemokraternas partistyrelse och verkställande utskott under åren 1990–2005. Anders har även innehaft ett antal ministerposter i Sveriges regering såsom arbetsmarknadsminister 1994–1996, näringsminister 1996–1998 och socialminister 1998. Under åren 1999–2002 var han VD för Sparbanken Nord. Anders är för närvarande VD för Folksam Liv och Folksam Sak, styrelseordförande för Luleå Tekniska Universitet samt styrelseledamot i Boliden AB, Falck A/S och ALKA Forsikring A/S.

Styrelsen besökte i november Vattenfalls kärnkraftanläggning Krümmel utanför Hamburg. Dag Klackenberg

Christer Bådholm, Ronny Ekwall, Johnny Bernhardsson, Carl-Gustaf Angelin

Per-Ove Lööv, Hans-Olov Olsson, Stig Lindberg, Tuija Soanjärvi

Jonas Iversen

Anders Sundström

Lone Fønss Schrøder

Lars Carlsson

Greta Fossum

KONCERNLEDNING

Lars G Josefsson, född 1950, är verkställande direktör och koncernchef sedan år 2000. Lars är civilingenjör från Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg och började sin karriär på Ericsson år 1974. Där innehade han flera olika chefsbefattningar fram till 1993 bland annat inom Radar-sektionen och Surface Sensor Division. Mellan åren 1993–1997 var Lars VD för Schrack Telecom AG i Wien och därefter VD för Celcius fram till år 2000. Lars är styrelseledamot i ESKOM Holdings Ltd, vice ordförande i Eurelectric samt ordförande i Tysk-Svenska Handelskammaren. Lars hade vid årsskiftet inga väsentliga aktieinnehav i företag med vilka Vattenfall har affärsförbindelser.

Jan Erik Back, född 1961, tillträdde som förste vice VD och chef för Koncernstab Ekonomi och Finans i januari 2007. Jan Erik är civilekonom från Uppsala Universitet och började sin karriär på Handelsbanken 1987. Mellan 1987 och 1998 innehade Jan Erik olika positioner inom penningmarknad, utlandsrörelsen och den centrala ekonomiavdelningen. Jan Erik började 1998 på Skandia som koncernredovisningschef och utsågs senare också till koncerncontroller. År 2002 tillträdde han som Ekonomi- och Finansdirektör och därefter också som vice VD, en position han innehade till hösten 2006.

Tuomo Hatakka, född 1956, är vice VD i Vattenfall AB sedan 2005 och sedan 1 januari 2008 chef för Business Group Centraleuropa. Tuomo var från 2004 till december 2007 chef för Business Group Polen. Tuomo har en ekonomutbildning från Handelshögskolan i Helsingfors och Instituto de Estudios Superiors de la Empresa i Barcelona i Spanien. Han har bland annat varit verksam som konsult för Bain Company i London, Executive Vice President och partner i Enterprise Investors i Warszawa samt VD i Elektrim Kable SA i Warszawa.

Hans von Uthmann , född 1958, är vice VD i Vattenfall AB och chef för Business Group Norden sedan år 2003. Hans har läst vid Handelshögskolan i Stockholm. Mellan åren 1984–1994 arbetade Hans i olika chefsbefattningar inom Shell-koncernen. Därefter var han chef för affärs- och strategikonsulting inom Shell International i London fram till år 1996 då han tillträdde som VD för AB Svenska Shell. År 2000 blev Hans VD och koncernchef för Duni AB, en post som han innehade fram till år 2003. Hans är styrelseledamot i Svenskt Näringsliv, DF AB och Fryshuset, vice ordförande i Svensk Energi samt ordförande i EFA (EnergiFöretagens Arbetsgivareförening).

Helmar Rendez, född 1962, tillträdde som direktör och chef för Koncernstab Strategier i augusti 2007. Helmar har en filosofie doktorsexamen från Berlins tekniska universitet, TU. Han var åren 1989–1993 projektchef vid Zentrum für Logistik und Unternehmensplanung GmbH i Berlin, chef för Kienbaum Management Consultants GmbHs Berlinkontor 1993–1998, chef för koncernutveckling inom VEAG Vereinigte Energiewerke AG, Berlin, 1998–2001. Helmar var ansvarig för integrationsprocessen inom Vattenfall Europe samt chef för Företagsutveckling 2001–2003. Han ingick i företagsledningen för WEMAG AG, Schwerin, 2004–2007 och var VD i Vattenfall Europe Business Services GmbH, Berlin, 2006–2007.

Ann-Charlotte Dahlström, född 1952, är direktör och chef för Koncernstab Human Resources sedan år 2001. Ann-Charlotte har en fil. kand. från Stockholms Universitet och har genomgått flera ledarskapsutbildningar. Innan Ann-Charlotte kom till Vattenfall arbetade hon som personalchef och personaldirektör på bland annat Stockholms läns landsting, Ericsson samt SEB. Ann-Charlotte är styrelseledamot i EFA (EnergiFöretagens Arbetsgivareförening), IHM Business School och Salus Ansvar.

Mats Fagerlund, född 1950, var direktör och chef för Koncernstab Juridik (Juridik och Förvärv) år 2003–2007. Mats är medlem i Vorstand för Vattenfall Europe AG och chef för affärsområdena Distribution Tyskland och Transmission inom Business Group Centraleuropa. Mats lämnade 31 december 2007 sitt uppdrag som chef för Koncernstab Juridik och därmed också sin plats i koncernledningen.

Knut Leman, född 1950, var direktör och chef för Koncernstab Kommunikation från år 2000 fram till 1 februari 2008 då han gick i pension. Knut är diplomerad marknadsekonom från DIHM samt har en journalist- och PR-utbildning från Skurups Folkhögskola. Innan Knut kom till Vattenfall var han verksam som informationsdirektör för Volvo AB mellan åren 1991–1997 och därefter informationsdirektör för Bure Equity AB fram till år 2000. Knut är styrelseledamot i Sveriges Marknadsförbund.

Lennart Billfalk, född 1946, var direktör och chef för Koncernstab Strategier fram till mitten av augusti 2007 då han gick i pension.

Klaus Rauscher, född 1949, var vice VD i Vattenfall AB och chef (Vorstandsvorsitzender) för Vattenfall Europe AG fram till juli 2007 då han avgick.

Hans-Jürgen Cramer, född 1951, tillträdde som vice VD i Vattenfall AB och var från juli och fram till december 2007 chef för Business Group Vattenfall Europe samt talesman för Vattenfall Europe AG:s företagsledning (Vorstand). Han lämnade sin post efter en omorganisation 31 december 2007.

Nya medlemmar i koncernledningen från 1 februari 2008

Carolina Wallenius, född 1968, är direktör och chef för Koncernstab Kommunikation. Carolina är civilekonom från Stockholms Universitet och har tidigare haft olika chefsbefattningar på koncernnivå inom bland annat Stockholms läns landsting och Intentia. Carolina har också varit affärsområdeschef för Tradimus (nu Aditro).

Hélène Biström, född 1962, är vice chef för Business Group Norden sedan 2007. Hélène är civilingenjör utbildad vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Hélène hade åren 1985–2000 olika anställningar i Vattenfall AB. Åren 2001–2002 var Hélène VD i REGA Energiplanering AB. Hon kom tillbaka till Vattenfall år 2003 och åren 2004–2007 var hon chef för affärsenhet Värme Norden.

Hans-Jürgen Meyer, född 1957, är ekonomi- och finansdirektör i Vattenfall Europe AG sedan 2005. Hans-Jürgen har en doktorsexamen i juridik från Universitetet i Tübingen och en Master of Laws från Harvard University Law School, USA. Åren 1983–1985 samt 1987–1991 var han verksam vid Förvaltningsdomstolen i Berlin först som notarie, sedan som domare. Hans-Jürgen var åren 1991–2000 verksam vid Treuhandanstalt/BVS i Berlin, från 1993 som vice VD. År 2000 kom han till Bewag AG som ekonomichef. Åren 2002–2005 var Hans-Jürgen chef för Controlling och Finans inom Vattenfall Europe AG.

Kapitalmarknadsdag på Nalen.

Ann-Charlotte Dahlström

Hans von Uthmann

Lars G Josefsson

Jan Erik Back

Tuomo Hatakka

Helmar Rendez

Carolina Wallenius

Hélène Biström

Hans-Jürgen Meyer

Den 24 september 2007 anordnade Vattenfall sin sjätte kapitalmarknadsdag på Nalen i Stockholm. Syftet med kapitalmarknadsdagen är att ge investerare, banker och analytiker en djupare förståelse för Vattenfalls verksamhet, marknader, strategier och framtidsplaner samt att ge deltagarna möjlighet att ställa frågor direkt till koncernledningen.

Hans-Jürgen Cramer
(lämnade koncernledningen 2007-12-31).

Mats Fagerlund
(lämnade koncernledningen 2007-12-31).

Knut Leman
(gick i pension 2008-01-31).

FINANSIELLA MÅL OCH UTFALL

Vattenfalls vision att vara ett ledande europeiskt energibolag förutsätter ekonomiskt värdeskapande och lönsam tillväxt. Detta är utgångspunkten för fastställandet av koncernens finansiella mål, som i sin tur ligger till grund för affärsplaneringsprocessen på affärsenhetsnivå. De finansiella målen är långsiktiga, vilket innebär att de ska utvärderas genomsnittligt över en konjunkturcykel (cirka 5–7 år).

Huvudmålet är långsiktigt uthålligt ekonomiskt värdeskapande

Att skapa ekonomiskt värde genom att generera en konkurrenskraftig avkastning över tiden är Vattenfalls övergripande finansiella mål, såtillvida att koncernens övriga strategiska mål förutsätter nödvändig finansiell styrka. Ägarens avkastningskrav ligger till grund för fastställandet av målen för lönsamhet, utdelningar och finansiell risknivå. Styrelsen behandlar de föreslagna målen och fattar beslut om att föreslå dem för årsstämman, där ägaren sedan fattar ett formellt beslut. Se nedan för en sammanställning av Vattenfalls nuvarande fyra finansiella mål samt måluppfyllelse.

Värdeskapande
Skillnaden mellan uppnådd avkastning på nettotillgångar och avkastningskravet multipliceras med nettotillgångarna för att uppskatta det ekonomiska värde som genereras i verksamheten varje år, före skatt.

*) Siffror för 2004 och framåt enligt IFRS.

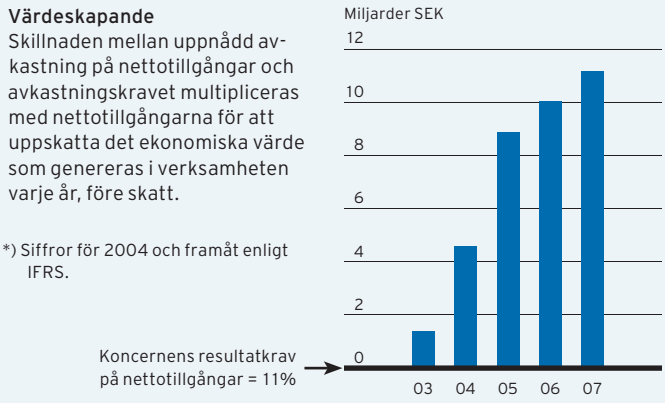

Finansiellt mål	Utfall

Lönsamhet

Ägarens långsiktiga avkastningsmål är att vinsten efter skatt ska uppgå till 15% på genomsnittligt eget kapital. Omräknat till koncernens långsiktiga krav på lönsamhet, uttryckt som avkastning på nettotillgångar, motsvarar detta en avkastning på cirka 11% före skatt.

- Avkastningen på eget kapital efter skatt för 2007 uppgick till 17,6% (19,1%).
- Avkastningen på nettotillgångar[1] uppgick till 16,6% (16,8%)[2].

Avkastning på eget kapital efter skatt[1], rullande 12 mån (Sw. GAAP)
Avkastning på eget kapital efter skatt[1], rullande 12 mån (IFRS)
Avkastning på eget kapital efter skatt[1], rullande fyra år (Sw. GAAP tom Q3 2004)
Avkastningsmål, 15%

1) Exkl jämförelsestörande poster.

2) Korrigerat värde jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls årsredovisning för 2006. Se Not 2, Redovisningsprinciper.

Utdelningspolicy

Utdelningen ska långsiktigt uppgå till 40–60% av resultatet efter skatt. De årliga besluten om utdelning ska dock beakta genomförandet av bolagets strategi, finansiella ställning samt övriga ekonomiska mål. Målet för utdelningen ändrades i april 2006; det tidigare målet var 33%.

Långsiktigt mål för utdelning, %
Procent av årets resultat. Exakta utdelningsbelopp visas i 10-årsöversikten på sidan 123.

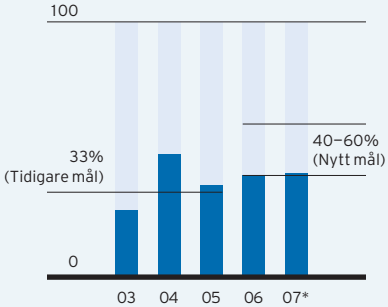

*) Föreslagen utdelning.

Mål för affärsenheter

Vattenfalls ledning har valt att definiera ett koncernövergripande avkastningsmål baserat på en sammanvägning av de finansiella mål som fastställs av ägaren på årsstämman. Då Vattenfall verkar i en exceptionellt anläggningsintensiv bransch är detta mål uttryckt som avkastning på nettotillgångar (rörelseresultat i procent av genomsnittliga nettotillgångar). Eftersom Vattenfalls olika verksamheter har olika förutsättningar, bryts det koncernövergripande målet i sin tur ner till individuella mål för varje affärsenhet, efter vilka verksamheten styrs. Grundprincipen för målformuleringen på affärsenhetsnivå är att tillgångsintensiva verksamheter utvärderas efter avkastning på tillgångsbasen, medan tjänsteverksamheter mäts efter rörelsemarginal. Om en affärsenhet överträffar sitt mål, kan enheten söka lönsamma tillväxtmöjligheter.

Vattenfall ser ett antal viktiga omvärldsfaktorer som tillsammans pressar lönsamheten i branschen i ett kort och medellångt perspektiv, till exempel ökade kostnader för utsläppsrätter, högre bränslekostnader, lägre tariffer inom transmission och distribution i Tyskland och nya produktionsskatter i Sverige. Detta innebär ökade krav på produktivitetsförbättringar och effektivitet för att borga för uthålligt ekonomiskt värdeskapande. Ett viktigt delmål i denna strävan är att uppnå en produktivitetsförbättring på 11%, motsvarande en kostnadssänkning med totalt 5 miljarder SEK, jämfört med 2006 års nivå, under perioden 2008–2010.

Förvaltningen av Vattenfallkoncernens kapital

Vattenfallkoncernens kapital utgörs av det redovisade egna kapitalet inklusive minoritetsintressen, vilket vid årsskiftet uppgick till 124 132 MSEK (107 674). Ägarens långfristiga avkastningsmål på eget kapital hänförbart till aktieägare i moderbolaget uppgår till 15% efter skatt. Därutöver har ägaren definierat ett kassaflödesbaserat mål för räntetäckning samt målet att behålla en kreditrating i kategorin ”single A”. Ratingen är en sammanvägd bedömning av Vattenfalls kreditvärdighet och ersätter mer specifika mål som soliditet, skuldsättningsgrad etc. Vid de årliga utdelningsbesluten beaktas genomförandet av bolagets strategi, den finansiella ställningen samt övriga ekonomiska mål.

Övriga mål

Utöver de finansiella målen har Vattenfall under året satt kvantitativa mål på Vattenfalls fem strategiska ambitioner. Prioriteringarna och målen inom varje strategisk ambition beskrivs i detalj på sidorna 8–19.

Finansiellt mål

Rating

Det är Vattenfalls intention att från kreditvärderingssynpunkt behålla en långsiktig rating i kategorin ”single A”. Målet avser rating från såväl Moody’s som Standard & Poor’s.

Vattenfalls aktuella rating är A–/A–2 från Standard & Poor’s och A2/P–1 från Moody’s. Både Moody’s och Standard & Poor’s ändrade sin ”outlook” från positiv till stabil under det tredje kvartalet 2006 vilket motiverades bland annat med Vattenfalls ökade investeringsplaner, skärpta krav från nätmyndigheter och ökad politisk risk. Under 2006 publicerade ratinginstitutet Fitch en rating av Vattenfall. Denna hade ej initierats av Vattenfall och grundar sig således enbart på öppen, allmänt tillgänglig information om Vattenfall.

Utfall

	Långfristig Moody’s	Långfristig S&P	Kortfristig Moody’s	Kortfristig S&P
2007	A2	A–	P–1	A–2
2006	A2	A–	P–1	A–2
2005	A2	A–	P–1	A–2
2004	A3	A–	P–2	A–2
2003	A3	A–	P–2	A–2
2002	A3	A–	P–2	A–2
2001	A3	A–	P–2	A–2
2000	A1	A+	P–1	A–1

Kassaflödesräntetäckningsgrad

Detta mål omdefinerades i april 2006. Ägarens tidigare mål att räntetäckningsgraden baserad på rörelseresultatet skulle uppgå till 3,5–5,0 gånger ersattes med målet att ”kassaflödesräntetäckningsgraden efter förnyelseinvesteringar” långsiktigt ska uppgå till mellan 3,5–4,5. För fullständig definition se sidan 127.

Kassaflödesräntetäckningsgrad efter förnyelseinvesteringar

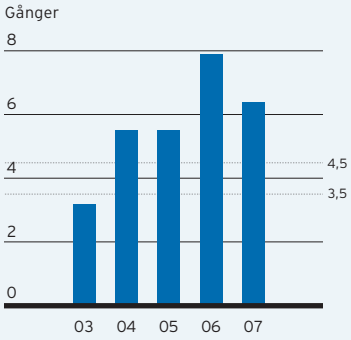

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Vattenfall AB (publ) organisationsnummer 556036-2138, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2007, omfattande sidorna 62–120.

Koncernens verksamhet och struktur

Vattenfalls vision är att vara ett ledande europeiskt energiföretag och våra huvudprodukter är el och värme. Vattenfall agerar i alla delar av värdekedjan för el; produktion, transmission, distribution och försäljning. Vi producerar, distribuerar och säljer värme. Vattenfall bedriver också energihandel och brunkolsbrytning. Verksamheten bedrivs idag i Sverige, Danmark, Finland, Tyskland och Polen och de primära segmenten är Norden, Tyskland och Polen. Antalet kunder uppgår till cirka 5,7 miljoner. Koncernen har drygt 32 000 anställda. Vattenfall AB ägs till 100% av svenska staten. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Året i korthet

- Nettoomsättningen ökade med 5,8% till 143 639 MSEK (135 802).
- Rörelseresultatet ökade med 2,7% till 28 583 MSEK (27 821)[1].
- Årets resultat ökade med 4,2% till 20 686 MSEK (19 858).
- Avkastningen på eget kapital uppgick till 17,6% (19,1).
- Avkastningen på nettotillgångar uppgick till 16,6% (17,1).
- Kassaflödet före finansieringsverksamheten uppgick till 14 294 MSEK (19 560).
- Investeringarna uppgick till 18 964 MSEK (16 534), varav tillväxtinvesteringar 6 283 MSEK (5 191) och förnyelseinvesteringar 12 681 MSEK (12 029).
- Nettoskulden minskade med 5 667 MSEK till 43 740 MSEK från 49 407 MSEK den 31 december 2006.

1) Rörelseresultatet för 2006 har justerats jämfört med vad som rapporterats i årsredovisningen för 2006 på grund av att räntedelen i pensionskostnaden har omklassificerats från rörelsekostnad till finansiell kostnad. För helåret 2007 uppgår beloppet till 811 MSEK och för år 2006 till 772 . Se även Koncernens Not 2, sidan 82.

El- och värmeproduktion 2007 jämfört med 2006

Elproduktionen ökade under 2007 med 1,3% till 167,6 TWh (165,4). Vattenkraftproduktionen ökade med 4,0% till 36,6 TWh (35,2) tack vare förbättrad vattentillgång. Kärnkraftproduktionen minskade med 7,1% till 51,3 TWh (55,2), främst på grund av driftstoppet i tyska Brunsbüttel under det andra halvåret. (Driftstoppet i det till hälften ägda tyska kärnkraftverket Krümmel påverkade ej de konsoliderade volymerna eftersom anläggningen inte konsolideras i Vattenfalls bokslut). Fossilkraft ökade med 5,3% till 77,7 TWh (73,8). Vindkraft ökade med 117% till 1,3 TWh (0,6). Elproduktionen baserad på biobränsle och avfall var oförändrad med 0,6 TWh. Värmeproduktionen ökade med 2,8% till 36,2 TWh (35,2). Ökningen i såväl fossilkraft, vindkraft som värmeproduktion är i huvudsak hänförliga till förvärvade danska kraftvärme- och vindkrafttillgångar. Dessa konsoliderades av Vattenfall från och med 1 juli 2006 och ingick därför endast med 6 månader i 2006 års bokslut. För mer information om Vattenfalls el- och värmeproduktion, se sidorna 124–125.

Viktiga händelser 2007:

Kraftigt utökat investeringsprogram

Vattenfall tillkännagav i början av året ett investeringsprogram på 134 miljarder SEK för perioden 2007–2011 – en ökning med 30 miljarder SEK jämfört med femårsperioden 2006–2010. Den 7 februari 2008 meddelade Vattenfall att investeringsprogrammet för 2008–2012 uppgår till 173 miljarder SEK.

Vattenfall lanserar ett globalt företagarinitiativ, 3C – Combating Climate Change och en global klimatkarta

I januari 2007 tog Vattenfall ytterligare två steg i arbetet för minskade utsläpp av växthusgaser i syfte att bidra till klimatproblemets långsiktiga lösning. Vi presenterade tillsammans med företrädare för en rad andra internationella storföretag, ett globalt företagarinitiativ, 3C – Combating Climate Change, som kräver att klimatfrågorna inordnas i marknads- och handelsvärlden. Fram till idag har över 50 företag anslutit sig. (Läs mer om initiativet på www.combatclimatechange.org) Samtidigt lanserades den omfattande studien ”Global Climate Impact Abatement Map” där Vattenfall i samarbete med McKinsey & Company kartlagt åtgärder runt om i världen som potentiellt kan göras för att reducera koldioxidutsläppen fram till 2030. Om dessa åtgärder förverkligas kan, enligt analysen, utsläppen av växthusgaser stabiliseras på en nivå som möjliggör att den långsiktiga temperaturhöjningen begränsas till under två grader Celsius. Enligt vetenskapliga studier skulle en temperaturhöjning utöver denna nivå med stor sannolikhet orsaka katastrofala och oacceptabla effekter i form av bland annat vattenbrist, epidemier och hungersnöd.

Halvering av Vattenfalls koldioxidutsläpp

Vattenfall satte i april målet att halvera koncernens utsläpp av koldioxid till 2030, uttryckt i gram/kWh och räknat från basåret 1990 – en minskning med ytterligare 20% från dagens nivå. Vi utvecklar teknik för att möjliggöra detta. Exempelvis bygger Vattenfall i Tyskland en pilotanläggning för ett brunkolseldat kraftverk praktiskt taget fritt från koldioxidutsläpp. Vattenfall och EEG, ett dotterbolag till Gaz de France, har tecknat avtal om ett gemensamt projekt för lagring av CO_2 i tyska Altmark. I juni slöts ett avtal med det norska Olje- och energidepartementet och ett industrikonsortium om att medverka i arbetet med testanläggningen

Mongstad för avskiljning av koldioxid, baserat på så kallad post-combustion technology.

Förstärkt säkerhetsarbete inom kärnkraften efter incidenten i Forsmark i juli 2006

Den störning som inträffade vid det svenska kärnkraftverket Forsmark den 25 juli 2006 ledde till en omfattande genomlysning av säkerhetsfrågorna och säkerhetskulturen inom kärnkraftsverksamheten. I februari stärkte Vattenfall sin styrelserepresentation i Forsmarks Kraftgrupp AB (ägt till 66% av Vattenfall) och en ny VD tillsattes. Vattenfalls styrelse inrättade ett säkerhetsutskott med uppgiften att noga följa och granska kärnkraftssäkerheten i koncernen med ett första primärt fokus på verksamheten i Forsmark. Styrelsen knöt även till sig en oberoende, internationellt erkänd, extern expert för att ingående för styrelsen belysa ledningssystem, säkerhet, rapportering och ledningsfunktioner i Vattenfalls kärnkraftsanläggningar.

Vattenfall har tagit till sig utredningens rekommendationer, och för att stärka säkerhetsledningen bl a inrättat, på koncernnivå, ett kärnkraftsäkerhetsråd samt en funktion som Chief Nuclear Officer, och även i övrigt förstärkt säkerhetsledningen. Dessa förstärkningar har bedömts nödvändiga främst ur ett affärsriskperspektiv. Genomförda åtgärder ger goda förutsättningar för Vattenfall att fortsättningsvis hantera säkerhetsfrågorna enligt hög internationell standard.

SKI har baserat på erfarenheterna från händelsen den 25 juli 2006 och andra observationer, satt Forsmark under särskild tillsyn. Forsmark har under 2006 och 2007 genomfört ett omfattande åtgärdsprogram för att återvinna och ytterligare stärka säkerheten i anläggningarna.

IAEA har under första kvartalet 2008 på regeringens uppdrag gjort en internationell oberoende säkerhetsutvärdering (OSART) av Forsmarks verksamhet mot IAEA standards. Syftet med denna typ av utvärdering är att värdera verksamheten mot internationella säkerhetsnormer samt att understödja en kontinuerlig förbättring av säkerheten.

Baserat på effekten av Forsmarks åtgärdsprogram, slutsatser från IAEA:s granskning och egna observationer kommer SKI att utvärdera om och i så fall när särskild tillsyn kan upphöra. I samband med IAEA:s granskning har ett antal förbättringsförslag identifierats men inga nya observationer har gjorts med koppling till SKI:s särskilda tillsyn.

Så länge en anläggning är satt under särskild tillsyn behandlas inte tillståndrelaterade ansökningar som att förlänga drifttillståndet eller öka en anläggnings termiska effekt, så kallad effekthöjning.

1) INES-skalan klassar händelser ur säkerhetssynpunkt. Den har skapats för att allmänhet och media ska få en snabb och begriplig förklaring av den säkerhetsmässiga betydelsen av händelser i kärnteknisk verksamhet. För mer information se: www.ski.se/Om kärnkraft/Beredskap.

Driftstopp i tyska kärnkraftverk

Den 28 juni snabbstoppades – oberoende av varandra – Vattenfalls tyska kärnkraftverk Brunsbüttel och Krümmel. I Brunsbüttel berodde avstängningen på en kortslutning i ett ställverk utanför kraftverket medan avstängningen i Krümmel utlöstes på grund av en brand i en transformator utanför reaktorbyggnaden. Båda händelserna klassades som 0 (noll) på den sjugradiga internationella INES-skalan[1], det vill säga en händelse som ”inte har någon betydelse ur säkerhetssynpunkt”. Snabbstoppen av kärnkraftverken fungerade korrekt och i kraftverken uppkom inga risker för människa eller miljö. Trots detta riktades stark kritik mot Vattenfall för bristfällig hantering av störningen i Krümmel. Omgående och omfattande information lämnades till myndigheterna. Däremot var informationen till omvärlden otillräcklig. Vattenfall tillsatte en oberoende expertgrupp med företrädare för teknik och vetenskap, med uppgift att utifrån de inträffade händelserna göra en analys och utarbeta förbättringsförslag. Orsakerna till snabbstoppen har åtgärdats men det är ännu oklart när de kan återstartas. Det är Vattenfalls absoluta övertygelse att säkerhetsarbetet alltid måste ges högsta prioritet och anläggningarna kommer inte att återstartas förrän samtliga utestående frågor besvarats och åtgärdats. Stilleståndena har under 2007 kostat Vattenfall cirka 1 900 MSEK. Även i Sverige drabbades kärnkraften av ett stillestånd. I samband med monteringen av en ny generator i Ringhals 3 inträffade en kortslutning vilket ledde till ett månadslångt driftstopp.

Förändringar i koncernledningen

Till följd av den förtroendekris som uppstod för Vattenfall i Tyskland, orsakad av den tyska företagsledningens bristfälliga hantering av dels händelserna vid kärnkraftverken Brunsbüttel och Krümmel, dels av prishöjningarna på privatkundsmarknaden, avgick i juli Vattenfalls Tysklandschef Klaus Rauscher. Hans-Jürgen Cramer tillförordnades som ny chef. I augusti utsågs Helmar Rendez, tidigare chef för Vattenfalls dotterbolag WEMAG i Tyskland, till ny chef för Vattenfalls koncernstab Koncernstrategier. Han ersatte Lennart Billfalk, som gått i pension. Därmed internationaliserades Vattenfalls koncernledning ytterligare.

Lägre tilldelning av utsläppsrätter för CO_2

De nationella allokeringsplanerna för den andra handelsperioden 2008–2012 beslutades under hösten. I Tyskland beräknas Vattenfall få ett underskott på utsläppsrätter motsvarande

cirka 28–33 miljoner ton/år. Givet ett pris på 20 EUR/ton innebär detta en ökad årlig kostnad efter skatt för Vattenfall på uppskattningsvis 400–500 MEUR (3,8–4,7 miljarder SEK). I Danmark beräknas underskottet uppgå till 1,8 miljoner ton motsvarande en årlig kostnad efter skatt på cirka 250 MSEK. I Polen beräknas underskottet uppgå till 0,7–1,0 miljoner ton motsvarande en årlig kostnad på 133–189 MSEK. Vattenfalls elproduktion i Sverige påverkas endast marginellt då den är praktiskt taget koldioxidfri. Däremot kommer värmeproduktionen, som delvis baseras på fossila bränslen, att drabbas av årliga merkostnader på cirka 50 MSEK. EU har i januari 2008 i sitt så kallade Green Package föreslagit full auktionering av utsläppsrätter för kraftsektorn från och med 2013, det vill säga ingen kostnadsfri tilldelning överhuvudtaget. Generellt kommer de högre kostnaderna för utsläppsrätter att leda till högre elpriser.

Intensiv konkurrens om elkunderna i Tyskland

Vattenfall tappade under 2007 närmare 250 000 privatkunder i Tyskland. Kundflykten utlöstes av de prishöjningar som Vattenfall genomförde per 1 juli och förstärktes av den tilltagande konkurrensen på privatmarknaden och de tyska kundernas ökade benägenhet att byta elleverantör. Den bristfälliga hanteringen av informationen till allmänheten om snabbstoppen i kärnkraftverken Krümmel och Brunsbüttel bidrog till förluster av kunder. Antalet tappade kunder måste dock ses mot bakgrund av Vattenfalls hittillsvarande mycket höga marknadsandelar (över 80%, motsvarande cirka 2,9 miljoner kunder) i Tysklands två största städer Hamburg och Berlin. Vattenfall möter detta genom en rad förtroendeskapande åtgärder och ett förbättrat produktutbud, däribland en mycket attraktivt prissatt elprodukt som erbjuds via internet. För att vinna nya kunder intensifierar Vattenfall även sin marknadsföring till områden utanför Hamburg och Berlin.

Ökade marknadsandelar i Norden

I Norden har Vattenfalls stora satsningar på förbättrade produkter och attraktiva avtalsvillkor givit resultat. Vattenfall har tagit marknadsandelar från sina konkurrenter och har nu mer än 1 miljon elkunder i Norden. Marknadsandelen bland privatkunder i Sverige har under året ökat från 13% till 15% och ”nöjd kund index” har förbättrats.

Ny gemensam enhet för kolinköp inrättas i Köpenhamn

I oktober tillkännagav Vattenfall att alla inköp av stenkol kommer att centraliseras till enheten Vattenfall Trading Services. Den nya inköpsfunktionen, som startade den 1 januari 2008 med placering i Köpenhamn, ansvarar för hela koncernens fysiska och finansiella kolhandel samt fraktinköp. Därigenom tillvaratas synergier över landsgränserna samt optimeras lagerhållning och fraktkapaciteter.

Vindkraftanläggningen Lillgrund börjar producera el

I slutet av året färdigställde Vattenfall Sveriges största vindkraftpark, tillika världens tredje största havsbaserade vindkraftanläggning – Lillgrund – beläget i Öresund mellan Malmö och Köpenhamn. Anläggningen består av 48 vindkraftverk på sammanlagt 110 MW och har en produktionsvolym motsvarande elförbrukningen i 60 000 svenska hem. Lillgrund vindkraftpark är en viktig del i Vattenfalls stora satsning på förnybar elproduktion.

Specifikation av investeringar 2007 och 2006

	Norden		Tyskland		Polen		Övrigt		Totalt	
MSEK	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Elproduktion										
Vattenkraft	1 038	1 092	191	104	–	–	–	–	**1 229**	**1 196**
Kärnkraft	2 935	2 765	82	164	–	–	–	–	**3 017**	**2 929**
Fossilkraft	1 355	338	2 830	2 235	–	–	–	–	**4 185**	**2 573**
Förnybar energi	997	703	–	–	–	–	–	–	**997**	**703**
Övrigt	282	191	236	188	–	–	–	–	**518**	**379**
Summa Elproduktion	**6 607**	**5 089**	**3 339**	**2 691**	**–**	**–**	**–**	**–**	**9 946**	**7 780**
Värme										
Värme	256	486	971	940	520	334	–	–	**1 747**	**1 760**
Förnybar energi	175	22	–	–	–	–	–	–	**175**	**22**
Övrigt	6	8	94	115	–	–	–	–	**100**	**123**
Summa Värme	**437**	**516**	**1 065**	**1 055**	**520**	**334**	**–**	**–**	**2 022**	**1 905**
Elnät										
Elnät	3 417	3 352	1 504	1 364	305	303	–	–	**5 226**	**5 019**
Övrigt	275	288	150	426	–	–	–	–	**425**	**714**
Summa Elnät	**3 692**	**3 640**	**1 654**	**1 790**	**305**	**303**	**–**	**–**	**5 651**	**5 733**
Förvärv av aktier	–82	1 725	198	93	–3	11	–	–1 686	**113**	**143**
Förvärv nettotillgångar Danmark	–	540	–	–	–	146	–	–	**–**	**686**
Övrigt exkl. aktier	152	234	986	676	54	51	40	12	**1 232**	**973**
Totalt	**10 806**	**11 744**	**7 242**	**6 305**	**876**	**845**	**40**	**–1 674**	**18 964**	**17 220**
Procent av totala investeringar	**57**	**68**	**38**	**37**	**5**	**5**	**–**	**–10**	**100**	**100**

Kommentar: Av de totala investeringarna år 2007 stod förnyelseinvesteringar i anläggningar för 67% (12 681 MSEK) och fördelade sig enligt följande; Norden 7 138 MSEK, Tyskland 4 716 MSEK, Polen 791 MSEK och Övrigt 36 MSEK. Tillväxtinvesteringarna stod för 33% (6 283 MSEK) och fördelade sig enligt följande; Norden 3 670 MSEK, Tyskland 2 526 MSEK, Polen 85 MSEK och Övrigt 2 MSEK.

Vattenfall och Sveaskog offentliggör Sveriges största vindkraftsatsning

Vattenfall och skogsföretaget Sveaskog offentliggjorde i november ett samarbete kring den största vindkraftsatsningen någonsin i Sverige. Satsningen kan resultera i 550 vindkraftverk med en total effekt på 1 500 MW och med en elproduktionsvolym på 4 TWh vilket utgör cirka 3% av Sveriges totala elproduktion och motsvarar elförbrukningen i 800 000 hem.

Vattenfall samordnar verksamheten i Tyskland och Polen

I december tillkännagavs att Vattenfall från och med 1 januari 2008 samordnar sina tyska och polska verksamheter och inrättar en ny Business Group Centraleuropa. Integrationen av den europeiska energimarknaden går allt snabbare och Vattenfall måste förutse framtida utmaningar och anpassa sin organisations- och ledningsstruktur därefter. Den europeiska energimarknaden utvecklas från nationella marknader mot regionala marknader, som ett steg på vägen mot en helt integrerad marknad. Därför är det ett naturligt steg att ytterligare integrera våra tyska och polska aktiviteter och därigenom stärka Vattenfalls ställning för fortsatt tillväxt i Centraleuropa. Till chef för Business Group Centraleuropa utsågs Tuomo Hatakka, tidigare chef för Business Group Polen.

Nya kvantitativa mål för Vattenfalls fem strategiska ambitioner

Vattenfall fastställde mål på lång och medellång sikt för var och en av Vattenfalls strategiska ambitioner (se sidorna 8–19).

Personal

(Antal anställda per Business Group, personår)	2007	2006	Förändring,%
Norden	9 489	9 158	3,6
Tyskland	19 656	19 821	–0,8
Polen	2 740	2 836	–3,4
Övriga	511	493	3,7
Totalt	**32 396**	**32 308**	**0,3**

Minskningen i Tyskland förklaras huvudsakligen av avyttrad verksamhet. Ökningen i Sverige förklaras av de omfattande investeringsprogrammen för förnyelse av Vattenfalls produktionsanläggningar men även av överflyttning av personal från kärnkraftbolaget Oskarshamns Kraftgrupp AB (OKG) till det av Vattenfall majoritetsägda Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB). Personalreduktionen i Polen är ett resultat av rationaliseringsarbete.

Koncerngemensam forskning och utveckling (FoU)

Vattenfall vidareutvecklar sin verksamhet i linje och takt med marknadens förändring och samhällets värderingar. Forskning och Utveckling (FoU) men även demonstration av ny teknik är en viktig del i arbetet att kunna svara upp mot kunders krav och förväntningar på att kunna dra nytta av tekniska framsteg samt att säkerställa att verksamheten motsvarar de krav som samhällets institutioner ställer och förväntas ställa inom en förutsebar framtid.

Vattenfalls styrmodell innebär att ansvaret för den operativa verksamheten är fullt delegerat till de affärsdrivande enheterna, Business Groups och Business Units. Ansvaret för specifik FoU och sådant som är direkt kopplat till den egna verksamheten åvilar, liksom ansvaret för nödvändig demonstrationsverksamhet, de operativa enheterna. Den koncernövergripande FoU-verksamheten är inriktad på sådana discipliner som är långsiktiga och visionära samt sådant som är av koncerngemensam vikt. De två viktigaste strategierna för Vattenfalls långsiktiga FoU, och även demonstrationsverksamheten, är klimatfrågan och energisektorns roll i omställningen mot ett långsiktigt hållbart samhälle.

Framsteg inom teknisk utveckling införs i större skala i den operativa verksamheten först när de kommersiella förutsättningarna så medger.

Vattenfall bedriver således FoU inom ramen för sina fem strategiska ambitioner: Nummer Ett för kunden, Nummer Ett för miljön, Lönsam tillväxt, Benchmark för branschen, samt En attraktiv arbetsgivare.

En miljard kronor till FoU

Under 2007 satsade Vattenfall totalt 1 015 MSEK (761) på FoU i koncernen. Av detta avser 336 MSEK (349) Vattenfalls andel av arbetet med att utveckla en säker och godkänd metod för slutförvaring av utbränt kärnbränsle, vilket bedrivs i dotterbolaget SKB. 77 MSEK (36) avser FoU inom förnybar energi och 280 MSEK (126) avser övriga sätt att minska klimatpåverkande utsläpp av koldioxid från Vattenfalls verksamhet.

Räknat som andel av koncernens omsättning motsvarar kostnaderna för koncerngemensam FoU cirka 0,7% (0,5), vilket är i paritet med Vattenfalls konkurrenter. Andelen kan förefalla låg vid jämförelse med andra branscher, men då bör man beakta att Vattenfall är ett teknikanvändande, snarare än ett produktutvecklande företag.

Flera utvecklingsprojekt inom vindkraft

Vattenfalls tillväxtstrategi innebär bland annat att Vattenfall planerar stora investeringar i nya anläggningar. Att öka värdet och minska riskerna i dessa är ett viktigt mål för koncernens FoU. Till exempel pågår och startas flera utvecklingsprojekt inom vindkraften där ny teknik prövas innan den omsätts i större skala. Detta som förberedelse för kommande investeringar i stora havsbaserade vindkraftanläggningar. Parallellt sker investeringar i både kommersiella vindkraftanläggningar och demonstrationsanläggningar i den operativa verksamheten

I ambitionen att vara Benchmark för branschen ligger målet att driva anläggningar och verksamheten alltmer effektivt, avseende såväl utnyttjande av bränsle som drift- och underhållskostnader och kapitalanvändning. Många FoU-projekt har som mål att uppnå ökad effektivitet genom minskade kostnader. Till exempel utvecklas metoder och kunskap för att kunna utnyttja billigare slag av biobränsle i värmeproduktion, utan att detta leder till problem med driften, som till exempel korrosion.

Klimatstrategin påverkar forskningen

Vår tids största miljöutmaning är klimatfrågan. Klimatfrågan upptar mycket av Vattenfalls arbete för att vara Nummer Ett för miljön. Vattenfalls klimatstrategi omfattar fyra delar: ökad produktion från anläggningar med låga koldioxidutsläpp, inklusive förnybar energi och kärnkraft, ökad effektivitet i produktionsanläggningar och nät, projektet för avskiljning och lagring av koldioxid samt att aktivt verka för ett globalt handelssystem med utsläppsrätter för koldioxid. FoU är en hörnsten i de tre första delarna. De operativa enheternas demonstrationsverksamhet är ett viktigt led för att föra tekniska framsteg från FoU till att implementeras i framtida kommersiell drift.

Vattenfall investerar i nya och befintliga anläggningar som bygger på förnybara energikällor, framförallt vattenkraft, biobränslen och vindkraft. Men koncernen bedriver även FoU inom andra förnybara kraftslag, som kan få ökad betydelse i kraftsystemet i framtiden, till exempel vågkraft.

En hel del av den energi som produceras i kraftverk används i interna processer eller försvinner som förluster vid överföring och distribution. Om dessa förluster kan minskas elimineras också motsvarande utsläpp.

Pilotprojekt för koldioxidavskiljning

Vattenfalls projekt för avskiljning och lagring av koldioxid är en viktig del av arbetet för att vara Nummer Ett för miljön men också för arbetet med att vara Benchmark för branschen. Detta program, som sträcker sig över många år, går ut på att, tillsammans med utrustningstillverkare och andra partner, utveckla, skala upp och demonstrera kostnadseffektiv teknik för att kunna fånga in och permanent lagra den koldioxid som bildas vid förbränning av bland annat brunkol. Som ett viktigt steg på vägen byggs en pilotanläggning med den så kallade oxyfueltekniken i anslutning till Vattenfalls tyska kraftverk Schwarze Pumpe. Anläggningen beräknas kunna tas i drift under 2008.

Under 2007 beslöt Vattenfall att ytterligare påskynda utvecklingen av tekniken för avskiljning och lagring av koldioxid. Vattenfall trädde in som part i det norska TCM-projektet, Test Centre Mongstad. Där kommer först att uppföras en testanläggning för att avskilja koldioxid med den så kallade post-combustion-tekniken, och därefter en fullskaleanläggning för avskiljning och även lagring av koldioxid under havsbottnen i Nordsjön. Under 2007 tecknade Vattenfall också avtal med tyska bolaget EEG (ett dotterbolag till Gaz de France) om att samarbeta kring lagring av koldioxid i det sinande gasfältet i Altmark. Koldioxiden kommer att användas för att utvinna återstående gaskvantiteter. Verksamheten kommer att ge svar på om denna formation i framtiden lämpar sig för permanent lagring av koldioxid.

Under 2007 fortsatte arbetet med att förbereda för de storskaliga demonstrationsanläggningar som Vattenfall avser bygga för avskiljning, transport och lagring av koldioxid. Den första demonstrationsanläggningen planeras stå färdig för idrifttagande 2015.

Ökade satsningar på kundservice och distribution

Viktiga kundkrav på Vattenfalls verksamhet är konkurrenskraftiga priser, god tillgänglighet och enkelhet, överblickbarhet och förutsägbarhet vid fakturering, kontakter med kundservice, med mera. FoU är en del även av strategin Nummer Ett för kunden. Effektivitet och låga produktionskostnader är nödvändiga förutsättningar för att hålla nere marknadspriserna.

För att öka tillgängligheten i eldistributionen ersätter Vattenfall allt fler luftledningar med jordkabel. Parallellt med detta bedrivs FoU för att snabbt och effektivt kunna lokalisera eventuella fel på kablar och därigenom minimera avbrotten när fel uppstår. Detta är betydligt svårare än för luftledning, eftersom kabeln befinner sig under mark.

Vattenfall investerar miljardbelopp i nya elmätare. FoU-projekt bedrivs för att kunna utnyttja mätarna för nya funktioner, till nytta för kunderna. Som en del i sin kompetensförsörjning bedriver Vattenfall ett omfattande FoU-samarbete med universitet och högskolor inom olika nyckelområden i samtliga länder där Vattenfall har verksamhet. Genom att stödja universitetsforskning av hög kvalitet inom till exempel kärnkraft, vattenkraft och elkraft säkerställs god kvalitet på undervisningen inom dessa områden. Det bidrar också till att Vattenfall uppfattas som En attraktiv arbetsgivare, den femte strategiska ambitionen.

Miljöfrågornas påverkan på koncernen

Miljöfrågornas betydelse i samhället har idag sådan genomslagskraft att koncernens resultat och ställning påverkas eller kan påverkas beroende av hur bolaget väljer att agera. De europeiska politikernas starka ställningstagande för en sund miljö, omställning till ett långsiktigt hållbart samhälle och begränsningar av ett förändrat klimat har påverkat och kommer att fortsätta påverka förutsättningarna för bolagets nuvarande och framtida verksamhet.

Nya miljörön leder till att kunder och övriga intressenter förväntar sig att bolaget agerar. Påverkan på bolagets ställning och resultat är till en början indirekt. I takt med att kraven på miljöhänsyn växer sig allt starkare och omgivningens förväntningar på ett offensivt miljöarbete växer övergår miljökraven till att bli lagstadgade krav som måste uppfyllas. Under senare år har även ekonomiska styrmedel införts som har en direkt koppling till bolagets kassaflöde.

Vattenfall arbetar därför proaktivt med att tidigt försöka fånga upp signaler om nya miljörön för att på så sätt kunna skapa sig en egen bild kring problematiken och tidigt kunna avläsa morgondagens kundkrav, lagar och miljöpolitiska ekonomiska styrmedel.

Det europeiska systemet för handel med koldioxid, några länders svavelskatter och avgiftssystemet för utsläpp av kväveoxider i Sverige är exempel på ekonomiska styrmedel som påverkar koncernens verksamhet. De flesta övriga miljöfrågor leder till förbud eller restriktioner. Många skärpta krav implementeras inom ramarna för tillståndsgivning enligt respektive nationell miljölagstiftning.

Miljöekonomiska styrmedel och tillståndsgivning för

tillståndspliktiga verksamheter är de faktorer som har störst relevans för företagets resultat och ställning. Handelssystemet med koldioxidutsläpp är den miljöpolitiska fråga som har störst påverkan på bolagets ställning både på lång och kort sikt.

Koncernen bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt respektive nationell lagstiftning i Sverige, Finland, Danmark, Tyskland och Polen. Betydande sådan verksamhet är produktion av el och värme samt i Tyskland även utvinning av brunkol i fyra öppna dagbrott.

Koncernen bedriver betydande nätverksamhet; distribution av el enligt koncession i Sverige, Finland, Tyskland och Polen samt transmission på högspänningsnät i Tyskland. Koncernen bedriver också egen järnvägsverksamhet i anslutning till brunkolsbrytning i Tyskland.

El- och värmeproduktion påverkar miljön

Den största miljöpåverkan från Vattenfallkoncernens verksamhet sker vid produktion av el och värme samt i Tyskland vid brytning av brunkol i öppna dagbrott. Den huvudsakliga miljöpåverkan från kärnkraftverken är uppkomst av radioaktivt avfall och från förbränningsanläggningar utsläpp till luft av klimatpåverkande koldioxid och försurande ämnen. Den huvudsakliga miljöpåverkan från vattenkraft-, vindkraft- och nätverksamheterna samt dagbrotten för utvinning av brunkol är markanvändning. Annan miljöpåverkan är produktion av avfall och fasta restprodukter och användning av vatten för kylning i kraftverk.

Nationella och europeiska mål avseende omställning av energiförsörjningen med ökad andel förnybar energi påverkar koncernen. Detsamma gäller mål om sänkning av koldioxidutsläpp.

Sveriges riksdag har fastställt 17 TWh som mål till år 2016 för utbyggnad av vindkraft och annan förnybar energi. Ägaren har fastställt att Vattenfall ska verka för att detta mål förverkligas. I en bilaga till bolagsordningen anges att Vattenfall borde kunna svara för minst 5 TWh till 2010.

Den samlade miljöpåverkan från verksamheten under 2007 är i stort oförändrad i förhållande till föregående år. Trender i miljöpåverkan mellan två år överskuggas av fluktuerande energibehov beroende på främst temperaturförhållanden och samhällsekonomi. Sett över ett längre tidsperspektiv syns trenden tydligare. De specifika utsläppen (koldioxid per kWh) har i den verksamhet som Vattenfall äger idag minskat med 30% sedan 1990, både för el och värme. Utsläpp av andra föroreningar har minskat ännu mer. Ambitionen är att fortsätta att minska utsläppen. Under 2007 fastställdes målet att Vattenfall ska halvera sina koldioxidutsläpp till år 2030 i förhållande till 1990 års nivå. Vidare fastställdes delmålet om 3% minskning av koldioxidutsläppen till 2010 i förhållande till 2007 års nivå.

Elproduktion sker i flera stora och små vattenkraftverk, kärnkraftblock, vindkraftverk samt i förbränningsanläggningar. Några av vattenkraftverken är så kallade pumpkraftverk. Koncernen äger även andelar i det tyska kärnkraftverket Stade, som togs ur drift 2003.

Värmeproduktion sker i flera stora och medelstora förbränningsanläggningar i framförallt Tyskland, Danmark och Polen men även i Sverige och Finland. I Tyskland påbörjades under 2007 uppförandet av ett nytt brunkolseldat kraftverksblock för elproduktion vid ett befintligt kraftverk. Det nya brunkolsbaserade kraftverksblocket kommer att innebära återupptagen brytning av brunkol i ett näraliggande dagbrott. Erforderliga tillstånd för återupptagen brytning finns. I Hamburg byggs ett nytt stenkolseldat kraftvärmeverk som ersättning för befintligt respektive tidigare nedlagt kraftverk.

Under 2007 fortsatte uppförandet av en pilotanläggning för avskiljning av fossil koldioxid i Tyskland. Pilotanläggningen beräknas tas i drift 2008. Avskild koldioxid avses lagras permanent i berggrunden. Såväl kraftverk och kraftvärmeverk som pilotanläggningen har erhållit tillstånd enligt tysk lagstiftning. I Danmark har byggnation påbörjats av en ny biobränsleeldad panna i Odense och konvertering av en befintlig koleldad panna i Köpenhamn för biobränsleeldning. Båda dessa anläggningar har erhållit tillstånd enligt dansk lagstiftning.

I Öresund togs de 48 vindkraftverken på Lillgrund i drift under 2007. Ytterligare havsbaserade vindkraftparker planeras vid Kriegers Flak i södra Östersjön och i sydöstra Östersjön.

Polens inträde i EU under 2004 innebär att landet har anpassat sin nationella miljölagstiftning till EU:s. Detta innebär att Vattenfalls tillståndspliktiga anläggningar i Warszawa är föremål för omprövning under kommande år enligt gällande övergångsregler för befintliga anläggningar. Förberedelser pågår i syfte att säkerställa att de nya reglerna kommer att uppfyllas i tid.

Moderbolaget bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken i Sverige. Denna utgörs i huvudsak av förbränningsanläggningar för el- och värmeproduktion samt vindkraftverk. I moderbolaget finns både tillstånds- och anmälningspliktiga anläggningar för el- och värmeproduktion. I moderbolaget finns också vindkraftturbiner vilka är uppförda både enskilt och i grupp. Samtliga är tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga. I moderbolaget finns också vattenkraftverk med tillhörande vattenreglering som är prövningspliktiga utanför miljöbalkens lagrum. Moderbolaget bedriver tillståndspliktiga fiskodlingar.

Några mindre värmeanläggningar i moderbolaget är föremål för omprövning av villkor under 2007. Företagets resultat och ställning är inte beroende av utfallet av dessa prövningar.

Även koncernens svenska dotterbolag bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Forsmarks Kraftgrupp AB och Ringhals AB producerar el i kärnkraftverk. SKB driver anläggning för slutförvar av låg- och medelaktivt avfall i Forsmark och mellanlager av använt bränsle i Oskarshamn. I flera dotterbolag produceras el och värme huvudsakligen i förbränningsanläggningar. I svenska dotterbolag bedriver koncernen nätverksamhet för distribution av el enligt koncession.

Produktionen av el i vatten- och kärnkraftverk är liksom

nätverksamheten en väsentlig del i moderbolaget och den svenska verksamheten. Produktionen av el i vattenkraftverk bedrivs huvudsakligen inom moderbolaget. Övriga verksamheter som utgör väsentlig del av verksamheten bedrivs huvudsakligen i dotterbolag.

Personalfrågor

Kompetensutveckling

Vattenfall arbetar enligt en årlig strategisk kompetensförsörjningsprocess för att säkra att företaget även i framtiden har tillgång till den kompetens som behövs i verksamheten. Den årliga processen, som används i hela organisationen, kopplar samman affärsplanerna med framtida kompetensbehov. Avvikelser analyseras och handlingsplaner upprättas. Kompetensutveckling sker huvudsakligen i det dagliga arbetet och genom deltagande i olika projekt. Utöver detta genomförs utvecklingsaktiviteter på både koncernnivå och lokal nivå. På koncernnivå finns gemensamma ledarutvecklingsprogram. Syftet med programmen är att sprida kunskap om koncernens strategier, värderingar och främja en gemensam förståelse för Vattenfalls företagsfilosofi och ledarskapskriterier. Målet är att stödja cheferna i deras ledarroll och i deras personliga utveckling samt att stimulera nätverksbyggande i en internationell miljö. Programmen riktar sig till chefer på olika nivåer. Dessutom erbjuds ett antal koncerngemensamma funktionsinriktade program.

Personalomsättning

Personalomsättningen, definierad som antalet medarbetare som lämnat sin anställning inom koncernen på eget initiativ eller på grund av arbetsbrist i relation till antalet medarbetare, var 2007 3,9% (3,9).

Kollektivavtal

Medbestämmanderätten regleras huvudsakligen på landsnivå och bygger på respektive lands arbetsmarknadslagar. Inom samtliga Business Groups och på koncernnivå samverkar Vattenfall med personalrepresentanter och fackliga organisationer. På koncernnivå sker samverkan främst via European Works Council, EWC-Vattenfall. Kollektivavtal tecknas lokalt i respektive land efter behov.

Hållbarhetsredovisning

Vattenfall publicerar varje år en Hållbarhetsredovisning (CSR-rapport) enligt riktlinjerna för GRI (Global Reporting Initiative). Målet med denna rapport är att ge en balanserad bild av Vattenfalls insatser med avseende på miljö, samhälle och ekonomi. För mer information se årsredovisningen sidan 35.

Moderbolaget

Moderbolaget Vattenfall AB:s räkenskaper upprättas enligt Swedish GAAP, det vill säga i enlighet med Årsredovisningslagen och rekommendation RFR 2.1 – Redovisning för juridiska personer, utgiven av Rådet för finansiell rapportering. RFR 2.1 gäller från och med 2008 men har tillämpats i förtid. Vattenfall tillämpar undantagsregeln avseende IAS 39 enligt RFR 2.1.

Omsättningen uppgick till 25 233 MSEK (26 244).

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 5 532 MSEK (16 106). Minskningen beror främst på lägre resultat från andelar i koncernföretag –4 miljarder SEK (erhållen utdelning 2006 från Ringhals AB med anledning av stängning Barsebäck 2) samt förändring av valutakurseffekter –5,4 miljarder SEK avseende moderbolagets nettoinvesteringar i utlandsverksamheter. Dessa valutakurseffekter redovisas på koncernnivå mot eget kapital, netto efter skatt.

Investeringar under perioden uppgick till 1 113 MSEK (2 353).

Kassa, bank och liknande tillgångar uppgick till 352 MSEK (181). Medel på koncernkonto som förvaltas av Vattenfall Treasury AB uppgick till 22 667 MSEK (30 965).

Styrelsearbetet under 2007

Styrelsemötena följer i huvudsak en i arbetsordningen uppgjord plan. Denna föreskriver att sju ordinarie möten ska hållas varje år. Utöver de ordinarie mötena kallas styrelsen till ytterligare möten om behov uppkommer. Enligt arbetsordningen ska minst ett möte varje år hållas på annan plats än huvudkontoret. Under 2007 hölls ett möte i Forsmark, vilket kombinerades med visning av dess kärnkraftverk. Vidare hölls ett möte i Hamburg, vilket kombinerades med en visning av kärnkraftverket Krümmel.

Styrelsen har under 2007 sammanträtt tretton gånger, inklusive det konstituerande mötet. Styrelsen utvärderar styrelsearbetet och VD genom en särskild process en gång per år. Styrelsen inrättade under 2007 ett säkerhetsutskott, med uppgift att noga följa och granska kärnkraftssäkerheten i koncernen. Säkerhetsutskottet har under 2007 haft fyra sammanträden. Ersättningskommittén, som inrättades under 2006, har under 2007 haft ett sammanträde. Inom styrelsen finns även en revisionskommitté, som under 2007 haft fyra sammanträden. Vid samtliga möten har Vattenfall AB:s revisorer varit närvarande och redogjort för bland annat boksluts- och delårsgranskning. För vidare information om styrelsearbetet se Bolagsstyrningsrapporten, sidorna 46–55.

Utsikter för 2008

Den enskilt viktigaste faktorn för Vattenfalls resultat är, förutom tillgängligheten i produktionsanläggningarna, marknadspriserna på el. Dessa fluktuerade mycket kraftigt under 2007. Genom att Vattenfall till betydande del terminssäkrar den framtida elproduktionen utjämnas dock marknadsprisernas inverkan på resultatet. Under 2007 erhölls beslut om nationella allokeringsplaner för utsläppsrätter för CO_2 avseende den andra handelsperioden 2008–2012. Besluten innebär att Vattenfall får ett betydande underskott av utsläppsrätter vilket kommer att leda till ökade kostnader. Den totala resultatpåverkan för Vattenfall kan dock för närvarande inte kvantifieras eftersom det är oklart i vilken utsträckning

marknadspriserna på el kommer att påverkas. Se känslighetsanalysen på sidan 72.

Baserat på ett beslut av Vattenfall AB:s styrelse om ett investeringsprogram med syfte att förlänga driftsperioden för koncernens svenska kärnkraftverk kommer avskrivningsperioden från och med 2008 att förlängas från 40 år till 50 år. Förändringen av avskrivningsperioden har ingen retroaktiv verkan.

Förslag till årsstämman

Förslag till vinstdisposition.
Se sidan 120.

Ersättningar till ledande befattningshavare, övriga chefer och anställda

Styrelsen föreslår att stämman godkänner följande principer:

- Utgångspunkten för ersättning och andra anställningsvillkor till i Sverige anställda medlemmar i koncernledningen är regeringens riktlinjer (oktober 2003) rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning i statliga företag.
- Löner och övriga förmåner ska vara konkurrenskraftiga men inte löneledande i förhållande till jämförbara företag.
- Inga rörliga lönedelar eller bonus utges till koncernchefen. För övriga chefer och anställda inom den svenska delen av verksamheten ska högst en rörlig lönedel som motsvarar 16,7% av den normala fasta lönen tillämpas. För vissa chefer gäller även att den normala fasta lönen kan minskas med 16,7% beroende på resultat.

Samtliga med svensk anställning ska omfattas av incitamentsprogram. Resultat av egen enhet och/eller eget arbete ska mätas.

Ägarens långsiktiga krav på förbättringar av värdeskapandet ska vara ett gemensamt mål. Från och med 2008 ingår här, förutom finansiellt värdeskapande, även mål inom fem så kallade strategiska ambitionsområden som Vattenfall arbetar med. För koncernledningen, utom koncernchefen, och för affärsenhetscheferna (cirka 20 personer totalt) sätts långtidsmål för en period om tre år, 2008–2010, och med en möjlighet att för den perioden kunna erhålla sammanlagt ytterligare fyra månadslöner vid uppnådda mål inom de strategiska områdena.

Händelser efter balansdagen

Bolagets bedömning är att inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen som borde kvalificera för beskrivning under denna rubrik.

Ändrad sammansättning av koncernledningen

Vattenfalls koncernledning har fr o m 1 februari 2008 följande sammansättning

Lars G Josefsson	VD och koncernchef
Jan Erik Back	Ekonomi- och finansdirektör, CFO
Tuomo Hatakka[1]	Chef Business Group Centraleuropa
Hans-Jürgen Meyer[2]	Ekonomi- och finansdirektör Vattenfall Europe AG
Hans von Uthmann	Chef Business Group Norden
Hélène Biström[2]	Vice chef Business Group Norden
Helmar Rendez	Chef koncernstab Strategier
Ann-Charlotte Dahlström	Chef koncernstab Human Resources
Carolina Wallenius[3]	Chef koncernstab Kommunikation

1) Före 2008 chef Business Group Polen.

2) Ny medlem i koncernledningen.

3) Ersätter Knut Leman som gått i pension.

RISKER OCH RISKHANTERING

Förverkligandet av Vattenfalls strategiska ambitioner förutsätter ekonomiskt värdeskapande och lönsam tillväxt. Detta ska ske inom ramen för en i alla avseenden säker energiproduktion. Dessa ambitioner är viktiga för att Vattenfall ska kunna fortsätta vara konkurrenskraftigt, skapa värde och vara en positiv kraft i branschen och bidra till en hållbar utveckling av samhället. Vattenfall skapar ekonomiskt värde när avkastningskravet på nettotillgångar överträffas vid givet och balanserat risktagande.

Riskorganisation

Vattenfalls verksamhet är exponerad för ett flertal risker, som påverkar resultatet och balansräkningen. För att möta dessa risker har Vattenfall etablerat en organisation och en riskhanteringsprocess. Styrning sker genom fastlagd strategi och etablerat regelverk. För att på ett effektivt sätt hantera hanterbara risker utvecklas kontinuerligt metoder och modeller för mätning och utvärdering av risker samt hantering av dessa.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för internkontroll och riskhantering inom Vattenfall där det finns en gemensam definition av riskerna. Vattenfalls styrelse har i sin tur tilldelat Vattenfalls ledning ett riskmandat. Ledningen fördelar detta mandat till Vattenfalls affärsenheter. Varje affärsenhet hanterar sin egen risk och har utrymme att röra sig inom sitt respektive mandat, samt ansvarar för att tillförlitliga metoder för mätning av riskerna efterlevs. Utfallet inom affärsenheter följs upp löpande och rapporteras enligt fastlagda rapporteringsrutiner till verkställande ledningen. Rapporteringen av risker samt utnyttjande av mandat utförs av en oberoende riskkontrollfunktion.

Koncernens riskhantering samordnas av en riskkommitté (VRC) under ledning av CFO. Kommitténs uppgift är att granska principer och mandat samt att godkänna riskinstruktioner. Utöver VRC har Vattenfall flera lokala riskkommittéer och riskspecifika kommittéer, exempelvis samordnas och utvärderas miljöriskerna av koncernens miljökommitté.

Risker inom Vattenfall

Politiska risker, operationella risker och miljörisker är generella och finns hos samtliga enheter i koncernen. De mer specifika riskerna redovisas på sidan 71 i respektive del av värdekedjan. Försäkringsbara risker hanteras centralt av Vattenfall Insurance. Finansiella risker redovisas i koncernens Not 36 .

Politisk risk 1

Politisk risk definieras som den affärsrisk som kan uppstå till följd av politiska beslut. Exempel på detta är prisreglering inom eldistribution och transmission, osäkerhet vid en ny politisk majoritet eller förändringar av finanspolitik. I samband med förvärv och andra investeringar hanteras denna typ av risker genom justering av kalkylräntan.

En annan typ av politisk risk utgörs av förändringar i de regelverk som rör energibranschen. Det kan röra sig om förändrade skatter, miljöavgifter, förändringar i miljölagstiftning och tillståndsvillkor, förändringar i hur naturliga monopol regleras och politiska målsättningar om energisystemets sammansättning. Denna typ av risk är svårare att förutse och gardera sig mot. Därför bedriver Vattenfall en aktiv omvärldsbevakning och håller kontakt med beslutsfattare på alla relevanta marknader. Vattenfall ingår också i nationella och internationella branschorganisationer.

Operationell risk 2

Med operationell risk avses risken att fel eller brister i företagets administrativa rutiner leder till ekonomiska eller förtroendemässiga förluster.

De operationella riskerna kan bland annat delas in i:

- Administrativa risker – risken för förluster på grund av brister i ansvarsfördelning, kompetens, rapporteringsrutiner, riskmätnings- och värderingsmodeller samt kontroll och uppföljningsrutiner.
- Juridiska risker – risken för förluster till följd av att avtal inte kan fullföljas på grund av bristfällig dokumentation, motpart som inte haft rätt att ingå avtal eller osäkerheter i avtalets giltighet.
- IT-risker – risken för förluster till följd av brister i IT-systemen.
- Kärnkraftssäkerhet – risken för driftsavbrott till följd av bristande säkerhetsarbete och säkerhetskultur (läs mer på sidorna 30–31).

För att begränsa de operationella riskerna inom Vattenfall ansvarar varje affärsenhet för att det finns väl dokumenterade rutiner, tillförlitliga IT-system och en tillfredsställande internkontroll. För mer information om internkontroll, se sidan 55.

Miljörisk 3

Vattenfall arbetar systematiskt för att ha kontroll över de miljörisker som företagets verksamhet kan anses ge upphov till och miljöriskarbetet bedrivs också som ett led i strävan att uppnå vår vision att vara Nummer Ett för miljön.

Det generella begreppet ”Miljörisker” delas in i två kategorier, miljörisker och miljöskulder.

Miljörisker

En kombination av konsekvens av, och sannolikhet för, en händelse som resulterar i miljöskada. Miljöskada definieras här i enlighet med artikel 2 i Direktivet om Miljöansvar 2004/35/CE.

Miljöskulder

Fall där utsläpp, användande av substanser, eller användande

Definition av risker (Hanteringen av dessa risker är beskriven i löpande text)

Generella risker för samtliga affärsenheter

Politisk risk 1
Risken för ekonomiska förluster till följd av politiska beslut.

Operationell risk 2
Med operationell risk avses risken att fel eller brister i företagets administrativa rutiner leder till ekonomiska eller förtroendemässiga förluster.

Miljörisker och miljöskulder 3
Med miljörisker avses sannolikheten för olyckor och brister i verksamheten och deras påverkan på miljön. Med miljöskulder avses identifierade miljöproblem där krav på åtgärder kan förväntas.

Specifika risker längs värdekedjan

Produktion →

Elprisrisk 4
Resultatrisk på grund av förändringar i marknadspris på el.

Anläggningsrisk 5
Vattenfalls produktionsanläggningar kan skadas på grund av tillbud och haverier som i regel också medför avbrottskostnader.

Bränsleprisrisk 6
Förlustrisker på grund av förändringar i marknadspriset på det bränsle Vattenfall använder i sina produktionsanläggningar. Mätning och hantering sker inom respektive produktionsenhet.

Investeringsrisk 7
Förlustrisk på grund av att investeringar tappar värde (t.ex, på grund av elprisförändringar, förseningar, ökade risker etc.)

Volymrisk 8
Volymrisk är resultatrisk på grund av osäkerhet i tillgänglig produktionskapacitet, exempelvis tillrinning och därmed osäkerhet i framtida vattenkraftsproduktion.

Handel →

Prisområdesrisk 9
Prisområdesrisker uppstår då priset på el skiljer sig mellan olika geografiska områden, på grund av brist på överföringskapacitet mellan områdena. Denna risk styrs centralt och hanteras av Vattenfall Trading Services.

Elprisrisk 4
Förlustrisker på grund av förändringar i marknadspriset på den el som Vattenfall bedriver fysisk och finansiell handel i.

Kreditrisk 10
Kreditrisk uppstår exempelvis i transaktioner med kunder och definieras som risken att motparten inte fullgör sina åtaganden. Mätning och hantering av kreditrisker sker inom respektive affärsenhet.

Valutarisk 11
Valutarisk avser risken för negativ påverkan på koncernens resultat- och balansräkning till följd av förändrade valutakurser.

Försäljning

Elprisrisk 4
Resultatrisk på grund av förändringar i marknadspris på den el som säljs till kund.

Kreditrisk 10
Kreditrisk uppstår exempelvis i transaktioner med kunder och definieras som risken att motparten inte fullgör sina åtaganden. Mätning och hantering av kreditrisker sker inom respektive affärsenhet.

Volymrisk 8
Definieras som en avvikelse i levererade volymer jämfört med förväntade volymer till kund. Det beror på förändringar i temperatur och konjunkturella förändringar. För att mäta volymriskerna använder sig Vattenfall av simuleringsmodeller.

Nät

Anläggningsrisk 5
Risker för skador på Vattenfalls transmissions- och distributionsnät.

Kreditrisk 10
Kreditrisk uppstår exempelvis i transaktioner med kunder och definieras som risken att motparten inte fullgör sina åtaganden. Mätning och hantering av kreditrisker sker inom respektive affärsenhet.

av teknik enligt nu gällande miljölagstiftning förutsätter återställande åtgärder, och/eller där krav om finansiell redovisning av avsättningar föreligger.

Konsekvenserna av en miljörisk kan till exempel innefatta:
- Saneringskostnader
- Påverkan på Vattenfalls varumärke
- Opinion och politik som leder till försvårad tillståndsprocess och produktionsbegränsningar

Affärsenheternas rapportering avseende miljöskulder innefattar bland annat följande områden:
- Förorening av luft, vatten och mark
- Oljefyllda kablar med blykapsling
- Kvicksilver i elektrisk utrustning och rökgaser
- Isoleringar i elektrisk utrustning
- Asbest i värmekraftverk och kraftvärmeverk
- Magnetiska fält från transformatorer och kraftledningar

Hantering

Vid utgången av varje år upprättas en sammanställning över företagets miljörisker och miljöskulder, samt de avsättningar och åtgärder som krävs. Sammanställningen baseras på en koncerngemensam rapportering enligt definitioner som fastställts internt. Analysen omfattar en allmän värdering av risksituationen samt en trendutveckling för de senaste åren.

Arbetet att löpande förebygga och kontrollera miljöriskerna sker till stor del lokalt och bygger på den kunskap och erfarenhet som finns inom koncernens enheter. Affärsenheterna ansvarar därutöver för att identifiera och uttrycka risker och skulder enligt de gemensamma definitionerna så att en helhetsbild kan skapas för koncernen.

Vattenfall ser framförhållning på området som ett sätt att långsiktigt stärka koncernens konkurrenskraft. Som exempel kan nämnas att i de tyska bolagen finns medel reserverade för sanering av förorenade markområden och för återställande av mark efter kolbrytning. Det gäller också

områden där åtgärdsplaner har utarbetats i samråd med berörda myndigheter.

Elprisrisk 4

Elprisrisk är den risk som enskilt har störst påverkan på Vattenfalls resultat och därmed också den viktigaste faktorn för värdeskapande. I tabellen till höger finns en känslighetsanalys över förändringar i marknadspriset på el.

Priset på el påverkas av fundamentala faktorer såsom vattentillgång, tillgänglig produktionskapacitet, bränslepriser, priset på utsläppsrätter för koldioxid och elkonsumtion. En kontinuerlig analys av dessa faktorer är en förutsättning för att framgångsrikt kunna hantera elprisrisken. (Läs mer om elpriser på sidorna 24–25.)

Vattenfall prissäkrar sin produktion och försäljning med hjälp av de fysiska och finansiella terminskontrakt för el som finns på marknaden. Sådan prissäkring görs med beaktande av likviditeten i marknaden för olika tidsperioder. Mot bakgrund av de senaste årens kraftiga svängningar i elpriserna är terminshandeln ett viktigt sätt att utjämna och balansera de stora prisriskerna i verksamheten. Hur stor del som prissäkras varierar och koncernen prissäkrar enligt givna mandat på i huvudsak tre års sikt (se diagrammet nedan). Vattenfall tecknar långa avtal med större kunder inom industrin. Dessa avtal avser tidshorisonter där möjlighet till prissäkring inte finns i marknaden och sträcker sig till år 2019. Total omfattning för perioden 2011–2019 är 95 TWh. Affärsenheternas prissäkringar mot Vattenfalls olika marknader sker via Vattenfall Trading Services som prissäkrar sig på den externa marknaden såsom den nordiska elbörsen Nord Pool och den tyska elbörsen European Energy Exchange (EEX).

De till affärsenheterna utdelade mandaten reglerar hur stor elprisrisk som är acceptabel. Exponeringen följs upp mot mandaten på daglig basis. För att mäta elprisriskerna tillämpar Vattenfall bland annat Value at Risk (VaR), Profit at Risk (PaR) och olika former av stresstester.

Vattenfalls prissäkringsgrad i olika marknader, per 31 december 2007

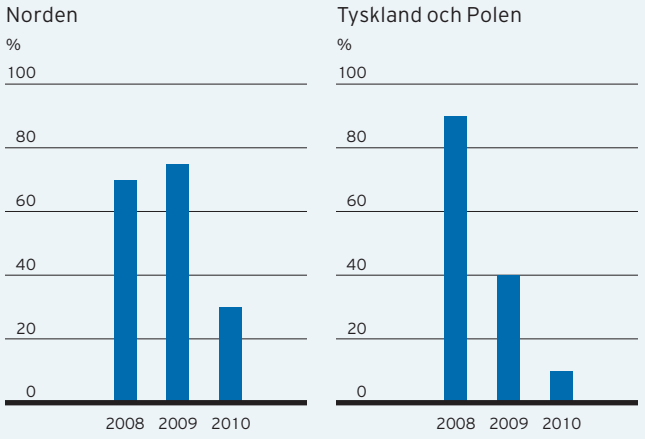

Känslighetsanalys

Marknadsnoterade prisrisker	Förändring	Påverkan på resultatet före skatt, MSEK för treårsperioden 2008–2010
El	+/–10%	+/– 13 500
Stenkol	+/–10%	+/– 3 000
Gas	+/–10%	+/– 2 000
CO_2	+/–10%	+/– 800
Uran	+/–10%	0

Känslighetsanalysen av Vattenfalls resultat utifrån variation i olika marknadsnoterade risker är utförd oberoende av varandra, varje parameter är beräknad var för sig utan inbördes samband. Merparten av parametrarna påverkar Vattenfalls resultat både på intäkts- och kostnadssidan. Orsaken till detta är det prissättningssamband som finns mellan kol/gas/olje/CO_2/pris och elpriset på marknaden. Sambandet mellan dessa finns mer beskrivet på sidorna 24–25.

Anläggningsrisk 5

Vattenfalls största försäkringsbara risker är förknippade med driften av kraft- och värmeproducerande anläggningar. Vattenfalls produktionsanläggningar kan skadas på grund av tillbud och haverier i komponenter och utrustning som i regel också medför avbrottskostnader. Anläggningsrisk inkluderar även skador på Vattenfalls transmissions- och distributionsnät.

Genom skadeförebyggande åtgärder, gott underhåll, utbildning, framförhållning i förnyelse av Vattenfalls anläggningar och goda administrativa rutiner minimeras anläggningsriskerna. Exempel på förnyelseinvesteringar är Vattenfalls investeringsprogram i svensk kärnkraft på 40 miljarder SEK under de närmaste 20 åren, vars syfte är uthålligt hög driftsäkerhet och förlängd driftstid. För elproduktion baserad på kärnkraft är en väl skött anläggning med få driftsavbrott en väsentlig del av hög säkerhetsnivå.

Anläggningsförsäkringar

I möjligaste mån skyddar försäkringar koncernen mot större ekonomisk skada. Kärnkraftverken i Sverige har försäkringsskydd för egendomsskada genom EMANI, ett europeiskt ömsesidigt försäkringsbolag. Nordiska Kärnförsäkringspoolen deltar i detta försäkringsprogram i Sverige och utfärdar också atomansvarsförsäkring. Den tyska atomansvarsrisken försäkras av den tyska atompoolen samt av det ömsesidiga åtagandet mellan tyska kärnkraftsoperatörer.

Vattenfall Insurance, ett captivebolag, utfärdar egendoms- och avbrottsförsäkring för övriga anläggningar till svenska och tyska affärsenheter och bolag. Koncernens bolag i Finland och Polen är försäkrade på respektive lokal försäkringsmarknad.

Transmissions- och distributionsnäten för el är oförsäkrade, med undantag för transformatorstationer och ställverk. Anledningen är främst att dessa risker generellt är undantagna hos alla försäkringsgivare. Vattenfall bedriver ett kontinuerligt arbete för att göra elnätet mindre sårbart.

I Sverige gäller ett strikt och obegränsat ansvar för skador på tredje man orsakat av dammhaveri. Vattenfall tecknar därför, tillsammans med landets övriga vattenkraftoperatörer, en dammansvarsförsäkring som ianspråktar all tillgänglig kapacitet på försäkringsmarknaden.

Vattenfall Reinsurance S.A. i Luxemburg återförsäkrar en del av Vattenfall Insurances försäkringsåtaganden. Ge-

nom skalfördelar och direkt tillgång till den internationella återförsäkringsmarknaden kan de totala försäkringskostnaderna hållas låga.

Bränsleprisrisk 6

Mätning och hantering av bränsleprisrisker sker inom respektive produktionsenhet. Bränslepriserna påverkas bland annat av makroekonomiska faktorer. Vattenfall hanterar bränsleprisriskerna genom prognostisering och analyser av prisutvecklingen. Finansiella och fysiska instrument för exempelvis stenkol och olja används för att jämna ut resultatet över tid. De flesta av Vattenfalls koleldade anläggningar använder dock brunkol från egna gruvor. För den koleldade elproduktionen sker prissäkringen av el och kol samordnat för att säkra marginalen. Uran används som bränsle i Vattenfalls kärnkraftverk. Risken är dock begränsad, då uranet utgör en relativt liten del av produktionskostnaden.

Investeringsrisk 7

Vattenfall är ett mycket kapitalintensivt företag och har därför ett omfattande investeringsprogram på 173 miljarder SEK 2008–2012 (se sidan 14).

Inför varje investeringsbeslut görs en riskanalys. Genom att simulera olika utfall vid förändringar av exempelvis pris, kostnad, förseningar och kalkylränta bedöms riskerna för den enskilda investeringen.

Sedan 2005 har Vattenfall en koncerngemensam funktion, Capacity Management, med fokus på tillväxtområden som el och värmeproduktion, för att säkerställa att kapital investeras på ett sätt som långsiktigt maximerar det ekonomiska värdet. Förutom en strategisk investeringsinriktning, ”roadmap” hålls en lista på prioriterade investeringsprojekt kontinuerligt uppdaterad, framförallt för att ge koncernledningen vägledning i investeringsbeslutsprocessen. Projekten rangordnas enligt ett antal huvudkriterier: stödjande av Vattenfalls övergripande strategiska inriktning, konsekvenser för befintlig produktionsportfölj, riskprofil och lönsamhet.

Volymrisk 8

Inom produktionsverksamheten hanteras volymrisken genom analys och prognosverksamhet avseende nederbörd och snösmältning. Analysmodellerna är bland annat baserade på omfattande väderhistorik.

Volymrisk uppstår även inom försäljningsverksamheten som avvikelser i förväntade och faktiskt levererade volymer till kund. Vattenfall hanterar volymriskerna genom att förbättra och utveckla prognoser över förbrukning av el. Ett annat sätt är att överföra risken till kund genom villkoren vid kontraktsskrivning eller att inkludera risken i prissättningen mot kund.

Prisområdesrisk 9

Prisområdesrisker uppstår då priset på el skiljer sig mellan olika geografiska områden. Vattenfalls prisområdesrisker centraliseras och hanteras av Vattenfall Trading Services genom prissäkring i respektive område där leverans sker. I Norden tillhandahåller elbörsen Nord Pool finansiella instrument, så kallade områdesswapar, genom vilka prisområdesrisken kan hanteras. Vattenfall Trading Services är även ”market maker” på Nord Pool. Genom detta åtagande tryggas en likviditet i dessa finansiella instrument och Vattenfall bidrar också till att sprida riskerna för andra aktörer.

Kreditrisk 10

För att hantera och begränsa kreditriskerna använder sig Vattenfall av extern kreditvärdering i form av rating i de fall sådan finns. Annars tillämpas interna modeller för att fastställa motpartens kreditvärdighet. Limiter sätts per motpart vilka utvärderas kontinuerligt. Exponeringar följs upp mot kreditlimit på daglig basis. Om det är nödvändigt krävs ytterligare kreditsäkerheter exempelvis i form av moderbolags- eller bankgarantier. I de fall ramavtal används, medger dessa nettoberäkningar av skulder och fordringar mot samma motpart. I de fall Vattenfall har mer än ett ramavtal med samma motpart eftersträvas ett så kallat Master Netting Agreement för att kunna nettoberäkna skulder och fordringar även när olika råvaror handlas, exempelvis el, kol och gas. Då kontrakten handlas på marknadsplatser som Nord Pool eller EEX med central motpartsclearing uppstår risken mot marknadsplatsen. För en kvantifiering av kreditrisker, se diagram i koncernens Not 36.

Finansiella risker

Koncernens finansiella risker hanteras i huvudsak av Vattenfall Treasury AB, koncernens internbank. Syftet med finansverksamheten är att hantera koncernens finansiella risker på ett kostnadseffektivt sätt. Koncernenheternas lån, placeringar och valutahandel sker till övervägande del genom Vattenfall Treasury AB och till mindre del hos Vattenfall Europe AG. Koncernens likviditet centraliseras via så kallade koncernkontosystem. Positionstagning i spekulativt syfte sker i begränsad omfattning inom fastställda risklimiter. Finansiella risker avser främst: likviditetsrisk, ränterisk, valutarisk och kreditrisk. För närmare beskrivning och kvantifiering av finansiella risker, se koncernens Not 36.

KONCERNENS RESULTATRÄKNING

Belopp i MSEK, 1 januari – 31 december	Not	2007	2006
Nettoomsättning	6, 7	143 639	135 802[7]
Kostnader för sålda produkter[1]	8	–103 404	–96 428[7,8]
Bruttoresultat		**40 235**	**39 374**
Övriga rörelseintäkter	9	1 782	2 319
Försäljningskostnader		–4 915	–5 649[8]
Administrationskostnader		–7 578	–7 535[8]
Forsknings- och utvecklingskostnader		–1 015	–765
Övriga rörelsekostnader	10	–924	–1 257
Andelar i intresseföretags resultat	7, 24, 50	998	1 334
Rörelseresultat[2]	7, 11, 12, 13, 48, 49	**28 583**	**27 821**
Finansiella intäkter[3]	14	2 276	3 839
Finansiella kostnader[4]	15	–6 926	–6 135[8]
Resultat före skatter[5]		**23 933**	**25 525**
Skatter	17	–3 247	–5 667
Årets resultat[6]		**20 686**	**19 858**
Hänförbart till			
Aktieägare i moderbolaget		19 769	18 729
Minoritetsintressen	18	917	1 129
Summa		**20 686**	**19 858**
Resultat per aktie			
Antal aktier i Vattenfall AB, tusental		131 700	131 700
Resultat per aktie, SEK		150,11	142,21
Utdelning, MSEK		8 000[9]	7 500
Utdelning per aktie, SEK		60,74[9]	56,95
Tilläggsinformation			
Resultat före avskrivningar (EBITDA)		45 821	43 938
Finansiella poster, netto exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar samt avkastning från Kärnavfallsfonden		–3 040	–2 390
1) Varav avskrivningar och nedskrivningar.		–16 486	–15 007
2) Varav avskrivningar och nedskrivningar.		–17 238	–16 117
2) Vari ingår jämförelsestörande poster avseende: Realisationsvinster/förluster, netto.		86	373
3) Vari ingår avkastning från Kärnavfallsfonden.		843	2 106
4) Vari ingår räntedel i pensionskostnad.		–811	–772
4) Vari ingår diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar.		–2 453	–2 012
5) Vari ingår jämförelsestörande poster avseende: Realisationsvinster/förluster, netto.		97	384
6) Vari ingår jämförelsestörande poster enligt ovan justerat med skatteeffekt.		136	386

7) Nettoomsättning och Kostnader för sålda produkter för 2006 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls årsredovisning för 2006. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

8) Räntedel i pensionskostnad för 2006 är omklassificerad jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls årsredovisning för 2006. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

9) Föreslagen utdelning.

Kommentarer

Nettoomsättning och resultat

Nettoomsättningen ökade med 5,8% till 143 639 MSEK (135 802). Ökningen hänför sig till Tyskland, där den externa nettoomsättningen ökade med 7,6 miljarder SEK främst till följd av högre EEG-relaterade intäkter (Erneuerbare-Energien-Gesetz – den tyska lagen om förnybar energi). Dessa intäkter motsvaras av högre kostnader för sålda produkter och är därmed i princip resultatneutrala.För Norden minskade den externa nettoomsättningen med 3,8 miljarder. För segmentet Övrigt, som inkluderar Energihandel, ökade den externa nettoomsättningen med 3,8 miljarder SEK.

Kostnader för sålda produkter ökade med 7,2% till 103 404 MSEK (96 428) vilket främst beror på så kallade EEG-kostnader i Tyskland. Dessa kostnader härrör från inmatningen av vindkraft till Vattenfalls transmissionsnät i Tyskland. De vidarefaktureras med viss tidsförskjutning och är därmed i princip resultatneutrala. Högre bränslekostnader, nedskrivning av kraft- och nättillgångar i Tyskland samt nedskrivning av en kraftvärmeanläggning i Finland bidrog också till ökningen i posten Kostnader för sålda produkter.

Avskrivningarna ökade med 5,9% till 15 432 MSEK (14 574). Se koncernens Not 11. Minskningen i posten Övriga rörelseintäkter beror främst på att realiserade kursvinster har minskat med 404 MSEK till 80 MSEK. Andelar i intresseföretags resultat minskade till 998 MSEK (1 334).

Rörelseresultatet ökade med 2,7% till 28 583 MSEK (27 821) vilket framförallt är hänförligt till den tyska elproduktionen och förklaras av hög tillgänglighet i kolkraftverken och högre priser erhållna på den tyska elbörsen EEX. För Norden har terminssäkringar bidragit till att hålla emot effekterna av lägre spotpriser, men rörelseresultatet försämrades ändå med 5,2%. Kostnader för den kraftiga stormen Per i början av året, omstruktureringskostnader inom affärsenheten Distribution och nedskrivning av en kraftvärmeanläggning i Finland har belastat Nordens resultat med 645 MSEK. Resultatet för Polen förbättrades något, dock huvudsakligen beroende på valutaeffekter. Totalt har Vattenfalls rörelseresultat belastats med nedskrivningar på sammanlagt 1 850 MSEK, i huvudsak avseende pumpkraftverken inom Elproduktion Tyskland (1 100 MSEK), distributionsverksamheten i det tyska dotterbolaget Wemag (473) samt kraftvärmeverket Myllykoski i Finland (195 MSEK).

Rörelseresultatets fördelning på Vattenfalls marknader (primära och sekundära segment) framgår av koncernens Not 7.

Finansnettot uppgick till −4 650 MSEK (−2 296), en försämring med 102,5%. Diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar ingår med −2 453 MSEK (−2 012). Försämringen av finansnettot beror främst på lägre avkastning från kärnavfallsfonden samt förändring av marknadsvärdet för derivat. Räntenettot, exklusive räntedel i pensionskostnad var i stort sett oförändrat jämfört med år 2006. I genomsnitt uppgick räntenettot till −166 MSEK per månad (−165).

Ränteintäkter från finansiella placeringar respektive räntekostnader för lån samt erhållen/betald ränta fördelar sig enligt följande:

	2007	2006	% förändring
Ränteintäkter från finansiella placeringar	1 331	1 341	−0,8
Räntekostnader för lån	−3 325	−3 317	−0,2
Erhållen ränta	1 420	1 054	34,7
Betald ränta	−2 902	−2 927	0,9

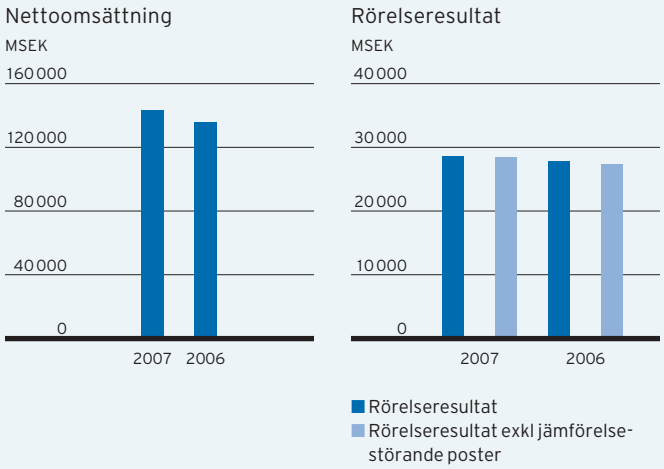

Räntedelen i pensionskostnaden har under 2007 omklassificerats från rörelsekostnad till finansiell kostnad. Därigenom har rörelseresultatet ökat med 811 MSEK (772) och finansiella kostnader ökat med samma belopp. Jämförelsetalen för 2006 har omräknats enligt den nya principen. För mer information, se sidan 83 under Ändrade redovisningsprinciper.

Skatter minskade med 2 420 MSEK till 3 247 MSEK (5 667). Effektiv skattesats enligt resultaträkningen uppgick till 13,6% (22,2). Den låga skattesatsen förklaras av beslutet att sänka den tyska inkomstskatten för bolag med cirka 10 procentenheter från och med januari 2008. Till följd därav minskade posten Uppskjuten skatteskuld med 3 900 MSEK. Årets resultat (efter skatt) ökade med 4,2% till 20 686 MSEK (19 858).

Avkastningen på eget kapital minskade till 17,6% (19,1) till följd av den kraftiga ökningen i Eget kapital. Avkastningen på nettotillgångar minskade till 16,6% (17,1).

Segment

Koncernens verksamhet indelas i primära och sekundära segment. Primära segment är de geografiska områdena Norden, Tyskland och Polen samt Övrigt. Sekundära segment är rörelsegrenarna Elproduktion, Elmarknad, Elnät, Värme samt Övrig verksamhet. För redovisning av omsättning och rörelseresultat för primära och sekundära segment hänvisas till koncernens Not 7. För kommentarer om omsättning och resultat samt nyckeltal för de primära segmenten Norden, Tyskland och Polen se sidorna 36–43.

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK	Not	2007-12-31	2006-12-31
Tillgångar	7		
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	20	4 346	4 260
Materiella anläggningstillgångar	21	214 208	201 328
Förvaltningsfastigheter	22	906	936
Andelar i intresseföretag	24	13 369	12 126
Andra aktier och andelar	25	694	1 254
Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden	26	24 143	23 321
Skattefordran aktuell skatt, långfristig	17	1 229	1 241
Andra långfristiga fordringar	27	5 128	5 620
Uppskjuten skattefordran	17	841	1 807
Summa anläggningstillgångar		**264 864**	**251 893**
Omsättningstillgångar			
Varulager	28	9 537	9 384
Immateriella omsättningstillgångar	29	750	746
Kundfordringar och andra fordringar	30	28 120	26 444
Förskott till leverantörer		672	685
Derivat med positivt marknadsvärde		5 442	5 370
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	31	4 834	4 338
Skattefordran aktuell skatt	17	1 358	2 138
Kortfristiga placeringar	32	12 096	7 534
Kassa, bank och liknande tillgångar	33	10 563	14 634
Summa omsättningstillgångar		**73 372**	**71 273**
Summa tillgångar		**338 236**	**323 166**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital hänförbart till ägare i moderbolaget			
Aktiekapital		6 585	6 585
Omräkningsreserv		4 892	1 467
Reserv för kassaflödessäkring		−6 385	−5 811
Balanserade vinstmedel inkl årets resultat		106 617	94 348
Summa eget kapital hänförbart till ägare i moderbolaget		**111 709**	**96 589**
Eget kapital hänförbart till minoritetsintressen		**12 423**	**11 085**
Summa eget kapital		**124 132**	**107 674**
Långfristiga skulder	7		
Hybridkapital (Capital Securities)	34, 36	9 341	8 911
Andra räntebärande skulder	35, 36	42 643	46 868
Avsättningar för pensioner	37	17 735	16 877
Andra avsättningar	38	51 614	45 364
Uppskjuten skatteskuld	17	23 704	29 875
Andra ej räntebärande skulder	39	3 285	2 320
Summa långfristiga skulder		**148 322**	**150 215**
Kortfristiga skulder	7		
Leverantörsskulder och andra skulder	40	15 408	14 628
Förskott från kunder		395	225
Derivat med negativt marknadsvärde		14 242	12 823
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	41	12 968	14 367
Skatteskuld aktuell skatt	17	2 928	3 585
Räntebärande skulder	35	15 205	15 796
Avsättningar	38	4 636	3 853
Summa kortfristiga skulder		**65 782**	**65 277**
Summa eget kapital och skulder		**338 236**	**323 166**

Se vidare information om koncernens ställda säkerheter (Not 43), eventualförpliktelser (Not 44) och åtaganden enligt konsortialavtal (Not 45).

Kommentarer

Tillgångar

Summa anläggningstillgångar ökade med 5,1% eller med 12 971 MSEK till 264 864 MSEK (251 893). Materiella anläggningstillgångar ökade med 12 880 MSEK till följd av högre investeringar än gjorda avskrivningar samt högre valutakurser vid omräkningar till SEK. Uppskjuten skattefordran minskade med 966 MSEK till 841 MSEK huvudsakligen på grund av uppskjuten skatt avseende kassaflödessäkringar (cash flow hedges). Omsättningstillgångarna ökade med 2,9% till 73 372 MSEK (71 273).

Kortfristiga placeringar, kassa, bank och liknande tillgångar ökade med 2,2% till sammanlagt 22 659 MSEK (22 168) vilket motsvarar 15,8% (16,3) av nettoomsättningen. 340 MEUR (motsvarande 3 224 MSEK) utgör Vattenfall Europe's andel av ansvarsöverenskommelsen (Solidarvereinbarung) mellan de tyska kärnkraftsoperatörerna avseende åtagande enligt den tyska atomansvarighetslagen. Utöver kortfristiga placeringar, kassa, bank och liknande tillgångar på 22 659 MSEK disponerade Vattenfall per den 31 december 9 574 MSEK (9 421) i bekräftade kreditfaciliteter samt 11 413 MSEK (10 059) i övriga kreditfaciliteter.

Sammantaget ökade balansomslutningen med 4,7% till 338 236 MSEK (323 166).

Eget kapital och skulder

Koncernens riskkapital, det vill säga eget kapital hänförbart till dels ägare i moderbolaget dels till minoritetsintressen, ökade med 15,3% till 124 132 MSEK (107 674). Eget kapital hänförbart till ägare i moderbolaget ökade med 15,7 % medan eget kapital hänförbart till minoritetsintressen ökade med 12,1%. Soliditeten ökade till 36,7% (33,3). Reserv för kassaflödessäkring förändrades med −574 MSEK till − 6 385 MSEK (−5 811). Reserv för kassaflödessäkring förändrades med −574 MSEK till −6 385 MSEK (−5 811). Denna post förklaras ytterligare i kommentaren till koncernens förändring i eget kapital på sidan 81.

Totala räntebärande skulder minskade med 6,1% till 67 189 MSEK (71 575). Här ingår 9 341 MSEK (8 911) så kallat Hybridkapital, Capital Securities, vilka emitterades i juni 2005. Ratinginstituten klassificerar dessa Capital Securities till större delen som eget kapital (Moody's 75% och Standard & Poor's 50%). I totala räntebärande skulder ingår även 11 083 MSEK (10 951) avseende lån från Vattenfalls minoritetsägda tyska kärnkraftbolag. 5 791 MSEK (4 956) avser lån från minoritetsdelägare i bland annat Vattenfalls svenska kärnkraftverk. Koncernens nettoskuld minskade med 11,5% till 43 740 MSEK (49 407). Skuldsättningsgraden, netto, uppgick den 31 december 2007 till 35,2%, jämfört med 45,9% per den 31 december 2006. För närmare detaljer om fördelningen av lånen på olika lånetyper se koncernens Not 35 och 36.

Tilläggsinformation

Nettotillgångar

Belopp i MSEK	2007-12-31	2006-12-31
Norden	91 122	81 687
Tyskland	67 849	61 818
Polen	10 865	8 812
Övrigt[1]	−5 750	−4 405
Elimineringar	2 034	2 053
Summa nettotillgångar	**166 120**	**149 965**
Nettotillgångar, vägt medelvärde	157 252	151 155

1) Inkluderar Energihandel, Finansverksamhet och Övriga koncernfunktioner.

Nettoskuld

Belopp i MSEK	2007-12-31	2006-12-31
Hybridkapital (Capital Securities)	−9 341	−8 911
Andra räntebärande skulder[1]	−57 848	−62 664
Kassa, bank och liknande tillgångar	10 563	14 634
Kortfristiga placeringar	12 096	7 534
Lån till minoritetsägare i utländska dotterbolag	790	–
Summa nettoskuld	**−43 740**	**−49 407**
1) Varav lån från minoritetsägda tyska kärnkraftbolag.	−11 083	−10 951

Nettotillgångar

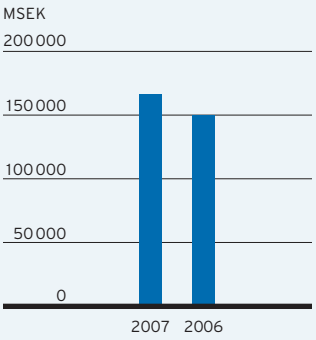

Nettoskuld

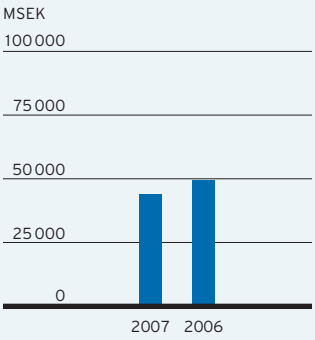

Justerad bruttoskuld och nettoskuld

När ratinginstitut och analytiker bedömer företagens kreditvärdighet gör de regelmässigt ett antal justeringar av olika poster i balansräkningen i syfte att få fram en justerad bruttoskuld respektive nettoskuld. De poster som normalt är föremål för justering är kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar samt olika avsättningar (asset retirement obligations). I nedanstående tabell presenteras en justerad brutto- och nettoskuld beräknad av Vattenfall men enligt principer tillämpade av analytiker på marknaden. Det bör dock understrykas att det inte finns någon enhetlig metodik för en sådan justering varför olika analytiker och ratinginstitut mycket väl kan komma fram till olika belopp. Den beräkning som Vattenfall presenterar här kan betraktas som konservativ.

	2007-12-31	2006-12-31
Räntebärande skulder	−67 189	−71 575
Nuvärdet av pensionsförpliktelser (inklusive aktuariella vinster/förluster)	−17 073	−19 670
Avsättningar för gruvdrift och andra miljörelaterade avsättningar	−11 975	−10 295
50% av Hybridkapital (Capital Securities)	4 671	4 455
Justerad bruttoskuld	**−91 566**	**−97 085**
Kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	22 659	22 168
Ansvarsöverenskommelse för tysk kärnkraftsverksamhet (Solidarvereinbarung)	−3 224	−3 076
Minoritetsägares andel av likvida medel i Vattenfalls tyska kärnkraftsbolag	−3 531	−3 594
Justerad kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	**15 904**	**15 498**
Justerad nettoskuld	**−75 662**	**−81 587**

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i MSEK, 1 januari – 31 december	2007	2006
Den löpande verksamheten		
Internt tillförda medel (FFO)[1]	34 049	35 673
Kassaflöde från förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder	–1 718	–466
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**32 331**	**35 207**
Investeringsverksamheten		
Investeringar[2]	–18 964	–16 534
Försäljningar[3]	925	1 720
Nettoinvestering till följd av affären mellan Vattenfall och DONG[4]	–	–686
Kassa, bank och liknande tillgångar i förvärvade/sålda bolag	2	–147
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**–18 037**	**–15 647**
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	**14 294**	**19 560**
Finansieringsverksamheten		
Förändringar i kortfristiga placeringar	–4 155	161
Förändring av lån till minoritetsägare i utländska dotterbolag	–773	242
Upptagna lån[5]	4 434	8 187
Amortering av skuld	–10 570	–13 495
Tillskott från minoritet	9	55
Betald utdelning till aktieägare	–7 607	–5 892
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**–18 662**	**–10 742**
Årets kassaflöde	**–4 368**	**8 818**
Kassa, bank och liknande tillgångar		
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets början	14 634	6 049
Årets kassaflöde	–4 368	8 818
Valutakursdifferenser	297	–233
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets slut	**10 563**	**14 634**
Tilläggsinformation		
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	**14 294**	**19 560**
Finansieringsverksamheten		
Betald utdelning till aktieägare	–7 607	–5 892
Tillskott från minoritet	9	55
Kassaflöde efter utdelning	**6 696**	**13 723**
Analys av förändring i nettoskuld		
Nettoskuld vid årets början	–49 407	–64 343
Kassaflöde efter utdelning	6 696	13 723
Förändringar till följd av värdering till verkligt värde	783	1 458
Ökning av räntebärande leasingskulder	–194	–
Förvärvade räntebärande skulder till följd av affären mellan Vattenfall och DONG	–	–2 893
Valutakursdifferenser på nettoskulden	–1 618	2 648
Nettoskuld vid årets slut	**–43 740**	**–49 407**
Fritt kassaflöde	19 650	23 178

1) Internt tillförda medel

Belopp i MSEK	2007	2006
Årets resultat	20 686	19 858
Avskrivningar	15 432	14 574
Nedskrivningar	1 850	1 568
Återförda nedskrivningar	–44	–25
Ej utdelad andel i intresseföretags resultat	–125	–666
Orealiserade poster relaterade till derivat	–1 253	4 404
Orealiserade kursvinster	–86	–1 808
Orealiserade kursförluster	1 254	199
Realisationsvinster	–541	–752
Realisationsförluster	444	352
Nedskrivningar, aktier	14	4
Förändring av räntefordringar	–226	–481
Förändring av ränteskulder	607	478
Förändring av skatteskulder	–4 885	–333
Förändring av Kärnavfallsfonden	–822	–1 918
Förändring av avsättningar	1 744	219
Summa	**34 049**	**35 673**

Betald ränta uppgick till 2 902 MSEK (2 927) och erhållen ränta till 1 420 MSEK (1 054). Betald skatt uppgick till 8 132 MSEK (6 000). Erhållen utdelning uppgick till 952 MSEK (706).

Orealiserade poster relaterade till derivat uppgick till –1 253 MSEK (4 404). Förändringen förklaras huvudsakligen av förändring av marknadspriser avseende derivattransaktioner där säkringsredovisning inte tillämpats. Stigande marknadspriser under slutet av 2007 har inneburit ett ökat krav på ställande av marginalsäkerhet. Vattenfall Treasury svarar för –396 MSEK (1 421) och förändringen förklaras av förbättring av valutakursdifferenser på räntevalutaswappar. Dessa valutakursdifferenser uppvägs av motsvarande försämring av valutakursdifferenser på underliggande lån i utländsk valuta.

Förändring av skatteskulder –4 885 MSEK (–333) beror på en engångseffekt till följd av sänkt skattesats i Tyskland. Därigenom uppstod för 2007 en stor skillnad mellan betald skatt och skattekostnaden i resultaträkningen.

Ökningen i posten Förändring av avsättningar förklaras av högre avsättningar 2007 med cirka 1 100 MSEK för miljö, personal (exklusive pensioner) och övriga avsättningar. Dessutom var upplösningen i avsättningar avseende gruvdrift, skatteprocesser och övriga avsättningar, cirka 500 MSEK lägre än 2006.

2) Investeringar

Belopp i MSEK	2007	2006
Förvärv av koncernföretag	–112	–126
Investeringar i intresseföretag och andra aktier och andelar	–1	–17
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	–279	–586
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	–18 571	–15 801
Investeringar i förvaltningsfastigheter	–1	–4
Summa	**–18 964**	**–16 534**

3) Försäljningar

Belopp i MSEK	2007	2006
Försäljning av aktier och andelar	442	834
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	2	2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	481	884
Summa	**925**	**1 720**

4) Nettoinvesteringen till följd av affären mellan Vattenfall och DONG under 2006 innefattade av Vattenfall förvärvade nettotillgångar och aktier till ett värde av 13 307 MSEK vilket nettoredovisades mot försålda tillgångar (huvudsakligen aktier i Elsam A/S och andelen i I/S Avedöre 2) vilka överfördes till DONG värderade till 12 621 MSEK.

5) Kortfristig upplåning där löptiden är tre månader eller kortare nettoredovisas.

Kommentarer

Kassaflödet från den löpande verksamheten minskade med 8,2% till 32 331 MSEK (35 207). Internt tillförda medel (FFO) minskade med 4,6% till 34 049 MSEK (35 673) och rörelsekapitalförändringen uppgick till –1 718 MSEK (–466). Den negativa rörelsekapitalförändringen förklaras främst av förändringen av så kallade "margin calls" hos den tyska elbörsen. Fritt kassaflöde, det vill säga kassaflödet från den löpande verksamheten minus förnyelseinvesteringar minskade med 15,2% till 19 650 MSEK (23 178). Kassaflödet före finansieringsverksamheten minskade till 14 294 MSEK (19 560) vilket beror på högre investeringar och förändringen av ovan nämnda "margin calls" hos den tyska elbörsen EEX.

Investeringsverksamheten

Summa investeringar ökade med 10,1% till 18 964 MSEK (17 220). Förnyelseinvesteringarna fördelade sig 2007 enligt följande: Norden 7 138 MSEK, Tyskland 4 716 MSEK, Polen 791 MSEK och Övriga 36 MSEK. Tillväxtinvesteringar fördelade sig 2007 enligt följande: Norden 3 670 MSEK, Tyskland 2 526 MSEK, Polen 85 MSEK och Övriga 2 MSEK. Investeringar i aktier år 2007 utgörs i huvudsak av investeringar inom havsbaserad vindkraft.

Investeringsprogram 2008–2012

För femårsperioden 2008–2012 planerar Vattenfall att investera 173 miljarder SEK, varav 55 i Norden, 107 i Tyskland och 11 i Polen. Av de totala investeringarna planeras 133 miljarder inom produktion och 40 miljarder inom nätverksamheten. Den huvudsakliga förklaringen till det utökade investeringsprogrammet jämfört med föregående femårsplan (134 milarder SEK) är högre investeringskostnader på samtliga marknader, CO_2-relaterade investeringar inklusive demonstrationsanläggningar samt ökade belopp för anslutning av vindkraftanläggningar och övriga elnätsinvesteringar.

Försäljning av tillgångar uppgick till 925 MSEK (1 720), därav aktier 442 MSEK (834). Försäljningarna under 2007 utgörs främst av olika värmeanläggningar i Sverige och Estland samt försäljning av det tyska dotterbolaget Vattenfall Europe Contracting GmbH.

Finansieringsverksamheten

Totala räntebärande skulder, inklusive Hybridkapital (Capital Securities), minskade med 6,1% till 67 189 MSEK (71 575). Ratinginstituten klassificerar Hybridkapitalet (Capital Securities) till stor del som eget kapital (Moody's 75% och Standard & Poor's 50%). För mer information om Hybridkapital (Capital Securities) se koncernens Not 34, sidan 99. Under 2007 återbetalades lån på sammanlagt 10 570 MSEK medan nyupplåning gjordes med 4 434 MSEK (varav Vattenfall Treasury svarade för 669 MSEK i form av långfristiga lån och 500 MSEK i form av overnight-lån). Vidare har Vattenfalls majoritetsägda kärnkraftsbolag Forsmark och Ringhals ökat sina delägarlån varvid 800 MSEK har lånats från andra delägare än Vattenfall, vilket följaktligen redovisas som externa lån. (Upptagna lån och amortering av skuld inkluderar Vattenfalls lån från minoritetsägda tyska kärnkraftbolag). Nyupplåningen gjordes i huvudsak i form av tre private placements under Vattenfalls EMTN-program, till mycket fördelaktiga villkor. Löptiderna på dessa uppgår till 15 respektive 30 år.

Koncernens nettoskuld minskade med 11,5% till 43 740 MSEK (49 407). Per den 31 december uppgick den den genomsnittliga räntebindningstiden till 3,3 år (3,3) och den genomsnittligt återstående löptiden för nettoskulden till 6,7 år (6,6). Exklusive Hybridkapital (Capital Securities) uppgår den genomsnittliga räntebindningstiden till 2,6 år och den genomsnittliga löptiden till 6,5 år. All publik upplåning sker genom Vattenfall Treasury AB under garanti från Vattenfall AB.

KONCERNENS FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Hänförbart till ägare i moderbolaget					Hänförbart till minoritets-intressen	Summa eget kapital
Belopp i MSEK	Aktiekapital	Omräknings-reserv	Reserv för kassaflödes-säkring	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Summa		
Ingående balans 2006	**6 585**	**2 949**	**–10 388**	**81 419**	**80 565**	**10 344**	**90 909**
Kassaflödessäkringar:							
Förändringar av verkligt värde	–	–	–1 606	–	**–1 606**	–50	**–1 656**
Upplöst mot resultaträkningen	–	–	8 717	–	**8 717**	109	**8 826**
Överfört till anskaffningsvärdet på säkrad post	–	–	–56	–	**–56**	–4	**–60**
Skatt hänförlig till poster som redovisats direkt mot eget kapital	–	–	–2 478	–	**–2 478**	–49	**–2 527**
Valutasäkring av nettoinvesteringar i utlands-verksamheter	–	1 856	–	–	**1 856**	–	**1 856**
Omräkningsdifferenser	–	–3 338	–	–	**–3 338**	–265	**–3 603**
Resultat, netto, redovisat direkt mot eget kapital	**–**	**–1 482**	**4 577**	**–**	**3 095**	**–259**	**2 836**
Årets resultat	–	–	–	18 729	**18 729**	1 129	**19 858**
Årets totala intäkter och kostnader	**–**	**–1 482**	**4 577**	**18 729**	**21 824**	**870**	**22 694**
Utdelning till aktieägare	–	–	–	–5 800	**–5 800**	–92	**–5 892**
Koncernbidrag från minoritet, netto efter skatt	–	–	–	–	**–**	114	**114**
Ägarförändringar	–	–	–	–	**–**	–151	**–151**
Utgående balans 2006	**6 585**	**1 467**	**–5 811**	**94 348**	**96 589**	**11 085**	**107 674**
Kassaflödessäkringar:							
Förändringar av verkligt värde	–	–	–1 556	–	**–1 556**	–9	**–1 565**
Upplöst mot resultaträkningen	–	–	1 299	–	**1 299**	114	**1 413**
Överfört till anskaffningsvärdet på säkrad post	–	–	92	–	**92**	2	**94**
Skatt hänförlig till poster som redovisats direkt mot eget kapital	–	–	–409	–	**–409**	–48	**–457**
Valutasäkring av nettoinvesteringar i utlands-verksamheter	–	–2 048	–	–	**–2 048**	–	**–2 048**
Omräkningsdifferenser	–	5 473	–	–	**5 473**	383	**5 856**
Resultat, netto, redovisat direkt mot eget kapital	**–**	**3 425**	**–574**	**–**	**2 851**	**442**	**3 293**
Årets resultat	–	–	–	19 769	**19 769**	917	**20 686**
Årets totala intäkter och kostnader	**–**	**3 425**	**–574**	**19 769**	**22 620**	**1 359**	**23 979**
Utdelning till aktieägare	–	–	–	–7 500	**–7 500**	–107	**–7 607**
Koncernbidrag från minoritet, netto efter skatt	–	–	–	–	**–**	87	**87**
Ägarförändringar	–	–	–	–	**–**	–1	**–1**
Utgående balans 2007	**6 585**	**4 892**	**–6 385**	**106 617**	**111 709**	**12 423**	**124 132**

Aktiekapital:
Per den 31 december 2007 omfattade det registrerade aktiekapitalet 131 700 000 aktier till kvotvärdet 50 SEK.

Omräkningsreserv:
Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina rapporter i annan valuta än den som koncernens rapporter presenteras i. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid omvärdering av skulder som upptagits som säkringsinstrument av nettoinvesteringar i utländska verksamheter.

Reserv för kassaflödessäkring:
Reserven för kassaflödessäkring innehåller huvudsakligen orealiserade värden av el-derivat som används för prissäkring av framtida försäljning.

Reserv för kassaflödessäkring beräknas påverka resultaträkningen respektive kassaflödet i nedan angivna perioder:

	2007		2006	
	Kassa-flöde	Resultat-räkning	Kassa-flöde	Resultat-räkning
Inom 1 år	−4 998	−5 661	−5 234	−6 180
Mellan 1–5 år	−2 852	−3 129	−2 444	−2 467
Senare än 5 år	–	–	–	12
	−7 850	**−8 790**	**−7 678**	**−8 635**
Ingen förväntad effekt	−74	−56	−169	−165
Summa	**−7 924**	**−8 846**	**−7 847**	**−8 800**

Belopp som tagits bort från reserv för kassaflödessäkring har redovisats i följande poster i resultaträkningen:

	2007	2006
Nettoomsättning	−1 458	−8 710
Kostnad för sålda produkter	68	17
Övriga rörelseintäkter	1	–
Finansiella kostnader	−24	−133
Summa	**−1 413**	**−8 826**

Belopp som tagits bort från reserv för kassaflödessäkring har överförts till följande poster i balansräkningen:

	2007	2006
Materiella anläggningstillgångar	−1	−9
Varulager	95	−51
Summa	**94**	**−60**

Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat:
I balanserade vinstmedel inklusive årets resultat ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget och dess dotterbolag, intresseföretag och joint ventures.

KONCERNENS NOTER

(Belopp i MSEK där inte annat anges.)

Innehåll

Not		Sidan
1	Företagsinformation	82
2	Redovisningsprinciper	82
3	Effekter av ändrade redovisningsprinciper	88
4	Förvärvad och avyttrad verksamhet	88
5	Valutakurser	88
6	Nettoomsättning	88
7	Upplysningar om segment	89
8	Kostnader för sålda produkter	90
9	Övriga rörelseintäkter	90
10	Övriga rörelsekostnader	90
11	Avskrivningar	90
12	Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	90
13	Rörelsens kostnader fördelade på kostnadsslag	90
14	Finansiella intäkter	90
15	Finansiella kostnader	90
16	Ineffektivitet för säkringar som har redovisats i resultaträkningen	91
17	Skatter	91
18	Minoritetsintressen	92
19	Finansiella instrument – Intäkts- och kostnadsposter, vinster och förluster	92
20	Immateriella anläggningstillgångar	92
21	Materiella anläggningstillgångar	93
22	Förvaltningsfastigheter	94
23	Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB samt av andra koncernföretag	94
24	Andelar i intresseföretag	95
25	Andra aktier och andelar	97
26	Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden	97
27	Andra långfristiga fordringar	97
28	Varulager	97
29	Immateriella omsättningstillgångar	98
30	Kundfordringar och andra fordringar	98
31	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	99
32	Kortfristiga placeringar	99
33	Kassa, bank och liknande tillgångar	99
34	Hybridkapital (Capital Securities)	99
35	Andra räntebärande skulder	99
36	Finansiella risker	99
37	Avsättningar för pensioner	101
38	Andra avsättningar	102
39	Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)	103
40	Leverantörsskulder och andra skulder	103
41	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	103
42	Redovisade värden och verkliga värden av finansiella tillgångar och finansiella skulder uppdelat på kategorier	104
43	Ställda säkerheter	105
44	Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)	105
45	Åtaganden enligt konsortialavtal	105
46	Medelantal anställda och personalkostnader	106
47	Könsfördelning bland ledande befattningshavare	108
48	Leasing	108
49	Upplysningar om revisionsarvoden med mera	108
50	Upplysningar om närstående	109
51	Väsentliga uppskattningar och bedömningar	109
52	Händelser efter balansdagen	109

Not 1 Företagsinformation

Koncernredovisning och bokslutskommuniké för Vattenfall AB för 2007 har godkänts för publicering enligt styrelsebeslut från den 7 februari 2008. Årsredovisning har godkänts enligt styrelsebeslut från den 13 mars 2008. Moderbolaget Vattenfall AB är ett aktiebolag med säte i Sverige och med adressen 162 87 Stockholm. Koncernens balansräkning och resultaträkning ska föreläggas på årsstämman.

Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i koncernens Not 7, Upplysningar om segment.

Not 2 Redovisningsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) så som de har godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU. Häri inkluderas även International Accounting Standards (IAS) utgivna av IASB:s föregångare International Accounting Standards Committee (IASC) samt tolkningsuttalanden från IFRIC:s föregångare Standing Interpretations Committee (SIC).

Vidare har rekommendation RFR 1.1 – Kompletterande redovisningsregler för koncerner, utgiven av Rådet för finansiell rapportering, tillämpats. RFR 1.1 gäller från och med räkenskapsåret 2008 men har tillämpats i förtid och specificerar de tillägg till IFRS upplysningskrav som krävs enligt den svenska årsredovisningslagen.

Värderingsgrunder

Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärden, förutom de finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument samt finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Funktionell valuta är valutan i respektive ekonomisk miljö där de i koncernen ingående bolagen bedriver sina verksamheter.

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Detta innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor (SEK). Om inte annat anges är samtliga belopp avrundade till närmaste miljon svenska kronor (MSEK).

Bedömningar och uppskattningar

Upprättandet av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen och styrelsen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och andra faktorer som under rådande förhållanden anses vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att fastställa de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Det slutliga utfallet kan komma att avvika från resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Effekterna av ändringar i uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen och styrelsen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare i koncernens Not 51.

Ändrade redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av dotterbolag och intresseföretag.

I koncernens resultaträkning från och med 2007 har redovisningen av kassaflödessäkringar avseende försäljning och inköp av el och andra råvaror ändrats. Tidigare redovisades effekten av kassaflödessäkringar i resultaträkningen i posten Nettoomsättning vid positivt utfall och i posten Kostnad för sålda produkter vid negativt utfall. Från och med 2007 redovisas effekten av kassaflödessäkringar på samma sätt som den säkrade posten redovisas. Jämförelsetalen för 2006 har omräknats enligt den nya principen. Se koncernens Not 3, Effekter av ändrade redovisningsprinciper.

I koncernens resultaträkning från och med 2007 har räntedelen i pensionskostnaden, netto efter avdrag för förväntad avkastning på förvaltningstillgångar, omklassificerats till Finansiella kostnader, mot att tidigare redovisats som ingående i Rörelseresultatet. Härmed erhålls en enhetlig klassificering av samtliga räntor hänförbara till avsättningar. Jämförelsetalen för 2006 har omräknats enligt den nya principen. Se koncernens Not 3, Effekter av ändrade redovisningsprinciper.

Ett antal nya IFRS, ändringar i standarder samt tolkningsuttalanden som godkänts av EU har trätt i kraft från och med räkenskapsåret 2007 och har tillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter.

IFRS 7 – Finansiella instrument: Upplysningar, och sammanhängande ändringar i IAS 1 – Utformning av finansiella rapporter, ställer krav på utökade upplysningar om den betydelse för företagets finansiella ställning och resultat som finansiella instrument har samt kvalitativa och kvantitativa upplysningar om riskers karaktär och omfattning. IFRS 7 och sammanhängande ändringar i IAS 1 har medfört utökade ytterligare upplysningar i koncernens finansiella rapporter för år 2007 med avseende på koncernens finansiella instrument.

Följande tolkningsuttalanden har haft ingen eller ringa påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter:

IFRIC 7 – Tillämpning av inflationsjustering enligt IAS 29 – Redovisning i höginflationsländer, tar sikte på hur IAS 29 skall tillämpas när en ekonomi första gången klassificeras som hyperinflatorisk och i synnerhet redovisningen av uppskjuten skatt.

IFRIC 8 – Tillämpningsområde för IFRS 2 – Aktierelaterade ersättningar, tar sikte på redovisningen av aktiebaserade betalningar i de fall vissa eller samtliga de varor eller tjänster som företaget mottar inte specifikt kan identifieras. IFRIC 8 ska tillämpas retroaktivt i koncernens finansiella rapporter för år 2007.

IFRIC 9 – Omvärdering av inbäddade derivat, fastställer att en ny bedömning av huruvida inbäddade derivat ska skiljas från värdavtalet får göras endast om värdavtalet ändras.

IFRIC 10 – Delårsrapportering och nedskrivningar, förbjuder återföring av en nedskrivning som gjorts i en tidigare delårsperiod avseende goodwill, en investering i ett egetkapitalinstrument eller i en finansiell tillgång som redovisas till anskaffningsvärde. IFRIC 10 tillämpas i koncernens finansiella rapporter för år 2007. Uttalandet tillämpas framåtriktat från den tidpunkt koncernen först började tillämpa nedskrivningsreglerna i IAS 36 respektive värderingsreglerna i IAS 39, det vill säga, vad avser goodwill den 1 januari 2004 och vad avser finansiella instrument den 1 januari 2005.

IFRIC 11, IFRS 2 – Transaktioner med egna aktier, även koncerninterna, avser ett tolkningsuttalande som klargör hur en egetkapitalinstrumentreglerad transaktion ska klassificeras i det företag som erhåller tjänster av anställda. Uttalandet träder i kraft den 1 mars 2007.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

EU har godkänt en ny standard IFRS 8 – Rörelsesegment, vilken ska tillämpas från och med räkenskapsåret 2009. Tidigare tillämpning är tillåten. IFRS 8 definierar vad ett operativt segment är och vilken information som ska lämnas om dessa i finansiella rapporter. IFRS 8 kan komma att förändra Vattenfalls segmentsrapportering.

Ett antal nya standarder, ändringar i standarder samt tolkningsuttalanden som ännu inte godkänts av EU kan komma att träda i kraft tidigast från och med räkenskapsåret 2008.

IFRIC 12 – Service Concession Arrangements. Tolkningsuttalandet behandlar bland annat frågeställningen hur den som sköter ett så kallat Service Concession Arrangement ska redovisa anläggningen samt de rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet. Tolkningsuttalandet tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2008 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten. Eventuella effekter på Vattenfalls finansiella rapporter utreds för närvarande.

Följande tolkningsuttalanden beräknas få ingen eller ringa påverkan på Vattenfalls finansiella rapporter:

Ändringar i IAS 23 – Lånekostnader, anger att aktivering måste ske av lånekostnader som är direkt hänförliga till inköp, konstruktion eller produktion av tillgångar som tar en betydande tid i anspråk att färdigställa för avsedd användning eller försäljning. Ändringen ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2009. Tidigare tillämpning är tillåten.

IFRIC 13 – Customer Loyalty Programmes. Tolkningsuttalandet behandlar redovisning och värdering av ett företags förpliktelse att leverera kostnadsfria eller rabatterade varor eller tjänster till kunder som kvalificerat sig till detta genom tidigare köp. Tolkningsuttalandet tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 juli 2008 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten.

IFRIC 14 avser ett tolkningsuttalande om IAS 19 – The Limit on a Defined Benefit Asset Minimum Funding Requirements and their Interaction, och behandlar hur krav på viss fondering samverkar med taket i IAS 19 för en förmånsbestämd tillgång. Tolkningsuttalandet tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2008 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten.

Upplysningar om segment

Ett segment är en redovisningsmässigt identifierbar del av koncernen som antingen tillhandahåller produkter och tjänster (rörelsegrenar), eller produkter och tjänster inom en viss ekonomisk omgivning (geografiskt område), som är utsatta för risker och möjligheter som skiljer sig från andra segment. Upplysningar om segment (se koncernens Not 7) lämnas för koncernen.

Indelning i kortfristiga och långfristiga tillgångar och skulder

En tillgång klassificeras som en omsättningstillgång när den främst innehas för handelsändamål eller förväntas bli realiserad inom tolv månader efter balansdagen eller om den utgörs av kassa, bank och liknande tillgångar såvida den inte omfattas av restriktioner vad gäller att bytas eller användas för att reglera en skuld minst tolv månader efter balansdagen.

Alla andra tillgångar klassificeras som anläggningstillgångar.

En skuld klassificeras som en kortfristig skuld när den främst innehas för handelsändamål eller förväntas bli reglerad inom tolv månader efter balansdagen eller att koncernen inte har en ovillkorad rättighet att senarelägga skuldens reglering i minst tolv månader efter balansdagen.

Alla andra skulder klassificeras som långfristiga skulder.

Konsolideringsprinciper

Dotterbolag

Dotterbolag är företag där moderbolaget Vattenfall AB direkt eller indirekt innehar mer än 50% av rösterna eller på annat vis har ett bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar.

Förvärvade dotterbolag och andra förvärvade rörelser redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder och eventualförpliktelser. Genom en förvärvsanalys i anslutning till rörelseförvärvet fastställs anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen samt det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och eventualförpliktelser. Uppskjuten skatt beaktas vid skillnad mellan redovisat belopp och skattemässigt värde på alla poster utom goodwill. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för dotterbolagsaktierna och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder och eventualförpliktelser utgör koncernmässig goodwill.

I en situation där ett dotterbolag förvärvas i flera steg upprättas en förvärvsanalys även för varje förvärvstransaktion som sker innan ett bestämmande inflytande erhålls. Det redovisade värdet av goodwill utgör summan av de goodwillvärden som beräknas för varje delförvärv.

Fortsättning sidan 84

Fortsättning Not 2

Dotterbolagets finansiella rapporter, vilka upprättas enligt koncernens redovisningsprinciper, tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten fram till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Avvecklad verksamhet redovisas skild från kvarvarande verksamhet om den avvecklade verksamheten uppgår till väsentliga belopp.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50% av röstetalet. Vid förvärv av ett intresseföretag görs en förvärvsanalys motsvarande den som görs vid rörelseförvärv. Identifierbara övervärden behandlas på motsvarande sätt som övervärden vid rörelseförvärv. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella ej avskrivna värden på koncernmässiga över- och undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investeringens redovisade värde.

I koncernens resultaträkning redovisas Andelar i intresseföretags resultat netto efter skatt.

Avräkning för förluster sker även mot fordringar utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Överskjutande förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Joint ventures

Joint ventures är redovisningsmässigt de verksamheter för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen. I koncernredovisningen konsolideras innehav i joint ventures enligt kapitalandelsmetoden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter och kostnader samt vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

Vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och joint ventures elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Förluster elimineras på samma sätt som vinster, men endast i den utsträckning det inte finns någon indikation på nedskrivningsbehov.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen räknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta om till den funktionella valutan till den valutakurs som då gäller. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Rörelserelaterade valutakursvinster och valutakursförluster redovisas under Övriga rörelseintäkter respektive Övriga rörelsekostnader.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas till svenska kronor till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i utlandsverksamheter omräknas till svenska kronor med en genomsnittskurs. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas direkt mot eget kapital under rubriken Omräkningsreserv.

För Vattenfallkoncernen viktigare valutakurser använda i boksluten framgår av koncernens Not 5.

Intäktsredovisning

Nettoomsättningen omfattar försäljningsintäkter från kärnverksamheterna, det vill säga försäljning, distribution och transmission av el samt försäljning och distribution av värme.

Försäljning av el och värme

Försäljning av el och värme och därtill hörande distribution och transmission redovisas som intäkter vid leveranstidpunkten exklusive mervärdesskatt och punktskatter.

Från och med den 1 april 2006 har Vattenfall ersatt de koncerninterna fysiska eltransaktionerna mellan den nordiska elproduktionen och försäljningsverksamheten i Norden med transaktioner gentemot Nord Pool. De köp som försäljningsverksamheten gör från Nord Pool kvittas mot produktionens försäljning till Nord Pool vid redovisning i Segment Norden och på koncernnivå.

Förändring i verkligt värde för råvaruderivat som inte kvalificerar för säkringsredovisning redovisas i nettoomsättningen.

Andra intäkter

För tjänste- och konsultuppdrag tillämpas successiv vinstavräkning, det vill säga intäkter och kostnader redovisas i förhållande till färdigställandegraden. Färdigställandegraden fastställs efter förhållandet mellan nedlagda kostnader på balansdagen och beräknade totala kostnader. I de fall förluster befaras reserveras dessa omgående.

Anslutningsavgifter för eldistribution/transmission och värmedistribution redovisas som intäkt till den del som de inte täcker framtida åtaganden.

Statliga bidrag

Bidrag redovisas till verkligt värde när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget.

Bidrag knutna till en anläggningstillgång reducerar anläggningens redovisade värde.

Bidrag som avser att täcka kostnader redovisas i resultaträkningen som Övrig rörelseintäkt.

Rörelsekostnader

Operationell leasing

Betalningar avseende operationella leasingavtal redovisas i resultaträkningen linjärt över leasingperioden. Operationell leasing definieras nedan under rubriken Materiella anläggningstillgångar/Leasing.

Finansiella intäkter och finansiella kostnader

Finansiella intäkter

Finansiella intäkter består av ränteintäkter på bankmedel, fordringar och räntebärande värdepapper, avkastning från Kärnavfallsfonden, utdelningsintäkter, valutakursdifferenser samt positiva värdeförändringar på finansiella placeringar och derivatinstrument som används inom den finansiella verksamheten.

Ränteintäkter justeras för transaktionskostnader och eventuella rabatter, premier och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran och det belopp som erhålls vid förfall. Ränteintäkter redovisas i takt med att de intjänas. Beräkningen sker på basis av underliggande tillgångs avkastning enligt effektivräntemetoden.

Utdelningsintäkt redovisas när rätten att erhålla betalning fastställts.

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader består av räntekostnader på lån, diskonteringseffekter och räntor hänförbara till avsättningar, valutakursdifferenser samt negativa värdeförändringar på finansiella placeringar och derivatinstrument som används inom den finansiella verksamheten. Med diskonteringseffekter avses här den periodiska förändringen av nuvärdet som återspeglar att utbetalningstidpunkten kommer närmare i tiden.

Emissionskostnader och liknande direkta transaktionskostnader för att uppta lån periodiseras över lånets löptid enligt effektivräntemetoden.

Lånekostnader direkt hänförbara till investeringsprojekt i anläggningstillgångar som tar betydande tid i anspråk att färdigställa redovisas ej som finansiell kostnad utan inräknas i anläggningstillgångens anskaffningsvärde under uppförandeperioden.

Leasingavgifter för finansiella leasingavtal fördelas mellan räntekostnad och amortering på den utestående skulden. Räntekostnaden fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under res-

pektive period redovisade skulden. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Allmänna principer

Valutakursvinster och –förluster avseende rörelserelaterade fordringar och skulder i utländsk valuta redovisas i rörelseresultatet medan valutakursvinster och –förluster avseende övriga fordringar och skulder i utländsk valuta redovisas i finansnettot.

För finansiella instrument som handlas på aktiva finansmarknader fastställs det verkliga värdet till den kurs som gäller när marknaden stänger på balansdagen. Denna princip gäller även för att fastställa verkligt värde för noterade finansiella instrument som handlas bilateralt (OTC–handel). För onoterade finansiella instrument fastställs verkligt värde genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden. Diskontering sker med diskonteringsfaktorer beräknade utifrån avkastningskurvor i kassaflödenas respektive valuta. Avkastningskurvorna baseras på aktuella marknadsräntor, till exempel swapräntor, per balansdagen.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar klassificeras i olika kategorier, beroende på avsikten med förvärvet av den finansiella tillgången. Klassificeringen bestäms vid ursprunglig anskaffningstidpunkt.

Likviddagsredovisning tillämpas för avistaköp och avistaförsäljningar av finansiella tillgångar.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

I denna kategori klassificeras tillgångar som innehas för handelsändamål, vilket innebär att avsikten är att de ska avyttras på kort sikt. Derivatinstrument klassificeras alltid i denna kategori.

Tillgångarna omvärderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

I denna kategori ingår även likvida placeringar, det vill säga. kortfristiga likvida placeringar med en ursprunglig löptid understigande tre månader. Kategorin inkluderar även kortfristiga placeringar, vars ursprungliga löptid överstiger tre månader.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa till belopp. Fordringarna uppkommer då bolaget tillhandahåller pengar, varor och tjänster direkt till kredittagaren utan avsikt att bedriva handel i fordringsrätterna. Även förvärvade fordringar innefattas. Värdering görs till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde avses det värde till vilket en finansiell tillgång eller skuld värderas när den initialt bokas upp på balansräkningen, med avdrag för eventuella återbetalningar, och med tillägg eller avdrag för periodisering av eventuell skillnad mellan det initialt bokförda beloppet och återbetalningsbeloppet.

Kundfordringar redovisas till det belopp varmed de förväntas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar. Nedskrivning av kundfordringar redovisas i rörelsens kostnader. Kundfordringar har kort förväntad löptid, och värderas därför till nominellt belopp utan diskontering.

I denna kategori ingår även Kassa och bank, det vill säga omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Aktier och andelar för vilka marknadsnoteringar ej förekommer, och där verkligt värde inte går att fastställa, värderas till ursprungligt anskaffningsvärde, med beaktande av ackumulerade nedskrivningar.

Finansiella skulder

Finansiella skulder klassificeras i olika kategorier, beroende på avsikten med förvärvet av den finansiella skulden. Klassificeringen bestäms vid ursprunglig anskaffningstidpunkt.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

I denna kategori klassificeras alltid derivatinstrument. Värdering görs löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

I denna kategori redovisas räntebärande och ej räntebärande finansiella skulder som inte innehas för handelsändamål. Värdering görs till upplupet anskaffningsvärde.

Långfristiga skulder har en återstående löptid överstigande ett år, medan skulder med kortare löptid redovisas som kortfristiga. Leverantörsskulder har kort förväntad löptid, och värderas därför till nominellt belopp utan diskontering.

Skulder som ingår i ett säkringssamband redovisas enligt de principer som beskrivs nedan.

Derivatinstrument

Bolaget använder olika typer av derivatinstrument (terminer, optioner och swapar) för att säkra olika finansiella risker, främst ränterisker, valutarisker och elprisrisker.

Derivatinstrument med positivt marknadsvärde redovisas som separat rubrik i balansräkningen under omsättningstillgångar, medan derivatinstrument med negativt marknadsvärde redovisas som separat rubrik under kortfristiga skulder.

Derivatinstrument redovisas till verkligt värde på balansdagen. Värdeförändringar redovisas på olika sätt beroende på om derivatinstrumentet klassificerats som säkringsinstrument eller ej. I de fall där säkringsredovisning ej tillämpas redovisas värdeförändringen i resultaträkningen i den period då den uppstår. Baserat på syftet med kontraktet redovisas värdeförändringen antingen i rörelseresultatet eller som finansiell intäkt/kostnad.

Inbäddade derivat

I långfristiga avtal med kund kan priset ha kopplingar till prisutvecklingen på andra råvaror än el och indirekt även till valutakursförändringar, eftersom de aktuella råvarupriserna noteras i utländsk valuta. I sådana kontrakt har inbäddade derivat ansetts föreligga. Vattenfall har med ett antal stora kunder tecknat sådana avtal. Vissa av dessa kontrakt är långfristiga, det längsta kontraktet löper till och med 2019. Mot bakgrund av kontraktens utformning i allmänhet och kontraktens längd i synnerhet, samt det faktum att tillförlitliga marknadsnoteringar endast finns tillgängliga för en period motsvarande 27 månader framåt i tiden, har Vattenfall gjort bedömningen att ett tillförlitligt värde inte kan fastställas på den del av dessa inbäddade derivat som avser perioden bortom april 2010.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för derivatinstrument som ingår i ett dokumenterat säkringssamband. För att säkringsredovisning ska kunna tillämpas krävs att det finns en entydig koppling mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den risk som är avsedd att säkras, att effektiviteten löpande kan visas vara tillräckligt hög genom effektivitetsmätning och att säkringsdokumentation har upprättats. Hur värdeförändringen redovisas i dessa fall beror på vilken typ av säkring som ingåtts.

Kassaflödessäkringar

För derivatinstrument som utgör säkringsinstrument i en kassaflödessäkring gäller att den effektiva delen av värdeförändringen redovisas i eget kapital, medan den ineffektiva delen redovisas direkt i resultaträkningen. Den del av värdeförändringen som redovisas i eget kapital förs sedan över till resultaträkningen i den period då den säkrade posten påverkar resultaträkningen. I de fall där den säkrade posten avser en framtida transaktion, som senare aktiveras som en icke–finansiell tillgång eller skuld i balansräkningen (exempelvis vid säkring av framtida inköp av anläggningstillgångar i utländsk valuta) förs den del av värdeförändringen som redovisas i eget kapital över till och inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgången eller skulden.

Om förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre är uppfyllda, förs de ackumulerade värdeförändringar som redovisats i eget kapital över till resultaträkningen/balansräkningen i den senare period då den säkrade posten påverkar resultaträkningen/balansräkningen. Värdeförändringar från och med den dag då förutsättningarna för säkringsredovisning upphör redovisas direkt i resultaträkningen. Om den säkrade transaktionen inte längre förväntas inträffa överförs säkringsinstrumentets ackumulerade värdeförändringar omedelbart från eget kapital till resultaträkningen.

Kassaflödessäkringar används huvudsakligen i följande fall: i) när elterminer används för säkring av elprisrisk i framtida inköp och försälj-

Fortsättning sidan 86

Fortsättning Not 2

ning, ii) när valutaterminer används för säkring av valutarisk i framtida inköp och försäljning i utländsk valuta, och iii) när ränteswapar används för att ersätta upplåning till rörlig ränta med fast ränta.

Säkringar av verkligt värde

Vid säkring av verkligt värde tillämpas säkringsredovisning då säkringsåtgärden avser en post som normalt redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Säkringsredovisningen innebär i sådana fall att den säkrade risken i den säkrade posten redovisas till verkligt värde med värdeförändringen i resultaträkningen.

Säkring av verkligt värde används primärt i de fall där ränteswapar använts för säkring av ränterisk i upplåning till fast ränta.

Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter

För derivatinstrument och lån i utländsk valuta som utgör säkringsinstrument i en säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter gäller att den effektiva delen av värdeförändringen redovisas i eget kapital, medan den ineffektiva delen redovisas direkt i resultaträkningen. De värdeförändringar som redovisas i eget kapital överförs till resultaträkningen vid den senare tidpunkt då den utländska verksamheten avyttras.

Säkring av nettoinvesteringar används i huvudsak då valutaterminer och lån i utländsk valuta använts för att säkra valutarisken i bolagets investeringar i utländska dotterbolag.

Immateriella anläggningstillgångar

Aktiverade utgifter för utveckling

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen från den tidpunkt då produkten eller processen bedöms komma att bli tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Det redovisade värdet inkluderar utgifter för material, direkta utgifter för löner och indirekta utgifter som alla kan hänföras till tillgången. Övriga utgifter för utveckling redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Utgifter för forskning som syftar till att erhålla ny vetenskaplig eller teknisk kunskap redovisas som kostnad då de uppkommer.

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för ett rörelseförvärv och det verkliga värdet vid förvärvstidpunkten av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventualförpliktelser. Skillnadsbeloppet är anskaffningsvärdet för goodwill.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill är ej föremål för avskrivning utan testas årligen för nedskrivningsbehov. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för Andelar i intresseföretag.

Övriga immateriella anläggningstillgångar

Övriga immateriella anläggningstillgångar såsom koncessioner, patent, licenser, varumärken och liknande rättigheter samt hyresrätter, gruvrätter och liknande rätter som förvärvas av koncernen redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella anläggningstillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänför sig. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod, såvida inte nyttjandeperioden är obegränsad. Bedömda nyttjandeperioder är oförändrade jämfört med föregående år och beskrivs i koncernens Not 20, Immateriella anläggningstillgångar. Bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

Materiella anläggningstillgångar

Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Som materiella anläggningstillgångar redovisas byggnader och mark, maskiner och andra tekniska anläggningar samt inventarier, verktyg och installationer. Dessa tillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt nedskrivningar.

I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförbara till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförbara kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter och konsulttjänster. Lånekostnader direkt hänförbara till investeringsprojekt i anläggningstillgångar som tar betydande tid i anspråk att färdigställa inräknas i anläggningstillgångens anskaffningsvärde under uppförandeperioden.

Inom kärnkraftsverksamheten i Tyskland och Sverige ingår i anskaffningsvärdet ett vid anskaffningstidpunkten beräknat nuvärde för uppskattad utgift för nedmontering och bortforsling av anläggningen samt återställande av den plats där anläggningen varit belägen. Vidare inbegriper åtagandet omhändertagande och slutförvaring av i anläggningen använt radioaktivt material.

På motsvarande sätt ingår för gruvverksamheten i Tyskland i anskaffningsvärdet ett vid anskaffningstidpunkten beräknat nuvärde för uppskattad utgift för åtaganden om återställande av mark.

Motsvarande nuvärdeberäknade uppskattade utgifter redovisas initialt som avsättning.

Leasing

Leasing klassificeras antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren, om så ej är fallet är det fråga om operationell leasing.

Förhyrda tillgångar

Tillgångar som förhyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som tillgång i koncernens balansräkning. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- respektive kortfristig skuld. De leasade tillgångarna avskrivs linjärt över den kortare av leasingperioden eller nyttjandeperioden medan leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Operationell leasing innebär att leasingavgiften i normalfallet kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Uthyrda tillgångar

Tillgångar som hyrs ut enligt finansiella leasingavtal redovisas ej som materiella anläggningstillgångar då riskerna förenade med ägandet förts över på leasetagaren. Istället bokförs en finansiell fordran avseende de framtida minimileaseavgifterna.

Tillgångar som hyrs ut enligt operationella leasingavtal redovisas som materiella anläggningstillgångar som skrivs av.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbytet. Reparationer kostnadsförs löpande.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Koncernen tillämpar komponentavskrivning vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger

till grund för avskrivningen. Bedömda nyttjandeperioder är oförändrade jämfört med föregående år för samtliga anläggningstillgångar. Bedömda nyttjandeperioder beskrivs i koncernens Not 21, Materiella anläggningstillgångar. Bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

Mark och fallrätter är ej föremål för avskrivning.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa båda syften.

Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt och en bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

Varulager

Kärnbränsle, fossila bränslen samt material och reservdelar

Dessa varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

Förbrukning av kärnbränsle beräknas som värdet av minskningen av energiinnehållet i bränslepatronerna och baserar sig på anskaffningskostnaden för varje enskild laddning.

Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFU) och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna.

Värdet av den energi som finns lagrad i form av vatten i vattenkraftens regleringsmagasin redovisas inte som tillgång.

Immateriella omsättningstillgångar

Utsläppsrätter

Från 2005 gäller ett handelssystem inom EU som syftar till att minska utsläppen av växthusgasen koldioxid. Berörda anläggningar har inom ramen för detta system, utan vederlag, eller till ett pris understigande verkligt värde, från respektive lands myndigheter erhållit så kallade utsläppsrätter. Utsläppsrätter köps och säljs på därför avsedd marknadsplats.

Inköpta utsläppsrätter redovisas som immateriella tillgångar under omsättningstillgångar till anskaffningskostnad med avdrag för ackumulerade nedskrivningar, medan utsläppsrätter som erhållits gratis från respektive lands myndighet tas upp till noll kronor. I samband med gjorda koldioxidutsläpp uppstår ett åtagande att leverera in utsläppsrätter till respektive lands myndighet. Endast i de fall då gratis erhållna utsläppsrätter inte täcker detta åtagande redovisas en kostnad och en skuld. Skulden värderas till det värde som den förväntas regleras med.

Certifikat

I syfte att främja användningen av förnyelsebara energikällor för elproduktion har Sverige och Polen certifikatsystem. Anläggningar som berörs av dessa system erhåller, gratis från respektive lands myndighet, certifikat i takt med att certifikatberättigad el produceras.

Upparbetade certifikat, vilka erhålls gratis, redovisas som immateriella tillgångar under omsättningstillgångar till verkligt värde vid erhållandetidpunkten medan inköpta certifikat redovisas till anskaffningskostnad med avdrag för ackumulerade nedskrivningar.

I samband med elförsäljning uppstår ett åtagande att leverera in certifikat till respektive lands myndighet. Detta åtagande redovisas som en kostnad och en skuld. Skulden värderas till det värde som den förväntas regleras med.

Nedskrivningar

Löpande under året bedöms om det föreligger en indikation på att en tillgång kan ha minskat i värde. Om någon sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. För goodwill och andra immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod samt för immateriella tillgångar som ännu ej är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen.

Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska vid prövning av nedskrivningsbehov tillgångarna grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en så kallad kassagenererande enhet). En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

Beräkning av återvinningsvärdet

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. För en tillgång som inte genererar kassaflöden oberoende av andra tillgångar beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivningar av finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Nedskrivningar på goodwill återförs aldrig. Nedskrivningar på andra tillgångar återförs om det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En nedskrivning återförs endast till den utsträckning tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som tillgången skulle ha haft om någon nedskrivning inte hade gjorts.

Ersättningar till anställda

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda planer är planer för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka fastställda avgifter betalas till en separat juridisk enhet. Någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter finns ej i det fall den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till de anställda. Avgifter till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den period de avser.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda planer är andra planer för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämda planer. Koncernens förpliktelse avseende förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan enligt den så kallade Projected Unit Credit Method genom en beräkning av den ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Bedömda framtida lönejusteringar beaktas. Nettoförpliktelsen utgörs av diskonterat nuvärde av summa intjänade och beräknade framtida ersättningar reducerat med det verkliga värdet på eventuella förvaltningstillgångar. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en aktiv marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid.

När ersättningarna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade ersättningen som hänför sig till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder som en kostnad i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills ersättningarna är helt intjänade. Om ersättningen är fullt ut intjänad redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt.

För aktuariella vinster och förluster tillämpas den så kallade korridorregeln. Aktuariella vinster och förluster uppkommer som effekter av ändringar i aktuariella antaganden. Korridorregeln innebär att den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna som överstiger 10% av det största av förpliktelsernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet med början året efter det att de uppkommer över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till nettot av oredovisade aktuariella förluster och oredovisade kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder och nuvärdet av framtida återbetalningar från planen eller minskade framtida inbetalningar till planen.

Fortsättning sidan 88

Fortsättning Not 2

Andra avsättningar än avsättningar för pensioner

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och de risker som är förknippade med skulden. Diskonteringsräntan återspeglar inte sådana risker som beaktats i de uppskattade framtida kassaflödena.

Avsättning sker även för förlustkontrakt, det vill säga där oundvikliga utgifter för att uppfylla förpliktelser överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna av kontraktet.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Häri inkluderas även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Följande temporära skillnader beaktas inte; för temporär skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill, första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller sådana temporära skillnader hänförliga till aktier eller andelar i dotterbolag eller intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Not 3 Effekter av ändrade redovisningsprinciper

Som beskrivits i koncernens Not 2 har vissa ändringar i redovisningsprinciper genomförts från och med 2007. Dessa effekter kvantifieras nedan vilket också inneburit att flertalet nyckeltal (se sidan 123) omräknats från och med år 2004.

I koncernens resultaträkning har effekten av kassaflödessäkringar avseende försäljning och inköp av el och andra råvaror ändrats. Tidigare redovisades effekten av kassaflödessäkringar i resultaträkningen i posten Nettoomsättning vid positivt utfall och i posten Kostnad för sålda produkter vid negativt utfall. Nu redovisas istället effekten av kassaflödessäkringen på samma sätt som den säkrade posten redovisas. Effekten i tidigare perioder av ovan nämnda förändrade redovisningsprincip innebär att Nettoomsättningen och Kostnaden för sålda produkter för Vattenfallkoncernen har minskats med 10 013 MSEK för helåret 2006, 5 364 MSEK för helåret 2005 samt 2 350 MSEK för helåret 2004. Bruttoresultatet och Rörelseresultatet har inte påverkats av övergången till ny redovisningsprincip.

I koncernens resultaträkning har räntedelen i pensionskostnaden, netto efter avdrag för förväntad avkastning på förvaltningstillgångar, omklassificerats till Finansiella kostnader, mot att tidigare redovisats som ingående i Rörelseresultatet. Effekten av ovan nämnda förändrade redovisningsprincip innebär för helåret 2007 att Rörelesresultatet ökar samtidigt som Finansiella kostnader ökar med 811 MSEK. Motsvarande effekt för helåret 2006 uppgår till 772 MSEK, för helåret 2005 till 792 MSEK samt för helåret 2004 till 830 MSEK.

Not 4 Förvärvad och avyttrad verksamhet

Företag som förvärvats eller avyttrats under 2007 (endast större poster). Inget av dessa förvärv eller avyttringar har haft någon väsentlig påverkan på Vattenfalls omsättning, resultat eller balansräkning.

	Månad	Bolag	Förändring %	Ny ägarandel %	Överlåtelsesumma, MSEK
Förvärv					
Norden	September	Västerbergslagens Elförsäljning AB, Sverige	49	100	7
Tyskland	Juni	Dan Tysk Kabel GmbH	97	97	98
	Augusti	Vattenfall Europe Baltic Offshore Grid GmbH	97	97	10
Avyttringar					
Tyskland	September	Vattenfall Europe Contracting GmbH	−97	–	89
Övrigt	Februari	Vattenfall Estonia OÜ, Estland	−100	–	54
	Februari	Vattenfall Latvia SIA, Lettland	−100	–	8
	December	Åtvidabergs Fjärrvärme AB, Sverige	−50	–	28

Not 5 Valutakurser

För Vattenfallkoncernen viktigare valutakurser använda i bokslut:

		Medelkurser		Balansdagskurser	
	Valuta	2007	2006	2007-12-31	2006-12-31
Europa	EUR	9,2464	9,2617	9,4700	9,0500
Danmark	DKK	1,2409	1,2418	1,2705	1,2135
Norge	NOK	1,1530	1,1516	1,1875	1,0945
Polen	PLN	2,4477	2,3769	2,6300	2,3600
USA	USD	6,7439	7,3794	6,4700	6,8700

Not 6 Nettoomsättning

	2007	2006
Omsättning inklusive punktskatter		
varor (elektricitet, värme, gas etc.)	141 109	135 300
utförande av tjänsteuppdrag	5 594	5 130
Punktskatter	−3 064	−4 628
Nettoomsättning	**143 639**	**135 802**

Not 7 Upplysningar om segment

Koncernens verksamhet bedrivs huvudsakligen inom tre geografiska områden. Dessa primära segment är Norden, Tyskland och Polen. Därutöver finns ett segment Övrigt i vilket ingår Energihandel, Finansverksamhet och Övriga koncernfunktioner. Segmentet Norden innefattar huvudsakligen verksamheter i Norden men inkluderar även verksamheter i Nederländerna och Storbritannien. De primära segmenten utgörs av områden baserade på var tillgångarna är lokaliserade.

Rörelseresultatet för det primära segmentet Övrigt inkluderar marknadsvärdeförändringar för elhandel vilka redovisas av Energihandel fram till att beloppen realiseras. När beloppen realiseras påverkas andra segment.

Som rörelsegrenar (sekundära segment) fördelas koncernens verksamhet på Elproduktion, Elmarknad (försäljning och energihandel), Elnät (transmission och distribution av el) och Värme (produktion, distribution och försäljning av värme). I övrig verksamhet ingår Vattenfalls Finansverksamhet och Övriga koncernfunktioner. Rörelseresultatet för det sekundära segmentet Elmarknad inkluderar marknadsvärdeförändringar för elhandel vilka redovisas av Energihandel fram till att beloppen realiseras. När beloppen realiseras påverkas huvudsakligen segment Elproduktion.

Leveranser av el mellan segment sker till marknadsmässiga priser. För tjänster mellan segment tillämpas till övervägande del självkostnadspris men i vissa fall tillämpas marknadsmässiga priser.

Primära segment

2007	Norden	Tyskland	Polen	Övrigt	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	44 429	77 471	9 265	12 474	–	**143 639**
Försäljning mellan segment	2 284	34 989	531	28 965	−66 769	–
Summa	**46 713**	**112 460**	**9 796**	**41 439**	**−66 769**	143 639
Rörelseresultat (EBIT)	12 591	15 338	1 092	−438	–	**28 583**
Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster	12 418	15 440	1 077	−438	–	**28 497**
Tillgångar	163 548	177 668	21 718	113 842	−138 540	**338 236**
Skulder	137 187	95 544	3 239	116 669	−138 535	**214 104**
Nettotillgångar	91 122	67 849	10 865	−5 750	2 034	**166 120**
Investeringar	10 806	7 242	876	8 557	−8 517	**18 964**
Avskrivningar	5 375	9 319	686	52	–	**15 432**
Nedskrivningar	225	1 618	7	–	–	**1 850**
Återförda nedskrivningar	–	42	2	–	–	**44**
Andelar i intresseföretags resultat	116	882	–	–	–	**998**

2006	Norden	Tyskland	Polen	Övrigt	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	48 235	69 905	8 981	8 681	–	**135 802**
Försäljning mellan segment	−8 117	31 633	468	20 504	−44 488	**–**
Summa	**40 118**	**101 538**	**9 449**	**29 185**	**−44 488**	135 802
Rörelseresultat (EBIT)	13 287	13 884	1 072	−466	44	**27 821**
Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster	13 217	13 711	942	−466	44	**27 448**
Tillgångar	154 005	165 596	18 127	122 823	−137 385	**323 166**
Skulder	130 413	98 672	11 859	111 929	−137 381	**215 492**
Nettotillgångar	81 687	61 818	8 812	−4 405	2 053	**149 965**
Investeringar	11 744	6 305	845	14	−1 688	**17 220**
Avskrivningar	4 372	9 423	728	51	–	**14 574**
Nedskrivningar	196	1 368	4	–	–	**1 568**
Återförda nedskrivningar	–	25	–	–	–	**25**
Andelar i intresseföretags resultat	550	771	–	13	–	**1 334**

Sekundära segment

2007	Elproduktion	Elmarknad	Elnät	Värme	Övrigt	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	32 162	68 018	41 654	13 717	2 974	−14 886	**143 639**
Försäljning mellan segment	33 950	4 243	13 420	6 543	6 099	−64 255	–
Summa	**66 112**	**72 261**	**55 074**	**20 260**	**9 073**	**−79 141**	143 639
Rörelseresultat (EBIT)	22 064	314	3 035	4 179	−1 009	–	**28 583**
Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster	22 094	314	3 071	4 118	−1 100	–	**28 497**
Tillgångar	212 909	31 578	89 159	46 510	133 242	−175 162	**338 236**
Investeringar	9 986	87	5 705	2 535	1 337	−686	**18 964**

2006	Elproduktion	Elmarknad	Elnät	Värme	Övrigt	Elimineringar	Summa
Extern nettoomsättning	34 169	63 979	36 571	14 833	1 598	−15 348	**135 802**
Försäljning mellan segment	28 707	5 324	15 003	6 709	5 701	−61 444	–
Summa	**62 876**	**69 303**	**51 574**	**21 542**	**7 299**	**−76 792**	135 802
Rörelseresultat (EBIT)	19 762	355	3 947	4 130	−373	–	**27 821**
Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster	19 776	169	3 985	4 250	−732	–	**27 448**
Tillgångar	210 100	29 993	83 104	43 443	136 635	−180 109	**323 166**
Investeringar	20 532	94	6 001	2 138	6 499	−18 044	**17 220**

Not 8 Kostnader för sålda produkter

Direkta kostnader inkluderar produktionsskatter och avgifter med 5 362 MSEK (5 341) samt fastighetsskatter med 1 359 MSEK (1 152).

Not 9 Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter innefattar realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar och utsläppsrätter, rörelserelaterade valutakursvinster, hyresintäkter samt försäkringsersättningar.

Not 10 Övriga rörelsekostnader

Övriga rörelsekostnader innefattar huvudsakligen realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar och utsläppsrätter, rörelserelaterade valutakursförluster samt avvecklings- respektive omstruktureringskostnader.

Not 11 Avskrivningar

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och förvaltningsfastigheter fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2007	2006
Kostnader för sålda produkter	14 679	13 843
Försäljningskostnader	307	303
Administrationskostnader	426	405
Forsknings- och utvecklingskostnader	5	4
Övriga rörelsekostnader (förvaltningsfastigheter)	15	19
Summa	**15 432**	**14 574**

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar ingår ovan i Kostnad för sålda produkter med 415 MSEK (415), Försäljningskostnader 116 MSEK (137) samt i Administrationskostnader med 111 MSEK (194).

Not 12 Nedskrivningar och återförda nedskrivningar

Nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och förvaltningsfastigheter fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2007	2006
Kostnader för sålda produkter	1 850	1 191
Försäljningskostnader	–	193
Administrationskostnader	–	2
Övriga rörelsekostnader (förvaltningsfastigheter)	–	182
Summa	**1 850**	**1 568**

Följande större nedskrivningar ingår ovan:

Norden
Vattenfall äger och förvaltar en kraftvärmeanläggning i Finland vilken levererar processånga till en enskild kund. Högre bränsle- och operationella kostnader som inte helt har kunnat kompenseras i avtal med kunden har lett till nedskrivningar uppgående till 195 MSEK vilket belastat affärsenheten Värme Norden. I beräkningarna har en diskonteringsränta på 8% efter skatt använts.

Tyskland
Kommande kostnadsökningar till följd av nytillkomna nätavgifter enligt beslut av nätmyndigheten Bundesnetzagentur har medfört en nedskrivning avseende pumpkraftverk i Tyskland. Redovisat värde på anläggningarna har jämförts mot ett beräknat nyttjandevärde baserat på framtida uthålliga kassaflöden. Detta har resulterat i nedskrivningar uppgående till 1 100 MSEK för affärsenenheten gruvdrift och produktion. I beräkningarna har en diskonteringsränta på 7,3% efter skatt använts.

Dessutom har efter ett beslut om bedömda framtida tariffsänkningar från samma myndighet ytterligare nedskrivningar gjorts uppgående till 473 MSEK avseende nätanläggningar i östra Tyskland. I dessa beräkningar har en diskonteringsränta på 4,75% efter skatt använts.

Återförda nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och förvaltningsfastigheter fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2007	2006
Kostnader för sålda produkter	14	23
Administrationskostnader	1	2
Övriga rörelsekostnader (förvaltningsfastigheter)	29	–
Summa	**44**	**25**

Not 13 Rörelsens kostnader fördelade på kostnadsslag

	2007	2006
Personalkostnader	18 820	19 249
Avskrivningar	15 432	14 574
Nedskrivningar av anläggningstillgångar	1 850	1 568
Återförda nedskrivningar av anläggningstillgångar	–44	–25
Rörelsens andra kostnader inkl insatsvaror	81 778	76 268
Summa	**117 836**	**111 634**

Not 14 Finansiella intäkter

	2007	2006
Utdelningar	79	73
Ränteintäkter hänförbara till placeringar mm	1 331	1 341
Avkastning från Kärnavfallsfonden	843	2 106
Netto värdeförändring vid omvärdering av derivat	–	272
Netto värdeförändring vid omvärdering av andra finansiella tillgångar	–	35
Realisationsvinster vid försäljningar av aktier och andelar	23	12
Summa	**2 276**	**3 839**

Not 15 Finansiella kostnader

	2007	2006
Räntekostnader hänförbara till lån mm	3 325	3 317
Räntedel i pensionskostnad, netto efter avdrag för förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	811	772
Diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	2 453	2 012
Valutakursdifferenser, netto	19	25
Netto värdeförändring vid omvärdering av derivat	243	–
Netto värdeförändring vid omvärdering av andra finansiella tillgångar	54	–
Nedskrivningar av aktier och andelar	14	7
Realisationsförluster vid försäljningar av aktier och andelar	7	2
Summa	**6 926**	**6 135**

Not 16 Ineffektivitet för säkringar som har redovisats i resultaträkningen

	2007	2006
Ineffektivitet för säkringar av verkligt värde[1]	–15	58
Ineffektivitet för kassaflödessäkringar	24	133
Summa	**9**	**191**
1) Ineffektivitet för säkringar av verkligt värde fördelas enligt följande:		
Vinster(+)/förluster(–) på säkringsinstrument	777	–1 461
Vinster(+)/förluster(–) på säkrade poster	–792	1 519
Summa	**–15**	**58**

Not 17 Skatter

Resultat före skatter uppgick till:

	2007	2006
Sverige	7 784	10 524
Övriga länder	16 149	15 001
Summa	**23 933**	**25 525**

Vid beräkning av uppskjuten skatt för 2007 har hänsyn tagits till den i juli 2007 av tyska myndigheter beslutade sänkningen av inkomstskatt för bolag med cirka 10 procentenheter som kommer att gälla från 2008. Detta förklarar den relativt låga effektiva skattesatsen för 2007.

Den redovisade skattekostnaden fördelas enligt följande:

	2007	2006
Aktuell skatt		
Periodens aktuella skatter:		
Sverige	2 122	1 668
Övriga länder	6 676	5 578
Justering av aktuella skatter hänförlig till tidigare perioder:		
Sverige	–17	–103
Övriga länder	724	–1 127
	9 505	**6 016**
Uppskjuten skatt		
Sverige	17	1 251
Övriga länder	–6 275	–1 600
	–6 258	**–349**
Summa skatter	**3 247**	**5 667**

Skillnaden mellan nominell svensk skattesats och effektiv skattesats förklaras på följande sätt:

%	2007	2006
Svensk inkomstskattesats	28,0	28,0
Skillnad i skattesats i utländsk verksamhet	5,7	4,8
Justering av skatt hänförlig till tidigare perioder, ändrad skattelagstiftning	–	–5,0
Justering av skatt hänförlig till tidigare perioder, övrigt	3,0	0,3
Ändrade skattesatser	–16,6	–
Justering på grund av ändrad skattebas	–2,2	–
Ej avdragsgilla kostnader och ej skattepliktiga intäkter, netto	–3,5	–5,4
Övrigt	–0,8	–0,5
Effektiv skattesats[1]	**13,6**	**22,2**
Skattesats, aktuell skatt[2]	39,7	23,6

1) Skattekostnad enligt koncernens resultaträkning i förhållande till resultatet före skatter.

2) Skattekostnad enligt koncernens resultaträkning exkl uppskjuten skatt i förhållande till resultatet före skatter.

Ackumulerade skattemässiga underskottsavdrag fördelar sig enligt följande:

	2007	2006
Sverige	5	13
Övriga länder	419	627
Summa	**424**	**640**

Minskningen i redovisade belopp förklaras av att underskottsavdrag utnyttjats under 2007.

Underskottsavdragen förfaller enligt följande:

	2007
2008	154
2009	37
Ingen tidsbegränsning	233
Summa	**424**

Långfristig skattefordran för aktuell skatt har uppstått efter ändrad lagstiftning i Tyskland (december 2006) som medfört att under åren 2002–2005 innehållen skattekredit, från tidigare upphävda regler angående skatt på utdelning, nu kan återfås utan villkor om vidareutdelning. Den frisläppta skattekrediten kommer att utbetalas under åren 2008–2017. Den långfristiga delen representeras i balansräkningen av ett diskonterat värde.

Uppskjuten skattefordran respektive uppskjuten skatteskuld hänför sig till balansposter enligt följande:

Uppskjuten skattefordran	2007	2006
Anläggningstillgångar	968	3 208
Omsättningstillgångar	842	1 096
Långfristiga skulder	3 949	6 296
Kortfristiga skulder	2 197	1 609
Underskottsavdrag	75	66
Kvittning av uppskjuten skatteskuld	–7 190	–10 468
Summa	**841**	**1 807**

Uppskjuten skatteskuld	2007	2006
Anläggningstillgångar	27 367	32 436
Kortfristiga fordringar	782	2 235
Långfristiga skulder	2 735	4 309
Kortfristiga skulder	10	1 363
Kvittning av uppskjuten skattefordran	–7 190	–10 468
Summa	**23 704**	**29 875**

Uppskjuten skattefordran (förändringar under 2007)	
Ingående balans	1 807
Förvärvade bolag	–36
Periodens avsättningar/upplösningar, netto	–156
Omräkningsdifferenser	63
Kvittning av uppskjuten skatteskuld	–837
Utgående balans	**841**

Uppskjuten skatteskuld (förändringar under 2007)	
Ingående balans	29 875
Förvärvade bolag	1
Periodens avsättningar/upplösningar, netto	–6 003
Avyttrade bolag	–3
Omräkningsdifferenser	671
Kvittning av uppskjuten skattefordran	–837
Utgående balans	**23 704**

Not 18 Minoritetsintressen

	2007	2006
Minoritetens andel i resultat före skatter	1 018	1 503
Minoritetens andel i skatter	–101	–374
Summa	**917**	**1 129**

Not 19 Finansiella instrument – Intäkts- och kostnadsposter, vinster och förluster

Nettovinst(+)/nettoförlust(–) på:

	2007	2006
Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen avseende finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel	2 003	–4 361
Finansiella tillgångar som kan säljas	80	75
Lånefordringar och kundfordringar	1 495	2 757
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	–3 437	–822
Summa	**141**	**–2 351**

Ränteintäkter uppgår till 522 MSEK (302) och räntekostnader uppgår till 2 585 MSEK (2 477) avseende finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 20 Immateriella anläggningstillgångar

	Pågående utvecklingsprojekt		Aktiverade utgifter för utveckling		Goodwill		Koncessioner och liknande rättigheter med begränsad livslängd		Hyresrätter, gruvrätter och liknande rätter med begränsad livslängd		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Anskaffningsvärden												
Ingående anskaffningsvärde	–	–	1 381	1 307	435	451	2 889	3 250	4 624	4 428	**9 329**	**9 436**
Förvärvade bolag	–	–	–	–	–	–	131	–	–	–	**131**	**–**
Investeringar	45	–	71	110	–	–	146	122	17	354	**279**	**586**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	–179	–	–51	–205	–	–1	**–230**	**–206**
Omklassificeringar	–	–	–	–	–	–	35	–135	109	–	**144**	**–135**
Sålda bolag	–	–	–	–	–	–	–7	–71	–37	–	**–44**	**–71**
Omräkningsdifferens	–	–	42	–36	33	–16	101	–72	188	–157	**364**	**–281**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**45**	**–**	**1 494**	**1 381**	**289**	**435**	**3 244**	**2 889**	**4 901**	**4 624**	**9 973**	**9 329**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan[1]												
Ingående avskrivningar	–	–	–795	–484	–	–	–2 010	–2 125	–1 352	–1 174	**–4 157**	**–3 783**
Årets avskrivningar	–	–	–222	–277	–	–	–188	–245	–232	–224	**–642**	**–746**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	–	–	43	199	–	1	**43**	**200**
Omklassificeringar	–	–	–	–59	–	–	3	67	–2	–	**1**	**8**
Sålda bolag	–	–	–	–	–	–	2	44	23	–	**25**	**44**
Omräkningsdifferens	–	–	–35	25	–	–	–66	50	–61	45	**–162**	**120**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–**	**–**	**–1 052**	**–795**	**–**	**–**	**–2 216**	**–2 010**	**–1 624**	**–1 352**	**–4 892**	**–4 157**
Nedskrivningar												
Ingående nedskrivningar	–	–	–193	–	–176	–183	–19	–19	–524	–525	**–912**	**–727**
Årets nedskrivningar	–	–	–	–193	–	–	–	–3	–	–	**–**	**–196**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	179	–	–	–	–	–	**179**	**–**
Omklassificeringar	–	–	–	–	–	–	1	2	–	–	**1**	**2**
Omräkningsdifferens	–	–	–	–	–3	7	–1	1	–1	1	**–5**	**9**
Utgående nedskrivningar	**–**	**–**	**–193**	**–193**	**–**	**–176**	**–19**	**–19**	**–525**	**–524**	**–737**	**–912**
Utgående planenligt restvärde	**45**	**–**	**249**	**393**	**289**	**259**	**1 009**	**860**	**2 752**	**2 748**	**4 344**	**4 260**
Förskott till leverantörer											**2**	**–**
Summa											**4 346**	**4 260**

1) Bedömda nyttjandeperioder är för Aktiverade utgifter för utveckling 3–4 år, för Koncessioner etc 3–30 år samt för Hyresrätter, gruvrätter etc 3–50 år.

Avtalsenliga åtaganden om förvärv av immateriella anläggningstillgångar uppgår per 31 december 2007 till 7 MSEK (7).

Not 21 Materiella anläggningstillgångar

	Byggnader och mark[1]		Maskiner och andra tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar[2]		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Anskaffningsvärden										
Ingående anskaffningsvärde[3]	69 343	68 306	361 368	353 960	9 047	9 019	11 367	7 366	**451 125**	**438 651**
Förvärvade bolag	106	–	7	4 306	–	–	–	85	**113**	**4 391**
Investeringar[4]	371	2 607	2 596	13 236	745	776	14 859	11 365	**18 571**	**27 984**
Aktiverade/Återförda framtida utgifter för återställande etc	254	723	2 821	366	–	–	–	–1	**3 075**	**1 088**
Omföring från pågående nyanläggningar	870	649	7 677	6 578	95	105	–8 642	–7 332	**–**	**–**
Försäljningar/Utrangeringar	–475	–1 151	–3 825	–5 608	–610	–498	–36	–121	**–4 946**	**–7 378**
Andra omklassificeringar	149	35	–454	–7	88	–14	95	128	**–122**	**142**
Sålda bolag	–73	–99	–611	–788	–27	–59	–14	–1	**–725**	**–947**
Omräkningsdifferenser	2 238	–1 727	13 264	–10 675	344	–282	272	–122	**16 118**	**–12 806**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**72 783**	**69 343**	**382 843**	**361 368**	**9 682**	**9 047**	**17 901**	**11 367**	483 209	451 125
Ackumulerade avskrivningar enligt plan[5]										
Ingående avskrivningar	–31 228	–31 338	–208 069	–208 346	–7 288	–7 472	–	–	**–246 585**	**–247 156**
Förvärvade bolag	–11	–	–2	–189	–	–	–	–	**–13**	**–189**
Årets avskrivningar	–1 755	–1 686	–12 446	–11 548	–574	–575	–	–	**–14 775**	**–13 809**
Försäljningar/Utrangeringar	232	875	3 559	5 290	586	473	–	–	**4 377**	**6 638**
Andra omklassificeringar	8	50	266	–5	–19	6	–	–	**255**	**51**
Sålda bolag	24	76	169	534	14	46	–	–	**207**	**656**
Omräkningsdifferenser	–1 069	795	–7 733	6 195	–267	234	–	–	**–9 069**	**7 224**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–33 799**	**–31 228**	**–224 256**	**–208 069**	**–7 548**	**–7 288**	**–**	**–**	–265 603	–246 585
Nedskrivningar										
Ingående nedskrivningar	–986	–943	–3 013	–2 030	–60	–61	–8	–10	**–4 067**	**–3 044**
Årets nedskrivningar	–49	–99	–1 795	–1 090	–5	–1	–1	–	**–1 850**	**–1 190**
Årets återförda nedskrivningar	–	24	15	1	–	–	–	–	**15**	**25**
Omföring från pågående nyanläggningar	–	–2	–	–	–	–	–	2	**–**	**–**
Försäljningar/Utrangeringar	39	33	31	16	–1	–	–1	–	**68**	**49**
Andra omklassificeringar	–3	–38	–	–	–	–	–	–	**–3**	**–38**
Sålda bolag	3	–	17	–	–	–	2	–	**22**	**–**
Omräkningsdifferenser	–51	39	–163	90	–3	2	–	–	**–217**	**131**
Utgående nedskrivningar	**–1 047**	**–986**	**–4 908**	**–3 013**	**–69**	**–60**	**–8**	**–8**	–6 032	–4 067
Utgående planenligt restvärde	**37 937**	**37 129**	**153 679**	**150 286**	**2 065**	**1 699**	**17 893**	**11 359**	211 574	200 473
Förskott till leverantörer									**2 634**	**855**
Summa									214 208	201 328

1) I anskaffningsvärden för byggnader och mark ingår anskaffningsvärde för mark och fallrätter uppgående till 14 167 MSEK (13 961), vilka inte är föremål för avskrivning.

2) Under året har ränta under byggnadstid aktiverats med 109 MSEK (75). Genomsnittlig ränta för år 2007 är 4,1%.

3) Erhållna statliga bidrag, ingående balans, uppgår till 4 294 MSEK (4 760). Ackumulerade aktiverade räntor ingår i anskaffningsvärdet för byggnader med 757 MSEK (648).

4) Under året erhållna statliga bidrag uppgår till 266 MSEK (76).

5) Bedömda nyttjandeperioder är för Vattenkraftanläggningar 5–40 år, för Värmekraftanläggningar 5–40 år, för Eldistribution och transmissionsledningar 5–35 år, för Gruvverksamhet 5–20 år, för Kontorsutrustning 5–10 år samt för Kontors- och lagerfastigheter samt verkstäder 25–50 år.

Taxeringsvärden (avser svenska fastigheter)

	2007	2006
Byggnader	63 118	68 356
Mark	25 476	25 382
Summa	**88 594**	**93 738**

Taxeringsvärden åsätts inte ledningar och transformatorstationer.

Avtalsenliga åtaganden om förvärv mm av materiella tillgångar uppgår per 31 december 2007 till 20 338 MSEK (8 532).

Not 22 Förvaltningsfastigheter

	2007	2006
Anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärde	2 225	2 505
Investeringar	1	4
Försäljningar/Utrangeringar	–144	–178
Omklassificeringar	–1	–12
Omräkningsdifferenser	100	–94
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 181**	**2 225**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan[1]		
Ingående avskrivningar	–549	–564
Årets avskrivningar	–15	–19
Försäljningar/Utrangeringar	38	66
Omklassificeringar	–1	–56
Omräkningsdifferenser	–25	24
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–552**	**–549**
Nedskrivningar		
Ingående nedskrivningar	–740	–685
Årets nedskrivningar	–	–182
Årets återförda nedskrivningar	29	–
Försäljningar/Utrangeringar	18	61
Omklassificeringar	3	37
Omräkningsdifferenser	–33	29
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**–723**	**–740**
Utgående planenligt restvärde	**906**	**936**
Uppskattat marknadsvärde	**1 139**	**1 156**

1) Bedömda nyttjandeperioder för förvaltningsfastigheter är 25–50 år.

Förvaltningsfastigheter omfattar 143 (156) fastigheter belägna i Berlin, Hamburg och i östra Tyskland. Det uppskattade marknadsvärdet har definierats som det belopp till vilket nämnda fastigheter skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Marknadsvärderingen har till största delen gjorts av Vattenfalls egna värderingsmän. Hyresintäkter från externa kunder uppgick till 112 MSEK (110). Direkta kostnader för nämnda fastigheter uppgick till 251 MSEK (355) av vilka 97 MSEK (176) är relaterade till fastigheter vilka inte genererat hyresintäkter.

Avtalsenliga förpliktelser att köpa, uppföra eller exploatera en förvaltningsfastighet eller att utföra reparationer, underhåll eller förbättringar uppgår per 31 december 2007 till 10 MSEK (9).

Not 23 Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB samt av andra koncernföretag

Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB

Koncernföretag	Organisationsnummer	Säte	Antal aktier 2007	Andel i % 2007	Bokfört värde 2007
Norden					
Bergeforsens Kraft AB	556044-8887	Sundsvall	3 240	60	3
Energibolaget Botkyrka-Salem Försäljn. AB	556014-7406	Botkyrka	23 988	100	35
Forsaströms Kraft AB	556010-0819	Åtvidaberg	400 000	100	48
Forsmarks Kraftgrupp AB	556174-8525	Östhammar	198 000	66	198
Försäkrings AB Vattenfall Insurance	516401-8391	Stockholm	200 000	100	200
Gotlands Energi AB	556008-2157	Gotland	112 500	75	13
Produktionsbalans PBA AB	556425-8134	Stockholm	4 800	100	5
Ringhals AB	556558-7036	Varberg	248 572	70	379
Svensk Kärnbränslehantering AB[1]	556175-2014	Stockholm	360	36	–
Säffle Årjäng Energi AB	556499-8689	Säffle	8 000	100	12
Vattenfall Bränsle AB	556440-2609	Stockholm	100	100	96
Vattenfall A/S	21 311 332	Köpenhamn	10 040 000	100	12 878
Vattenfall Business Services Nordic AB	556439-0614	Stockholm	100	100	10
Vattenfall Eldistribution AB	556417-0800	Stockholm	8 000	100	11
Vattenfall Fastigheter AB	556438-5952	Sundsvall	100	100	120
Vattenfall Inlandskraft AB	556528-2562	Jokkmokk	3 000	100	4
Vattenfall Oy	1071366-1	Helsingfors	10 000	100	1 483
Vattenfall Power Consultant AB	556383-5619	Stockholm	12 500	100	15
Vattenfall Power Management AB	556573-5940	Stockholm	6 570	100	12
Vattenfall Research & Development AB	556390-5891	Älvkarleby	14 000	100	17
Vattenfall Service Nord AB	556242-0959	Luleå	10 000	100	1
Vattenfall Service Syd AB	556417-0859	Trollhättan	16 000	100	18
Vattenfall Treasury AB (publ)	556439-0606	Stockholm	500	100	6
Vattenfall Vindkraft Sverige AB	556581-4273	Stockholm	2 500	100	71
Vattenfall Vindkraft Kriegers Flak AB	556622-5941	Stockholm	1 000	100	129
Vattenfall Vindkraft Lillgrund AB	556550-1292	Malmö	219 919	100	125
Vattenfall Vindkraft Trolleboda AB	556644-2595	Malmö	1 000	100	5
Vattenfall Vätter El AB	556528-3180	Motala	100	100	291
Västerbergslagens Kraft AB	556194-9784	Ludvika	89 726	58	19
Västerbergslagens Energi AB	556565-6856	Fagersta	5 566	51	15

Koncernföretag	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier 2007	Andel i % 2007	Bokfört värde 2007
Tyskland					
Vattenfall Deutschland GmbH	(HRB) 62659	Hamburg	2	100	18 868
Vattenfall Europe AG[2]	HRB 86854	Berlin	77 456 046	38	10 828
Polen					
Vattenfall Heat Poland SA	38 440	Warszawa	18 379 840	75	3 240
GZE S.A. Portfolio	RHB 9861	Gliwice	936 177	75	5 271
Vattenfall Poland Sp.z.o.o	270 893	Warszawa	10 000	100	5
Vattenfall Trading Services Sp.z.o.o	969-1406-317	Rejonowy	80 000	100	9
Övriga länder					
Kentish Flats Ltd	4 130 301	London	25 000 000	100	1 196
Vattenfall Reinsurance S.A.	(B) 49528	Luxemburg	13 000	100	13
Övriga företag					9
Summa					**55 658**

1) Koncernbolag äger ytterligare 20% via Forsmarks Kraftgrupp AB.

2) Vattenfall AB och andra koncernbolag äger totalt cirka 97 % (97) via Vattenfall Deutschland GmbH:s innehav.

Större aktieinnehav ägda av andra koncernföretag än moderbolaget Vattenfall AB

Vid beräkning av ägarandel har hänsyn tagits till minoritetsägande i respektive ägarbolag.

	Säte	Andel i % 2007
Norden		
Barsebäck Kraft AB, Sverige	Malmö	70
Pamilo Oy, Finland	Uimaharju	100
Vattenfall Indalsälven AB, Sverige	Bispgården	74
Vattenfall Sähköntuotanto Oy, Finland	Helsingfors	100
Vattenfall Verkko Oy, Finland	Helsingfors	100
Tyskland		
Dan Tysk Kabel GmbH	Flensburg	97
Fernheizwerk Märkisches Viertel GmbH	Berlin	97
Fernheizwerk Neukölln AG	Berlin	73
Kernkraftwerk Brunsbüttel GmbH & Co. oHG	Hamburg	65
Koros GmbH & Co. KG	Köln	95
Kraftwerke Schwarze Pumpe GmbH	Spremberg	97
Müllverwertung Borsigstrasse GmbH	Hamburg	83
MVR Müllverwertung Rugenberger Damm GmbH & Co. KG	Hamburg	53
Vattenfall Europe AG	Berlin	97
Vattenfall Europe Berlin AG & Co. KG	Berlin	97
Vattenfall Europe Distribution Berlin GmbH	Berlin	97
Vattenfall Europe Distribution Hamburg GmbH	Hamburg	97
Vattenfall Europe Generation AG & Co. KG	Cottbus	97
Vattenfall Europe Hamburg AG	Hamburg	97
Vattenfall Europe Mining AG	Cottbus	97
Vattenfall Europe Nuclear Energy GmbH	Hamburg	97
Vattenfall Europe Sales GmbH	Hamburg	97
Vattenfall Europe Transmission GmbH	Berlin	97
Vattenfall Europe Waste to Energy GmbH	Hamburg	97
Vattenfall Trading Services GmbH	Hamburg	97
WEMAG AG	Schwerin	78
Polen		
Nieruchomosci EWSA Grupa Vattenfall	Warszawa	75
Vattenfall Distribution System Operator S.A.	Gliwice	75
Vattenfall Wolin-North Sp.z.o.o	Szczecin	75

Not 24 Andelar i intresseföretag

	2007	2006
Ingående balans	12 126	23 421
Nyemission och aktieägartillskott	–10	13
Försäljningar	–	–11 315
Omklassificeringar från andra aktier och andelar	570	–
Resultatandelar och utdelningar	130	666
Omräkningsdifferenser	553	–659
Utgående balans	**13 369**	**12 126**

Fortsättning sidan 96

Fortsättning Not 24

Aktier och andelar i intresseföretag ägda av moderbolaget Vattenfall AB eller av andra koncernföretag.

	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier 2007	Andel i % 2007	Bokfört värde Koncernen 2007	Bokfört värde Moderbolaget 2007
Intresseföretag ägda av moderbolaget Vattenfall AB						
Norden						
Gulsele AB, Sverige	556001-1800	Sollefteå	84 000	35	346	333
Luleå Energi AB, Sverige	556139-8255	Luleå	54 000	30	229	3
PiteEnergi AB, Sverige	556330-9227	Piteå	70 000	50	154	7
Plusenergi AB, Sverige	556572-4696	Göteborg	50 000	50	199	170
Preem Gas AB, Sverige	556037-2970	Stockholm	750	30	9	6
SwePol Link AB, Sverige	556530-9829	Stockholm	96 000	16	15	1
Intresseföretag ägda av andra koncernbolag än moderbolaget Vattenfall AB						
Norden						
Ensted Havn I/S, Danmark	29636223	Aabenraa	500 000	50	553	–
Taggen Vindpark AB, Sverige	556739-6287	Sölvesborg	500	50	–	–
Tyskland						
DOTI Deutsche Offshore Testfeld und Infrastruktur GmbH & Co. KG	A 200395	Oldenburg		33	71	–
ENSO Strom AG	HRB 965	Dresden	436 926	29	1 132	–
GASAG Berliner Gaswerke AG	HRB 44343	Berlin	8 100 000	32	3 426	–
Kernkraftwerk Krümmel GmbH & Co. oHG	HRB 15033	Hamburg		50	4 144	–
Kernkraftwerk Stade GmbH & Co. oHG	HRB 12163	Hamburg		33	850	–
Kernkraftwerk Brokdorf GmbH & Co. oHG	HRB 17623	Hamburg		20	1 795	–
Städtische Werke AG	HRB 2150	Kassel	121 148	25	426	–
Övriga företag					20	–
Summa					**13 369**	**520**

Koncernmässiga värden avseende av Vattenfall ägd andel av intäkter, resultat, tillgångar och skulder i intressebolag:

	Intäkter 2007	Resultat 2007	Tillgångar 2007-12-31	Skulder 2007-12-31
Intresseföretag ägda av moderbolaget Vattenfall AB				
Gulsele AB, Luleå Energi AB, PiteEnergi AB, Plusenergi AB, Preem Gas AB, Taggen Vindpark AB och SwePol Link AB	2 229	56	1 678	1 031
Intresseföretag ägda av andra koncernbolag än moderbolaget Vattenfall AB				
GASAG Berliner Gaswerke AG	2 932	217	7 398	5 370
Kernkraftwerk Krümmel GmbH & Co. oHG, Kernkraftwerk Stade GmbH & Co. oHG och Kernkraftwerk Brokdorf GmbH & Co. oHG	1 990	448	18 073	10 702
Övriga företag	2 827	281	4 019	1 963
Resultat i intresseföretag som sålts under 2007		**–4**		
Summa	**9 978**	**998**	**31 168**	**19 066**

Not 25 Andra aktier och andelar

	2007	2006
Ingående balans	1 254	747
Investeringar	6	581
Nyemission och aktieägartillskott	11	–
Försäljningar	–27	–32
Omklassificeringar till andelar i intresseföretag	–576	–1
Nedskrivningar	–14	–4
Omräkningsdifferenser	40	–37
Utgående balans	**694**	**1 254**

	Andel i % 2007	Bokfört värde Koncernen 2007	Bokfört värde Moderbolaget 2007
Aktier och andelar ägda av moderbolaget Vattenfall AB			
Norden			
Jämtkraft AB, Sverige	20[1]	23	23
Solibro AB, Sverige	18	3	3
Porjus Infocenter AB, Sverige	35	3	3
Övriga företag		4	4
Aktier och andelar ägda av andra koncernbolag än moderbolaget Vattenfall AB			
Tyskland			
Berliner Energie Umweltsfonds GbR	50	11	–
EHA Energie Handels Gesellschaft mbH & Co. KG	50	13	–
GNS Gesellschaft für Nuklear-Service GmbH	6	24	–
Stadtwerke Eilenburg GmbH	49	53	–
Stadtwerke Parchim GmbH	15	28	–
Stadtwerke Rostock AG	12	381	–
Stadtwerke Wittenberge GmbH	23	26	–
Övriga företag		88	–
Övriga länder/företag			
Asikkalan Voima Oy, Finland	50	10	–
ELINI, Nederländerna	22[2]	27	–
Summa		**694**	**33**

1) Röstandelen är 16%.

2) Röstandelen är 14%.

Not 26 Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden

	2007	2006
Ingående balans	23 321	21 403
Inbetalningar	693	501
Utbetalningar	–714	–689
Avkastning	843	2 106
Utgående balans	**24 143**	**23 321**

Enligt svensk lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet har den som har tillstånd att i Sverige inneha eller driva en kärnteknisk anläggning skyldighet att på ett säkert sätt riva anläggningen, ta hand om använt bränsle och annat radioaktivt avfall samt att bedriva nödvändig forskning och utveckling. Tillståndsinnehavaren ska också svara för finansieringen av omhändertagandet etc.

Finansieringen av framtida utgifter för använt kärnbränsle med mera säkras för närvarande genom lag (1992:1537). Från och med 1 januari 2008 ersätts denna lag med lagen (2006:647) med samma syfte. Reaktorinnehavaren skall även i fortsättningen betala en produktionsbaserad avgift. Avgiften betalas till Kärnavfallsfondens styrelse som förvaltar inbetalda medel. Reaktorägaren får ersättning ur Kärnavfallsfonden för sina utgifter i takt med att skyldigheterna enligt lag (1984:3) fullgörs. Enligt uppgörelser mellan svenska staten, Vattenfall AB och E.ON Sverige AB ska fondmedel för Ringhals AB hanteras genom Vattenfall AB och medlen för Barsebäck Kraft AB genom E.ON Kärnkraft Sverige AB.

Marknadsvärdet på Vattenfallkoncernens andelar i Kärnavfallsfonden den 31 december 2007 var 24 667 MSEK (23 981).

Som framgår av koncernens Not 38 uppgår avsättningarna för framtida utgifter för återställning etc för den svenska kärnkraftverksamheten till 21 869 MSEK (18 668).

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser) hänförbara till den svenska Kärnavfallsfonden beskrivs i koncernens Not 44.

Not 27 Andra långfristiga fordringar

	Fordringar hos intresseföretag		Andra fordringar	
	2007	2006	2007	2006
Ingående balans	468	2 249	5 152	2 036
Nytillkomna fordringar	–	46	1 855	8 194
Erhållna betalningar	–32	–1 791	–1 055	–4 979
Nedskrivningar	–46	–	–1 106	–4
Sålda bolag	–	–36	–88	–21
Omklassificeringar	–	–	–52	–42
Omräkningsdifferenser	2	–	30	–32
Utgående balans	**392**	**468**	**4 736**	**5 152**

Specifikation av fordringar:

	2007	2006	2007	2006
Långfristiga räntebärande fordringar	59	60	2 426	3 680
Långfristiga icke räntebärande fordringar	333	408	2 310	1 472
Summa	**392**	**468**	**4 736**	**5 152**

Not 28 Varulager

	2007	2006
Kärnbränsle	4 249	3 710
Material och reservdelar	2 391	2 263
Fossila bränslen	2 214	2 231
Övrigt	683	1 180
Summa	**9 537**	**9 384**

Varor i lager som redovisats som en kostnad under år 2007 uppgår till 17 811 MSEK (20 019). Nedskrivning av varulager uppgår till 29 MSEK (200).

Not 29 Immateriella omsättningstillgångar

Tillgångarna avser utsläppsrätter samt certifikat. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

	Utsläppsrätter		Certifikat		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Ingående balans	746	–	–	–	**746**	**–**
Inköp	91	972	166	–	**257**	**972**
Erhållna utan vederlag	–	–	8	–	**8**	**–**
Sålda	–448	–	–	–	**–448**	**–**
Inlösta	–347	–	–	–	**–347**	**–**
Omklassificering från varulager	–	–	546	–	**546**	**–**
Nedskrivningar	–50	–209	–	–	**–50**	**–209**
Omräkningsdifferenser	16	–17	21	–	**37**	**–17**
Utgående balans	**8**	**746**	**741**	**–**	**749**	**746**

Not 30 Kundfordringar och andra fordringar

	2007	2006
Kundfordringar	20 935	18 084
Fordringar hos intresseföretag	365	1 622
Övriga fordringar	6 820	6 738
Summa	**28 120**	**26 444**

Åldersanalys

Kredittiden uppgår normalt till mellan 10 och 30 dagar.

	2007			2006		
	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto
Kundfordringar						
Ej förfallna	18 836	19	18 817	16 393	18	16 375
Förfallna 1–30 dagar	1 118	5	1 113	867	1	866
Förfallna 31–90 dagar	363	11	352	402	5	397
Förfallna > 90 dagar	1 783	1 130	653	1 710	1 264	446
Summa	**22 100**	**1 165**	**20 935**	**19 372**	**1 288**	**18 084**
Fordringar hos intresseföretag						
Ej förfallna	352	–	352	1 595	–	1 595
Förfallna 1–30 dagar	9	–	9	24	–	24
Förfallna 31–90 dagar	–	–	–	1	–	1
Förfallna > 90 dagar	4	–	4	2	–	2
Summa	**365**	**–**	**365**	**1 622**	**–**	**1 622**
Övriga fordringar						
Ej förfallna	6 645	16	6 629	6 073	17	6 056
Förfallna 1–30 dagar	49	–	49	399	–	399
Förfallna 31–90 dagar	97	–	97	3	–	3
Förfallna > 90 dagar	108	63	45	325	45	280
Summa	**6 899**	**79**	**6 820**	**6 800**	**62**	**6 738**

Nedskrivna fordringar enligt ovan:

	2007
Ingående balans	1 350
Nya bolag	52
Avsättning för nedskrivningar	231
Bortskrivningar	–263
Reverserade nedskrivningar	–65
Omklassificeringar	–1
Sålda bolag	–60
Summa	**1 244**

Not 31 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2007	2006
Förutbetalda försäkringskostnader	14	9
Förutbetalda kostnader, övrigt	440	919
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, el	2 270	1 623
Upplupna intäkter, övrigt	2 110	1 787
Summa	**4 834**	**4 338**

Not 32 Kortfristiga placeringar

	2007	2006
Räntebärande placeringar	11 257	6 670
Aktier	839	864
Summa	**12 096**	**7 534**

Not 33 Kassa, bank och liknande tillgångar

	2007	2006
Kassa och bank	3 995	3 343
Likvida placeringar	6 568	11 291
Summa	**10 563**	**14 634**

Not 34 Hybridkapital (Capital Securities)

Vattenfall emitterade i juni 2005 Hybridkapital (Capital Securities) vilket redovisas som räntebärande långfristig skuld. Dessa Capital Securities löper med evig löptid och är efterställda Vattenfalls övriga låneinstrument. Någon återbetalningsskyldighet föreligger ej men avsikten är att lånet skall återbetalas. Räntan är fast för den första tioårsperioden och därefter rörlig. Räntebetalning är villkorad av bland annat Vattenfalls möjlighet att lämna utdelning till aktieägare samt att utfallet av nyckeltalet "Gränsvärde för kassaflödesräntetäckningsgrad" (Interest Coverage Trigger Ratio) skall uppgå till minst 2,5.

	2007	2006
Ingående balans	8 911	9 268
Periodisering av underkurs	18	16
Omräkningsdifferenser	412	–373
Utgående balans	**9 341**	**8 911**

Nyckeltalet "Gränsvärde för kassaflödesräntetäckningsgrad" (Interest Coverage Trigger Ratio) beräknas enligt följande:

	2007	2006
Internt tillförda medel	34 049	35 673
Betald ränta	2 902	2 927
Internt tillförda medel plus betald ränta (a)	**36 951**	**38 600**
Räntekostnader (b)	3 325	3 317
Gränsvärde för kassaflödesräntetäckningsgrad (a/b)	**11,11**	**11,64**

Not 35 Andra räntebärande skulder

	Långfristig del		Kortfristig del		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Obligationslån	30 722	30 908	2 154	6 412	**31 598**	**37 320**
Skulder till kreditinstitut	5 373	7 416	1 506	831	**8 157**	**8 247**
Skulder till minoritetsägare	5 446	4 644	345	312	**5 791**	**4 956**
Skulder till intresseföretag	–	2 973	11 105	7 985	**11 105**	**10 958**
Övriga skulder	1 102	927	95	256	**1 197**	**1 183**
Summa	**42 643**	**46 868**	**15 205**	**15 796**	**57 848**	**62 664**

Av ovanstående skulder förfaller följande belopp till betalning efter mer än fem år: Obligationslån 14 810 MSEK (13 049), Skulder till kreditinstitut 1 777 MSEK (3 477), Skulder till minoritetsägare 5 296 MSEK (4 494) samt Övriga skulder 150 MSEK (147).

Not 36 Finansiella risker

Finansiella risker

Koncernens finansiella risker hanteras i huvudsak av Vattenfall Treasury AB, koncernens internbank och finansstab. Syftet med finansverksamheten är att hantera koncernens finansiella risker på ett kostnadseffektivt sätt.

Koncernenheternas lån, placeringar och valutahandel sker till övervägande del genom Vattenfall Treasury AB och till mindre del hos Vattenfall Europe AG. Koncernens likviditet centraliseras via så kallade koncernkontosystem. Positionstagning i spekulativt syfte sker i begränsad omfattning inom fastställda risklimiter.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken minimeras genom en jämn förfallostruktur och en lång genomsnittlig återstående löptid på låneportföljen. Förfallostrukturen på Vattenfalls lån framgår av diagrammet. Den genomsnittliga återstående löptiden uppgick per den 31 december till 6,5 år (6,2) exkl Capital Securities samt lån från minoritetsägare och intresseföretag. Målet är att den ska överstiga 5 år. Inklusive Capital Securities uppgår den genomsnittliga återstående löptiden till 6,7 år (6,6).

För att säkerställa kapitaltillgänglighet och flexibilitet har koncernen flera typer av låneprogram. För närvarande finns två certifikatprogram och två MTN-program (medium term note). Därutöver förfogar Vattenfall över bekräftade kreditfaciliteter motsvarande cirka 9,6 miljarder SEK (9,4).

Koncernens mål för den kortfristiga kapitaltillgängligheten är att medel motsvarande lägst 10% av koncernens omsättning, och minst motsvarande kommande 90 dagars låneförfall, ska finnas tillgängligt i form av likvida medel eller bekräftade kreditfaciliteter. Vattenfalls kreditbetyg för lång- respektive kortfristig upplåning är A–/A–2 från Standard & Poor's samt A2/P–1 från Moody's. Vattenfalls mål är att ur kreditvärderingssynpunkt behålla en rating på Single A-nivå.

Förfallostruktur i låneportföljen[1]

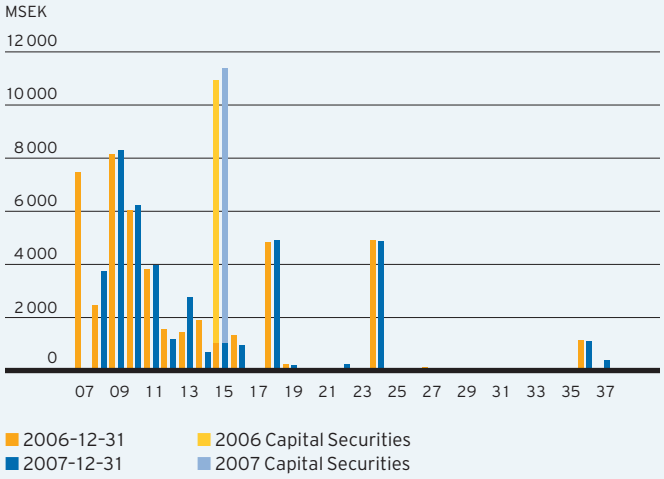

1) Exkl lån från minoritetsägare och intresseföretag.

Fortsättning sidan 100

Fortsättning Not 36

Låneprogram och kreditfaciliteter

	Rambelopp	Valuta	Förfall	Utnyttjad andel, %	Bokförd extern skuld
Låneprogram					
Företagscertifikat	15 000	SEK		–	–
Euro Commercial Paper	2 000	USD		56	–
Medium Term Note	10 000	SEK		6	652
Euro Medium Term Note	6 000	EUR		58	30 946
Bekräftade kreditfaciliteter					
Revolving Credit Facility[1]	1 000	EUR	2013	–	–
Checkräkningskrediter	100	SEK		–	–
Övriga kreditfaciliteter					
Checkräkningskrediter och övriga kreditlinor	11 572	SEK		1	–
Summa					**31 598**

1) Back–up–facilitet för kortfristig upplåning.

Lån av benchmark-karaktär

Typ	Valuta	Belopp	Kupong, %	Förfall
Euro Medium Term Note	EUR	650	6,000	2009
Euro Medium Term Note	EUR	500	6,000	2010
Euro Medium Term Note	EUR	500	5,000	2018
Euro Medium Term Note	EUR	500	5,375	2024

Ränterisk

Ränterisker i koncernens låneportfölj mäts med duration, vilken vid årsskiftet uppgick till 2,6 år (2,6) exkl Capital Securities samt lån från minoritetsägare och intresseföretag. Durationen tillåts variera tolv månader över och under en normtid på 2,5 år. Inklusive Capital Securities uppgår durationen till 3,3 år (3,3). För att justera durationen i upplåningen används bland annat ränteswappar, ränteterminer och optioner.

Återstående räntebindningstid för låneportföljen

Exkl Capital Securities samt lån från minoritetsägare och intresseföretag. Nominellt belopp.

	SEK	EUR	Övriga	Summa
< 3 mån	–9 782	2 173	–	**–7 609**
3 mån–1 år	13 419	7 193	636	**21 248**
1 år–5 år	11 625	9 843	643	**22 111**
> 5 år	4 248	1 962	–	**6 210**
Summa	**19 510**	**21 171**	**1 279**	**41 960**
Genomsnittlig finansieringsränta, %	3,5	3,1	4,3	3,3

Räntekänslighet, exkl Capital Securities samt lån från minoritetsägare och intresseföretag

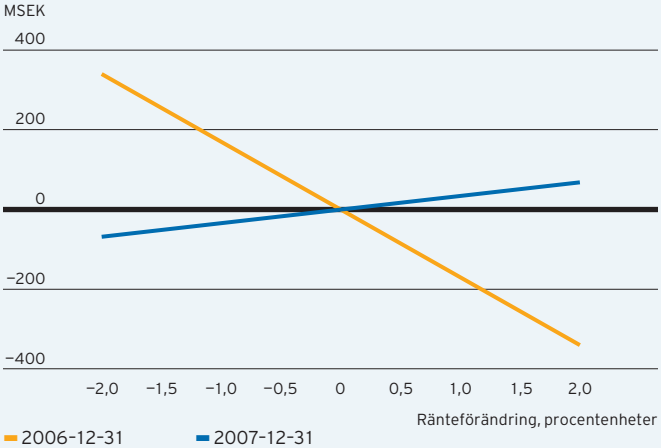

Diagrammet visar hur ränteförändringar påverkar koncernens räntekostnader under en 12-månadersperiod givet koncernens räntebindningsstruktur.

Återstående räntebindningstid för låneportföljen

Exkl Capital Securities samt lån från minoritetsägare och intresseföretag. Nominellt belopp.

	Skuld	Derivat	Summa
< 3 mån	5 043	–12 652	**–7 609**
3 mån–1 år	5 077	16 171	**21 248**
1 år–5 år	17 006	5 105	**22 111**
> 5 år	14 281	–8 071	**6 210**
Summa	**41 407**	**553**	**41 960**

Valutarisk

Valutarisk avser risken för negativ påverkan på koncernens resultat- och balansräkning till följd av förändrade valutakurser. Vattenfall exponeras för valutarisker genom valutakursförändringar av framtida betalningsflöden – så kallad transaktionsexponering – samt i omvärderingen av nettotillgångar i utländska dotterbolag, så kallad omräkningsexponering (eller balansexponering).

Koncernens mål vid hanteringen av valutarisker är att minimera valutakurseffekterna med hänsyn tagen till säkringskostnader och skatteaspekter. Valutaexponeringen i upplåningen elimineras med hjälp av räntevalutaswappar, i syfte att undvika resultatpåverkande valutakursdifferenser.

Låneportföljen uppdelad per valuta

Inkl lån från minoritetsägare och intresseföretag men exkl Capital Securities. Nominellt belopp.

Ursprunglig valuta	Skuld	Derivat	Summa
DKK	1 278	–	**1 278**
EUR	43 214	–10 887	**32 327**
JPY	3 009	–3 009	**–**
NOK	416	–416	**–**
PLN	1	–	**1**
SEK	8 769	16 482	**25 251**
USD	1 617	–1 617	**–**
Summa	**58 304**	**553**	**58 857**

Koncernen har en begränsad transaktionsexponering då större delen av produktion, distribution och försäljning av energi sker på respektive bolags lokala marknad. I den nordiska verksamheten uppstår merparten av transaktionsexponeringen i EUR vid prissäkring av el på framförallt Nord Pool. Valutaexponeringen säkras med hjälp av valutaterminskontrakt. I den tyska verksamheten uppstår transaktionsexponering främst i USD i samband med bränsleinköp. Även här hanteras valutarisken med hjälp av valutaterminer.

Koncernens rörelseintäkter/-kostnader fördelade per valuta i %

Valuta	Intäkter	Kostnader
EUR	65	67
SEK	24	20
PLN	7	8
DKK	4	4
USD	–	1
Summa	**100**	**100**

Värdena är beräknade utifrån en statistisk sammanställning av externa rörelseintäkter/-kostnader. Förändringar i lager samt investeringar ingår inte i sammanställningen.

Koncernens enheter ska valutasäkra den kontrakterade transaktionsexponeringen när den överstiger motvärde 10 MSEK. Valutasäkringen sker genom Vattenfalls treasuryenhet, där valutariskerna hanteras inom en fastställd risklimit för räntor och valutor.

Beträffande omräkningsexponering skulle en förändring av valutakurserna med 5% påverka koncernens egna kapital med cirka 3 190 MSEK (2 390). Redovisningen av omräkningsexponeringen beskrivs i koncernens Not 2, Redovisningsprinciper under rubrikerna Derivatinstrument respektive Säkringsredovisning.

Omräkningsexponering

Valuta	Eget kapital	Säkring efter skatt	Netto-exponering efter skatt
EUR	78 246	39 326	38 920
PLN	18 818	2 840	15 978
DKK	14 231	5 617	8 614
Övriga	464	186	278
Summa	**111 759**	**47 969**	**63 790**

Kreditrisk

Koncernen exponeras för kreditrisker i samband med elhandel, placeringar och derivatavtal. Koncernens policy är att i första hand använda likvida medel för att återbetala lån. Resterande likviditet placeras dels kortfristigt för att hantera de dagliga variationerna i koncernens likviditetsflöden och dels långfristigt. Koncernens långfristiga placeringsportfölj avser att säkerställa legala krav på kapitaltillgänglighet vid kärnkraftsdrift i Tyskland. Placeringar sker i enlighet med fastställt placeringsreglemente i motparter med låg kreditrisk. Andelen aktier får maximalt uppgå till 30% av tillgångarna i den långfristiga placeringsportföljen. Per den 31 december 2007 uppgick andelen aktier till 20% (23). Placeringarnas genomsnittliga räntesats var 4,1% (3,9) och den genomsnittliga durationen 3,8 år (3,3).

Kreditriskerna hanteras inom ramen för fastställda limiter baserade på extern kreditvärdering eller intern kreditbedömning. Limiterna sätts per motpart som utvärderas kontinuerligt. Exponeringar följs upp mot kreditlimiter på daglig basis.

Innan långfristiga avtal ingås krävs ramavtal som exempelvis ISDA, FEMA och EFET. I Norden avräknas huvuddelen av de finansiella elkontrakten mot Nord Pool och större delen av kreditrisken uppstår således mot marknadsplatsen. I Tyskland sker på motsvarande sätt prissäkring mot EEX, även om OTC-handel mellan bilaterala motparter också är vanligt.

Kreditrisker

Typ av instrument	Exponering
Elderivat positiva marknadsvärden	2 736
Elderivat settlementrisker	1 832
Ränte- och valutaderivat positiva marknadsvärden	1 007
Räntebärande placeringar inkl större banktillgodohavanden	17 676
Aktier	839
Summa	**24 090**

Exponeringen i ränte- och valutaderivat med hänsyn tagen till nettning enligt ISDA-avtal eller motsvarande uppgår till 1 007 MSEK (1 912). Brutto uppgår exponeringen till 2 293 MSEK (3 649).

Motparter, antal och exponering, MSEK, per ratingklass

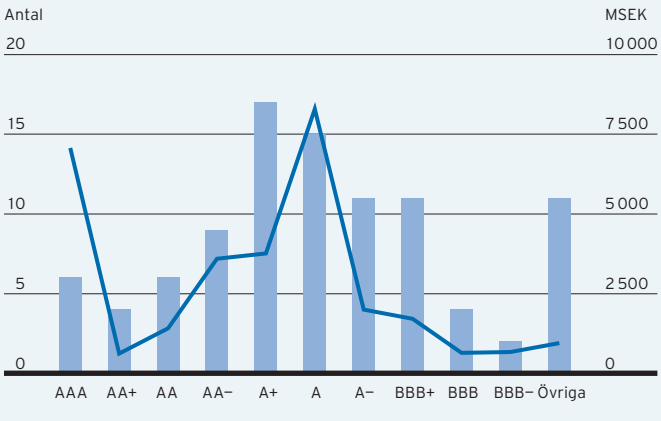

I diagrammet ovan visas de motparter som Vattenfall har där exponeringen är större än 5 MEUR per motpart. Fördelningen är gjord på ratingklasser och hur stor kreditexponeringen är per ratingklass. Ratingklasserna motsvarar Standard & Poors klasser. "Övriga" utgör undantag avseende sedan länge ingångna avtal som Vattenfall har övertagit i samband med förvärv.

Not 37 Avsättningar för pensioner

Allmänt

Vattenfalls pensionsförpliktelser i koncernens svenska och tyska bolag är till övervägande del förmånsbestämda pensionsåtaganden. Pensionsplanerna innehåller främst ålderspension, invaliditetsskydd och familjeskydd. Fondernas tillgångar, förvaltningstillgångarna, värderas till marknadsvärden. Dessutom finns pensionsplaner i dessa och övriga länder som är avgiftsbestämda.

Svenska pensionsplaner

De svenska pensionsplanerna är ett tillägg till landets socialförsäkringssystem vilka är resultatet av överenskommelser mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. I stort sett alla anställda i Vattenfall i Sverige omfattas av en i huvudsak förmånsbestämd pensionsplan, ITP-Vattenfall. I pensionsplanen garanteras medarbetaren en pension som är en bestämd andel av dennes lön. Förmånerna tryggas i en Pensionsstiftelse, samt genom avsättningar i balansräkningen eller genom försäkringspremier.

Vattenfalls åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige tryggas genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 3, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Liksom tidigare år har Vattenfall inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 97 MSEK (136). Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2007 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 152% (144). Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden.

Tyska pensionsplaner

Planerna i Tyskland är baserade på kollektiva och affärsmässiga överenskommelser. Väsentliga förmånsbestämda planer i Tyskland finns för anställda i bolagen Vattenfall Europe Berlin och Vattenfall Europe Hamburg.

Vattenfall Europe Berlin har två pensionsplaner vilka är finansierade genom Pensionskasse der Bewag, ett ömsesidigt försäkringsbolag. Kassan är finansierad genom medel från Vattenfall Europe Berlin och från de anställda. Den ena planen har bedömts vara en avgiftsbestämd plan och redovisas som sådan då förmånen är avhängig inbetald premie och Pensionskassans ekonomiska situation. För anställda som påbörjade sin anställning före 1 januari 1984 finns ett tilläggsavtal som ger anställda som arbetar fram till pensioneringen upp till 80% av den pensionsberättigade lönen. Hälften av den lagstadgade pensionen och hela förmånen från Pensionskasse der Bewag, inklusive överskottet, krediteras det garanterade beloppet. Förpliktelserna för Vattenfall Europe Berlin innehåller hela pensionsåtagandet. Förvaltningstillgångar hänförliga till anställda som påbörjande sin anställning före 1 januari 1984 redovisas som förvaltningstillgångar vilka marknadsvärderas. Pensionsåtaganden för anställda i Vattenfall Europe Hamburg består huvudsakligen av bolagets åtaganden till personal anställd före 1 april 1991 och som varit anställda i minst 10 år. Summan av ålderspension, lagstadgad pension och pension från andra uppgår normalt till maximalt 65% av den pensionsgrundande lönen.

Fortsättning sidan 102

Fortsättning Not 37

Förmånsbestämda pensionsplaner

	2007	2006
Nuvärde av ofonderade förpliktelser	16 876	17 028
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	16 881	18 619
Nuvärde av förpliktelser	**33 757**	**35 647**
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	16 684	15 977
Nuvärde av nettoförpliktelser	**17 073**	**19 670**
Oredovisade aktuariella vinster (+)/ förluster (–) på förpliktelser	504	–3 128
Oredovisade aktuariella vinster (+)/ förluster (–) på förvaltningstillgångar	158	335
Avsättningar för pensioner	**17 735**	**16 877**

Förändringar i förpliktelser

	2007	2006
Ingående balans	35 647	37 615
Utbetalda ersättningar	–1 734	–1 681
Kostnaden för tjänstgöring	609	612
Skillnad mellan förväntad och verklig avkastning (aktuariell vinst (+) eller förlust (–))	–3 602	–1 201
Räntekostnad innevarande år	1 576	1 523
Omräkningsdifferenser	1 261	–1 221
Utgående balans	**33 757**	**35 647**

Förvaltningstillgångarnas förändringar

	2007	2006
Ingående balans	15 977	16 248
Utbetalda ersättningar	–343	–400
Förväntad avkastning	765	751
Skillnad mellan förväntad och verklig avkastning (aktuariell vinst (+) eller förlust (–))	–171	–205
Omräkningsdifferenser	456	–417
Utgående balans	**16 684**	**15 977**

Förvaltningstillgångarna består av följande

	2007	2006
Egetkapitalinstrument	4 149	4 586
Skuldinstrument	10 551	9 579
Fastigheter	638	559
Övrigt	1 346	1 253
Summa	**16 684**	**15 977**

Historisk information

	2007	2006	2005	2004
Nuvärde av förpliktelser	33 757	35 647	37 615	32 313
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	16 684	15 977	16 248	14 972
Nuvärde av nettoförpliktelser	**17 073**	**19 670**	**21 367**	**17 341**

Koncernen uppskattar att 1 073 MSEK blir betald till förmånsbestämda planer under 2008.

Pensionskostnader

	2007	2006
Förmånsbaserade planer:		
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande år	558	547
Räntekostnad	1 576	1 523
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	–765	–751
Kostnad avseende tjänstgöring under tidigare år	52	60
Övrigt	29	57
Summa kostnad för förmånsbestämda planer	**1 450**	**1 436**
Kostnad för avgiftsbestämda planer	440	444
Summa pensionkostnader	**1 890**	**1 880**

Pensionskostnader redovisas i följande rader i resultaträkningen:

	2007	2006
Kostnad för sålda produkter	846	678
Försäljningskostnader	66	93
Administrationskostnader	167	337
Finansiella kostnader	811	772
Summa pensionskostnader	**1 890**	**1 880**

Vid beräkningen av pensionsförpliktelserna har följande aktuariella antaganden använts (%):

	2007	2006
Diskonteringsränta	4,50–5,25	3,75–4,50
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	4,25–5,25	4,35–5,25
Framtida årliga löneökningar	2,5–3,5	2,5–3,5
Framtida årliga pensionsökningar	2,0	1,0–2,5

Not 38 Andra avsättningar

	Långfristig del		Kortfristig del		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft	29 496	26 078	317	280	**29 813**	**26 358**
Avsättningar för framtida utgifter för gruvdrift och andra miljörelaterade åtgärder/åtaganden	10 890	9 452	1 085	843	**11 975**	**10 295**
Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner	3 708	3 642	1 096	1 045	**4 804**	**4 687**
Avsättningar för skattemässiga och juridiska processer	6 022	5 014	1 527	1 488	**7 549**	**6 502**
Övriga avsättningar	1 498	1 178	611	197	**2 109**	**1 375**
Summa	**51 614**	**45 364**	**4 636**	**3 853**	**56 250**	**49 217**

För dessa avsättningar har en diskonteringsränta på 5,0% (5,0) använts för avsättningar i Sverige. I Tyskland har diskonteringsräntan 5,5% (5,0) använts. Se vidare koncernens Not 51.

Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft:
Vattenfalls kärnkraftproducenter i Sverige och Tyskland har ett legalt åtagande att vid produktionsslut, nedmontera och forsla bort kärnkraftanläggningen samt återställa den plats där kärnkraftanläggningen är belägen. Vidare inbegriper åtagandet omhändertagande och slutförvaring av i anläggningen använt radioaktivt bränsle och annat radioaktivt material. I avsättningarna inkluderas framtida utgifter för hantering av låg- och medelaktivt avfall.

För den svenska verksamheten förväntas med nuvarande antagande cirka 83% av avsättningarna resultera i utbetalningar senare än år 2017. Resterande 17% förväntas resultera i utbetalningar relativt jämt fördelat under perioden 2008–2017.

Nuvarande planer för avveckling av den tyska kärnkraftverksamheten innebär att cirka 92% av avsättningarna kommer att resultera i kassaflöden efter år 2009. För år 2008 respektive år 2009 beräknas utbetalningar motsvarande cirka 4% per år av avsättningarna.

Avsättningar för framtida utgifter för kärnkraft (förändringar under 2007)	Sverige	Tyskland	Summa
Ingående balans	18 668	7 690	**26 358**
Periodens avsättningar	161	23	**184**
Diskonteringseffekter	912	374	**1 286**
Omvärdering (inom balansräkningen)	2 978	–238	**2 740**
Ianspråktagna avsättningar	–850	–266	**–1 116**
Omräkningsdifferenser	–	361	**361**
Utgående balans	**21 869**[1]	**7 944**[2]	**29 813**

1) Härav hänför sig cirka 40% till nedmontering m.m. av kärnkraftanläggningarna och cirka 60% till omhändertagande av radioaktivt bränsle.

2) Härav hänför sig cirka 50% till nedmontering m.m. av kärnkraftanläggningarna och cirka 50% till omhändertagande av radioaktivt bränsle.

Avsättningar för framtida utgifter för gruvdrift och andra miljörelaterade avsättningar:
Avsättningar görs för återställande av mark och andra förpliktelser förknippade med koncernens tillstånd att bedriva brunkolsbrytning i Tyskland. Avsättningar görs även för miljörelaterade åtgärder/åtaganden inom övrig av koncernen bedriven verksamhet.

Enligt nu gällande bedömningar kommer cirka 66% av avsättningarna att resultera i kassautflöden senare än år 2010. För år 2008 beräknas utbetalningar motsvarande 9% av avsättningarna medan utbetalningar över åren 2009 och 2010 uppskattas till 15% respektive 10% av avsättningarna.

Avsättningar för gruvdrift etc (förändringar under 2007)	
Ingående balans	10 295
Periodens avsättningar	834
Diskonteringseffekter	440
Omvärdering (inom balansräkningen)	516
Ianspråktagna avsättningar	–378
Återförda avsättningar	–252
Omräkningsdifferenser	520
Utgående balans	**11 975**

Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner:
Avsättningar görs för kommande utgifter relaterade till övertalighet i form av avgångsvederlag och andra utgifter för varslad personal.

Cirka 23% av de avsättningar som gjorts förväntas resultera i utbetalningar under 2008 och cirka 35% under år 2009 och 2010. Därefter cirka 42% relativt jämt fördelade över åren 2011–2022.

Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner (förändringar under 2007)	
Ingående balans	4 687
Periodens avsättningar	1 074
Diskonteringseffekter	177
Ianspråktagna avsättningar	–1 049
Återförda avsättningar	–330
Avyttrade bolag	–8
Omräkningsdifferenser	253
Utgående balans	**4 804**

Avsättningar för skattemässiga och juridiska processer:
Avsättningar görs för eventuella framtida utgifter för skatter föranledda av pågående skatterevisioner samt för pågående legala tvister och processer. Häri ingår avsättningar relaterade till pågående legala processer avseende intrång för ledningsdragning på mark i östra Tyskland.

Cirka 31% av avsättningar för skattemässiga och juridiska processer förväntas resultera i utbetalningar under åren 2008–2009. Resterande avsättningar beräknas resultera i kassaflöden under åren 2010–2011 (61%) och 8% därefter.

Avsättningar för skattemässiga och juridiska processer (förändringar under 2007)	
Ingående balans	6 502
Periodens avsättningar	669
Diskonteringseffekter	533
Ianspråktagna avsättningar	–279
Omklassificerade avsättningar	–6
Återförda avsättningar	–198
Avyttrade bolag	–1
Omräkningsdifferenser	329
Utgående balans	**7 549**

Övriga avsättningar:
I övriga avsättningar ingår bland annat avsättningar för förlustkontrakt, omstrukturering samt avsättningar för garantiåtaganden.

Cirka 29% av avsättningarna beräknas resultera i utbetalningar under år 2008 och cirka 58% under år 2009–2010 samt 13% därefter.

Övriga avsättningar (förändringar under 2007)	
Ingående balans	1 375
Periodens avsättningar	764
Diskonteringseffekter	17
Ianspråktagna avsättningar	–67
Återförda avsättningar	–48
Avyttrade bolag	–2
Omräkningsdifferenser	70
Utgående balans	**2 109**

Not 39 Andra ej räntebärande skulder (långfristiga)

Av den totala skulden på 3 285 MSEK (2 320) förfaller 2 135 MSEK (1 411) till betalning efter mer än fem år. Av den totala skulden 2007 avser 2 395 MSEK upplupna kostnader, 589 MSEK förutbetalda intäkter och 301 MSEK övriga skulder.

Not 40 Leverantörsskulder och andra skulder

	2007	2006
Leverantörsskulder	10 441	10 189
Skulder till intresseföretag	784	1 051
Övriga skulder	4 183	3 388
Summa	**15 408**	**14 628**

Not 41 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2007	2006
Upplupna personalrelaterade kostnader	2 976	3 263
Upplupna kostnader, utsläppsrätter	8	442
Upplupna kostnader, anslutningsavgifter	124	455
Upplupna kärnkraftrelaterade avgifter och skatter	184	61
Upplupna kostnadsräntor	1 373	1 619
Upplupna kostnader, övrigt	3 381	2 982
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader, el	3 942	3 919
Förutbetalda intäkter, övrigt	980	1 626
Summa	**12 968**	**14 367**

Not 42 Redovisade värden och verkliga värden av finansiella tillgångar och finansiella skulder uppdelat på kategorier

	2007		2006	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat med positivt marknadsvärde avseende finansiella tillgångar som innehas för handel[1]	5 442	5 442	5 370	5 370
Kortfristiga placeringar	12 096	12 096	7 534	7 534
Likvida placeringar (Not 33)	6 568	6 568	11 291	11 291
Summa	**24 106**	**24 106**	**24 195**	**24 195**
Lånefordringar och kundfordringar				
Andelar i den svenska Kärnavfallsfonden	24 143	24 667	23 321	23 981
Andra långfristiga fordringar	5 128	5 128	5 620	5 620
Kundfordringar och andra fordringar	28 120	28 120	26 444	26 444
Kassa och bank (Not 33)	3 995	3 995	3 343	3 343
Summa	**61 386**	**61 910**	**58 728**	**59 388**
Finansiella tillgångar som kan säljas				
Andra aktier och andelar	694	700	1 254	1 262
Summa	**694**	**700**	**1 254**	**1 262**
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat med negativt marknadsvärde avseende finansiella skulder som innehas för handel[2]	14 242	14 242	12 823	12 823
Summa	**14 242**	**14 242**	**12 823**	**12 823**
Andra finansiella skulder				
Hybridkapital (Capital Securities)	9 341	9 834	8 911	9 741
Andra långfristiga räntebärande skulder	42 643	44 992	46 868	47 844
Andra långfristiga ej räntebärande skulder	3 285	3 285	2 320	2 320
Kortfristiga räntebärande skulder	15 205	15 423	15 796	16 417
Leverantörsskulder och andra skulder	15 408	15 408	14 628	14 628
Summa	**85 882**	**88 942**	**88 523**	**90 950**

Då en aktiv marknad finns har verkliga värden fastställts enligt officiella prisnoteringar. Då en aktiv marknad saknas har annan värderingsteknik, så kallad mark-to-model använts. I ovanstående poster är följande belopp värderade enligt mark-to-model:
Derivat med positivt verkligt värde med 221 MSEK (67).
Andra aktier och andelar med 694 MSEK (1 254).
Derivat med negativt verkligt värde med 243 MSEK (17).

1) Varav derivat med positivt verkligt värde avseende:	2007	2006
Säkringar av verkligt värde	1 094	1 705
Kassaflödessäkringar	1 414	519
Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	10	474
	2 518	**2 698**
Övriga derivat som innehas för handel	2 924	2 672
Summa	**5 442**	**5 370**

2) Varav derivat med negativt verkligt värde avseende:	2007	2006
Säkringar av verkligt värde	938	806
Kassaflödessäkringar	9 331	8 999
Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	1 097	3
	11 366	**9 808**
Övriga derivat som innehas för handel	2 876	3 015
Summa	**14 242**	**12 823**

Not 43 Ställda säkerheter

	2007	2006
För egna skulder och avsättningar		
Skulder till kreditinstitut:		
Fastighetsinteckningar som säkerhet för lån	1 274	1 173
Spärrade medel som säkerhet för handel på energibörser	53	40
Spärrade medel som säkerhet för inlösen av minoritetsaktier	3 165	2 913
Övrigt	6	3
Summa	**4 498**	**4 129**

Under Ställda Säkerheter redovisas av Vattenfall AB ställd pant om 3 165 MSEK avseende eventuell framtida betalning till minoritetsaktieägare för inlösen av aktier i Vattenfall Europe AG. Beloppet är deponerat i bank på spärrat konto. Vattenfall AB erhåller marknadsmässig ränta på deponeringen. I det fall inlösenprocessen skulle avbrytas kommer Vattenfall AB att kunna återta det deponerade beloppet.

Not 44 Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

	2007	2006
Borgensåtaganden	1 206	1 561
Övriga eventualförpliktelser	10 227	11 071
Kärnavfallsfonden i Sverige	6 132	5 643
Summa	**17 565**	**18 275**[1]
Andra eventualförpliktelser		
Ersättnings- och frikraftleveranser:		
Engrosleveranser		
Antal förpliktelser	13	13
Effekt MW	223	223
Energileveranser TWh/år	0,9	0,9

1) Korrigerat belopp jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls årsredovisning för 2006.

I en del älvar finns för flera kraftstationer gemensamma regleringsanläggningar. Ägarna till kraftstationerna har betalningsskyldigheter för sin del av regleringskostnaderna.

Enligt svensk lag har Vattenfall strikt obegränsat ansvar för skador mot tredje man till följd av dammhaverier. Tillsammans med övriga vattenkraftproducenter i Sverige har Vattenfall en ansvarsförsäkring, vars ersättningsbelopp är begränsat till maximalt 7 000 MSEK för denna typ av skador.

Som ett led i koncernens affärsverksamhet förekommer utöver angivna ansvarsförbindelser garantier för fullgörande av olika kontraktsenliga åtaganden.

Vattenfall har i sin tyska verksamhet under åren 1999 och 2000 genomfört leasingtransaktioner på kraftanläggningar. Underlag för transaktionerna är nyttjanderätten i kraftanläggningarna som hyrs ut till amerikanska motparter i så kallade huvudleasar på maximalt 99 år och därefter hyrs tillbaka på 24 år, så kallade underleasar. Vattenfall har efter underleasarnas upphörande rätt att återförä nyttjanderätten via en köpoption. Hyrorna från de amerikanska motparterna har erhållits i förskott och har deponerats hos finansiella institutioner med hög kreditvärdighet för erläggande av leasingbetalningarna inklusive optionsbeloppen enligt underleasarna. Nettobeloppet mellan erhållna hyresbetalningar och depositionerna har nettoredovisats vid avtalens ingående. I de fall leasetagarna eller underliggande kunder fallerar under leasingavtalen är detta förenat med avvecklingskostnader som kommer att belasta Vattenfall. På balansdagen uppgick dessa åtaganden till maximalt 1 046 MSEK (1 329), vilket belopp är inkluderat i de redovisade ansvarsförbindelserna.

Vattenfall har i sin svenska verksamhet under år 2003 och 2005 genomfört leasingtransaktioner på kraftanläggningar. Underlag för transaktionerna är sale- & leaseback-affärer där kraftanläggningarna som sålts till franska motparter hyrs tillbaka på 15 år. Vattenfall har efter leasingavtalens upphörande rätt att köpa anläggningarna via köpoptioner. Försäljningsintäkterna från de franska motparterna har deponerats hos finansiella institutioner med hög kreditvärdighet för erläggande av leasingbetalningarna inklusive optionsbelopp. I de fall Vattenfall önskar förtidslösa leasingavtalen är detta förenat med kostnader som kommer att belasta Vattenfall. På balansdagen uppgick dessa kostnader till maximalt 70 MSEK (92). Denna summa är ej inkluderad i ansvarsförbindelserna.

I Tyskland är ansvaret för aktörer som driver kärnkraftanläggningar obegränsat. Det obligatoriska försäkringsbeloppet för samtliga aktörer tillsammans är 2 500 MEUR. Skadekrav upp till 256 MEUR täcks genom den tyska Atomförsäkringspoolen. Skadekrav överstigande 256 MEUR upp till maximalt 2 500 MEUR täcks ytterst genom en gemensam ansvarsöverenskommelse (Solidarvereinbarung) mellan de tyska kärnkraftverkens ägare. Vattenfallkoncernens andel av denna ansvarsöverenskommelse utgör från och med 1 januari 2007 cirka 170 MEUR (170) per skada och innebär ett åtagande att hålla likvida medel tillgängliga motsvarande den dubbla summan, 340 MEUR (340).

Vattenfall AB och Vattenfall Europe AG har som säkerhet för dotterbolaget Vattenfall Trading Services GmbH:s energihandel utställt garantier till ett totalt värde av 1 202 MEUR (967). På balansdagen var dessa garantier ianspråktagna med 179 MEUR (380) motsvarande 1 697 MSEK (3 436) vilket belopp är inkluderat i de redovisade ansvarsförbindelserna.

Kärnkraftföretagen ska enligt lag ställa säkerheter till staten (Kärnavfallsfonden) för att garantera att tillräckliga medel finns för betalningen av de framtida kostnaderna för avfallshanteringen. Säkerheterna har formen av borgensförbindelser utställda av ägarna till kärnkraftföretagen. Säkerheterna ska täcka dels avgiftsmedel för det fall att respektive reaktor skulle drivas kortare tid än 25 år, dels eventuell brist på fondkapital för det fall fondbehållningen skulle visa sig vara otillräcklig för att riva och avveckla reaktorerna och för att ta hand om det använda kärnbränslet. Vattenfall AB har som säkerhet för dotterbolagen Forsmarks Kraftgrupp AB och Ringhals AB utställt garantier till ett sammanlagt värde av 6 132 MSEK (5 643) för att täcka risken att de befintliga medlen i Kärnavfallsfonden på sikt skulle kunna visa sig vara otillräckliga. Beloppen är inkluderade i de redovisade ansvarförbindelserna ovan. Två typer av garantier har utställts. Den ena garantin avser att täcka det beslutade avgiftsbehovet för de avgifter som ännu inte betalats in inom den så kallade intjänandetiden (25 års drift). Den andra garantin avser framtida kostnadsökningar som beror på oplanerade händelser. Båda belopp är erhållna ur en sannolikhetsbaserad riskanalys där det förra beloppet är ansatt så att det tillsammans med idag fonderade medel med 50% sannolikhet (medianvärdet) ska ge full kostnadstäckning. Det senare beloppet utgör i princip det tillägg som erfordras för att motsvarande sannolikhet ska uppgå till 90%. Från och med 1 januari 2008 gäller en ny lag (2006:647) för finansiella åtgärder för hantering av restprodukter från kärnteknisk verksamhet. Tillämpningen av den nya lagen kommer att innebära att storleken på framtida säkerheter kommer att öka avsevärt. För 2008 innebär detta att den sammanlagda säkerheten för Kärnavfallsfonden i Sverige kommer att uppgå till 17 113 MSEK. Detta säkerhetsbelopp gäller även för 2009.

Not 45 Åtaganden enligt konsortialavtal

Utbyggnad av produktionsanläggningar inom kraftindustrin sker ofta inom samägda företag. Varje ägare ges därvid genom konsortialavtal rätt till elkraft i proportion till sin ägarandel samtidigt som ägarna ikläder sig skyldighet att, oavsett kraftproduktion, svara för samtliga kostnader i företaget efter samma fördelning.

Vattenfalls samverkan i värmeföretag och andra företag innebär oftast ansvar för kostnadstäckning i proportion till ägarandel.

Vattenfall bär det fulla ekonomiska ansvaret för SwePol Link till och med juli 2020.

Not 46 Medelantal anställda och personalkostnader

	2007			2006		
Medelantal anställda per land	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Sverige	6 689	2 009	**8 698**	6 588	1 970	**8 558**
Danmark	553	100	**653**	271	48	**319**
Finland	276	214	**490**	352	202	**554**
Tyskland	15 093	4 677	**19 770**	15 269	4 667	**19 936**
Polen	2 110	649	**2 759**	2 169	682	**2 851**
Övriga länder	23	3	**26**	74	16	**90**
Summa	**24 744**	**7 652**	**32 396**	**24 723**	**7 585**	**32 308**

Personalkostnader	2007	2006
Löner och andra ersättningar	14 073	13 799
Sociala kostnader	4 747	5 450
(varav pensionskostnader)[1]	(1 387)	(2 136)
Summa	**18 820**	**19 249**

1) Av pensionskostnader avser 57 MSEK (77) ledande befattningshavare, det vill säga verkställande direktörer, vice verkställande direktörer och tidigare verkställande direktörer och vice verkställande direktörer. Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 469 MSEK (463).

	2007			2006		
Löner och andra ersättningar	Ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Summa	Ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Summa
Sverige	47	3 846	**3 893**	48	3 633	**3 681**
Danmark	1	104	**105**	–	162	**162**
Finland	5	203	**208**	5	223	**228**
Tyskland	212	9 158	**9 370**	89	9 132	**9 221**
Polen	24	470	**494**	21	478	**499**
Övriga länder	–	3	**3**	–	8	**8**
Summa[2]	**289**	**13 784**	**14 073**	**163**	**13 636**	**13 799**

Sociala kostnader	2007	2006
Sverige	2 145	1 975
Danmark	11	15
Finland	52	58
Tyskland	2 444	3 297
Polen	95	102
Övriga länder	–	3
Summa	**4 747**	**5 450**

1) Med ledande befattningshavare avses styrelseledamöter och verkställande direktörer men även styrelsesuppleanter och vice verkställande direktörer samt tidigare styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, verkställande direktörer och vice verkställande direktörer.

2) I summa löner och andra ersättningar till styrelseledamöter och verkställande direktörer ingår tantiem med 81 MSEK (32).

Förmåner till Vattenfall AB:s styrelseledamöter och ledande befattningshavare

TSEK	Styrelsearvode och grundlön 2007 inkl. semesterersättning	Övriga ersättningar och förmåner 2007	Pensionskostnader 2007	Beräknad rörlig ersättning avseende 2007 att utbetalas 2008
Dag Klackenberg, Styrelsens ordf.	512	–	–	–
Maarit Aarni-Sirviö, Ledamot (fram till 26 april 2007)	73	–	–	–
Carl-Gustaf Angelin, Ledamot	45	–	–	–
Johnny Bernhardsson, Ledamot	53	–	–	–
Christer Bådholm, Ledamot	343	–	–	–
Ronny Ekwall, Ledamot	45	–	–	–
Greta Fossum, Ledamot	232	–	–	–
Jonas Iversen, Ledamot (fr.o.m. 26 april 2007)	159	–	–	–
Peter Lindell, Ledamot (fram till 26 april 2007)	90	–	–	–
Hans-Olov Olsson, Ledamot	306	–	–	–
Lone Fønss Schrøder, Ledamot	296	–	–	–
Tuija Soanjärvi, Ledamot (fr.o.m. 26 april 2007)	206	–	–	–
Anders Sundström, Ledamot	279	–	–	–
Lars Carlsson, Suppleant	45	–	–	–
Stig Lindberg, Suppleant	45	–	–	–
Per-Ove Lööv, Suppleant	57	–	–	–
Lars G Josefsson, VD, Koncernchef	8 603	108	7 711	–
Jan Erik Back, 1:e vice VD och CFO	3 165	113	937	378
Hans von Uthmann, Vice VD	4 554	72	884	294
Klaus Rauscher, Vice VD (fram till 19 juli 2007)	4 456	49 575[1]	2 656	–
Hans-Jürgen Cramer, Vice VD (fr.o.m. 19 juli 2007)	1 712	20 919[1]	594	1 525
Tuomo Hatakka, Vice VD	2 399	479	720	757
Mats Fagerlund, Direktör	4 068	1 501	2 405	3 763
Lennart Billfalk, Direktör (fram till 31 juli 2007)	2 527	39	1 621	–
Ann-Charlotte Dahlström, Personaldirektör	2 936	81	2 492	331
Knut Leman, Kommunikationsdirektör	2 615	96	2 485	302
Helmar Rendez, Direktör (fr.o.m. 1 september 2007)	724	19	188	107
Summa	**40 545**	**73 002**	**22 693**	**7 457**

1) I samband med att anställningen upphörde har bolaget belastats med kostnader för avgångsvederlag.

Styrelsen
Under 2007 har till styrelsens ordförande utgetts ett arvode med 512 TSEK (431) och till övriga ledamöter arvoden med sammanlagt 2 069 TSEK (1 693) fördelat enligt tabellen ovan.

Till de fyra ledamöterna i den inom styrelsen inrättade revisionskommittén har dessutom utgetts arvode med 64 TSEK (52) vardera för de som inte är anställda i Vattenfall och med 13 TSEK (13) till den arbetstagarledamot som under 2007 haft detta uppdrag. Beloppen är inkluderade i tabellen ovan under rubriken styrelsearvode.

Koncernchefen
Lars G Josefsson, som är koncernchef och tillika verkställande direktör i Vattenfall AB, har för 2007 uppburit lön och annan ersättning, inklusive värdet av bilförmån, med sammanlagt 8 711 TSEK (7 911). Från och med 2005 har koncernchefen inte någon rörlig lönedel.

Lars G Josefsson, som är född 1950, har 60 år som ordinarie pensionsålder. Tjänstepension kommer då att utgå med 65% av den då aktuella lönen till 65 års ålder. Därefter utgår pensionsförmåner motsvarande ITP-planen. Därutöver utgår komplettering med 32,5% av den del av lönen som överstiger 30 basbelopp. Den sistnämnda kompletteringen är tidsbegränsad fram till 80 års ålder. Efter 76 års ålder avtrappas denna med en femtedel varje följande år för att upphöra helt vid 80 års ålder. Pensionsåtagandet täcks med löpande premieinbetalningar till försäkringsbolag. Förmånerna är oantastbara, det vill säga ej villkorade av framtida anställningar. Koncernchefen har vid uppsägning från Vattenfalls sida rätt till avgångsvederlag motsvarande maximalt 24 månadslöner. Avgångsvederlaget kan dock längst utgå till avtalad pensionsålder. Avgångsvederlagets storlek ska beräknas med utgångspunkt från den fasta lön som gäller vid tiden för uppsägningen. Vid ny anställning eller inkomst från annan förvärvsverksamhet ska avgångsvederlaget reduceras med belopp motsvarande ny inkomst eller annan förmån under den aktuella perioden. Avgångsvederlag utbetalas månadsvis.

Övriga ledande befattningshavare
Löner och andra ersättningar
För övriga ledande befattningshavare som ingått i koncernledningen, sammanlagt 10 personer (10), har summan av löner och andra ersättningar avseende 2007, inklusive värdet av bilförmåner, uppgått till 31 669 TSEK (35 213). Fördelningen och beräknad rörlig ersättning framgår av tabellen ovan.

Pensionsförmåner
Kostnaderna för 2007 framgår av tabellen ovan.

För Jan Erik Back och Tuomo Hatakka gäller premiebestämda lösningar.

Övriga inom koncernledningen har en möjlighet till pension från 60 år och för anställda efter 1 oktober 2003 från 62 år. För den med möjlighet från 60 år gäller att mellan 60–65 år utgår 70% av den fasta lönen. Rörlig lön är inte pensionsgrundande för pensionen mellan 60 och 65 år. Från 65 år gäller ITP-planen med en utfyllnad av pensionen, så kallad förlängning. Förlängningen görs med 32,5% av den del av den pensionsmedförande lönen som överstiger 20 basbelopp. Pensionsmedförande lön är grundlön och årliga rörliga lönedelar enligt ITP. Tjänstepensionen från 65 år blir cirka 45% av den fasta lönen.

I fall då pension från 62 år (gäller två individer) tillämpas i ett fall ITP med så kallad förlängning med 32,5% på lönedelar över 30 basbelopp. Vidare är då genomsnittet av de senaste fem årens fasta löner pensionsgrundande, medan rörlig lön inte är pensionsgrundande. Pensionen från 62 år blir cirka 40% av den fasta lönen. I det andra fallet gäller en premiebestämd lösning.

Samtliga pensionsförmåner är oantastbara, det vill säga ej villkorade av framtida anställning. I fallet med förmånsbestämd lösning betalades premier på 160 TSEK till Alecta och för ITP-K. Resten av pensionskostnaden, den största delen, är en försäkringsteknisk beräknad kostnad, som består av ITP-skulden och den årliga förändringen av kapitalvärdet för de delar som ligger utöver ITP. Detta skuldföres och tryggas genom Vattenfalls Pensionsstiftelse.

I två fall gäller alternativ ITP (så kallad tiotaggarlösning) varvid premier betalas i stället för att skuldföra motsvarande belopp. Därtill kommer så kallad förlängning utöver ITP som nämnts ovan.

Villkor vid uppsägning från bolagets sida
För de svenska befattningshavarna gäller att vid uppsägning från bolagets sida utgår utöver lön under avtalad uppsägningstid, 6 månader, ett

Fortsättning sidan 108

Fortsättning Not 46

avgångsvederlag på 18 månadslöner, vilket utbetalas månadsvis och med avräkning mot belopp motsvarande ny inkomst, under den aktuella perioden. Tuomo Hatakkas och Helmar Rendez anställningar gäller dock för viss tid enligt kontrakt.

Berednings- och beslutsprocess

Styrelsen inrättade under 2006 en ersättningskommitté för beredning av löpande frågor om ersättning till ledande befattningshavare. Kommittén handlägger frågor avseende årlig lönerevision och övriga anställningsvillkor avseende VD. Vidare bereder kommittén principer för löner och ersättningar för koncernledningsmedlemmarna. Kommittén rapporterar sitt arbete till styrelsen genom att kommitténs ordförande, som är styrelsens ordförande, informerar styrelsen om utskottets ställningstaganden. Styrelsen ska dock i sin helhet ta ställning till anställning av VD och besluta om anställningsvillkoren. (Se även sidan 52.)

Incitamentsprogram

Mot bakgrund av regeringens riktlinjer om ersättningar till ledande befattningshavare och incitamentsprogram har Vattenfall AB:s styrelse antagit ett program som från och med 2005 gäller den svenska delen av verksamheten och alla anställda i Sverige. I enlighet med regeringens riktlinjer så har koncernchefen inte någon rörlig lönedel. Beträffande övriga chefer och anställda så har ingen högre rörlig lönedel än vad som motsvarar två månadslöner per år, eller 16,7% av den normala fasta lönen. För vissa chefer gäller även att den normala fasta lönen kan minskas med 16,7% beroende på resultat. Den maximala nivån för flertalet anställda är i genomsnitt normalt cirka 17 TSEK per år.

Utgångspunkten är som hittills koncernens långsiktiga värdeskapande[1]. Gemensamt för alla är koncernmålet. Vidare mäts egen enhets/eget resultat.

Även i övriga länder används koncernmålet för värdeskapande, i avtal om rörlig lön för högre chefer och övriga anställda i förekommande fall.

1) Värdeskapande = Den positiva förändringen avseende rörelseresultatet minus avkastningskravet på genomsnittliga nettotillgångar, där kravet satts till 11%.

Not 47 Könsfördelning bland ledande befattningshavare

	Kvinnor, %		Män, %	
	2007	2006	2007	2006
Könsfördelning bland styrelseledamöter	9	10	91	90
Könsfördelning bland övriga ledande befattningshavare	14	13	86	87

Not 48 Leasing

Leasingkostnader

Utrustning som koncernen hyr genom finansiell leasing och som redovisas som materiella anläggningstillgångar utgörs av:

	2007	2006
Maskiner/Inventarier		
Anskaffningsvärde	658	157
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	–101	–38
Planenligt restvärde	**557**	**119**

Framtida betalningsåtaganden per 31 december 2007 för leasingkontrakt och hyreskontrakt fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing, nominellt	Finansiell leasing, nuvärde	Operationell leasing
2008	69	67	571
2009	68	64	510
2010	67	60	457
2011	67	57	418
2012	70	56	401
2013 och senare	610	450	1 343
Summa	**951**	**754**	**3 700**

Årets kostnader för leasing av tillgångar för koncernen uppgick till 580 MSEK (534).

Vissa större leasingengagemang beskrivs ytterligare i koncernens Not 44, Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser).

Leasingintäkter

Vissa koncernföretag äger och driver energianläggningar åt kund. Intäkten från kund består av två delar, en fast del för täckande av kapitalkostnader och en rörlig del baserad på mängden levererad media.

Anläggningarna klassificeras enligt gängse principer, baserat på den fasta intäktsdelen för leasing.

Anskaffningsvärdet av tillgångar redovisade under Operationell leasing uppgick per 31 december 2007 till 1 943 MSEK (2 047). Ackumulerade avskrivningar uppgick till 851 MSEK (841) och ackumulerade nedskrivningar till 34 MSEK (30).

Framtida betalningar för denna typ av anläggningar fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2008	–	108
2009	–	100
2010	–	90
2011	–	87
2012	–	85
2013 och senare	–	159
Avgår: Finansiella intäkter	–	–9
Summa	**–**	**620**

Not 49 Upplysningar om revisionsarvoden med mera

	2007	2006
Lagstadgad revision		
Ernst & Young	37	29
PricewaterhouseCoopers	12	11
BDO	7	8
Riksrevisionen	1	1
Övriga	–	1
Summa	**57**	**50**
Övriga arvoden		
Ernst & Young	11	19
PricewaterhouseCoopers	9	10
BDO	3	9
Övriga	1	2
Summa	**24**	**40**

Not 50 Upplysningar om närstående

Vattenfall AB ägs till 100% av svenska staten. Vattenfallkoncernens produkter och tjänster erbjuds staten, statliga myndigheter och statliga bolag i konkurrens med andra leverantörer och på normala kommersiella villkor. På motsvarnade sätt köper Vattenfall AB och dess koncernbolag produkter och tjänster från statliga myndigheter och bolag till marknadsmässiga priser och i övrigt på normala kommersiella villkor. Enskilt svarar varken staten, deras myndigheter eller bolag för en väsentlig andel av Vattenfallkoncernens nettoomsättning, inköp eller resultat.

Upplysningar om transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning i företaget framgår av koncernens Not 46, Medelantal anställda och personalkostnader.

Upplysningar om transaktioner med intresseföretag under 2007 samt tillhörande fordringar och skulder per 31 december 2007 beskrivs nedan.

SwePol Link AB
Bolaget handhar den elkabel som kopplar ihop det nordiska och det polska elsystemet i syfte att uppnå större leveranssäkerhet och effektivare utnyttjande av produktionsanläggningar. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 2 MSEK medan ränteintäkter uppgick till 7 MSEK. Inköp från bolaget uppgick till 186 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 355 MSEK. Rörelseskulder till bolaget uppgick till 17 MSEK.

PiteEnergi AB
Säljer el, värme, bredband och övriga tjänster i Piteå-regionen. El produceras i egna vattenkraftsstationer. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 5 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 5 MSEK.

Plusenergi AB
Huvudprodukten är elförsäljning till både privat- och företagskunder. Bolaget fokuserar på marknaden i Västra Götaland. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 25 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 1 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 8 MSEK. Rörelseskulder till bolaget uppgick till 4 MSEK.

Luleå Energi AB
Affärsområdena omfattar elhandelsverksamhet, produktion och distribution av fjärrvärme och optonätverksamhet. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 335 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 1 MSEK. Rörelsefordringar per 31 december uppgick till 4 MSEK.

Gulsele AB
Säljer elektricitet producerad i egna vattenkraftstationer. Vattenfalls ränteintäkter från bolaget uppgick till 2 MSEK.

Ensted Havn I/S
Djuphavshamn som Vattenfall använder som lager för kol. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 6 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 177 MSEK. Rörelsefordringar samt rörelseskulder per 31 december uppgick till 3 MSEK respektive 43 MSEK.

Kernkraftwerk Brokdorf GmbH & Co. oHG
Kärnkraftverk från vilket Vattenfall köper elektricitet. Inköpen uppgick till 340 MSEK. Rörelseintäkter från bolaget uppgick till 2 MSEK.

Vattenfalls räntekostnader till bolaget uppgick till 34 MSEK. Rörelseskulder samt låneskulder per 31 december uppgick till 99 MSEK respektive 3 485 MSEK.

Kernkraftwerk Krümmel GmbH & Co. oHG
Kärnkraftverk från vilket Vattenfall köper elektricitet. Inköpen uppgick till 1 449 MSEK. Rörelseintäkter från bolaget uppgick till 622 MSEK.

Vattenfalls räntekostnader till bolaget uppgick till 199 MSEK. Rörelsefordringar på bolaget uppgick per 31 december till 114 MSEK. Rörelseskulder samt låneskulder per 31 december uppgick till 541 MSEK respektive 5 898 MSEK.

Kernkraftwerk Stade GmbH & Co. oHG
Kärnkraftverk under avveckling. Vattenfalls räntekostnader till bolaget uppgick till 69 MSEK. Rörelsefordringar på bolaget uppgick per 31 december till 109 MSEK. Rörelseskulder samt låneskulder per 31 december uppgick till 13 MSEK respektive 1 700 MSEK.

GASAG Berliner Gaswerke AG
Säljer, distribuerar och lagrar gas i Berlinområdet. Vattenfall hade rörelseintäkter uppgående till 72 MSEK från bolaget samt inköp uppgående till 2 550 MSEK. Rörelsefordringar uppgick till 1 MSEK medan rörelseskulder uppgick till 385 MSEK.

ENSO Strom AG
Bolaget producerar och distribuerar elektricitet och värme. Bolaget tillhandahåller även tjänster inom gas, vatten, telekommunikation samt sophantering. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 2 173 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 539 MSEK. Rörelsefordringar samt rörelseskulder per 31 december uppgick till 137 MSEK respektive 1 MSEK.

Städtische Werke AG
Bolaget tillhandahåller elektricitet, värme, gas, vatten samt sophantering. Vattenfalls rörelseintäkter från bolaget uppgick till 498 MSEK medan inköp från bolaget uppgick till 503 MSEK.

Not 51 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Inom Vattenfall görs årligen en genomgång av koncernens olika avsättningar i balansräkningen. 2007 års genomgång har resulterat i en förändring av tidigare gjorda antaganden om diskonteringsränta vid beräkning av avsättningar för pensioner i Tyskland. Diskonteringsräntan har härvid justerats från 4,50% till 5,25% för tyska pensionsplaner. För avsättningar för pensioner i Sverige har diskonteringsräntan justerats från 3,75% till 4,50% jämfört med föregående år.

För andra avsättningar än avsättningar för pensioner är diskonteringsräntan oförändrad 5,0% jämfört med föregående år för avsättningar i Sverige medan diskonteringsräntan för avsättningar i Tyskland har justerats från 5,0% till 5,50%.

Not 52 Händelser efter balansdagen

Bolagets bedömning är att inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen som borde kvalificera för beskrivning under denna rubrik.

MODERBOLAGET

Moderbolagets resultaträkning

Belopp i MSEK, 1 januari – 31 december	Not	2007	2006
Nettoomsättning	4, 5	25 223	26 244[1]
Kostnader för sålda produkter	6	–14 974	–15 530[1]
Bruttoresultat		**10 249**	**10 714**
Försäljningskostnader		–857	–947
Administrationskostnader		–1 657	–1 485
Forsknings- och utvecklingskostnader		–280	–183
Övriga rörelseintäkter	7	168	688
Övriga rörelsekostnader	8	–185	–462
Rörelseresultat	9, 10	**7 438**	**8 325**
Resultat från andelar i koncernföretag	11	1 038	4 829
Resultat från andelar i intresseföretag	12	–2	160
Resultat från andra aktier och andelar	13	–5	11
Ränteintäkter och liknande resultatposter	14	1 545	3 752
Räntekostnader och liknande resultatposter	15	–6 046	–3 039
Koncernbidrag		1 564	2 068
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		**5 532**	**16 106**
Bokslutsdispositioner	16	452	–2 071
Resultat före skatter		**5 984**	**14 035**
Skatter	17	–1 529	–2 486
Årets resultat		**4 455**	**11 549**

1) Nettoomsättning och Kostnader för sålda produkter för 2006 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls årsredovisning för 2006. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

Moderbolagets balansräkning

Belopp i MSEK	Not	2007-12-31	2006-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	18		
Aktiverade utgifter för utveckling		69	120
Koncessioner och liknande rättigheter		3	10
Hyresrätter och liknande rättigheter		17	23
Summa immateriella anläggningstillgångar		**89**	**153**
Materiella anläggningstillgångar	19		
Byggnader och mark		11 411	11 234
Maskiner och andra tekniska anläggningar		7 367	7 197
Inventarier, verktyg och installationer		41	28
Pågående nyanläggningar		988	1 360
Summa materiella anläggningstillgångar		**19 807**	**19 819**
Andra anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	20, 21	55 658	55 715
Fordringar hos koncernföretag	22	6 512	5 195
Andelar i intresseföretag	20, 21	520	520
Fordringar hos intresseföretag	22	362	392
Andra aktier och andelar	20, 21	33	38
Uppskjuten skattefordran	17	321	395
Andra långfristiga fordringar	22	2 196	3 433
Summa andra anläggningstillgångar		**65 602**	**65 688**
Summa anläggningstillgångar		**85 498**	**85 660**
Omsättningstillgångar			
Varulager	23	310	770
Immateriella omsättningstillgångar	24	432	5
Kortfristiga fordringar	25	40 032	50 215
Skattefordran aktuell skatt	17	274	–
Kassa, bank och liknande tillgångar	26	352	181
Summa omsättningstillgångar		**41 400**	**51 171**
Summa tillgångar		**126 898**	**136 831**
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (131 700 000 aktier till ett kvotvärde av 50 kr)		6 585	6 585
Reservfond		1 286	1 286
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		19 667	16 295
Årets resultat		4 455	11 549
Summa eget kapital		**31 993**	**35 715**
Obeskattade reserver	16	**10 993**	**11 445**
Avsättningar	27	**144**	**184**
Långfristiga skulder			
Långfristiga räntebärande skulder	28	58 214	63 904
Långfristiga icke räntebärande skulder	29	2 643	2 592
Summa långfristiga skulder		**60 857**	**66 496**
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga räntebärande skulder	30	7 197	8 763
Skatteskuld aktuell skatt	17	–	663
Andra kortfristiga icke räntebärande skulder	31	15 714	13 565
Summa kortfristiga skulder		**22 911**	**22 991**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**126 898**	**136 831**
Ställda säkerheter	32	3 218	2 953
Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)	33	118 388	107 544
Åtaganden enligt konsortialavtal	34		

Moderbolagets förändring i eget kapital

Belopp i MSEK	Aktie-kapital	Reserv-fond	Fritt eget kapital	Summa
Ingående balans 2006	6 585	1 286	22 559	**30 430**
Utdelning till aktieägare	–	–	–5 800	**–5 800**
Koncernbidrag	–	–	–647	**–647**
Skatteeffekt på grund av koncernbidrag	–	–	181	**181**
Fusionsresultat	–	–	2	**2**
Årets resultat	–	–	11 549	**11 549**
Utgående balans 2006	**6 585**	**1 286**	**27 844**	**35 715**
Utdelning till aktieägare	–	–	–7 500	**–7 500**
Koncernbidrag	–	–	–940	**–940**
Skatteeffekt på grund av koncernbidrag	–	–	263	**263**
Årets resultat	–	–	4 455	**4 455**
Utgående balans 2007	**6 585**	**1 286**	**24 122**	**31 993**

Per den 31 december 2007 omfattade det registrerade aktiekapitalet 131 700 000 aktier till kvotvärdet 50 SEK.

Moderbolagets kassaflödesanalys

Belopp i MSEK, 1 januari – 31 december	2007	2006
Den löpande verksamheten		
Internt tillförda medel		
Årets resultat	4 455	11 549
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet:		
Skattekostnad	1 529	2 486
Bokslutsdispositioner	–452	2 071
Avskrivningar och nedskrivningar	832	926
Utdelningsbetingat koncernbidrag	–1 564	–2 068
Betald skatt	–1 844	–1 437
Orealiserade valutakurseffekter	2 170	–1 743
Förändring avsättningar	–40	–5
Övrigt	–	–180
Kassaflöde från förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder	8 421	–8 352
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**13 507**	**3 247**
Investeringsverksamheten		
Investeringar i koncernföretag, intresseföretag och andra aktier och andelar	–10	–1 045
Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar	–1 103	–1 308
Nyemission/lämnade aktieägartillskott	–	–13 140
Försäljning av materiella anläggningstillgångar och immateriella anläggningstillgångar	363	93
Försäljning av aktier och andelar	102	10 419
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**–648**	**–4 981**
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	**12 859**	**–1 734**
Finansieringsverksamheten		
Förändring lån	–7 256	3 584
Erhållna koncernbidrag	2 068	1 771
Utbetald utdelning till aktieägare	–7 500	–5 800
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**–12 688**	**–445**
Årets kassaflöde	**171**	**–2 179**
Kassa, bank och liknande tillgångar		
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets början	181	2 360
Årets kassaflöde	171	–2 179
Kassa, bank och liknande tillgångar vid årets slut	**352**	**181**

Betald ränta uppgick till 3 202 MSEK (3 040) och erhållen ränta till 1 545 MSEK (1 181). Erhållen utdelning uppgick till 769 MSEK (4 833).

MODERBOLAGETS NOTER

(Belopp i MSEK där inte annat anges.)

Innehåll

Not		Sidan
1	Företagsinformation	112
2	Redovisningsprinciper	112
3	Valutakurser	112
4	Nettoomsättning	113
5	Försäljning och inköp inom koncernen	113
6	Kostnader för sålda produkter	113
7	Övriga rörelseintäkter	113
8	Övriga rörelsekostnader	113
9	Avskrivningar	113
10	Nedskrivningar	113
11	Resultat från andelar i koncernföretag	113
12	Resultat från andelar i intresseföretag	113
13	Resultat från andra aktier och andelar	113
14	Ränteintäkter och liknande resultatposter	113
15	Räntekostnader och liknande resultatposter	113
16	Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver	114
17	Skatter	114
18	Immateriella anläggningstillgångar	114
19	Materiella anläggningstillgångar	115
20	Andelar i koncernföretag, intresseföretag och andra aktier och andelar	116
21	Aktier och andelar	116
22	Fordringar hos koncernföretag, intresseföretag och andra långfristiga fordringar	116
23	Varulager	116
24	Immateriella omsättningstillgångar	116
25	Kortfristiga fordringar	116
26	Kassa, bank och liknande tillgångar	117
27	Avsättningar	117
28	Långfristiga räntebärande skulder	118
29	Långfristiga icke räntebärande skulder	118
30	Kortfristiga räntebärande skulder	118
31	Andra kortfristiga icke räntebärande skulder	118
32	Ställda säkerheter	118
33	Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)	118
34	Åtaganden enligt konsortialavtal	119
35	Medelantal anställda och personalkostnader	119
36	Sjukfrånvaro	119
37	Könsfördelning bland ledande befattningshavare	119
38	Leasing	119
39	Upplysningar om revisionsarvoden med mera	119
40	Upplysningar om närstående	119

Not 1 Företagsinformation

Årsredovisningen för Vattenfall AB för 2007 har godkänts enligt styrelsebeslut från den 13 mars 2008. Vattenfall AB som är moderbolag i Vattenfallkoncernen är ett aktiebolag med säte i Stockholm och med adressen 162 87 Stockholm. Moderbolagets balansräkning och resultaträkning ska föreläggas på årsstämman.

Not 2 Redovisningsprinciper

Allmänt

Moderbolaget Vattenfall AB:s räkenskaper har upprättats enligt Swedish GAAP, det vill säga i enlighet med Årsredovisningslagen och rekommendation RFR 2.1 – Redovisning för juridiska personer, utgiven av Rådet för finansiell rapportering. RFR 2.1 gäller från och med 2008 men har tillämpats i förtid. Vattenfall tillämpar undantagsregeln avseende IAS 39 enligt RFR 2.1.

Tillämpade redovisningsprinciper framgår av tillämpliga delar av koncernens Not 2, Redovisningsprinciper, med nedanstående tillägg för moderbolaget Vattenfall AB.

Finansiella instrument värderas till anskaffningsvärde.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas i enlighet med koncernredovisningen på anskaffningsvärde med linjär fördelning efter anläggningarnas bedömda nyttjandeperiod. Därutöver görs i moderbolaget avskrivningar utöver plan (skillnaden mellan avskrivningar enligt plan och motsvarande skattemässiga avskrivningar) som redovisas som bokslutsdisposition respektive obeskattad reserv.

Avsättningar för pensioner

Pensionsåtaganden avseende pensioner i moderbolaget är beräknade enligt sedvanliga svenska försäkringstekniska grunder. Den i balansräkningen upptagna avsättningen motsvarar dessa pensionsåtaganden nettoredovisade mot förvaltningstillgångar i Vattenfalls Pensionsstiftelse.

Skatter

Skattelagstiftningen i Sverige ger företag möjlighet att skjuta upp skattebetalning genom avsättning till obeskattade reserver. I moderbolaget redovisas obeskattade reserver som en särskild post i balansräkningen i vilken uppskjuten skatt ingår. I moderbolagets resultaträkning redovisas avsättningar till, respektive upplösningar av, obeskattade reserver under rubriken bokslutsdispositioner.

Den redovisade skattekostnaden i moderbolaget Vattenfall AB utgörs av skatten på resultatet efter bokslutsdispositioner.

Not 3 Valutakurser

Se koncernens Not 5.

Not 4 Nettoomsättning

	2007	2006
Omsättning inkl punktskatter		
varor (elektricitet, värme etc)	23 641	27 377
utförande av tjänsteuppdrag	1 773	993
Punktskatter	–191	–2 126
Nettoomsättning	**25 223**	**26 244**

Nettomsättning per geografiskt område

	2007	2006
Norden	24 372	25 473
Tyskland	432	639
Polen	419	132
Summa	**25 223**	**26 244**

Nettomsättning per rörelsegren

	2007	2006
Elproduktion	4 939	9 594
Elmarknad	17 846	14 241
Värme	2 186	2 244
Övrigt	252	165
Summa	**25 223**	**26 244**

Not 5 Försäljning och inköp inom koncernen

Av moderbolagets totala försäljningsintäkter och inköpskostnader avser 9% (12) av försäljningen och 35% (41) av inköpen affärer med andra företag inom koncernen.

Not 6 Kostnader för sålda produkter

Direkta kostnader inkluderar produktionsskatter och -avgifter med 222 MSEK (199) samt fastighetsskatter med 982 MSEK (837).

Not 7 Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter innefattar huvudsakligen realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar, hyresintäkter, försäkringsersättningar samt rörelserelaterade valutakursvinster.

Not 8 Övriga rörelsekostnader

Övriga rörelsekostnader innefattar huvudsakligen realisationförluster vid försäljning av anläggningstillgångar samt rörelserelaterade valutakursförluster.

Not 9 Avskrivningar

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar och materiella anläggningstillgångar fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2007	2006
Kostnader för sålda produkter	756	736
Försäljningskostnader	53	75
Administrationskostnader	1	1
Summa	**810**	**812**

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar ingår ovan i Kostnad för sålda varor med 2 MSEK (2), samt i Försäljningskostnader med 52 MSEK (73).

Not 10 Nedskrivningar

Nedskrivningar på immateriella anläggningstillgångar och materiella anläggningstillgångar fördelas i resultaträkningen enligt följande:

	2007	2006
Kostnader för sålda produkter	6	–
Försäljningskostnader	–	114
Summa	**6**	**114**

Nedskrivningar på immateriella anläggningstillgångar ingår ovan med 0 MSEK (114).

Not 11 Resultat från andelar i koncernföretag

	2007	2006
Utdelningar	757	4 817
Nedskrivningar	–11	–2
Realisationsresultat vid försäljningar	292	14
Summa	**1 038**	**4 829**

Not 12 Resultat från andelar i intresseföretag

Avser utdelningar från intresseföretag och realisationsresultat vid försäljning av intresseföretag.

Not 13 Resultat från andra aktier och andelar

	2007	2006
Utdelningar	2	2
Nedskrivningar	–5	–
Realisationsresultat vid försäljningar	–2	9
Summa	**–5**	**11**

Not 14 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2007	2006
Ränteintäkter från dotterbolag	1 188	717
Andra ränteintäkter	357	464
Valutakursvinster	–	2 571
Summa	**1 545**	**3 752**

Not 15 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2007	2006
Räntekostnader till dotterbolag	3 171	3 017
Andra räntekostnader	31	22
Valutakursförluster	2 844	–
Summa	**6 046**	**3 039**

Not 16 Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver

	Ingående balans	Avsättning/ Upplösning (–)	Utgående balans
Avskrivningar utöver plan	6 151	–107	6 044
Periodiseringsfond Tax –02	1 371	–1 371	–
Periodiseringsfond Tax –03	966	–	966
Periodiseringsfond Tax –04	1 295	–	1 295
Periodiseringsfond Tax –05	2 733	–7	2 726
Periodiseringsfond Tax –06	1 737	–	1 737
Periodiseringsfond Tax –07	2 796	–489	2 307
Periodiseringsfond Tax –08	–	1 522	1 522
Övriga obeskattade reserver	–5 604	–	–5 604
Summa	**11 445**	**–452**	**10 993**

Not 17 Skatter

Den redovisade skattekostnaden fördelas enligt följande:

	2007	2006
Aktuell skatt	1 456	2 420
Uppskjuten skatt	73	66
Summa	**1 529**	**2 486**

Årets kostnad för aktuell skatt hänförlig till tidigare års resultat uppgår till 88 MSEK (110). Skatteeffekten av schablonränta på periodiseringsfonder uppgår till 77 MSEK (56).

Skillnaden mellan nominell svensk skattesats och effektiv skattesats förklaras på följande sätt:

%	2007	2006
Svensk inkomstskattesats	28,0	28,0
Bokslutsdispositioner	2,3	–3,6
Justering av skatt för tidigare perioder	–1,6	–0,7
Ej skattepliktiga intäkter	–8,0	–9,2
Ej avdragsgilla kostnader	7,1	0,7
Övrigt	–0,1	0,2
Effektiv skattesats[1]	**27,7**	**15,4**
Skattesats, aktuell skatt[2]	26,3	15,0

1) Skattekostnad enligt moderbolagets resultaträkning i förhållande till resultatet före bokslutsdispositioner och skatter.

2) Skattekostnad enligt moderbolagets resultaträkning exkl redovisad uppskjuten skatt i förhållande till resultatet före bokslutsdispositioner och skatter.

Not 18 Immateriella anläggningstillgångar

	Aktiverade utgifter för utveckling		Goodwill		Koncessioner och liknande rättigheter		Hyresrätter och liknande rättigheter		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Anskaffningsvärden										
Ingående anskaffningsvärde	301	237	13	13	350	344	63	61	**727**	**655**
Investeringar	–	64	–	–	4	6	3	3	**7**	**73**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	–1	–	–25	–1	**–26**	**–1**
Omklassificeringar	–	–	–	–	–9	–	9	–	**–**	**–**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**301**	**301**	**13**	**13**	**344**	**350**	**50**	**63**	**708**	**727**
Ackumulerade avskrivningar enligt plan										
Ingående avskrivningar	–67	–	–13	–13	–340	–334	–40	–38	**–460**	**–385**
Årets avskrivningar	–51	–67	–	–	–2	–6	–2	–2	**–55**	**–75**
Försäljningar/Utrangeringar	–	–	–	–	1	–	9	–	**10**	**–**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–118**	**–67**	**–13**	**–13**	**–341**	**–340**	**–33**	**–40**	**–505**	**–460**
Nedskrivningar										
Ingående nedskrivningar	–114	–	–	–	–	–	–	–	**–114**	**–**
Årets nedskrivningar	–	–114	–	–	–	–	–	–	**–**	**–114**
Utgående nedskrivningar	**–114**	**–114**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Utgående planenligt restvärde	**69**	**120**	**–**	**–**	**3**	**10**	**17**	**23**	**89**	**153**
Ackumulerade avskrivningar utöver plan	–21	–36	–	–	–1	–3	–5	–7	**–27**	**–46**
Bokfört värde	**48**	**84**	**–**	**–**	**2**	**7**	**12**	**16**	**62**	**107**

Inga avtalsenliga åtaganden om förvärv av immateriella tillgångar föreligger per 31 december 2007.

Not 19 Materiella anläggningstillgångar

	Byggnader och mark[1]		Maskiner och andra tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Anskaffningsvärden										
Ingående anskaffningsvärde	17 066	16 612	15 498	15 112	129	166	1 360	1 224	**34 053**	**33 114**
Investeringar	13	–	1	–	21	11	1 064	1 235	**1 099**	**1 246**
Erhållna bidrag	–	–	–	–	–	–	–3	–11	**–3**	**–11**
Omföring från pågående nyanläggningar	437	458	984	630	2	–	–1 423	–1 088	**–**	**–**
Försäljningar/Utrangeringar	–49	–14	–995	–237	–7	–48	–10	–	**–1 061**	**–299**
Omklassificeringar	–	10	16	–7	–	–	–	–	**16**	**3**
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**17 467**	**17 066**	**15 504**	**15 498**	**145**	**129**	**988**	**1 360**	34 104	34 053
Ackumulerade avskrivningar enligt plan										
Ingående avskrivningar	–5 832	–5 603	–8 301	–7 965	–101	–133	–	–	**–14 234**	**–13 701**
Årets avskrivningar	–246	–239	–501	–489	–8	–9	–	–	**–755**	**–737**
Försäljningar/Utrangeringar	22	10	687	156	5	41	–	–	**714**	**207**
Omklassificeringar	–	–	–16	–3	–	–	–	–	**–16**	**–3**
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–6 056**	**–5 832**	**–8 131**	**–8 301**	**–104**	**–101**	**–**	**–**	–14 291	–14 234
Nedskrivningar										
Årets nedskrivningar	–	–	–6	–	–	–	–	–	**–6**	**–**
Utgående nedskrivningar	**–**	**–**	**–6**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	–6	–
Utgående planenligt restvärde	**11 411**	**11 234**	**7 367**	**7 197**	**41**	**28**	**988**	**1 360**	19 807	19 819
Ackumulerade avskrivningar utöver plan	–	–	–6 005	–6 077	–12	–28	–	–	**–6 017**	**–6 105**
Bokfört värde	**11 411**	**11 234**	**1 362**	**1 120**	**29**	**–**	**988**	**1 360**	13 790	13 714

1) I anskaffningsvärden för byggnader och mark ingår anskaffningsvärde för mark och fallrätter uppgående till 6 623 MSEK (6 617), vilka inte är föremål för avskrivning.

Taxeringsvärden

	2007	2006
Byggnader	36 681	33 947
Mark	21 610	20 743
Summa	**58 291**	**54 690**

Taxeringsvärden åsätts inte ledningar och transformatorstationer.

Inga avtalsenliga åtaganden om förvärv av immateriella tillgångar föreligger per 31 december 2007.

Not 20 Andelar i koncernföretag, intresseföretag och andra aktier och andelar

	Andelar i koncernföretag		Andelar i intresseföretag		Andra aktier och andelar	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Ingående balans	55 715	41 742	520	10 860	38	37
Investeringar/köp	7	1 044	–	–	3	1
Lämnade aktieägartillskott[1]	–	2	–	–	–	–
Försäljningar[1]	–7	–78	–	–10 340	–3	–
Nyemission	–	13 139	–	–	–	–
Fusionerade aktieinnehav	–46	–133	–	–	–	–
Nedskrivningar	–11	–1	–	–	–5	–
Utgående balans	**55 658**	**55 715**	**520**	**520**	**33**	**38**

1) Lämnade aktieägartillskott och försäljningar hänför sig huvudsakligen till omstruktureringar inom koncernen.

Not 21 Aktier och andelar

För en specifikation över moderbolagets aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och andra aktier och andelar se koncernens Noter 23–25.

Not 22 Fordringar hos koncernföretag, intresseföretag och andra långfristiga fordringar

	Fordringar hos koncernföretag		Fordringar hos intresseföretag		Andra långfristiga fordringar	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Ingående balans	5 195	4 316	392	2 183	3 433	261
Nytillkomna fordringar	1 317	902	–	–	–	3 347
Erhållna betalningar	–	–23	–30	–1 791	–1 237	–175
Utgående balans	**6 512**	**5 195**	**362**	**392**	**2 196**	**3 433**

Not 23 Varulager

	2007	2006
Biobränslen	44	62
Fossila bränslen	243	242
Material och reservdelar	23	21
Övrigt	–	445
Summa	**310**	**770**

Varor i lager som redovisats som en kostnad under år 2007 uppgår till 1 794 MSEK (803). Inga nedskrivningar eller återföring av nedskrivningar har gjorts under året.

Not 24 Immateriella omsättningstillgångar

Tillgångarna avser utsläppsrätter samt certifikat. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

	Utsläppsrätter		Certifikat	
	2007	2006	2007	2006
Ingående balans	5	–	–	–
Inköp	1	5	–	–
Inlösta	–6	–	–	–
Omklassificering från varulager	–	–	432	–
Utgående balans	**–**	**5**	**432**	**–**

Not 25 Kortfristiga fordringar

	2007	2006
Kundfordringar	3 289	3 255
Fordringar hos koncernföretag	30 306	39 915
Fordringar hos intresseföretag	76	1 442
Övriga fordringar	3 581	3 015
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 780	2 588
Summa	**40 032**	**50 215**

Åldersanalys för kortfristiga fordringar
Kredittiden uppgår normalt till 30 dagar.

	2007			2006		
	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto	Fordringar brutto	Nedskrivna fordringar	Fordringar netto
Kundfordringar						
Ej förfallna	3 143	–	3 143	2 953	–	2 953
Förfallna 1–30 dagar	75	–	75	156	–	156
Förfallna 31–90 dagar	22	–	22	101	–	101
Förfallna > 90 dagar	83	34	49	135	90	45
Summa	**3 323**	**34**	**3 289**	**3 345**	**90**	**3 255**
Fordringar hos koncernföretag						
Ej förfallna	30 306	–	30 306	39 915	–	39 915
Summa	**30 306**	**–**	**30 306**	**39 915**	**–**	**39 915**
Fordringar hos intresseföretag						
Ej förfallna	74	–	74	1 442	–	1 442
Förfallna 1–30 dagar	2	–	2	–	–	–
Summa	**76**	**–**	**76**	**1 442**	**–**	**1 442**
Övriga fordringar						
Ej förfallna	3 570	–	3 570	3 015	–	3 015
Förfallna 1–30 dagar	4	–	4	–	–	–
Förfallna 31–90 dagar	7	–	7	–	–	–
Summa	**3 581**	**–**	**3 581**	**3 015**	**–**	**3 015**

Not 26 Kassa, bank och liknande tillgångar

Moderbolagets kassa- och banktillgodohavanden förvaltas av dotterbolaget Vattenfall Treasury AB. Medel på koncernkonto uppgår till 22 667 MSEK (30 965), vilka i balansräkningen redovisas som kortfristiga fordringar hos koncernföretag.

Moderbolagets externa kassa- och banktillgodohavanden uppgår till 352 MSEK (181).

Not 27 Avsättningar

	2007	2006
Personalrelaterade avsättningar för annat än pensioner	144	184
Summa	**144**	**184**

	2007	2006
Pensionsåtaganden[1, 2]	2 736	2 647
Avgår: Förvaltningstillgångar	–2 736	–2 647
Avsättningar vid årets slut	**–**	**–**
1) Därav av PRI registrerade uppgifter	1 685	1 603
2) Därav kreditförsäkrat via FPG/PRI	2 380	2 336

Moderbolagets pensionsåtagande omfattas i sin helhet av Tryggandelagen.

	2007	2006
Verkligt värde vid ingången av året på förvaltningstillgångar	2 647	2 617
Avkastning på förvaltningstillgångar	89	30
Verkligt värde vid utgången av året på förvaltningstillgångar	**2 736**	**2 647**

Förvaltningstillgångar fördelas på:	2007	2006
Egetkapitalinstrument	1 010	1 319
Skuldinstrument	1 311	1 072
Övrigt	415	256
Summa	**2 736**	**2 647**

Not 28 Långfristiga räntebärande skulder

Avser i sin helhet skulder till koncernföretag 58 214 MSEK (63 904) av vilka 18 738 MSEK (17 886) förfaller till betalning efter mer än fem år.

Skulder till koncernföretag avser i huvudsak långfristig upplåning från Vattenfall Treasury AB.

Not 29 Långfristiga icke räntebärande skulder

	2007	2006
Skulder till koncernföretag	2 264	2 164
Övriga skulder	379	428
Summa	**2 643**	**2 592**

Skulder till koncernföretag avser i huvudsak långfristig skuld till Forsmarks Kraftgrupp AB för kraftavgifter. För denna skuld ska enligt överenskommelse mellan delägarna ränta inte utgå på skuldbeloppet. Av övriga skulder förfaller 245 MSEK (289) till betalning efter mer än fem år.

Not 30 Kortfristiga räntebärande skulder

Avser skattekonto 347 MSEK (0) och skulder till koncernföretag 6 850 MSEK (8 763).

Not 31 Andra kortfristiga icke räntebärande skulder

	2007	2006
Förskott från kunder	28	29
Leverantörsskulder	1 169	711
Skulder till koncernföretag	12 025	11 127
Skulder till intresseföretag	27	26
Övriga skulder	682	607
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 783	1 065
Summa	**15 714**	**13 565**

Specifikation av upplupna kostnader och förutbetalda intäkter:

	2007	2006
Upplupna personalrelaterade kostnader	143	150
Upplupna kostnader, övrigt	213	253
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader, el	499	599
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader, koncernföretag	901	–
Förutbetalda intäkter, övrigt	27	63
Summa	**1 783**	**1 065**

Not 32 Ställda säkerheter

	2007	2006
På bank spärrade medel som säkerhet för handel på Nord Pool	53	40
Spärrade medel som säkerhet för inlösen av minoritetsaktier	3 165	2 913
Summa	**3 218**	**2 953**

Under Ställda Säkerheter redovisar Vattenfall AB en ställd pant om 3 165 MSEK avseende eventuell framtida betalning till minoritetsaktieägare för inlösen av aktier i Vattenfall Europe AG. Beloppet är deponerat i bank på spärrat konto. Vattenfall AB erhåller marknadsmässig ränta på deponeringen. I det fall inlösenprocessen skulle avbrytas kommer Vattenfall AB att kunna återta det deponerade beloppet.

Not 33 Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

	2007	2006
Borgensåtagande		
varav:		
för Vattenfall Treasurys:		
utlåning till koncernbolag	27 660	23 178
utlåning till intresseföretag	–	36
utlåning till extern part, ej koncern- eller intressebolag	5	–
extern upplåning för koncernbolag	42 370	46 259
inlåning från koncernbolag	18 009	10 209
inlåning från intresseföretag	7 106	4 978
för lån upptagna av:		
bolag utanför koncernen	9	9
koncernbolag	5 295	5 504
intresseföretag	1	2
Kärnavfallsfonden i Sverige	6 132	5 643
Kontraktsgarantier	130	255
Övriga eventualförpliktelser	11 671	11 471
Summa	**118 388**	**107 544**
Andra eventualförpliktelser		
Ersättnings- och frikraftleveranser:		
Engrosleveranser		
Antal förpliktelser	12	13
Effekt MW	216	223
Energileveranser TWh/år	0,9	0,9

Av moderbolaget tecknade eventualförpliktelser som avser dotterbolag uppgick till 110 949 MSEK (102 406) vilka är inkluderade i de redovisade eventualförpliktelserna. Vattenfall AB har tecknat borgen för fullgörande av Vattenfall Treasury AB:s samtliga förpliktelser.

Vattenfall AB har som säkerhet för dotterbolaget Vattenfall Trading Services GmbH:s energihandel utställt garantier till ett totalt värde av 1 172 MEUR (713) motsvarande 11 096 MSEK (6 451). På balansdagen var dessa garantier ianspråktagna med cirka 188 MEUR (280) motsvarande 1 785 MSEK (2 537) vilket är inkluderat i de redovisade eventualförpliktelserna.

Vattenfall AB har som säkerhet för dotterbolagen Forsmarks Kraftgrupp AB och Ringhals AB utställt garantier till ett sammanlagt värde av 6 132 MSEK (5 643) för att täcka risken att de befintliga medlen i Kärnavfallsfonden på sikt skulle kunna visa sig vara otillräckliga. Beloppen är inkluderade i de redovisade eventualförpliktelserna ovan. Två typer av garantier har utställts. Den ena garantin avser att täcka det beslutade avgiftsbehovet för de avgifter som ännu inte betalats in inom den så kallade intjänandetiden (25 års drift). Den andra garantin avser framtida kostnadsökningar som beror på oplanerade händelser. Båda beloppen är erhållna ur en sannolikhetsbaserad riskanalys där det förra beloppet är ansatt så att det tillsammans med idag fonderade medel med 50% sannolikhet (medianvärdet) ska ge full kostnadstäckning. Det senare beloppet utgör i princip det tillägg som erfordras för att motsvarande sannolikhet ska uppgå till 90%. Från och med 1 januari 2008 gäller en ny lag (2006:647) för finansiella åtgärder för hantering av restprodukter från kärnteknisk verksamhet. Tillämpningen av den nya lagen kommer att innebära att storleken på framtida säkerheter kommer att öka avsevärt. För 2008 innebär detta att den sammanlagda säkerheten för Kärnavfallsfonden i Sverige kommer att uppgå till 17 113 MSEK. Detta säkerhetsbelopp gäller även för 2009.

Se även koncernens Not 44.

Not 34 Åtaganden enligt konsortialavtal

Se koncernens Not 45.

Not 35 Medelantal anställda och personalkostnader

	2007			2006		
Medelantal anställda	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Sverige	802	283	**1 085**	805	285	**1 090**
Övriga länder	2	–	**2**	4	–	**4**
Summa	**804**	**283**	1 087	**809**	**285**	1 094

Personalkostnader	2007	2006
Löner och andra ersättningar	646	615
Sociala kostnader	468	465
(varav pensionskostnader)[1]	(202)	(212)
Summa	**1 114**	**1 080**

1) Av pensionskostnader avser 9 MSEK (8) ledande befattningshavare, det vill säga nuvarande och tidigare verkställande direktörer och vice verkställande direktörer. Bolagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 64 MSEK (51).

Ingen av styrelsens ledamöter erhåller pensionsförmån med anledning av styrelseuppdraget.

	2007			2006		
Löner och andra ersättningar	Ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Summa	Ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Summa
Sverige	19	624	**643**	19	593	**612**
Övriga länder	–	3	**3**	–	3	**3**
Summa[2]	**19**	**627**	646	**19**	**596**	615

1) Med ledande befattningshavare avses styrelseledamöter och verkställande direktörer men även styrelsesuppleanter och vice verkställande direktörer samt tidigare styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, verkställande direktörer och vice verkställande direktörer.

2) I summa löner och andra ersättningar till styrelseledamöter och verkställande direktörer ingår tantiem med 1 MSEK (1).

För förmåner till ledande befattningshavare inom Vattenfall AB. Se koncernens Not 46.

Not 36 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i procent av sammanlagd ordinarie arbetstid under hela året.

	Moderbolaget Vattenfall AB		Vattenfall-koncernens svenska del	
	2007	2006	2007	2006
Total sjukfrånvaro	2,3	2,8	3,2	3,5
Sjukfrånvaro:				
– för kvinnor	3,8	5,0	5,0	5,5
– för män	1,8	2,0	2,6	2,8
– för åldersgruppen 29 år och yngre	0,7	1,4	3,3	3,1
– för åldersgruppen 30–49 år	1,6	2,7	2,7	3,3
– för åldersgruppen 50 år och äldre	2,5	2,7	3,7	4,2
Andelen av sjukfrånvaron som varat i 60 dagar eller mer	21,7	38,9	32,6	48,5

Not 37 Könsfördelning bland ledande befattningshavare

	Kvinnor, %		Män, %	
	2007	2006	2007	2006
Könsfördelning bland styrelseledamöter	27	20	73	80
Könsfördelning bland övriga ledande befattningshavare	11	11	89	89

Not 38 Leasing

Leasingkostnader

Framtida betalningsåtaganden per 31 december 2007 för leasingkontrakt och hyreskontrakt fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2008	1	13
2009	2	23
2010	1	20
Summa	**4**	**56**

Årets kostnader för leasing av tillgångar för moderbolaget uppgick till 20 MSEK (6).

Leasingintäkter

Vattenfall AB äger och driver energianläggningar åt kund. Intäkten från kund består av två delar, en fast del för täckande av kapitalkostnader och en rörlig del baserad på mängden levererad media.

Anläggningarna klassificeras enligt gängse principer, baserat på den fasta intäktsdelen för leasing.

Anskaffningsvärdet av tillgångar redovisade under Operationell leasing uppgick per 31 december 2007 till 810 MSEK (979). Ackumulerade avskrivningar uppgick till 275 MSEK (334) och ackumulerade nedskrivningar till 34 MSEK (30).

Framtida betalningar för denna typ av anläggningar fördelar sig enligt följande:

	Finansiell leasing	Operationell leasing
2008	–	2
2009	–	2
2010	–	1
2011	–	1
2013 och senare	–	2
Summa	**–**	**8**

Not 39 Upplysningar om revisionsarvoden med mera

	2007	2006
Lagstadgad revision		
Ernst & Young	8	8
Riksrevisionen	1	1
Summa	**9**	**9**
Övriga arvoden		
Ernst & Young	5	6
Summa	**5**	**6**

Not 40 Upplysningar om närstående

Se koncernens Not 50.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står vinstmedel på sammanlagt 24 122 326 236 kronor.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

till aktieägarna utdelas kronor	8 000 000 000
överföres till ny räkning	16 122 326 236
	24 122 326 236

Förslaget till utdelning motsvarar utdelning med 60,74 kronor per aktie.

Styrelsens yttrande enligt ABL 18 kap 4 §
Baserat på bolagets och koncernens starka finansiella ställning, goda resultat och starka kassa finner styrelsen i bolaget att den föreslagna utdelningen inte medför någon väsentlig begränsning av bolagets eller koncernens förmåga att göra eventuella nödvändiga investeringar eller att fullgöra sina förpliktelser på kort och lång sikt.

Föreslagen utdelning har heller ingen väsentlig påverkan på för bolaget viktiga nyckeltal.

Mot bakgrund av det ovanstående finner styrelsen förslaget om vinstutdelning om 8 000 000 000 kronor noga övervägt och försvarligt. Styrelsen finner vidare att den föreslagna utdelningen följer ramarna för fastställd utdelningspolicy (sidan 60).

Styrelsens och verkställande direktörens försäkran vid undertecknande av årsredovisningen för år 2007
Undertecknade försäkrar att koncern- och årsredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS, sådana de antagits av EU, respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och bolagets ställning och resultat, samt att förvaltningsberättelsen för koncernen och moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och bolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 13 mars 2008

Dag Klackenberg
Ordförande

Carl-Gustaf Angelin
Ledamot

Johnny Bernhardsson
Ledamot

Christer Bådholm
Ledamot

Ronny Ekwall
Ledamot

Greta Fossum
Ledamot

Lone Fønss Schrøder
Ledamot

Jonas Iversen
Ledamot

Hans-Olov Olsson
Vice ordförande

Tuija Soanjärvi
Ledamot

Anders Sundström
Ledamot

Lars G Josefsson
Verkställande direktör och koncernchef

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Vattenfall AB
Org.nr 556036-2138

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Vattenfall AB för år 2007. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen omfattande sidorna 62–120 samt förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 13 mars 2008

Ernst & Young AB
Lars Träff
Auktoriserad revisor

Per Redemo
Auktoriserad revisor
Riksrevisionen

KVARTALSÖVERSIKT

	2006				2007			
Belopp i MSEK	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4
Resultaträkningsposter								
Nettoomsättning[1]	38 013	30 371	27 990	39 428	41 644	32 077	31 589	38 329
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)[1]	16 312	9 436	8 153	10 037	15 119	9 432	8 768	12 502
Rörelseresultat (EBIT)[1]	12 886	6 025	3 497	5 413	11 399	5 672	4 760	6 752
Rörelseresultat (EBIT)[1,2]	12 632	5 888	3 479	5 449	11 321	5 655	4 745	6 776
Finansiella intäkter	797	681	841	1 520	786	845	472	173
Finansiella kostnader[1]	−1 473	−1 431	−1 377	−1 854	−1 481	−1 502	−1 718	−2 225
Resultat före skatter	12 210	5 275	2 961	5 079	10 704	5 015	3 514	4 700
Periodens resultat	7 979	3 399	1 871	6 609	7 235	6 252	3 523	3 676
– varav hänförbart till aktieägare i moderbolaget	7 502	3 183	1 726	6 318	6 866	5 963	3 145	3 795
– varav hänförbart till minoritetsintressen	477	216	145	291	369	289	378	−119
Kassaflödesposter								
Internt tillförda medel (FFO)	13 281	7 240	5 625	9 527	12 206	4 932	6 002	10 909
Fritt kassaflöde	7 013	6 729	3 722	5 714	7 270	5 311	3 231	3 838
Balansräkningsposter								
Kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	17 926	14 705	16 738	22 168	27 865	20 849	21 480	22 659
Eget kapital	93 386	92 865	94 118	107 674	118 455	116 102	119 679	124 132
– varav hänförbart till aktieägare i moderbolaget	82 722	82 430	83 480	96 589	106 898	104 145	107 403	111 709
– varav hänförbart till minoritetsintressen	10 664	10 435	10 638	11 085	11 557	11 957	12 276	12 423
Räntebärande skulder	74 637	69 042	72 222	71 575	72 774	67 996	66 341	67 189
Nettoskuld	56 474	54 179	55 380	49 407	44 828	46 765	44 524	43 740
Avsättningar	64 965	64 110	65 757	66 094	67 904	67 816	69 704	73 985
Icke räntebärande skulder	101 136	92 833	95 688	77 823	75 828	70 567	68 892	72 930
Nettotillgångar, vägt medelvärde	148 512	150 875	151 247	151 155	150 657	151 986	154 194	157 252
Balansomslutning	334 124	318 850	327 785	323 166	334 961	322 481	324 616	338 236
Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (x)								
Rörelsemarginal, %[1]	33,9	19,8	12,5	13,7	27,4	17,7	15,1	17,6
Rörelsemarginal, %[1,2]	33,2	19,4	12,4	13,8	27,2	17,6	15,0	17,7
Nettomarginal, %[1]	32,1	17,4	10,6	12,9	25,7	15,6	11,1	12,3
Nettomarginal, %[1,2]	31,5	16,9	10,5	12,9	25,5	15,6	11,1	12,3
Avkastning på eget kapital, %[3]	24,7	24,1	23,0	19,1	17,9	19,9	20,5	17,6
Avkastning på eget kapital, %[2,3]	20,9	20,2	19,3	18,7	17,6	19,8	20,4	17,5
Avkastning på nettotillgångar, %[1,3]	20,1	20,4	20,5	17,1	16,1	15,7	16,3	16,6
Avkastning på nettotillgångar, %[1,2,3]	18,0	18,2	18,3	16,8	16,0	15,7	16,2	16,6
Räntetäckningsgrad, (x)[1]	14,1	7,0	4,3	4,3	12,4	6,7	4,5	4,7
Räntetäckningsgrad, (x)[1,2]	13,8	6,8	4,3	4,4	12,3	6,7	4,5	4,7
Kassaflödesräntetäckningsgrad, (x)[1]	15,0	8,9	7,8	7,7	13,8	6,3	6,5	8,2
Kassaflödesräntetäckningsgrad, netto, (x)[1]	30,3	14,4	8,6	15,4	25,7	13,2	7,4	10,1
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter förnyelseinvesteringar, (x)	10,3	10,2	6,9	5,6	10,6	8,4	4,7	3,9
Internt tillförda medel (FFO)/räntebärande skulder, %[3]	48,1	53,8	53,8	49,8	47,5	47,5	49,2	50,7
Internt tillförda medel (FFO)/nettoskuld, %[3]	63,6	68,5	70,1	72,2	77,2	69,0	73,4	77,8
Rörelseresultat före avskrivningar /finansnetto, (x)[1]	36,0	17,5	11,1	15,2	30,5	23,4	9,3	10,4
Rörelseresultat före avskrivningar/finansnetto, (x)[1,2]	35,4	17,3	11,0	15,2	30,4	23,4	9,3	10,4
Soliditet, %	27,9	29,1	28,7	33,3	35,4	36,0	36,9	36,7
Skuldsättningsgrad, %	79,9	74,3	76,7	66,5	61,4	58,6	55,4	54,1
Skuldsättningsgrad, netto, %	60,5	58,3	58,8	45,9	37,8	40,3	37,2	35,2
Räntebärande skulder/räntebärande skulder plus eget kapital, %	44,4	42,6	43,4	39,9	38,1	36,9	35,7	35,1
Nettoskuld/nettoskuld plus eget kapital, %	37,7	36,8	37,0	31,5	27,5	28,7	27,1	26,1
Övriga uppgifter								
Investeringar	2 436	3 233	5 435	6 116	3 438	4 463	4 310	6 753
Elförsäljning, TWh	53,4	43,9	41,6	52,2	56,4	44,9	43,4	49,1
Medelantal anställda	31 829	31 823	32 811	32 308	32 325	32 295	32 523	32 396

1) Värden före kvartal 4, 2007 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls niomånadersrapport för 2007 samt årsredovisning för 2006. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

2) Exkl jämförelsestörande poster.

3) Rullande 12-månadersvärden.

Kommentar

Resultatet för Vattenfall varierar kraftigt under året. Den största delen av årsresultatet upparbetas normalt under det första och fjärde kvartalet när efterfrågan på el och värme är som störst.

10-ÅRSÖVERSIKT

Nettomsättning

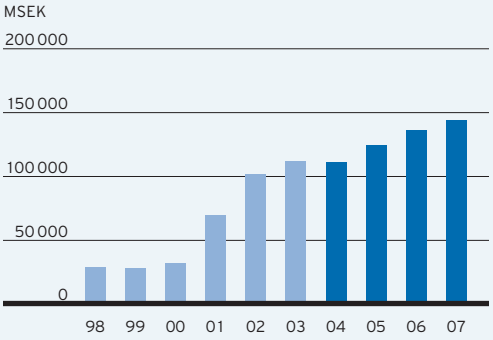

Nettomsättning (Sw.GAAP)
Nettomsättning (IFRS)

Rörelseresultat

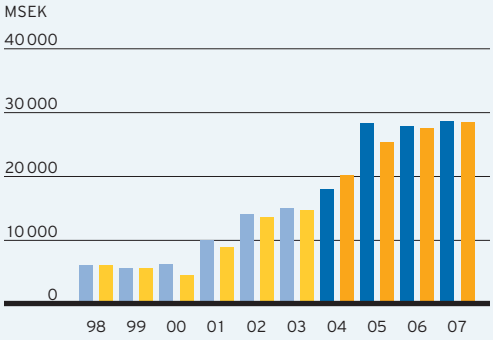

Rörelseresultat (Sw.GAAP)
Rörelseresultat (IFRS)
Rörelseresultat[1] (Sw.GAAP)
Rörelseresultat[1] (IFRS)

1) Exkl. jämförelsestörande poster.

Internt tillförda medel och Fritt kassaflöde

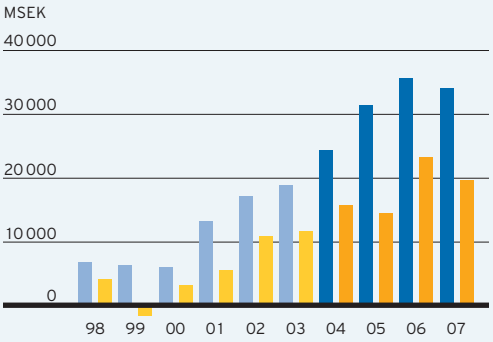

Internt tillförda medel (Sw.GAAP)
Internt tillförda medel (IFRS)
Fritt kassaflöde (Sw.GAAP)
Fritt kassaflöde (IFRS)

Nettoskuld och Räntebärande skulder

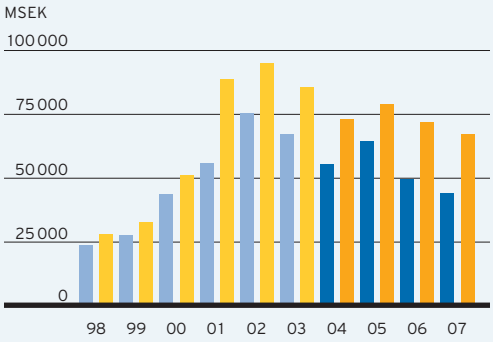

Nettoskuld (Sw.GAAP)
Nettoskuld (IFRS)
Räntebärande skulder (Sw.GAAP)
Räntebärande skulder (IFRS)

Avkastning på eget kapital

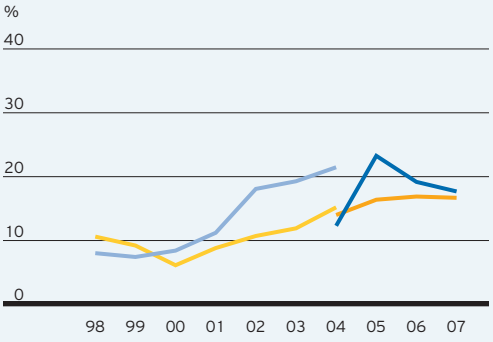

Avkastning på eget kapital (Sw.GAAP)
Avkastning på eget kapital (IFRS)
Avkastning på nettotillgångar[1] (Sw.GAAP)
Avkastning på nettotillgångar[1] (IFRS)

Kassaflödesräntetäckningsgrad

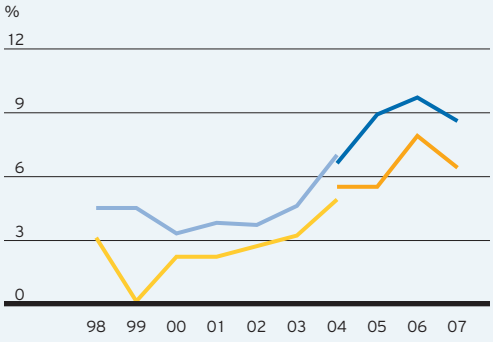

Kassaflödesräntetäckningsgrad (Sw.GAAP)
Kassaflödesräntetäckningsgrad (IFRS)
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter förnyelseinvesteringar (Sw.GAAP)
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter förnyelseinvesteringar (IFRS)

1) Exkl. jämförelsestörande poster.

Kommentar: 10-års perioden har kännetecknats av en kraftig internationell tillväxt. Från att i allt väsentligt ha varit ett nationellt svenskt energiföretag har Vattenfall genom omfattande företagsförvärv i främst Tyskland, Polen och Danmark vuxit till att vara Europas femte största elproducent och den största värmeleverantören. Värdeskapandet har under perioden varit betydande, tack vare ett mycket framgångsrikt integrations- och konsolideringsarbete men även till följd av ökade produktionsvolymer och högre marknadspriser på el. Avkastningen på eget kapital har ökat från 7,9% till 17,6% och avkastningen på nettotillgångarna har ökat från 10,5% till 16,6%. Det bokförda värdet på tillgångarna har fyrdubblats från 83 miljarder SEK till 338 miljarder SEK. Nettomsättningen och rörelseresultatet har femdubblats.

Nettoskulden, som uppgick till 23,4 miljarder SEK år 1998 steg kraftigt till drygt 75 miljarder SEK framtill år 2003 på grund av upplåning på obligationsmarknaden för att finansiera de omfattande förvärven. Därefter har nettoskulden kunnat amorteras ned till 43,7 miljarder SEK år 2007 tack vare god lönsamhet och starka kassaflöden. Skuldsättningsgraden, netto, har reducerats till 35% från 63% år 1998 och från som mest 131% år 2002.

Den årliga utdelningen till ägaren har ökat från 1,5 miljarder SEK för år 1998 till en föreslagen utdelning på 8 miljarder för år 2007. För denna 10-års period har de genomsnittliga utbetalningarna för utdelning uppgått till cirka 3,6 miljarder per år. Investeringarna, inklusive förvärv, har i genomsnitt uppgått till över 18 miljarder SEK per år och antalet anställda har under perioden fyrdubblats från ca 8 000 till över 32 000. Elförsäljningen har ökat från ca 84 TWh till 194 TWh.

	Swedish GAAP							IFRS			
Belopp i MSEK	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2005	2006	2007
Resultaträkningsposter											
Nettoomsättning	27 957	27 754	31 695	69 003	101 025	111 935	111 016[1]	111 016[1]	123 794[1]	135 802[1]	143 639
Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)	9 821	9 834	11 670	18 207	25 489	24 450	31 347	33 161[1]	43 175[1]	43 938[1]	45 821
Rörelseresultat (EBIT)	6 028	5 483	6 193	9 916	13 997	14 868	19 501	17 887[1]	28 363[1]	27 821[1]	28 583
Rörelseresultat (EBIT)[2]	6 028	5 483	4 474	8 779	13 550	14 605	18 682	20 102[1]	25 377[1]	27 448[1]	28 497
Finansiella intäkter	288	542	1 037	2 232	3 010	2 267	1 772	2 969	3 810	3 839	2 276
Finansiella kostnader	–1 907	–1 760	–2 536	–4 737	–6 386	–5 203	–4 020	–6 297[1]	–6 013[1]	–6 135[1]	–6 926
Resultat före skatter	4 409	4 265	4 694	7 411	10 621	11 932	17 253	14 559	26 160	25 525	23 933
Årets resultat	2 632	2 897	3 432	5 287	8 224	9 529	12 348	9 604	20 518	19 858	20 686
– varav hänförbart till aktieägare i moderbolaget	2 664	2 538	2 970	4 190	7 566	9 123	11 776	8 944	19 235	18 729	19 769
– varav hänförbart till minoritetsintressen	–32	359	462	1 097	658	406	572	660	1 283	1 129	917
Kassaflödesposter											
Internt tillförda medel (FFO)	6 758	6 224	5 830	13 148	17 106	18 804	24 159	24 302	31 386	35 673	34 049
Fritt kassaflöde	4 047	–1 660	3 050	5 478	10 820	11 606	15 684	15 684	14 341	23 178	19 650
Balansräkningsposter											
Kassa, bank och liknande tillgångar samt kortfristiga placeringar	4 439	4 860	7 543	10 340	15 473	14 647	13 616	13 616	14 074	22 168	22 659
Eget kapital	36 981	38 262	42 802	61 101	57 532	64 328	73 947	85 551	90 909	107 674	124 132
– varav hänförbart till aktieägare i moderbolaget	34 768	35 790	37 817	42 021	47 572	54 949	64 759	75 437	80 565	96 589	111 709
– varav hänförbart till minoritetsintressen	2 213	2 472	4 985	19 080	9 960	9 379	9 188	10 114	10 344	11 085	12 423
Räntebärande skulder	27 876	32 275	50 854	88 723	94 838	85 631	73 013	73 013	78 663	71 575	67 189
Nettoskuld	23 437	27 415	43 311	55 736	75 207	66 890	55 411	55 411	64 343	49 407	43 740
Avsättningar	–	–	–	–	–	–	–	61 941	65 123	66 094	73 985
Icke räntebärande skulder	18 499	16 126	21 603	109 219	123 906	115 006	109 955	64 700	90 373	77 823	72 930
Nettotillgångar, vägt medelvärde	57 253	60 395	74 968	100 701	127 479	124 229	123 423	134 125	143 001	151 155	157 252
Balansomslutning	83 356	86 663	115 259	259 043	276 276	264 965	256 915	285 205	325 068	323 166	338 236
Nyckeltalen presenteras i procent (%) eller gånger (x)											
Rörelsemarginal, %	21,6	19,8	19,5	14,4	13,9	13,3	17,6[1]	16,1[1]	22,9[1]	20,5[1]	19,9
Rörelsemarginal, %[2]	21,6	19,8	14,1	12,7	13,4	13,0	16,8[1]	18,1[1]	20,5[1]	20,2[1]	19,8
Nettomarginal, %	15,8	15,4	14,8	10,7	10,5	10,7	15,5[1]	13,1[1]	21,1[1]	18,8[1]	16,7
Nettomarginal, %[2]	15,8	15,3	9,0	9,1	10,1	10,4	14,8[1]	15,1[1]	18,7[1]	18,5[1]	16,6
Avkastning på eget kapital, %	7,9	7,3	8,3	11,1	18,0	19,2	21,4	12,2	23,2	19,1	17,6
Avkastning på eget kapital, %[2]	7,9	7,2	4,0	9,7	17,3	18,8	20,4	13,9	19,4	18,7	17,5
Avkastning på nettotillgångar, %	10,5	9,1	8,3	9,8	11,0	12,0	15,8	12,2[1]	18,4[1]	17,1[1]	16,6
Avkastning på nettotillgångar, %[2]	10,5	9,1	6,0	8,7	10,6	11,8	15,1	13,9[1]	16,3[1]	16,8[1]	16,6
Räntetäckningsgrad, (x)	3,3	3,4	2,9	2,6	2,7	3,3	5,3	4,4[1]	7,6[1]	7,2[1]	6,7
Räntetäckningsgrad, (x)[2]	3,3	3,4	2,2	2,3	2,6	3,2	5,1	5,0[1]	6,9[1]	7,1[1]	6,7
Kassaflödesräntetäckningsgrad, (x)	4,5	4,5	3,3	3,8	3,7	4,6	7,0	6,6[1]	8,9[1]	9,7[1]	8,6
Kassaflödesräntetäckningsgrad, netto, (x)	5,2	6,1	4,9	6,2	6,1	7,4	11,7	8,9[1]	15,1[1]	15,9[1]	12,2
Kassaflödesräntetäckningsgrad efter förnyelseinvesteringar, (x)	3,1	0,1	2,2	2,2	2,7	3,2	4,9	5,5	5,5	7,9	6,4
Internt tillförda medel (FFO)/ räntebärande skulder, %	24,2	19,3	11,5	14,8	18,0	22,0	33,1	30,0	39,9	49,8	50,7
Internt tillförda medel (FFO)/ nettoskuld, %	28,8	22,7	13,5	23,6	22,7	28,1	43,6	43,9	48,8	72,2	77,8
Rörelseresultat före avskrivningar/ finansnetto, (x)	6,1	8,1	7,8	7,3	7,6	8,3	13,9	10,8[1]	19,3[1]	18,4[1]	15,1
Rörelseresultat före avskrivningar/ finansnetto, (x)[2]	6,1	7,9	6,1	6,8	7,4	8,2	13,6	11,5[1]	18,0[1]	18,2[1]	15,0
Soliditet, %	45,5	45,2	37,6	23,7	20,9	24,4	28,8	30,0	28,0	33,3	36,7
Skuldsättningsgrad, %	64,9	81,2	118,4	144,9	164,7	133,0	98,7	85,3	86,5	66,5	54,1
Skuldsättningsgrad, netto, %	63,4	71,7	101,2	91,2	130,7	104,0	74,9	64,8	70,8	45,9	35,2
Räntebärande skulder/räntebärande skulder plus eget kapital, %	39,3	44,8	54,2	59,2	62,2	57,1	49,7	46,0	46,4	39,9	35,1
Nettoskuld/nettoskuld plus eget kapital, %	38,8	41,7	50,3	47,7	56,7	51,0	42,8	39,3	41,4	31,5	26,1
Övriga uppgifter											
Utdelning till aktieägare i moderbolaget	1 500	1 500	990	1 030	1 675	2 400	5 600	5 600	5 800	7 500	8 000[3]
Investeringar	4 528	7 916	23 840	43 443	39 932	11 356	12 601	12 731	24 497	17 220	18 964
Elförsäljning, TWh	83,8	86,9	83,1	149,9	188,3	184,2	189,2[1]	189,2[1]	197,2[1]	191,1[1]	193,8
Medelantal anställda	7 996	7 991	13 123	23 814	34 248	35 296	33 017	33 017	32 231	32 308	32 396

1) Korrigerat värde jämfört med tidigare publicerad information i Vattenfalls årsredovisning för 2006. Se koncernens Not 2, Redovisningsprinciper.

2) Exkl jämförelsestörande poster.

3) Föreslagen utdelning.

FAKTA OM VATTENFALLS MARKNADER

Installerad effekt, el , MW (2007)

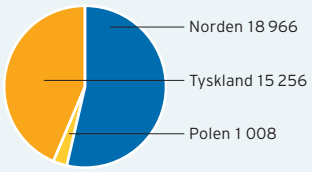

Producerad el, TWh (2007)

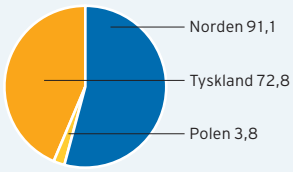

Antal elkunder (2007)

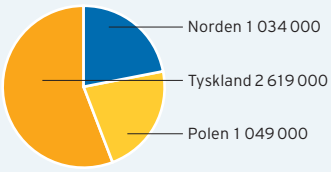

Antal nätkunder (2007)

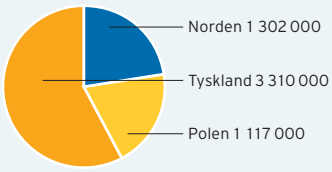

	Norden		Tyskland		Polen		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Installerad effekt el & värme, MW								
Vattenkraft	8 417	8 399	2 894	2 894	–	–	11 311	11 293
Kärnkraft	6 860	6 736	771	771	–	–	7 631	7 507
Fossilkraft	2 708	2 967	11 457	11 412	978	978	15 143	15 357
Vindkraft	620	522	14	12	30	30	664	564
Biobränsle, avfall	361	261	120	132	–	–	481	393
Summa el	18 966	18 885	15 256	15 221	1 008	1 008	35 230	35 114
Summa värme	4 987	5 351	8 485	8 612	4 755	4 986	18 227	18 949
Producerad el, TWh[1]								
Vattenkraft	33,6	31,7	3,1	3,4	–	–	36,6	35,2
Kärnkraft	48,8	49,2	2,5	6,0	–	–	51,3	55,2
Fossilkraft	7,1	3,9	66,9	66,6	3,7	3,3	77,7	73,8
Vindkraft	1,2	0,5	0,0	0,0	0,1	0,1	1,3	0,6
Biobränsle, avfall	0,4	0,4	0,3	0,2	–	–	0,6	0,6
Summa el	91,1	85,8	72,8	76,2	3,8	3,3	167,6	165,4
Värmeproduktion, TWh[1]								
Fossilkraft	6,6	3,4	14,6	14,3	10,7	11,2	31,9	28,9
Biobränsle, avfall	4,1	5,1	0,1	1,2	–	–	4,2	6,3
Övrigt	–	–	–	–	–	–	–	–
Summa värme	10,7	8,5	14,8	15,5	10,7	11,2	36,2	35,2
Extern elhandelsvolym, TWh[2]	238	376	425	431	10	8	673	815
Antal elkunder (Privatkunder samt små och medelstora företag)	1 034 000	949 000	2 619 000	2 863 000	1 049 000	1 040 000	4 702 000	4 852 000
Volym, TWh Stora elkunder (industrier, återförsäljare etc)	49,0	50,2	29,9	32,9	6,4	5,6	85,3	88,7
Antal nätkunder	1 302 000	1 294 000	3 310 000	3 285 000	1 117 000	1 108 000	5 729 000	5 687 000
Elnät								
Transiterad volym, TWh	80,5[3]	81,9[3]	28,1[4]	27,2[4]	11,0[5]	10,4[5]	119,6	119,5
Stamnät, km	–	–	10 000	10 000	–	–	10 000	10 000
Distributionsnät, km	187 500	187 800	77 000	77 000	26 200	26 600	290 700	291 400
Antal anställda, personår								
Business Groups	9 489	9 158	19 656	19 821	2 740	2 836	31 885	31 815
Koncernen totalt[6]	–	–	–	–	–	–	32 396	32 308

1) Avrundningseffekter på 0,1 TWh förekommer på vissa poster. Vissa värden för 2006 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information.

2) OTC och börs.

3) Exkl Produktionstransitering. Produktionstransitering avser koncernintern överföring från kraftverk till Vattenfalls eget elnät.

4) Exkl stamnät.

5) Till slutkunder.

6) Det finns 511 (493) anställda i Energihandel, Finansverksamhet och övriga Group Shared Services samt koncernstaber.

Pro rata – Produktionsdata motsvarande Vattenfalls ägarandel i respektive anläggning

	Norden		Tyskland		Polen		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Installerad effekt el & värme, MW								
Vattenkraft	7 961	8 155	2 894	2 894	–	–	**10 855**	**11 049**
Kärnkraft	4 691	4 605	1 452	1 409	–	–	**6 143**	**6 014**
Fossilkraft	2 694	2 953	11 457	11 412	729	729	**14 880**	**15 094**
Vindkraft	556	457	15	12	23	23	**594**	**492**
Biobränsle, avfall	361	261	117	128	–	–	**478**	**389**
Summa el	**16 263**	**16 431**	**15 934**	**15 855**	**753**	**753**	**32 950**	**33 038**
Summa värme	**4 847**	**5 211**	**8 506**	**8 567**	**3 548**	**3 647**	**16 901**	**17 425**
Producerad el, TWh[1]								
Vattenkraft	31,3	29,8	3,1	3,4	–	–	**34,4**	**33,2**
Kärnkraft	33,4	33,7	6,6	11,3	–	–	**40,0**	**45,0**
Fossilkraft	7,1	3,9	66,9	66,5	2,8	2,5	**76,8**	**72,9**
Vindkraft	1,2	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0	**1,3**	**0,5**
Biobränsle, avfall	0,4	0,4	0,3	0,3	–	–	**0,7**	**0,7**
Summa el	**73,4**	**68,3**	**76,9**	**81,5**	**2,8**	**2,5**	**153,1**	**152,3**
Värmeproduktion, TWh[1]								
Fossilkraft	6,6	3,3	14,6	14,2	8,0	8,3	**29,2**	**25,8**
Biobränsle, avfall	4,0	5,0	0,1	1,2	–	–	**4,1**	**6,2**
Övrigt	–	–	–	–	–	–	**–**	**–**
Summa värme	**10,6**	**8,3**	**14,6**	**15,4**	**8,0**	**8,3**	**33,2**	**32,0**

1) Avrundningseffekter på 0,1 TWh förekommer på vissa poster. Vissa värden för 2006 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information.

Vattenfalls elbalans[1]

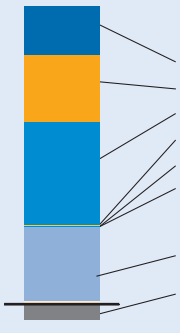

Egen produktion, samt elanskaffning

TWh	2007	2006
Vattenkraft	36,6	35,2
Kärnkraft	51,3	55,2
Fossilkraft	77,7	73,8
Vindkraft	1,3	0,6
Biobränsle	0,5	0,6
Avfall	0,1	0,0
Total egen produktion	**167,6**	**165,4**
Inköpt kraft	56,7	51,3
Spotmarknaden	0,8	5,4
Total elanskaffning	**225,1**	**222,1**
Förbrukning inom koncernen	12,8	11,5
Summa	**212,3**	**210,5**

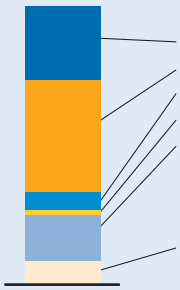

Försäljning

TWh	2007	2006
Norden	55,7	56,4
Tyskland	85,6	71,2
Polen	13,5	11,5
Övriga länder	3,8	3,9
Spotmarknaden	35,2	48,1
Total elförsäljning	**193,8**	**191,1**
Leverans till minoritetsdelägare	17,6	18,7
Övrigt	1,0	0,8
Summa	**212,3**	**210,5**

Kommentar:
Produktionsökningen för 2007 på 1,3% förklaras av ökad fossilkraftproduktion, framförallt i Norden till följd av förvärvade produktionsanläggningar i Danmark, samt ökad vattenkraftproduktion i Norden. Kärnkraftproduktionen minskade på grund av driftstopp i tyska kärnkraftverket Brunsbüttel, vilket stått stilla sedan den 28 juni 2007. Vindkraften ökade med 117% främst tack vare förvärvade vindkraftverk i Danmark. Förbrukningen inom koncernen avser främst täckande av överföringsförluster inom elnäten samt förbrukningen inom de tyska pumpkraftverken.

Kommentar:
Den kraftiga försäljningsökningen i Tyskland är främst hänförlig till den tyska lagen om förnybar energi (EEG). Enligt denna lag matas allt större vindkraftvolymer in i Vattenfalls transmissionsnät vilket påverkar såväl inköpt kraft som försåld kraft. Vattenfall vidarefakturerar den inmatade vindkraften till bl a tyska regionala elförsäljningsbolag, varför dessa EEG-transaktioner är, i princip, resultatneutrala. Volymerna uppgår till knappt 30 MW på både inköps- och försäljningssidan. Ytterligare en förklaring till försäljningsökningen i Tyskland är ökad bilateral försäljning (OTC), vilket också är en förklaring till den minskade försäljningen till spotmarknaden (den tyska elbörsen EEX).

1) Avrundningseffekter på 0,1 TWh förekommer på vissa poster. Vissa värden för 2006 är korrigerade jämfört med tidigare publicerad information.

DEFINITIONER OCH BERÄKNINGAR AV NYCKELTAL

Förekommande värden avser koncernen 2007. Belopp i MSEK där inte annat anges.

EBIT	=	Earnings Before Interest and Tax (Rörelseresultat).
EBITDA	=	Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation (rörelseresultat före räntor, skatter, avskrivningar och nedskrivningar).
FFO	=	Funds From Operations (internt tillförda medel).
Jämförelsestörande poster	=	Realisationsvinster respektive realisationsförluster i aktier och andra anläggningstillgångar av engångskaraktär.
Fritt kassaflöde	=	Kassaflöde från den löpande verksamheten minus förnyelseinvesteringar.
Hybridkapital (Capital Securities)	=	Finansieringsinstrument med evig löptid efterställda Vattenfalls övriga låneinstrument. Redovisas som räntebärande långfristig skuld.
Nettotillgångar	=	Balansomslutning minus ej räntebärande skulder, avsättningar, räntebärande fordringar, medel i Kärnavfallsfonden, kassa, bank och liknande tillgångar, kortfristiga placeringar.
Nettoskuld	=	Räntebärande skulder minus lån till minoritetsägare i utländska dotterbolag, kassa, bank och liknande tillgångar, kortfristiga placeringar.

Nyckeltalen nedan presenteras i procent (%) eller gånger (x).

Nyckeltal beräknade på helårsvärden 2007:

Rörelsemarginal, %	=	100 x	Rörelseresultat (EBIT)	28 583	=		
			Nettoomsättning	143 639	=	**19,9**	
Rörelsemarginal exkl jämförelsestörande poster, %	=	100 x	Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster	28 497	=		
			Nettoomsättning	143 639	=	**19,8**	
Nettomarginal, %	=	100 x	Resultat före skatter	23 933	=		
			Nettoomsättning	143 639	=	**16,7**	
Nettomarginal exkl jämförelsestörande poster, %	=	100 x	Resultat före skatter exkl jämförelsestörande poster	23 836	=		
			Nettoomsättning	143 639	=	**16,6**	
Avkastning på eget kapital, %	=	100 x	Periodens resultat hänförbart till aktieägare i moderbolaget	19 769	=		
			Medelvärde av periodens eget kapital hänförbart till aktieägare i moderbolaget exkl Reserv för kassaflödessäkring	112 446	=	**17,6**	
Avkastning på eget kapital exkl jämförelsestörande poster, %	=	100 x	Periodens resultat hänförbart till aktieägare i moderbolaget exkl jämförelsestörande poster	19 633	=		
			Medelvärde av periodens eget kapital hänförbart till aktieägare i moderbolaget exkl Reserv för kassaflödessäkring	112 446	=	**17,5**	
Avkastning på nettotillgångar, %	=	100 x	Rörelseresultat (EBIT) + diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar	26 130	=		
			Vägt medelvärde av periodens nettotillgångar	157 252	=	**16,6**	

Avkastning på nettotillgångar exkl jämförelsestörande poster, % = 100 x (Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster + diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar 26 044 / Vägt medelvärde av periodens nettotillgångar 157 252) = **16,6**

Räntetäckningsgrad, (x) = (Rörelseresultat (EBIT) + finansiella intäkter exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden 30 016 / Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar 4 473) = **6,7**

Räntetäckningsgrad exkl jämförelsestörande poster, (x) = (Rörelseresultat (EBIT) exkl jämförelsestörande poster + finansiella intäkter exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden 29 930 / Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar 4 473) = **6,7**

Kassaflödesräntetäckningsgrad, (x) = (Internt tillförda medel (FFO) + finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar 38 522 / Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar 4 473) = **8,6**

Kassaflödesräntetäckningsgrad netto, (x) = (Internt tillförda medel (FFO) + finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden 37 089 / Finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden 3 040) = **12,2**

Kassaflödesräntetäckningsgrad efter förnyelseinvesteringar, (x) = (Kassaflöde från den löpande verksamheten minus förnyelseinvesteringar + finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och räntedel i pensionskostnad 23 312 / Finansiella kostnader exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och räntedel i pensionskostnad 3 662) = **6,4**

Internt tillförda medel (FFO)/ räntebärande skulder, % = 100 x (Internt tillförda medel (FFO) 34 049 / Räntebärande skulder 67 189) = **50,7**

Internt tillförda medel (FFO)/ nettoskuld, % = 100 x (Internt tillförda medel (FFO) 34 049 / Nettoskuld 43 740) = **77,8**

Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)/finansnetto, (x) = (Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA) 45 821 / Finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden 3 040) = **15,1**

Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA) exkl jämförelsestörande poster/finansnetto, (x) = (Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA) exkl jämförelsestörande poster 45 735 / Finansiella poster exkl diskonteringseffekter hänförbara till avsättningar och avkastning från Kärnavfallsfonden 3 040) = **15,0**

Nyckeltal beräknade på balansräkningen per 31 december 2007:

Soliditet, % = 100 x (Eget kapital 124 132 / Balansomslutning 338 236) = **36,7**

Skuldsättningsgrad, % = 100 x (Räntebärande skulder 67 189 / Eget kapital 124 132) = **54,1**

Skuldsättningsgrad, netto, % = 100 x (Nettoskuld 43 740 / Eget kapital 124 132) = **35,2**

Räntebärande skulder/ räntebärande skulder + eget kapital, % = 100 x (Räntebärande skulder 67 189 / Räntebärande skulder + eget kapital 191 321) = **35,1**

Nettoskuld/nettoskuld plus eget kapital, % = 100 x (Nettoskuld 43 740 / Nettoskuld + eget kapital 167 847) = **26,1**

ORD OCH FÖRKORTNINGAR

Avreglering Avskaffande av monopolrättigheter och -skyldigheter för att ge spelrum för konkurrens. Här som synonym för liberalisering.

Bruttoeffekt Den elektriska effekt som levereras direkt från en anläggnings generator.

CCS Carbon Capture and Storage (avskiljning och lagring under jord av den koldioxid som uppstår vid förbränning av fossila bränslen).

CO_2e Ett enhetligt sätt att mäta klimatpåverkan. Anger den mängd koldioxid med samma klimatpåverkande effekt som aktuell mängd av annan växthusgas.

CSR Corporate Social Responsibility – hur företag på frivillig basis integrerar ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter i sina affärsverksamheter och i kontakterna med sina intressenter.

Derivatinstrument Finansiellt instrument vars värde eller värdeförändring är relaterad till ett underliggande instrument. Exempel på derivatinstrument är optioner, terminer och swapar. Derivatinstrument används ofta för att hantera risk.

Djupförvar Förvaringsplats för använt kärnbränsle, se www.skb.se.

DSO Engelsk förkortning för Distribution System Operator, den systemansvarige för distributionssystemet. Ansvarar för drift, underhåll och utveckling av lokal- och regionnät inom ett givet område (jämför TSO).

EEX European Energy Exchange, den tyska elbörsen.

Elspotmarknaden Kortsiktig fysisk handel med el på börsen.

EPD Environmental Product Declaration, system för certifierade miljövarudeklarationer.

EU 27 Medlemsländerna i EU efter utvidgningen 1 januari 2007.

Ex-ante tariffreglering Prövning av tarifferna innan de tas i bruk.

Ex-post tariffreglering Tarifferna justeras i efterhand om nödvändigt.

Förnybara energikällor Icke ändliga energikällor som vattenkraft, biobränslen, vind, sol, tidvatten, havsvågor, geotermisk kraft.

Gröna certifikat/elcertifikat Köp- och säljbara certifikat som utfärdas för förnybar energi. Kallas elcertifikat i Sverige.

IAEA International Atomic Energy Agency – FN:s internationella atomenergiorgan

Installerad effekt Prestanda enligt konstruktionsdata. Mäts vanligen i MW.

IPCC Intergovernmental Panel on Climate Change – FN:s klimatpanel

ISDA-avtal Ett bilateralt ramavtal enligt riktlinjer upprättade av International Swap Dealers Association. Avtalet reglerar parternas rättsliga åtaganden i samband med ingångna derivataffärer.

ISO 14001 Internationell standard för miljöledningssystem.

Kraftvärmeverk Anläggning som producerar både el och värme i samma process.

Kyotoprotokollet Internationell överenskommelse om att minska utsläppen av växthusgaser.

Lokalnät Elnät i Sverige inom spänningsområdet 0,4–20 kV.

Margin call Marginalsäkerhet som innehavaren av en derivatposition måste ställa för att täcka kreditrisken hos sin motpart (OTC eller börs).

Merit order Engelska för den ordning enligt vilken kapacitet tas i bruk.

Nettoeffekt Den elektriska effekt en anläggning levererar till anslutet nät, det vill säga bruttoeffekten minskad med anläggningens energiförbrukning.

Nord Pool Den nordiska elbörsen.

NO_x Samlingsnamn för kväveoxid, kvävedioxid och liknande kväveoxidföreningar.

NTPA Engelsk förkortning för Negotiated Third Party Access (Förhandlad tillgång för tredje part). Tillgång till nätet som medges på basis av bilaterala förhandlingar mellan nätägare och nätanvändare.

OTC Over the Counter (över disk). Handel utanför börsen (direkt eller via mäklare) med fysiska och finansiella kontrakt.

Oxyfuel combustion Förbränning av fossila bränslen med rent syre.

PolPX Polska elbörsen, Towarowa Gielda Energii.

Post combustion Avskiljning av koldioxid efter förbränning.

PSE Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Polskt nätföretag.

Regionnät Elnät i Sverige inom spänningsområdet 40–130 kV.

SKB Svensk Kärnbränslehantering AB, ansvarar för hanteringen av radioaktivt avfall i Sverige.

SO_2 Svaveldioxid.

Spotmarknad En marknad där handel sker med omedelbar leverans.

Swap Ett finansiellt instrument som är en kombination av spot och terminsaffär, ett slags finansiellt bytesavtal.

Terminsmarknad Marknad där köpare och säljare kommer överens om ett fast pris för en framtida leverans av underliggande instrument, exempelvis el. (Se även Derivatinstrument.)

Tillgänglighet Faktisk elproduktionsförmåga i förhållande till maximalt möjlig produktion.

TSO Engelsk förkortning för Transmission System Operator, systemansvarig för transmissionsnätet. Ansvarig för drift, underhåll och utveckling av överföringssystemet inom ett givet område. (Jämför DSO.)

Unbundling Juridisk separation av överföring och distribution från andra verksamheter (produktion/försäljning).

Volatilitet Mått på hur priset på en vara varierar under en tidsperiod.

Värdekedja Process för värdeskapande, inom elbranschen produktion, transmission, distribution, handel och försäljning av el.

Värmekraft El som produceras via en uppvärmningsprocess, till exempel gasturbin eller med ångprocess i ett kol- eller kärnkraftverk (jämför kraftvärmeverk).

Energitermer

Effektenheter
Effekt är energi per tidsenhet
Effekt anges i watt (W)
1 kW (kilowatt) = 1 000 W
1 MW (megawatt) = 1 000 kW
1 GW (gigawatt) = 1 000 000 kW

Energienheter
Energi är effekt gånger tid
1 kWh (kilowattimme) = 1 kW under en timme
1 MWh (megawattimme) = 1 000 kWh
1 GWh (gigawattimme) = 1 000 000 kWh
1 TWh (terawattimme) = 1 000 000 000 kWh

Spänning
1 kV (kilovolt) = 1 000 volt (V)

VATTENFALLS HISTORIA

Olidan i Göta älv var ett av de första stora vattenkraftverken som byggdes 1909–1916 av nybildade Kungliga Vattenfallsstyrelsen.

1909 Ombildningen av Trollhätte kanal- och vattenverk till Kungliga Vattenfallsstyrelsen 1909 markerar Vattenfalls födelse. Svenska staten hade köpt fallrättigheterna i Trollhättan några år tidigare och börjar nu aktivt att engagera sig i den nya elkrafttekniken.

1909–1916 De första stora vattenkraftverken – Olidan, Porjus och Älvkarleby – byggs.

1951 Invigning av vattenkraftverket Harsprånget, i flera avseenden världens då största vattenkraftverk. Samma år tas även världens första 400-kilovoltsledning i bruk, vilken sträcker sig från övre Norrland till Hallsberg i mellersta Sverige.

1952 Hela svenska stamnätet kopplas samman.

1954 Vattenfall driftsätter världens första kommersiella högspända likströmsledning – mellan fastlandet och Gotland.

1975–1976 Vattenfalls två första kärnkraftsreaktorer Ringhals 1 och 2 tas i drift. Under 1970- och 80-talen byggs tolv reaktorer i Sverige, varav sju ägs av Vattenfall.

1992 Statens Vattenfallsverk ombildas till aktiebolaget Vattenfall. Ansvaret för stamnätet, det svenska högspänningsnätet, läggs på den nybildade myndigheten Svenska Kraftnät.

1995 Vattenfalls styrelse beslutar om en internationell tillväxtstrategi för Vattenfall.

1996 Den svenska elmarknaden avregleras. Elnätsverksamheten separeras juridiskt från elproduktion och -försäljning.

Europeisk expansion

1996 Den internationella expansionen inleds 1996 genom förvärvet av det finska eldistributionsföretaget Hämeen Sähkö. Ett representationskontor öppnas i Hamburg och Vattenfall börjar agera på den tyska elmarknaden genom joint venture företaget VASA Energy.

1998 I april avregleras den tyska elmarknaden.

1999 Vattenfall avtalar om köp av 25,1% av aktierna i HEW från Hamburgs stad med option för staden att sälja ytterligare 25,1% till Vattenfall. Kärnkraftsreaktorn Barsebäck 1 stängs efter riksdagsbeslut.

2000 I januari förvärvas 55% i polska värmeproducenten EW i Warszawa, Polen. I augusti sluts avtal med E.ON om förvärv av majoriteten av aktierna i Berlins energiföretag Bewag. Affären blockeras dock av amerikanska Southern Energy (numera Mirant).

2001 I februari förvärvas 32% i det polska distributionsbolaget GZE. Vattenfall blir i maj majoritetsägare i HEW genom aktieförvärv från E.ON och Sydkraft. HEW förvärvar i maj dels elproducenten VEAG som också äger stamnätet i östra Tyskland, dels brunkolsproducenten LAUBAG.

2002 Vattenfall förvärvar i januari samtliga Mirants aktier i Bewag. Vattenfalls olika förvärv i Tyskland samlas nu under namnet Vattenfall Europe AG, som formellt bildas i augusti genom en fusion mellan HEW och VEAG, inkl. LAUBAG. Vattenfall blir därmed Tysklands tredje största elproducent.

2003 I januari–februari fusioneras Bewag in i Vattenfall Europe AG. Ägarandelen i polska EW ökas till 70% och i GZE till 54%.

2005 I april förvärvas 35,3% av aktierna i danska Elsam A/S. Kärnkraftsreaktorn Barsebäck 2 stängs den 31 maj. I augusti meddelar Vattenfall att man överskridit gränsen 95% av aktierna i Vattenfall Europe AG och initierar en inlösen av minoritetsägarnas aktier.

2006 Den 1 januari ersätts de lokala tyska varumärkena HEW och Bewag samt de polska varumärkena EW och GZE med varumärket Vattenfall. Ägarandelen ökas till 75% i de båda polska bolagen. Den 1 juli förvärvas en rad danska kraftvärme- och vindkrafttillgångar från det danska företaget DONG i utbyte mot ägarandelen i Elsam A/S och I/S Avedöre 2. Bygget av pilotanläggningen för avskiljning och lagring av koldioxid i Schwarze Pumpe startar.

2007 Vindkraftparken Lillgrund med 48 turbiner står klar och levererar i slutet av året el. I december beslutas att Business Group Europe och Business Group Polen slås samman till Business Group Centraleuropa.

Produktion: Vattenfall AB och Intellecta Communication AB.
Foto: Anders Kjellberg – Flygfotot.se (omslag) Bruno Ehrs (s. 57)
Stefan Berg (s. 59) och Vattenfall AB.
Tryck: Intellecta Tryckindustri. Copyright 2008, Vattenfall AB, Stockholm.

KRAFT ATT FÖRNYA

Vattenfall AB (publ)
162 87 Stockholm
Org.nr 556036-2138

Tel 08-739 50 00

www.vattenfall.com
www.vattenfall.se

VATTENFALL